T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK HALK EDEBİYATI BİLİM DALI

NİĞDE –BOR KAYNAKLI 176 VE 177 NUMARALI CÖNKLER ÜZERİNE TETKİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Yard.Doç.Dr.Namık ASLAN

TEZİ HAZIRLAYAN

Zekeriya BOLAT

NİĞDE-2006

ÖN SÖZ

Türk milleti tarih sahnesine çıktığı günden beri, kendine özgü pek çok hasleti değişik yollar ve eserler ile günümüze kadar ulaştırmıştır. Sözlü ürünleri bir yana bırakırsak, yazılı ürünlerin başında Orhun Abideleri, Dede Korkut Kitabı, Dîvan-ı Lügati't Türk, Kutadgu Bilig , Atabetü'l Hakayık gibi önemli eserler gelmektedir.

Bu eşsiz eserlere 15. yüzyıldan itibaren cönkler de dahil olmuştur. Edebî sahada Türk saz şiirimize, anonim edebiyatımıza nice halkiyat ürününe ışık tutan cönkler yazıldıkları dönemin sanat ve edebiyat anlayışını, estetik zevkini yansıttıkları için önemlidir. Araştırmacılar için birinci derecede kaynak olan yüzlerce cönk, kütüphanelerde, kendisine emanet bırakılan kişilerde incelemeyi beklemektedir. Bunların okunup ilim âlemine kazandırılması ile hiç yayınlanmamış şiirler ve ismi duyulmamış şairler edebiyat tarihine kazandırılabilir.

Biz de bu amaç ile danışman Hocamız Yard. Doc. Dr. Namık ASLAN' ın yönlendirmeleri ile Niğde-Bor kaynaklı 176 ve177 Numaralı Cönkler üzerine çalışmaya karar verdik. Bu iki cönk üzerindeki çalışmamız " İnceleme-Metin" bölümlerinden oluşmaktadır.

Bizim için edebiyat tarihine metin kazandırmak ilk amaç olduğundan cönkler üzerinde geniş bir inceleme yapmadık. Cönklerde en çok şiiri bulunan Âşık Ömer ile Âşık Şem'i'nin çeşitli dîvanlarda yer alan şiirleri ile incelediğimiz cönklerde yer alan şiirlerini karşılaştırdık. Cönklerdeki Niğdeli şairleri tespit bu şairlerin hayatları hakkında bilgi topladık. Ayrıca bugüne kadar hiçbir kaynakta ismi bulunmayan şairler ile bu şairlerin şiirlerini ortaya çıkardık. Türk kültürünün tapusu olan bu değerli eserleri edebiyat tarihine kazandırdığımız için mutluyuz.

Bu çalışmada bana yol gösteren ve desteklerini esirgemeyen Hocam Yard.Doc.Dr. Namık ASLAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Niğde-2006 **Zekeriya BOLAT**

ÖZET

Türk kültür tarihinin kaynakları çok çeşitlidir. Bunlardan birisi de cönklerdir. Cönklerin okunarak içerisindeki malzemelerin gün yüzüne çıkarılması edebiyat tarihi açısından büyük önem taşımaktadır.

Biz de bu amaç ile Niğde-Bor kaynaklı 176 ve 177 Numaralı Cönklerdeki metinleri önce Arapça'dan Türkçe'ye transkripsiyon harfleri ile çevirdik. Şiirlerin tasnifini yaparak şairi belli olan şiirleri , mahlas kullanılmamış şairi belli olmayan şiirleri, birbirinden bağımsız beyitleri ve yarım şiirleri tespit ettik. Arapça duaları ve hutbeleri okuduk. Müstensih notlarını karalamalarını ayrı başlık altında topladık. Çalışmamızın birinci bölümünde incelediğimiz bu iki cönkün şekil ve muhteva özellikleri hakkında bilgi verdik. Diğer cönklerden farklı yönlerini belirleyip teknik özelliklerini tanıttık.

İkinci bölümde cönklerdeki şiirlerde görülen genel değişiklikleri inceledik. Tanınmış şairlerin adına düzenlenmiş divânları tarayarak incelediğimiz cönklerdeki şiirler ile karşılaştırdık. Cönkümüzde en çok şiiri bulunan Âşık Ömer ile Âşık Şem'î'nin hiçbir yerde yayınlanmamış şiirlerini gün yüzüne çıkardık.

Üçüncü bölümde cönklerde şiiri bulunan Niğdeli şairleri inceledik.Ahmet Kuddûsî, Firâkî , Hüdâverdi ve Meknûnî'nin hayatları hakkında kısa bilgi verdik. Bu dört şairin cönkümüzde geçen şiirlerini numara vererek yayınladık.Çalışmamızda şiirleri bulunan diğer âşıkları alfabetik olarak sıraladıktan sonra hayatları hakkında kesin bilgilere ulaştığımız şairleri tanıtıp, şiirlerini numaralandırarak verdik. Şair ismi bulunmayan şiirleri "Mahlas Kullanılmamış Şiirler" bölümünde ; eksik şiirler ve bağımsız beyitleri "Yarım Şiirler ve Bağımsız Beyitler" bölümünde, Arapça dua ve hutbeleri " Arapça Metinler" bölümünde , cönkleri yazan müstensih karalamaları ve notlarını "Müellifin Notları" bölümünde verdik.

Dördüncü bölüme ise incelediğimiz cönklerin dijital kamera ile elde ettiğimiz orijinal resimlerini ekledik.

SUMMARY

The sources of History of Turkish culture are various. One of them is Cönkler. Bringing to light the materials in the cönkler attach great importance for history of litareture.

Therefore, we transcribed the Arabic characters into Turkish characters.Then we determined the poems whose poets are known, the poems whose poets are unknown and without pseudonym, verses that are independent from each other and half poems. We read the Arabic prayers and religious speeches. We gathered their drafting transcriber notes under a seperate title Rn first chapter of our study, we inform the characteristics of form and contents of the two Cönks that we examined. We define the different sides of these two Cönks from the other cönks and introduce the technical characteristics.

Rn the second chapter, we scrutinized the common variations which are seen in the pooems of Cönkler .We compared the poems in the Cönkler that we studied to the well-known poet’s collected poems.We brought to light the unpublished poems of Aşık Ömer and Aşık Şem’i who have the most poems in the Cönkler.

Rn the third chapter, we examined the poets of Niğde who have poems in the Cönkler.We gave short information about the lives of Ahmet Kuddusi, Firaki, Hüdaverdi and Meknuni.We published the poems of these four poets by giving numbers.After ranging the bards who are in our study in alphabetical order. We introduced the poet’s about whow we goined certain information and give their poems with numbers.We put the poems which have no poet’s name in the chapter of “Poems without Pseudonym”;missing poems and free verses in the chapter of “Half Poems & Fee Verses “; the Arabic prayers and religious speech in the chapter of “Arabic Prose”; the drafts of transcriber’s notes in the chapter of “Transcriber’s Notes”.

Rn the forth chapter, we added the original photograps of the Cönkler that we studied.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ...I
ÖZET...II
SUMMARY……………………………………………………………………….…...III
İÇİNDEKİLER………………………………………………………………….....IV
GİRİŞ…………………………………………………………………………….....1

BİRİNCİ BÖLÜM

CÖNKLER ÜZERİNE

A.CÖNKLERİN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ………………………….3
B.NİĞDE BOR KAYNAKLI CÖNKLERİN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ……………………………………………………………………….. 7
1.176 NUMARALI CÖNGÜN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ……………………………………………………………………….8
2.177 NUMARALI CÖNGÜN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ…………………………………………………..……….…10

İKİNCİ BÖLÜM

CÖNKLERDEKİ ŞİİRLERDE GÖRÜLEN GENEL DEĞİŞİKLİKLER…...15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CÖNKLERDEKİ METİNLERİN TASNİFİ

A.CÖNKLERDEKİ NİĞDE'Lİ ŞAİRLERİN İNCELENMESİ…………………..24
1.AHMET KUDDÛSÎ'NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ……………………………..24
2.FİRÂKÎ'NİN HAYATI VE ŞİİRİ…………………………………………...36
3.HÜDÂVERDİ'NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ………………………….........37
4.MEKNÛNÎ'NİN HAYATI VE ŞİİRİ……………………………………..40
B.ALFABETİK SIRAYA GÖRE CÖNKLERDE ADI GEÇEN DİĞER ŞAİRLER VE ŞİİRLERİ……………………………………………………...42
1. BÂKÎ'NİN HAYATI VE ŞİİRİ……………………………………………….42
2. DERTLİ'NİN HAYATI VE ŞİİRİ ………...43
3. ÂŞIK GARİB'İN ŞİİRİ..……………………………………………...…45
4. GEVHERİ'NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ...46
5. HÜDÂYİ'NİN ŞİİRLERİ……………………….……...………………..48
6. HÜMÂ 'NIN ŞİİRİ………..…………………………………………...….51
7. İRŞADİ'NİN ŞİİRİ…………….………………………………………...….52
8. KÂNÎ'NİN ŞİİRİ……………….………………………………...…….53
9. ḲUDRETĪ'NİN ŞİİRİ………………………………………………………...54
10. ÂŞIK KEREM'İN HAYATI VE ŞİİRLERİ……………………………...55
11.MAZLÛMÎ 'NİN ŞİİRİ………………………………………………...……..65
12. KUL MUSTAFA'NIN ŞİİRİ……………………………………………...…..66
13. NÂZİRÎ'İN ŞİİRİ………………………………………………………………..67
14.NİYÂZÎ'NİN ŞİİRİ…………………………………………………......68
15. NÛRÎ'NİN ŞİİRLERİ………………………………………………………69
16. ÂŞIK ÖMER'İN HAYATI VE ŞİİRLERİ……………………………..71
17. SEYRANİ'NİN HAYATI VE ŞİİRİ…………………………………..….96

18. SEYYİD NESÎMÎ ‘NİN ŞİİRİ……………………………………………………..97
19. SEYYİD RIZA OĞLU HOCA’NIN ŞİİRLERİ………………...…………...98
20. ŞEM’İ’NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ……………………………..……..100
21.ŞİFAYİ’ ‘NİN ŞİİRLERİ……………………………………………...…112
22. TAHİR EFENDİ’NİN ŞİİRLERİ…………………………………..….…114
23. YÛNUS EMRE’NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ………………………..…..…117
24. ZEYCAN ŞİİRİ…………………………………………………...…...127
C.MAHLAS KULLANILMAMIŞ ŞİİRLER……………………………………...128
D. YARIM ŞİİRLER VE BAĞIMSIZ BEYİTLER……………………………….167
E) ARAPÇA METİNLER ……………………………………………………….176
F). MÜELLİFLERİN NOTLARI……………………………………………...…..196

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ASIL METİN

A.176 NUMARALI CÖNK……………………………………………………….210
B.177 NUMARALI CÖNK………………………………………………………..295
SONUÇ………………………………………………………………………….421
BİBLİYOGRAFYA……………………………………………………………….422

GİRİŞ

A.TEZİN AMACI VE ÖNEMİ

1.AMACI

Bu çalışmadaki amacımız Niğde- Bor yöresine ait cönkleri transkript ederek, cönklerdeki şiirleri ve şiirlerin şairlerini tespit ederek bu değerli hazineleri Türk edebiyatına, Türk kültürüne kazandırmaktır.

2.ÖNEMİ

Türk kültür tarihinin yazılı belgelerinden birisi de cönklerdir. Cönkler, âşık edebiyatı, anonim halk edebiyatı ürünlerini günümüze ulaştıran değerli kaynaklarımızdır. Bu gün yurdumuzun değişik yerlerindeki kütüphanelerde, kendisine emanet verilen kişilerde 500'ün üzerinde cönk vardır. Bu cönklerin okunarak içindeki şiirlerin gün yüzüne çıkarılması büyük önem taşımaktadır. Kıyıda köşede kalmış, kütüphanelerin tozlu raflarında araştırmacı bekleyen bu değerli hazinelerin okunması ile birlikte şimdiye kadar adını hiç duymadığımız şairler ortaya çıkabileceği gibi, daha önce bilinen şairlerin hiç yayınlanmamış şiirleri de edebiyat tarihine kazandırılabilir. Ayrıca son kıtaları veya beyitleri olmadığı için sahibini bilmediğimiz şiirler, belki o cönklerde şairleri ile karşımıza çıkacaktır. Eksik olan dörtlüklerin mısraları, diğer cönklerde okunamayan kelimeler araştırma konusu olan cönkler sayesinde okunup eksikler tamamlanabilir.

Biz de incelediğimiz 176 ve 177 Numaralı Cönkler vasıtası ile Türk edebiyetında şimdiye kadar adı duyulmamış şairlere ulaştık . Bu şairlerin şiirlerini Türk edebiyatına kazandırdık.Ayrıca adı bilinen şairlerin hiçbir yerde yayınlanmamış şiirlerini de ortaya çıkardık. Çeşitli divânlarda eksik yayınlanmış şiirlerin beyitlerini, mısralarını tamamladık.

3.ARAŞTIRMANIN SINIRI

Araştırmamızın konusunu, Niğde- Bor kaynaklı 176 ve 177 Numaralı Cönkler oluşturmaktadır. 176 Numaralı Cönk, Bor Halil Nuri Bey Kütüphanesi, Pirizâdeler El Yazması Eserleri Bölümü'nde, 3711 numara ile 177 Numaralı Cönk ise 3712 numara ile demirbaşa kayıtlıdır. Bu cönkler, 2004 haziran ayında Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ne gönderilmiştir. 176 ve 177 Numaralı Cönkler hâlen Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde koruma altına alınmıştır.

4.ARAŞTIRMA METODU

Çalışmamızda şu metot izlendi: Şiirler önce Arapça'dan Türkçe'ye transkripsiyon harfleri ile çevrildi. Cönklerdeki şiirlerde görülen genel değişiklikler belirtildi. Cönklerde şiiri bulunan Niğdeli şairler tespit edilip bu şairlerin hayatı hakkında kısaca bilgi verildi. Diğer şiirlerin şairleri tespit edilip, şairler şiirleri ile birlikte alfabetik sıraya göre sıralandırıldı . Şairi tespit edilemeyen şiirler mahlası bulunmayan şiirler bölümünde, eksik şiirler bağımsız beyitler yarım şiirler bölümünde verildi. Müstensih notları müellifin notları bölümünde, Arapça dualar, hutbeler, hadisler Arapça metinler başlığı altında verildi.

Metindeki sorunlu yerler (silik, yırtık) [...] şeklinde belirtildi. Silik ya da yırtık olduğu hâlde bizim eklediğimiz ek ve kelimeler [ ] içinde yazıldı. Metinde bulunduğu hâlde okunamayan kelimeler (...) şeklinde gösterildi. İmlâ konusunda metinle bire bir uyuşmayan okumalarımız ve/veya şüpheli karşılanması gereken okumalar ( ) işareti içinde yazılarak belirtildi.

Metinlerin her birine bir numara verildi. Metinlerin altındaki rakamlardan taksim işaretinden önce gelen rakam (…./) cönkün numarasını, taksim işaretinden sonra gelen(/…) rakam ise cönkteki sayfa sırasını göstermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

CÖNKLER ÜZERİNE

A.*CÖNKLERİN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ*

Halk şairlerine ve halk edebiyatı ürünlerine ilgi duymayanlara **"cönk"** kelimesi yabancı gelebilir. Hatta **"cönk**" kelimesini hiç duymamış olabilirler. Oysaki cönkler bilinen ilk halk edebiyatı, âşık edebiyatı, dinî– tasavvufî edebiyatı ürünlerini ve halk şiirlerini ihtiva etmektedir. Cönklerde yalnızca halk şiiri değil (seyrek olarak Divân şairlerinden şiirlere de rastlanabilinir.) dualar, hutbeler, büyücülükle ilgili notlar, ilaç tarifleri, cönk sahibini ilgilendiren doğum- ölüm tarihleri, alacak- verecek hesapları vs. ürünler de bulunabilir. Halk şairlerin şiirlerini ve sözlü gelenekte yaşayan kültürel ürünleri kısmen de olsa yazıya geçirdikleri için cönkler, edebiyat tarihi, sanat tarihi, kültürel tarih ve tarih için çok değerli yazılı kaynaklardır. Metot yönünden kusurlu olsa da ilk derlemelerin bulunduğu yazılı kaynaklar olması hasebi ile dönemlerinin edebiyat ve sanat anlayışlarını zevklerini, toplumun düşünce tarzlarını, yaşayışını yansıtmaktadır.

"Cönk" kelimesi Velet Çelebi Izbudak'ın Türk Lûgatine göre **"tertip etmek, derlemek, ciltlemek"** anlamına gelen **" çönemek, çönlemek "** fillerinden gelen bir isim olarak tanımlanmaktadır. Şeyh Süleyman Efendi Lûğat-ı Çağatay'da **" cönge"**, **"gemi, sefine"** karşılığını verir. Prof. Dr. Şükrü Elçin'e göre, "eski kütüphanelerimizde veya şahısların ellerinde baba yadigârı, çoğu zaman anonim el yazması bir takım kitapların olduğu bilinmekte. Bu kitaplar, şekil bakımından birer defterden başka bir şey değil. Bunların alttan yukarı uzunlamasına açılanlarına cönk, sağdan sola veya soldan sağa bu günkü eserlerde olduğu gibi tertip edilenlere mecmua adı verilir."[1]

---

1 Ahmet ÖZDEMİR, " Cönklerden Günümüze Halk Şairlerimiz", İstanbul 1993, s.10

Dr. Müjgân CUNBUR’a göre ise cönk : “ Bilindiği üzere cönk sırtı dar, eni geniş, uzunlamasına açılan bir kitap türüdür. Günümüzün blok notlarına benzer ve çoğunlukla yazma halindedir. Cönge halk arasında biçim bakımından benzerliği nedeniyle **“Sığır dili cöngü”** de denilmektedir. Aydın çevrelerce uzunluğuna açılan ve albüm biçimindeki bu ciltlere **“ Sefine-kârî”** adını verdikleri de bilinmektedir.” [2]

Umay Günay’a göre ise cönk: “ Özellikle Türk halk edebiyatı kültürüne ait birçok bilgi ve malzemeyi içerisinde bulunduran defterdir.” [3]

M.Ş.Ülkütaşır XIV. Yüzyıl Arap seyyahlarından İbn Batuta'nın eserinde Çinlilerin bu adı taşıyan gemileri hakkında bilgi bulunduğunu, kelimenin Arapça çoğulunun "**Cunuk**" olduğunu kaydetmektedir. [4]

Bugüne kadar görülebilen cönklerin sayısı 500’ e yaklaşmaktadır. Bunların içinde en eskisi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’nde kayıtlı bulunan 15 .yüzyıla ait olabileceği söylenen bir cönktür. Diğer cönkler 16., 17., 18., 19., 20.yüzyıla aittir. Milli Kütüphane’de bulunan cönklerin çoğunluğu 18. ve 19. yüzyıllarda yazılmıştır.

Cönkler ciltli ve ciltsiz olabilir. Ciltli olanlarının çoğu siyah, kahverengi tonlarda, az da olsa kırmızı deri ile kaplıdır. Çoğu iyi terbiye edilmemiş olan ciltlerde mukavva ve tezyinat yoktur. Çok azında da kaba cetveller, yıldız biçiminde motifler ya da kafes gibi geometrik çizgiler değişik resimler ve sayfa kenarlarında, boşluklarda karalamalar ve süslemeler görülebilir. Bazı cönklerde sahibine ait notlar da bulunabilir. Özenle ciltlenmiş ince bezemeli, şemseli cönklere de rastlanabilir.

---

[2] Dr.Müjgân CUMBUR, “Folklor Araştırmalarında Cönklerin Yeri”, 1.Uluslar arası Türk Folklor Semineri Bildirileri, Ankara1974, s.69

[3] Umay Günay, “Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifti”, Ankara 1986, s.1

[4] M. Şakir ÜLKÜ TAŞIR, “Halk Edebiyatı Araştırmalarında Cönklerin Yeri”, Türk Kültürü,5(60),Ekim 1967, s.905-907

Cönklerin boyutlarına gelince : “Cönklerin boyutları çok çeşitlidir, 5x10, 15x23 santimetre ebadında olanlar vardır.Yaprak sayıları da 30 ilâ 300 arasında değişmektedir.” [5] Ancak değişik boyutlara sahip cönkler de mevcuttur. Sayfa sayısında sınırlama yoktur.

Cönklerin kağıtları eski tarihli olanlarda daha temiz ve daha iyi terbiye edilmiştir. 18. ve 19. yüzyıldan kalanlarda çoğunlukla kâğıt kirli, kalın ve kabadır. Özellikle son yüzyılda yazılanlarda sarı, turuncu, mavi, mor, tirşe renkli adi kâğıtlar kullanılmıştır. Çoğu iyi muhafaza edilmemiş bu yüzden de yıpranmıştır. Bazısının sayfaları yırtık, kenarları yıpranmış, yazıları solmuştur.

Cönkleri yazmada belli bir kural yoktur. Hem baştan hem de sondan yazılabilir. Bu yüzden de çoğunlukla başları ve sonları belli değildir. Hatta iç sayfa yazımında da kronolojik tarih takip edilmez. Bir çeşit seçme, kendi çevresinde bir tür antoloji olan bu defterlerin yazarları ve yazıldıkları tarihler çoğunluğunda belli değildir. Bazen birden çok şahsın kaleminden çıkmış olabilir. Bazı cönklerin yazarı yoktur yazarları vardır. Bazılarında mühür imza olsa bile tek kişinin elinden çıkmıştır denilemez. Büyük kısmının kapakları kopmuş, baş ve sonraki ilk sayfaları kaybolmuştur, arasından bazı yaprakları koparılmış cönkler de vardır.

Cönklerde en çok kullanılan yazı çeşidi kaba bir nesih, talik ve bozuk rik’adır. 15.16.17. yüzyıllarda yazılan cönkler diğer yüzyıllarda yazılan cönklere göre imlâ açısından daha düzenlidir.Ancak büyük bir kısmında imlâ bozuktur. Bilmece gibi çözülen, ancak bir alışkanlık sonucu okunabilen cönklere sıkça rastlanır. Bu durum cönkleri yazanların tahsil seviyesinin iyi olmadığını gösterir.

---

[5] Müjgân Cumbur, a.g.e., s.71

“Cönklerin yarıdan fazla muhtevasını halk ve tasavvufî halk şiirleri teşkil eder.” [6] Cönklerde çoğunlukla âşıkların, az da olsa divân şairlerinin bir kısım şiirlerini ihtiva eder. Ayrıca hutbeler, çeşitli dualar ve salavatlar , hastaları sağaltıcı bazı tedbir ve inanışlar, rüya tabirleri, mektuplar, sihirle ilgili notlar, ilaç tarifleri, sahibini ilgilendiren doğum ve ölüm tarihleri, alacak- verecek hesapları, ay tutulması, tarihi olayları açıklayan kayıt ve tarihler, anonim türkü, mâni ve ilâhîler, tekerlemeler, halk hikâyeleri ve daha bir çok konu ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Bu anlamda cönkler içeriğine göre adlandırılmıştır; ilâhî cöngü, derviş cöngü, âşık cöngü … gibi .

Prof Dr. Saim SAKAOĞLU : “Cönkler, Türk Kültürünün tapusudur; bize ait olan kültürün atalarımız tarafından adımıza tescil edilmiş belgeleridir. Pek çok bilinmeyeni oradan öğreniriz, yanlış bilineni onun yardımıyla düzeltiriz, eksik bilineni onunla tamamlarız” [7] der.

Sonuç olarak denilebilir ki, Halk Edebiyatı tarihinin en önemli kaynağı ve temeli olan cönkler, geçmiş devirlerin sözlü folklor ürünlerini yazıya dönüşmüş örneklerini içine alan en değerli müracaat kaynaklarıdır. Metot yönünden kusurlu olmalarına rağmen ilk derlemelerin bulunduğu yazılı kaynaklar olması nedeni ile önemlidir. Cönkleri bir bakıma edebiyat tarihimizin folklorik ürünü saymak da yerinde bir değerlendirmedir.

---

[6] Müjgân Cumbur, a.g.e., s.72

[7] Prof Dr. Saim SAKAOĞLU “ Cönklerin Kültür Tarihimizdeki Yeri”,Fırat Havzası Yazma Eserler Sempozyumu, 219-226, Elazığ 1987, s.219

B-NİĞDE –BOR KAYNAKLI CÖNKLERİN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Üzerinde çalıştığımız 176 ve 177 Numaralı Cönkler, Bor Halil Nuri Bey Kütüphanesi Pirizadeler El Yazması Eserleri Bölümü'nde 3711 ve 3712 numara ile demirbaşa kayıtlıdır. Ancak cönkler diğer el yazması eserlerle birlikte haziran 2004 yılında Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ne gönderilmiştir. Biz de cönkleri Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nden , dijital kamera çekimiyle sayfa sayfa fotoğrafını çektirip cd'ye aktararak temin ettik. Bu iki cönkteki metinler Arapça'dan Türkçe'ye transkripsiyon harfleriyle çevrildi.

İncelediğimiz bu iki cönkte 27 şairin ismi geçmektedir .Bu 27 şairden 4 tanesi Niğdeli'dir. Ayrıca edebiyat tarihinde bilinen şairlerin şiirleri yanında, bu güne kadar hiçbir kaynakta ismi geçmeyen şairlere ve bu şairlerin şiirlerine de rastlanmıştır. Bu nedenle bizim üzerinde çalıştığımız 176 ve 177 Numaralı Cönkler Türk Halk Edebiyatı için zengin kaynaklardır.

İncelediğimiz bu iki cönkün içeriğini dinî ve tasavvufî konular oluşturmaktadır. Âşık edebiyatı ürünleri ile halk edebiyatının öz malı olmuş anonimleşmiş türkü, destan, koşma, santranç, müseddes, semaî, kalenderî gibi ürünler de vardır. Ayrıca ilâhîler, hutbeler, dualar, alacak-vercek hesapları, müstensih karalamaları da mevcuttur.

Cönklerdeki şiirlerde yöresel kelimelerle veya bazı kelimelerin yöresel söyleniş şekilleriyle karşılaşılmaktadır. Cönkler, içerisinde yöresel kelime ve deyimleri barındırması bakımından dil araştırmaları için de önemli bir kaynak mahiyetindedir.

176 ve 177 Numaralı Cönkler hem içerik hem de şekil yönünden farklılıklar gösterdiği için ayrı başlıklar altında tanıtmayı uygun gördük.

1.176 NUMARALI CÖNKÜN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

10x23 cm. boyutlarında olup 84 sayfadır. Cönk ciltsiz olup üsten dikişlidir. Dikişlerin olduğu bölümde 3711 numarası vardır. Cönk sığır dili şeklinde olup sayfaları renklidir. Cönk genel olarak bakımsız ve düzensizdir. Bazı sayfalar kurşun kalem ile bazı sayfalar mürekkepli kalem ile yazılmıştır. Sonradan bazı sayfalara kırmızı kalemle **“x”** işareti konulmuş. Ayrıca cönkteki metinler tek tip bir yazıyla yazılmamış. Değişik kişiler tarafından yazılmış. Bu yüzden farklı imlâ anlayışları karşımıza çıkıyor. Bazı metinlerde Osmanlıca’nın imlâsı tamamen bırakılmış . Bazı sayfalarda da müstensihle ile ilgili bilgiler veya müstensih karalamaları mevcuttur. Yazı çeşidi olarak, işlek el yazısı halinde nesih, yer yer de rik’a kullanılmıştır

Cönkün kime ait olduğu ve tarihi hakkında başta ve sonda kesin bir bilgi yoktur. Cönkün muhtelif sayfalarında cönkün yazarı olduğunu düşündüğümüz isimler ve hicrî tarihler ortaya çıkmaktadır:

ʿ Alī Beg-zāde Monlā Meḥemmed Aġa ḥażretleri

Cök s. 7

Temmetü’t-tamām

Ṣāḥib Maḥmūd Efendi

Cönk s.42

Temmet (...) sene tārīḫ-i beyān

Ṣāḥib Meḥmed Efendi-zāde

1252

Cönk .46

Senemiz tārīḫ beyān ider

Biñ iki yüz on beşinde bu mecmā kesildi

Biñ iki yüz yigirmide Monla Mehemmed (...)

Eyledi Sene 1220

Cönk s.47

et-Ṭarsūsī̄ Ḥāfıż Mūsā

Cönk s.72

Temmet Ṣāḥib Molla Meḥemmed Efendi-zāde

Sene tārīḫ beyān ider

1252

Cönk s.74

14 Ramażān 235

Cönk s.84

Tarihlerden de anlaşılacağı üzere cönk hicrî 1208 (milâdi 1800) ile 1252 (Milâdi 1832) yılları arasında yazılmıştır. Cönkün muhtelif sayfalarında geçen tarihlere bakarak yaklaşık 32 yılda tamamlandığını söyleyebiliriz. Cönkün Mahmut Efendi, Hafız Musa, Molla Mehmet tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır.

Şiirler, **“tamam”** anlamına gelen **“Temmet”** ibaresi ile tamamlanmıştır. Yine, “**Bu da öyledir”** anlamında, nakarat mısralarını ifâde eden **“Eyzan”** kelimesi kullanılmıştır.

Toplam şiir sayısı 69’dur. Bunlardan 16 tanesinin şairi belli değildir.Bunlar dışında Şem’î’nin 15, Kuddûsî’nin 11, Yûnus Emre’nin 8 ,Âşık Ömer’in 4, Tâhir Efendi’nin 4, Nûrî’nin 2, Hüdâyi’nin 1, Seyyid Nesîmî’nin 1 , Hüdâverdi’nin 1, Niyâzî’nin 1, Kudreti’nin 1, Meknûnî’nin 1, Dertli ‘nin 1, İrşadî’nin 1 ’er şiirleri vardır. Ayrıca muhtelif sayfalarda müstensih karalamaları ve Arapça metin ve dualar mevcuttur.

Görüldüğü üzere bu cönkte ağırlık olarak Şem’î’nin, Kuddûsî’nin, Yûnus Emre’nin ve Âşık Ömer’in şiirleri çoğunluktadır. Şiirlerdeki içerik ilahî aşk, tasavvuf, din ve dünyanın gelip geçiciliğidir. Bu durum bize cönk yazarlarının da din ve tasavvuf ehli oldukları yönünde kanaat oluşturmaktadır.

2.177 NUMARALI CÖNKÜN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

11x23 cm boyutlarındadır. 125 sayfadan oluşmaktadır. Cönk kahverengi, bakımlı deri ile kaplıdır. Derinin üzeri simetrik çiçek motifleri ile süslenmiştir. Kırmızı renk ile iç içe çizilmiş 3 dairenin içinde siyah renk ile yazılmış 3712 numarası yazmaktadır. Sonradan üzerine 177 BOR yazılmıştır. 177 BOR yazısını yuvarlak şekilde kapsayan Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi yazısı vardır. Cönkün sayfaları dikiş ile birbirine iki ayrı noktadan tutturulmuştur.

Cönkün dış kısmı bakımlı olmasına rağmen sayfaları oldukça yıpranmıştır. Özellikle baştaki üç sayfa ile sondaki iki sayfa oldukça yıpranmıştır. İlk üç sayfanın yarısı yırtılmıştır. Yazıları solmuş renktedir. Sayfaları kırmızı, sarı, beyaz, mor başta olmak üzere farklı renklerden oluşmaktadır. İç kısımlardaki sayfalarda da yıpranmış bölümler çoktur. Bazı sayfalar yırtık, yazılardaki mürekkepler farklı tonlarda ve dağılmış haldedir. 86. sayfada metinden sonra renkli kalem ile yuvarlak motifler yapılmıştır. Bazı sayfaların boşluklarına değişik motifler kurşun kalem ile çizilmiştir.

Şiirler, **“tamam”** anlamına gelen **“Temmet”** ibaresi ile tamamlanmıştır. Yine, **“Bu da öyledir”** anlamında, nakarat mısralarını ifâde eden **“Eyzan”** kelimesi kullanılmıştır.

Cönkte Âşık Ömer’in şiirleri çoğunluktadır. Gevheri’ye, Hüseyin’e (Hüdâverdi), Hüdâyi’ye, Kuddûsî’ye, Seyrânî’ye, Âşık Kerem’e ait şiirler de yer almaktadır. Şairi belli olmayan anonim ürünler de mevcuttur. Cönkün geri kalan (hacim olarak üçte birini) vaaz ve hutbeler oluşturmaktadır. Âşık Ömer şiirlerinin ve hutbelerin çoğunlukta olması cönkü yazanları tarikat ehli olduklarını yönünde kanaat oluşturmaktadır. Hutbe ve vaazlardaki konu din ve tasavvuftur . Çoğunluk ile Ramazan Hutbesi’nden bahsedilmektedir.

Cönkün kime ait olduğu ve tarihi hakkında başta ve sonda kesin bir bilgi yoktur. Cönkün muhtelif sayfa sonlarında cönkün yazarı olduğunu düşündüğümüz isimler ve hicrî tarihler ortaya çıkmaktadır:

El-faḳīr ed-dāʿī
Monlā Celīl Efendi-i günāhkār
1276
Cönk s .7
El-faḳīr dāʿī
Monlā Süleymān
Sene 1276

Cönk s.8

Taḥrīr-i Monlā Süleymān-zāde Ḥasan Efendi
Sene 1291

Cönk s.15

Temmet 1272
Ketebe el-ḥakīr ed-dāʿī faḳir ḳaryeli Meḥemmed günāhkār

Cönk s.30

Sene 1291
Taḥrīr Mollā Süleymān Ḥasan Efendi

Cönk s.50

Sene 1282
Ketebe Meḥemmed günāh-kār
Cönk s.52

Monlā Süleymān
bin Ḥasan Efendi
Sene 1291

Cönk s.54

Sene 1277
El-faḳīr ed-dāʿī Süleymān Efendi

Cönk s.60

Monlā Süleymān taḥrīr ider
Sene 1277
Cönk s.62

Kātib Monlā Süleymān taḥrīr ider
Sene 1277
Cönk s.62

el-faḳīr ed-dāʿī Monlā Süleymān taḥrīr ider
Sene 1276

Cönk s.64

el-faḳīr ve'd-dāʿī
Monlā Süleymān
Taḥrīr ider
Sene 1276
Cönk s.66

Sene tārīḫ 1275
Ḥalīl Efendi taḥrīr ider
Cönk s.76

Kātib Kündekār
Taḥrīr ḳılındı
Sene 1275
Cönk s.78

Monlā Ḫalīl
Taḥrīr ḳılındı
Sene tārīḫ 1275
Cönk s.79

el-ḥakīr ed-dāʿī
es-Seyyid Monlā Süleymān
bin Ḥasan Efendi
Cönk s.93

Kātib
El-Ḥaḳīr ed-dāʿī
Mollā Meḥemmed bin ʿAlī
Cönk s.97

Metin sonlarındaki isimlere bakılırsa bu cönk 5 kişi tarafından yazılmıştır:

1. Mollā Meḥemmed bin ʿ Alī
2. Kātib Kündekār
3. Monlā Ḫalīl
4. Taḥrīr Mollā Süleymān Ḥasan Efendi
5. Monlā Celīl Efendi-i günāhkār

Kâtipler mollâdır. Arapça duâ ve hutbelerin cönkte çok geçmesine dayanarak müelliflerin tar’ikat ehli olduğunu söyleyebiliriz. Arapça metinler , tamlamalar ile duâ ve hutbe bölümleri bu yüzden şiir bölümlerine göre daha hatasız yazılmıştır. Müstensih karalamalarında çoğunluk ile dini konulardan bahsedilmektedir.

Cönk yazılırken kronolojik sıra takip edilmemiştir. Cönkün 123. sayfasında **“ sene 1223** ” şeklinde not düşülmüştür. Bu tarih milâdi 1803 yılına tekâbül eder. Ancak 5. sayfada düşülen tarih **“Tarih sene 1276** ” milâdi 1844 senesidir. Sayfa 54’te **1291** senesi geçer. Sayfa 10’da 1277 senesi geçmektedir.Bu bilgileri göz önüne alarak cönkün 58 yıldan fazla bir süreçte tamamlandığını söyleyebiliriz.

İKİNCİ BÖLÜM

CÖNKLERDEKİ ŞİİRLERDE GÖRÜLEN GENEL DEĞİŞİKLİKLER

İncelediğimiz 176 ve 177 Numaralı Cönklerde bulunan şiirlerin tamamını bu gün için mevcut kaynaklarda bulmak mümkün olmadı. Herkes tarafından bilinen 15. 16., 17., 18.,19 . yüzyıl şairleri Âşık Ömer, Âşık Şem'i, Gevher'i, Kuddûsî, Yûnus Emre, Dertli, Seyrânî, Gevheri gibi ünlü şairlerin şiirlerini, adlarına yapılmış çalışmaları tarayarak bulabildik.

Bu ünlü şairlerin dışında kalan diğer şairlerin (Hüdâyi, Tâhir Efendi, Hüdâverdi, Meknûnî, Nûrî, Firâkî, Hümâ, Niyâzî vs.)şiirlerini ancak saz şiiri ve tekke şiiri antolojilerinde birkaç şiiri ile tanıyabildik. Bu yüzden incelediğimiz cönkte bulunan şiirlerinin çoğunda değişiklik olup olmadığı konusunda araştırma yapamadık. Niğde – Bor civarında yaşadığını düşündüğümüz birkaç şairin ismine hiçbir yerde rastlamadık.

Üzerinde çalıştığımız bu iki cönkün yazıldığı tarih, müstensih notlarından anlaşıldığı üzere 18. yüzyıl ile 19. yüzyıl arasıdır. Cönklerde, tezkirelerde ve mecmualarda bulunan şiirler farklı zaman ve mekanlarda, değişik müstensihler tarafından yazıya geçirildiklerinden olacak ki, kendi aralarında farklılıklar göstermektedir. Bizim incelediğimiz bu iki cönkte de bu değişiklikler görülmektedir. Bu gün için yazılı kaynaklarda bulduğumuz şiirlerin bazıları çeşitli yönleri ile incelediğimiz cönklerdeki şiirlere benzemiyor. Bu farlılıklar bazen bir kelimede, bazen bir mısrada veya dörtlükte görülmektedir. Bazen de şiirin muhtevasını etkileyebilecek değişiklikler vardır. Yazılı kaynaklarda eksik olan beyitlerin bir kısmı bizim incelediğimiz cönklerde orijinal şekli ile bulunmaktadır. Ayrıca hiçbir yerde yayınlanmayan şiirler de mevcuttur. Bu şiirler ve beyitler edebiyat tarihi için bir kazanımdır. Bu değişikliklere bakalım.

Ḥamd ola peydā olur her yerde cān eglencemiz
Mey-i maḥbūb seyr-i dildār her zamān eglencemiz

………………………………………………..
………………………………………………..

Yetişir tuẖfe tuẖfe günde bir meyvā virir
Bāġıbānı olduġum tāze fidān eglencemiz

Sīm **pāzūlar** ṣamur-kaş ṣırmadır gīsūları
Zülf-i perçem kākülü ʿ**anberfeşān** eglencemiz

Şemʿîdir ḳadr-i viṣālinden yaḳın bûʿd-ı firāḳ
Yādigār-ı yār ḳılur āh u fiġān eglencemiz.[8]

Şemʿī

TÜRKĪ-İ ŞEMʿĪ

Ḥamd ola peydā olur her yerde cān eglencemiz
Mey-i maḥbūb seyr-i dildār her zamān eglencemiz

İrmemiş ḥaddi bülūġa ṭıfl-ı mektebdir henūz
On iki on üç yaşında nev-civān eglencemiz

Yetişir tuẖfe tuẖfe günde bir meyvā virir
Bāġıbānı olduġum tāze fidān eglencemiz

---

[8] .Feyzi Halıcı, "Âşık Şem'i Hayatı ve Şiirleri", Ankara 1982, s.31

Sīm **bāzūlar** ṣamur-kaş ṣırmadır gīsūları
Zülf-i perçem kākülü ʿ**anberkeşān** eglencemiz

Şemʿîdir ḳadr-i viṣālinden yaḳın bûʿd-ı firāḳ
Yādigār-ı yār ḳılur āh u fiġān eglencemiz

Şemʿī

Cönk 176 / S.4

İncelediğimiz 176 numaralı cönkün 4. sayfasında yer alan Şem'î'ye ait bu şiir Feyzi Halıcın hazırlamış olduğu " Âşık Şem'î Hayatı ve Şiirleri" adlı eserinin 31. sayfasında yer almaktadır. Ancak 2. beyit orda yoktur. Nokta nokta (……., ……..) şeklide boş bırakılmış olan 2. beyit   incelediğimiz cönkte tam yer almaktadır. Ayrıca **bâzû-pâzû** , ʿ**anberfeşân-** ʿ**anberkeşân** değişikliği vardır.

Şem'î'nin bazı şiirlerinde de mısra farklılıkları görülmektedir.Aşağıdaki şiirin birinci beytinin ilk mısrası tamamen farklıdır.Farklılıklar koyu renkte yazılmıştır.

Bir ṭıfıl nev-reste gördüm ol ḳadān oynar güler
Uġrun uġrun oḳ atar ḳaş -ı kemān oynar güler

Şemʿī

Cönk 176 / S.2

Bir nev-heveslü nazenin afet-i cihan oynar güler
Uġrun uġrun oḳ atar ḳaş -ı kemān oynar güler[9]

Şemʿī

---

[9] .Feyzi Halıcı, a.g.e., s.25

Bazen ise kelime farklılıkları görülmektedir . Aşağıdaki farlılıklar buna örnektir:

Gül dıraẖtında ḳurı feryād idersin ʿandelīb
Bezme sāḳī Şemʿî'ye **derdile** şerbet gezdirir
Şemʿī
Cönk 176 / S.1

Gül dıraẖtında ḳurı feryād idersin ʿandelīb
Bezme sāḳī Şemʿî'ye **pervane** şerbet gezdirir [10]
Şemʿī

Bir meḳādīr añlamaz dildāra göñlüm oldu bend
Bir ḥarīdār-i ġamıñla yoḳ baña aslā münend
Çekdigim cevr ü cefāya eyledi ʿālem pesend
Kāʾinātıñ ẖalḳı gelse ***ḥoḳḳa-dār*** olmaz baña
Şemʿī
Cönk 176 / S.10

Bir meḳādīr añlamaz dildāra göñlüm oldu bend
Bir ḥarīdār-i ġamıñla yoḳ baña aslā münend
Çekdigim cevr ü cefāya eyledi ʿālem pesend
Kāʾinātıñ ẖalḳı gelse **hissedar** olmaz baña[11]
Şemʿī

---

[10] Feyzi Halıcı, a.g.e., s.18
[11] Feyzi Halıcı, a.g.e., s.5

ʿĀlemi āhımla taʿcīz etdigim ʿayb **olmayub**
Ḳalmadı ṣabra ḳarārım iḫtiyārım aldılar

Şemʿī

Cönk 176 / S.11

ʿĀlemi āhımla taʿcīz etdigim ʿayb **olmasun**
Ḳalmadı ṣabra ḳarārım iḫtiyārım aldılar[12]

Şemʿī

Açılur zanbaḳ ṣuṣam **nergiz menevşe lāle gül**
Her çiçekden ibtidā sünbül cilāsın gösterir

Şemʿī

Cönk 176 / S.27

Açılur zanbaḳ ṣuṣam **nergis benefşe laleler**
Her çiçekden ibtidā sünbül cilāsın gösterir[13]

Şemʿī

Ḳoydılar başın o şāhıñ Kerbelā meydānına
Başdılar barmaḳların şāhım Hüseyn'iñ ḳanına
Urdı **şemşīr** pelīdler ḳıymadan gerdānına
Bu ḥaḳāretler **yaraşmazdı** o şāhıñ şānına
Düşmedi ḳanın yire ol demde çağırdı ġubār
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Ẕü'l-feḳār

Şemʿī

Cönk 176 / S.29

---

[12] Feyzi Halıcı, a.g.e., s.19
[13] Feyzi Halıcı, a.g.e., s.18

Ḳoydılar başın o şāhıñ Kerbelā meydānına
Başdılar barmaḳların şāhım Hüseyn’iñ ḳanına
Urdı **sikkîni** pelīdler ḳıymadan gerdānına
Bu ḥaḳāretler **yakışmazdı** o şāhıñ şānına
Düşmeden kanı yire ol demde çaġırdı ġubār
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Ẕü’l-feḳār[14]

Şemʿī

Ayrıca Şem’i’nin kalenderi türünde yazdığı aşağıdaki şiiri taradığımız kaynaklarda bulamadık.Yazılı edebiyattan çok sözlü edebiyatın en güzel, en başarılı örneklerini veren Âşık Şem’i’nin Zile ‘den tutun da ta Priştine’deki cönklerde de şiirlerine rastlanmıştır. Bizim incelediğimiz Niğde- Bor kaynaklı cönkte de şimdiye kadar yayınlanmamış şiirlerine rastlamamız son derece doğaldır.

ḲALENDERĪ

Cinān iliniñ gülleriniñ bāġı görindi
Dōst iḳlīminiñ lālesiniñ ṭaġı görindi

Envār-ı Muḥammed ṭoġıcaḳ ṭutdı cihānı
Şaḳḳu’l-ḳameriñ muʿcize parmaġı görindi

Ġayġu gicesi geçdi ḳalmadı ḳorḫu
Vuṣlat güninüñ gündüzünde aġı görindi

Yaʿḳūb’a bu gün Yūsuf’ınıñ ḳoḫusı geldi
Eyyūb’a daḫi ṣıḥḥatiniñ çaġı görindi

Dil ḥastesiniñ derdine tīmārlar irişdi
Şemʿîye bu gün dōstınuñ oṭaġı görindi **Cönk 176 / S.28**

---

[14] Feyzi Halıcı, a.g.e., s.21

117 Numaralı Cönkte bazı şiirler eksiktir. Eksikliklerin çoğu son dörtlüktedir.Âşık Ömer’e ait aşağıdaki şiirde bu durum görülmektedir.

ʿĀŞIḲ ÖMER

Ḳalbime seyyāḥ yazıldı terk eyledim ṣılayı
Ḥaṭibler menbere çıḳmış diñleyelim duʿāyı
Ya altında ya üstünde dirler cennet-i aʿlāyı
Cennet-i aʿlā deyü seyrāna geldim Şām’a ben

Her seḥerin bāde eser ne güzelce çağı var
Çevresin ṣūṣam çevirmiş ortasının bāğı var
Şunda Yidiler maḳāmı şunda Ḳırḳlar dağı var
Cennet-i aʾlā deyü seyrāna geldim Şām’a ben

Dir ki ʿÖmer gözlerimden yaş yirine ḳan aḳar
Şām-ı aʿlānıñ dilberleri ṣalınub seyrāna çıḳar[15]

Cönk 177/ S.5

177 Numaralı Cönkün 13 . sayfasında yer alan aşağıdaki şiir iki farklı kaynakta farklı şekilde yer almaktadır. Sadeddin Nüzhet Ergun’un hazırlamış olduğu **“Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri”** adlı eserin 180. sayfasında yer almaktadır. Yalnız şiirin sadece birinci dörtlüğün ilk iki mısrası bizim incelediğimiz cönkteki metin ile aynıdır.Birinci dörtlüğün diğer mısraları ile diğer dörtlükleri tamamen farlıdır. Farklılığı göstermek için kaynak kitaptaki şiirin sadece birinci dörtlüğünü aldık.

---

[15] Dörtlük eksiktir.

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Dilberim var ise ḳasdıñ gel Ḥicāz'da bul beni
Kaʿbe-i alī-maḳām-ı selfirāzda bul beni
Eger anda bulmazsañ evvelā Şām'a eyle ʿazm-i rāḫ
Cāmiʿ-i ʿÜmeyye içinde gel niyāzda bul beni

Bunca yıldır yalvarırım şükr ola geçti dilek
Bendeni itme ferāmūş ey melek-zāde melek
ʿAşıḳıñ atdı beni ḳurbet ile çark-ı felek
Iṣfıḫan'da bulamazsañ gel Şirāz'da bul beni

Durmadım gezdim **ʿÖmer,** mülkü cihanı serserī
Görmedim ʿömrüm içinde sen gibi bir dilberi
Ya Toḳat'dır meskenim olsa yāḫūt ʿālemde Ḳayserü
Ḳarṣ'ı Tebrīz'i dolaş da Şehr-i nāz'da bul beni

Cönk 177/ S.13

Dilberim var ise ḳasdıñ gel Ḥicāz'da bul beni
Kaʿbe-i alī-maḳām-ı selfirāzda bul beni
Gel ziyâret eyle ol beyt-i Hudâ-yı kıl tâvaf
Gûşe-i Beytül-harem içre niyazda bul beni[16]

---

[16] Sadeddin Nüzhet Ergun, "Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri" İstanbul1936, s.180

Naci Kasım Açıkel’in hazırlamış olduğu **“Âşık Ömer ve Şiirleri”** adlı eserde ise bu şiir bizim incelediğimiz cönkteki şiirle örtüşmektedir. Sadece bazı kelimeler yer değiştirmiştir.

Dilberim var ise ḳasdıñ gel Ḥicāz’da bul beni
Kaʿbe-i alī-maḳām-ı selfirāzda bul beni
Anda bulmazsañ eğerçi Şām’a eyle ʿazm-i rāẖ
Cāmiʿ-i ʿÜmeyye içre gel niyāzda bul beni

Bunca yıldır yalvarırım şükr ola geçti dilek
Bendeni itme ferāmūş ey melek-zāde melek
Kurbet ile attı işte ʿâşıḳıñ çark-ı felek
Iṣfıẖan’da bulamazsañ gel Şirāz’da bul beni

Durmadım gezdim Ömer, mülkü cihanı serseri
Görmedim ʿömrüm içinde sen gibi bir dilberi
Ya Toḳat’dır meskenim ʿālemde yāẖūt Ḳayseri
Ḳarṣ’ı Tebrīz’i dolaş da Şehr-i nāz’da bul beni[17]

---

[17] Naci Kasım Açıkel,” Âşık Ömer ve Şiirleri”, İstanbul1963, s.19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CÖNKLERDEKİ METİNLERİN TASNİFİ

A.CÖNKLERDEKİ NİĞDE'Lİ ŞAİRLERİN İNCELENMESİ

1. AHMET KUDDÛSÎ'NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ

"Çevremizde Şeyh Kuddûsî adıyla tanınan şair 1183(1760) gecesinde Bor'da doğmuştur. Doğum gününün pazartesi olduğu kaydedilen şairimizin babası Mer'aşi zâde İbrahim Efendi'dir. Maraştan geldikleri anlaşılmaktadır. Öz annesinden 18 kardeş oldukları hâlde bunlardan Ahmet ve Mahmut'tan gayrısı vefat etmiştir." [18]

Fehmi Kuyumcu'nun Kuddûsî Divânı ön sözünden anladığımıza göre Kuddûsî genç yaşında nakşi usulunde babasından ders ve feyz alarak tasavvuf âlemine dalmıştır. Çeşitli konularda medrese tahsili görmüştür. Babası 1785 yılında vefat edince büyük bir sarsıntı geçirmiştir. Bu sarsıntı ile tasavvuf ilmine iyice dalan Kuddûsî ilmini geliştirmiş, şiirlerinde tasavvuf dışında, ilimden, irfandan, çalışmadan, doğruluktan, kanunlara saygıdan, sevgiden, Allah sevgisinden, Peygamber sevgisinden, Mevlana sevgisinden bahsetmiştir.

"Çileli ve feyizli bir hayat yaşamış, 1848 yılında Bor'da vefat etmitir. Mezar Bor Kabristanı'ndadır. Şehir içinde bir de makamı vardır." [19]

İncelediğimiz cönklerde toplam on bir şiiri vardır. Bir şiiri mükerrer yazılmıştır. Şiirlerinde dil bazen çok ağırdır. Çoğu zaman da sade ve akıcıdır. Mısralarında aruzun havası hemen hissedilir.

---

[18] İsmail ÖZMEL, "Dünden Bugüne Niğdeli Şair ve Yazarlar", Konya 1990, s.23

[19] İsmail Özmel, a.g.e., s.24

(1)

İLĀHĪ-İ ḲUDDŪSĪ

Beni ḥabs eyledi şāhım bu zindāna niçün bilmem
Ḳodı bayḳuşlayın tenhāca vīrānda niçün bilmem

Murādı ne ʿaceb bundan beni ḫayretlere ḳoymakdan
Çıḳarmaz eyler iskān fānī eyvānda niçün bilmem

Yaşım yetmiş ikidir rāḥatım yoḳ ḫoş bilür iken
Virüb mühlet bıraḳdı baḥr-i aḥzānda niçün bilmem

Sene biñ iki yüz elli daḫi beşde bugün tārīḫ
Ḫalīfe ḫāb terk itdi bu zamānda niçün bilmem

Aġırlaşdı yüki ḳuṭb-ı zamānı neylesün nitsün
Duʿālar müstecāb olmaz şu evānda niçün bilmem

Bu yıllarda fütūḥātı ʿaceb görür mi **Ḳuddūsī**
Güreşmez pehlevānlar şimdi meydānda niçün bilmem

Cönk 176 / S.6

(2)

İLĀHĪ-İ ḲUDDŪSĪ

Sülūk aḥvālini sālik yola gidüb gelenden ṣor
Eger ġavvāṣ olam dirseñ bu deryāya ṭalandan ṣor

Ṭarīḳat sırrını ṣorma muḥaddis̱den müderrisden
Ḥaḳīḳat ʿilmini ders-i Ḫudā'sından alandan ṣor

Bilemez ehl-i ẓāhir ehl-i bāṭın bildigin zinhār
Ṣorar iseñ anı ʿayne'l-yaḳīn Ḥaḳḳ'ı bilenden ṣor

Bu bir ʿilm-i ledünnī kim bilen dimez diyen bilmez
Bilür ʿārif bu ʿilmi sen yüri var anı andan ṣor

Bu **Ḳuddūsīleyin** cāhil ü mukallid müddaʿī çoḳdur
Viṣāliñ ṭarzını mürşid olub vāṣıl olandan ṣor

Cönk 176 / S.19

(3)

İLĀHĪ-İ ḲUDDŪSĪ

Tā ezelden olmuşam ʿāşıḳ Ḥudā'yı severim
Hem anıñ dōstu Muḥammed Muṣṭafā'yı severim

Ḥażret-i Ādem Safiyyullāh'ı sevdim hem anıñ
Nesl-i pākinden gelen hep enbiyāyı severim

Hem Ebā Bekr ü ʿÖmer ʿOs̱mān ʿAliyy-i Ḥayder'i
Āl-i aṣḥābı Resūl-i bā-ṣafāyı severim

Cönk 176 / S.19

(4)

Eylerim bī-ḥad sipās ol cümle
Kim beni ḳıldı muḥib heb evliyāyı severim

ʿĀr- u nām- u ʿiffete maġrūr olanı sevmezem
ʿAşḳ ile rüsvā olan ehl-i recāʾı severim

ʿİlmine baḳub tekebbür ideni hem sevmezem
Cehl ü ẕenbin iʿtirāf iden gedāyı severim

Sevmezem anı ki maġrūr ʿizz ü cāh i mālına
Ḥüzni faḳra derd-i ʿaşḳa mübtelāʾı severim

Sevmezem şol ṭabʿ-ı cāmid ḳalb-i meyyit zāhidi
Göñlü pür-nūr sırr-ı ʿaşḳa āşināʾı severim

Dir ki Ḳuddūsī kelāmıñ ḥāṣılı budur ben ol
Bağrı yanıḳ ehl-i ʿāşıḳ-ı bī-riyāyı severim

Cönk 176 / S.20

(5)

İLĀHĪ-İ ḲUDDŪSĪ

Gözüñ aç uyḳudan uyan
Göñül saña dimedim mi
Ḳalur yoldan çoḳ uyuyan
Göñül saña dimedim mi

Kesel deryāsına ṭaldıñ
Ki nevmiñ dadını aldıñ
Erenlerden gerü ḳaldıñ
Göñül saña dimedim mi

Amān göñül didim saña
Gidelim Mevlā'dan yaña
İdelim bendelik aña
Göñül saña dimedim mi

Cönk 176 /S.21

Didim gel idelim ġayret
Ki elde var iken fırṣat
Ṭutub ṭurmaz seni ṣıḥḥat
Göñül saña dimedim mi

Bu dünyāya gelen ölür
Ölüm acısını bilür
Seniñ de başıña gelür
Göñül saña dimedim mi

Ben ettikde saña pend'i
Baña sen eylediñ fend'i
Çizilür cismiñiñ bend'i
Göñül saña dimedim mi

Cönk 176 / S.22

(6)

Eliñde var ise ḥüccet bize gel sen anı göster
Eger bu ʿaşḳdan efḍal bilürseñ bir ʿamel göster

Virirmişsiñ Huda ʿāşıḳların küfrine fetvā
Getir buldıñ ise Ḳurʾān içinde bir maḥal göster

Ṣalāt u ṣavm ile ṣanma olur ḥāṣıl ledün ʿilmi
Fünūn içre bu fenne bulunur ise bedel göster

Bu aşḳ-ı pāke nāʾil olamaz şol bī-baṣar göz
Gerekse yüz kitāb oḳu gerekse yüz mes̱el göster

Şol insān kim ʿasel adın işitdi yimedi hergiz
Ne bilsün dadını aña ʿasel göster baṣel göster

Ṭarīḳ-ı ʿaşḳa dimişsiñ ḍalālet rāhı ey ṣūfī
Erenler yolıdır bulunursa bunda halel göster

Nedir bu rütbe **Ḳuddūsī** faḳīre buġżıña bāʿis̱
Cihān içre eger var ise ʿaşḳdan eḍall göster

Cönk 176 / S.33

(7)

Sen bu ġaflet uyḳusından ne ʿaceb uyanmadıñ
Serserī gezdiñ cihānda ey delü uṣlanmadıñ

Bunca demdir ʿömrüñüñ ser-māyesin itdiñ telef
Bu şarāb-ı ʿaşḳa bir kez parmaġını banmadıñ

ʿĀrif-i dānā işigin bekleyüb Yūnuslayın
Kendiñi kānūn-ı ʿaşḳa bıraġuban yanmadıñ

Çünki Yūnus ḳırḳ yedi yıl ḫiẕmet itdi şeyḫine
Didi şeyḫ aña bizim rengimize boyanmadıñ

Ḫiẕmeti odun getirmek idi ṭaġdan maṭbaḫa
Bunca ḫiẕmetle didi sen ḫizmete ṣanmadıñ

Boynu yaġır olmaġile atdı odunu yire
Didi şeyḫi çıḳ git bu dem çün ḫiẕmete ḳatlanmadıñ

Ṭutdılar çıḳardılar tā başı ḳışıldı ḳapuya
Didiler sen ḥālimiz ile bizim ḥāllenmediñ

Başı ḳapu içre ḳalub ḫırlayub didi hemān
İy başım el-ḥamdülillāh ṭaşraya yollanmadıñ

Ṭuyıcaḳ bu sözi şeyḫi didi yaḳdıñ baġrımı
Gel ki bildim sen beni beyhūde işler ṣanmadın

Bu sözüle buldı Yūnus ḳurb-ı Yezdān’a viṣāl
Sen ki **Ḳuddūsī** hemān nār-ı viṣāle yanmadıñ

Cönk 176 / S.36

(8)

İLĀHĪ-İ ḲUDDŪSĪ

Ey birāder biz cihāna cemʿ-i māla gelmedik
Māsivānıñ fitnesine iştiġāle gelmedik

Çünki ḫalḳ itdi Ḫudā bizi hemān ḳulluḳ içün
Bendelikdür kārımız şirk ü ḍalāle gelmedik

Müddeʿīlerle bizim yoḳdur cidāl-i baḥs̱imiz
Maʿrifet ṭullābıyuz baḥs̱-i cidāle gelmedik

Ẕikr-i Ḥaḳḳ'dır şuġlumuz ʿāşıḳlarız ẕākirleriz
Ḳavlimiz tevḥīddir ancaḳ ġayrı ḳāle gelmedik

ʿĀşıḳ-ı Ḥaḳḳ'a vebāl imiş sivāya iltifāt
Kesb-i bāle maḳṣūdumuz kesb-i vebāle gelmedik

Gelmişüz taḥṣīl-i ʿaşḳ-ı vecd-i ʿirfān itmege
Dār-ı rıḥlet cīfesini içtilāle gelmedik

Sīm ü zer cemʿ eyleyenler Ḥaḳ'dan ayru düşdiler
Bil ki **Ḳuddūsī** ki biz bu bed-ḥīṣāle gelmedik

Cönk 176 / S.40

(9)
İLĀHĪ-İ ḲUDDŪSĪ

Äayd’a çıḳmış nice yüz biñ av şikār eyler ölüm
Ḥāżır ol ḳardaş sana da intizār eyler ölüm

Sen idersin gerçi dünyā baḥs̱ini taṭvīl bu gün
Bu muṭavvel baḥs̱i yarın iḫtiṣār eyler ölüm

Dürlü ḥayvān laḥmını yiyüb ġıdālandıñ bu gün
Laḥmını yarın ġıdā ʾ-i mūr u mār eyler ölüm

Şimdi kār itmez saña pend yüz kitāb oḳusalar
Bir gün olur ki seni hoş sāz u kār eyler ölüm

Kimseye göstermeyüb cānıñ gibi ṣaḳladıġıñ
Mālıñı meydāna döküb āşikār eyler ölüm

Bunca zīnet bunca ḫışmet bu ḫadem bu mülk ü māl
Biri ḳalmaz cümlesini tār ü mār eyler ölüm

Olma maġrūr gel şu dünyā **mālıña vāris̱ idüb**
Ac cıblaḳ müflis iken baḫtiyār eyler ölüm

Şevḳ ıle baġrıña baṣub ḳoçub öpüb sevdigiñ
Ehliñi ardıña ḳoyub yâd’a yār eyler ölüm

Cönk 176 / S.44

Sevmedigiñ kişileri mālına vāris̱ idüb
Meskeniñi ʿ āḳıbet ṣaḥn-ı mezār eyler ölüm

Ḳaṣr-ı aʿ lālar ki yabdıñ bī-naẓīr ammā seni
Çoḳ da gitmez çıḳarub aġyāra dār eyler ölüm

Rūḥ çıḳıcaḳ heb ḳacar atañ anañ oġluñ ḳızıñ
Bu güzel cismiñi mekrūh ḳoḳar eyler ölüm
Temmet

Cönk 176 / S.43

(10)

Himmet yā şāh-ı Ḳuddūsī ʿazīzim efendim
Sensiñ velīler şāhı
Yā Ḥażret-i Mevlānā
ʿAfv it şu ben güm-rāhı
Yā Ḥażret-i Mevlānā

Bed-kar ü âvâreyim
Bür-ẕenb bir bī-cāreyim
ʿĀṣī yüzü ḳâreyım
Yā Ḥażret-i Mevlānā

Ġāyet ʿaẓīmdür cāhıñ
Maḥbūbısıñ Allāh’ıñ
Darü’lemān dergāhıñ
Yā Ḥażret-i Mevlānā

Sen şol ulu sulṭānsıñ
Ki server-i merdansın
Hem maʿden-i ʿirfānsıñ
Yā ḥażret-i Mevlānā

Cün ṭıfl iken ey sulṭān
Eflāki itdiñ seyrān
Oldu melāʾik ḫayrān
Yā Ḥażret-i Mevlānā

Muḫtācıñım inʿam it
Mihmānıñım ikrām it
İḥsānıñı itmām it
Yā Ḥażret-i Mevlānā

Cönk 176 / S.45

Bencileyiñ yoḳ güm-rāh
Lākin dirim eyvallāh
Geldim sana şeyʾ lillāh [20]
Yā Ḥażret-i Mevlānā

---

[20] Şey’en lillâh olması gereken ve(Allah için bir şey) istemek için kullanılan bu tabir, şiirde vezin icabı şey’lillâh yazılıdır.

Ḳapuñda çok muḫtācān
İrer murāda her ān
Devriñde ṣürer devrān
Yā Ḥażret-i Mevlānā

ʿĀrifleriñ sulṭānı
Dertlüleriñ dermānı
Ḳuddūsī’niñ cinānı
Yā Ḥażret-i Mevlānā

Temmet (...) sene tārīḫ-i beyān
Ṣāḥib Meḥmed Efendi-zāde
1252

Cönk 176 / S.46

(11)

İLĀHĪ

Ey mürüvvet āsitānım merḥabā ḥoş geldiñiz
Ḳaşları ṭurra kemānım merḥabā ḥoş geldiñiz
Bu idi Ḥaḳ’dan dilegim çoḳ şükür ḳabūl oldı
Ey cemâl-i ʿālî-şānım merḥabā ḫoş geldiñiz

Niye gelmeñ ey efendim ben gedānıñ yanına
Uyma elleriñ sözine ḳıyma benim cānıma
Müftüler fetvāyı virirler ḳatlimiñ fermānına
Ḳıyma cānım bu cānıma merḥabā ḫoş geldiñiz

Dir **Ḳuddūsī** yaz gelince şöyle olur üftādeler
Meclisime ʿuşşāḳ (ser ḥaflicān ider bī-şiʿārlar)
Yedi dürlü mezeyi nūş idüb ḳaldırmadı
Çoḳ günümüz geldi gecdi merḥabā ḥoş geldiñiz

Cönk 177/ S.102

(12)

Sensiñ velīler şāhı
Yā ḥażret-i Mevlānā
ʿAfv it şu ben güm-rāhı
Yā ḥażret-i Mevlānā

Bed-kār u [ā]v[ā]reyim
Pür-zenb [ü] bī-çāreyim
ʿĀṣī yüzi ḳareyım
Yā ḥażret-i Mevlānā

Ġāyet ʿażimdir cāhıñ
Maḥbūbusuñ Allāh’ıñ
Dārü’l-emān dergāhıñ
Yā ḥażret-i Mevlānā

Sen şol ulu sulṭānsıñ
Derdlülere dermānsıñ
Hem maʿden-i ʿirfānsıñ
Yā ḥażret-i Mevlānā

Çün ṭıfl iken ey sulṭān
İtdiñ eflāki seyrān
Oldı melāʾik ḥayrān
Yā ḥażret-i Mevlānā

Muḥtācıñım inʿām it
Mihmāñınım iḥsān it
İḥsānıñı itmām it
Yā ḥażret-i Mevlānā

Cönk 176 / S.18

2. FİRÂKÎ’NİN HAYATI VE ŞİİRİ

Niğdeli şairdir. Ne yazıkki Niğde’de hiç kimse onu tanımıyor. Sokakta rastgele sorduğumuz kişilerden bilen çıkmadı. Zaten onun adını yaşatan Niğde merkezde sadece sokak ismi vardır. İbnülemin Mahmut Kemal İnal, Son Asır Türk Şairleri adlı eserinde: “Hüseyin Fırâkî Efendi, Fahrüddin Efendi namında birinin oğludur. Medresede öğrenim gördü. On beş sene Niğde Rüşriyesi’nin muallimi saniliğinde (ikinci öğretmenliğinde) bulundu. 1397 senei maliyesinde vefat etti. (1881) Niğde’de Ateşli Medresesi avlusuna defn olundu. ” Diye bilgi verilmiştir.

İncelediğimiz cönklerde sadece bir tane şiiri bulunmaktadır.

(1)

NAʿT-İ RESŪL-İ ZEBĀN-I FİRĀḲĪ

Şefīʿ-i şāfiʿ-i muʿṭī ʿaṭā ḳıl yā resūlallāh
Şehīd-i şāhid-i ḥayy-i liḳā ḳıl yā resūlallāh

Cihānıñ faḫr-i serverisin ḫuṣūṣan kim ḥabībullāh
Ve ʿindallāh mükerremsiñ vefā ḳıl yā resūlallāh

Cemāl-i rūy-i pākile muʿazzez muḥteremsiñ sen
Bu nāçīz ümmetiñ āhın s̱enā ḳıl yā resūlallāh

Zebān-ı ʿācizim saña ṣalātile selām eyler
Fuʾādım nūr-ı ʿaşḳıñla ʿanā ḳıl yā resūlallāh

Seniñ ẕātıña lāyıḳdır hezārān medḥ-i evṣāfāt
Nihāyet bulmadı vaṣfıñ sezā ḳıl yā resūlallāh

Livāʾi’l-ḥamd sancaġıñ müyesser eyle hümāsın
Cemīʿ-i müʾmine hem merā ḳıl yā resūlallāh

Firāḳī ʿāşıḳ-ı rüʾyet anıñ’çün dāʾim āh eyler
Bu bābı dār-ı ḥasretde nümā ḳıl yā resūlallāh

Cönk 176 / S.55

3. HÜDÂVERDİ'NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ

Türk Halk Edebiyatında âşıkların gerçek hayatları yanında bir de rivayete, hikâyelere dayanan hayatları vardır. Hüdâverdi 19. yüzyılda yaşamasına rağmen gerçek hayatına ilişkin bilgiler sınırlıdır. Hatta Niğde'de Gümüşler Kasabası'ndaki yaşlılar hariç bilen yok. Bu nedenle şair hakkındaki bilgiler rivayetlere dayanmaktadır.

Asıl adı Hüseyin olan Hüdâverdi 1796 yılında Niğde Merkez'e bağlı Uluağaç köyünde doğdu. Küçük yaşta annesini ardından babasını kaybeder. Halk tarafından çok sevilen Hüseyin, diğer çocuklardan farklıdır. Yaramazlık etmez, durgun çekingendir yalan söylemez. 6 yaşında iken hali vakti yerinde olan köy ağası mandalarını ve öküzlerini güttürmek için çoban olarak yanına alır. Her şey bundan sonra başlar. Çünkü Hüseyin'in çobanlığa başlaması ile hayatı değişir. Bir gün manda ve öküzleri otlatırken, mandanın bir tanesi saldırır. Kendisini korumak için elindeki mesesini mandaya fırlatır. Kızgın manda Hüseyin'i kovalamaya devam eder. Hüseyin geri geri kaçarken bir kuyuya düşer. Tüm köylü aramasına rağmen Hüseyin'i bulamazlar. Üç gün kuyuda kalan Hüseyin'e bir pir azık ve içecek getirir. Ardından da kuyudan çıkarır.

Daha çocuk yaşında bunları yaşayan Hüseyin olayların şokundadır. Ağası bu durumu sezer ve nedenini sorar. Hüseyin de kuyuda geçirdiği üç günün öyküsünü anlatır. Ağasının ve köy halkının güveni ve saygısı bu olaydan sonra daha da artar. Günün birinde ağası vefat eder. Hüseyin de 17 yaşında Uluağaç köyünden ayrılarak uzun süren bir yolculuktan sonra Niğde Merkeze bağlı Eskigümüş köyüne gider. Ama ondan geriye Uluağaçta bir sevgilisi kalmıştır. Bunu incelediğimiz 177 Numaralı Cönkün 79. sayfasındaki şiirinden anlıyoruz.

(1)

TÜRKĪ

Çünki yolum düşdi ḳurbet illere
Aġlama sevdigim gine gelirim
Seni sevdim deyü düşdüm dillere
Aġlama sevdigim gine gelirim

Seniñ muḥabbetiñ çıḳmaz aradan
Ne güzel yaratmış seni yaradan
Unutma sevdigim beni duʿādan
Aġlama sevdigim gine gelirim

Seniñ muḥabbetiñ bende ezelden
Fāriġ oldum gecdim cümle güzelden
Ḥüseyin ḳuluñdur seniñ ezelden
Aġlama sevdigim gine gelirim
Monlā Ḫalīl
Taḥrīr ḳılındı
Sene tārīḫ 1275

Cönk 177/ S.79

Eskigümüş köyü Hüseyin için şairliğe geçisin önemli bir aşamasıdır. Çünkü burada bâde içer bâdeli âşık olur . Rivayetlere göre Hüseyin'in bâde içmesi şu şekilde olmuştur:

Hüseyin Eskigümüşte bir değirmene çırak olarak girer. Yaşlı olan ağasının kısa sürede güvenini kazanır.Değirmende hem buğdayların öğütülmesine yardım eder hem de değirmene geceleri bekçilik eder. Tek başına olduğu bir gece ansızın atlı bir kafile değirmene gelir. Hüseyin kapıyı açıp açmamakta tereddüt ederken kapı kendiliğinden açılır. Çok korkan Hüseyin tanımadığı kişileri görünce şaşırır ve çok korkar. Hemen aklına kuyuda yardım eden pir gelir. Fakat kafile başkanı ona benzemiyordur.Hüseyin'i izleyen kafile başkanı " Korkma oğlum, korkacak, kaçacak bir durum yok. Seninle sohbet etmeye geldik. Hadi bize değirmeni gezdir.

Tam değirmen başına gelince : “ İlk sıradaki bir zat iç oğlum diyerek elindeki tastan bir yudumu Hüseyin’e veriyor. Ardından gelenler birer yudum, derken kırk yudum bâde içiriyorlar” [21]

Kırklar bâde sunduktan sonra bundan sonra senin adın “ Hüdâverdi” olsun deyip değirmenden ayrılırlar. İncelediğimiz 176 ve 177 Numaralı Cönklerde Hüdâverdi mahlaslı sadece bir şiiri yer almaktadır.

(2)

Eli çoḳ da kendi ġarīb ṣorarsañ
Her seḥerde esen derdli yel benim
İşidib de yanıḳ sedā ṭuyarsañ
Bülbül gibi feryād iden dil benim

Şimden ṣoñra ḳorḳar mıyım ölümden
Aṣlā ḫaṭā çıḳmaz benim dilimden
Nāzlı dilber alırlarsa elimden
Ḳanḳı çöller yurdum olsun bil benim

Muṣībet olmayan yollara varmam
Degme yansun benim cismim ḳayırmañ
Gönül seni sevdiginden ayırmam
Neme lāzım sulṭān olsun el benim

Ḫudāverdi geçdi ᶜ ömrüm vefāya
Gec yaşımda girdim ḳara hebāya
Ḳanḳı bir gün ṭayanayım cefāya
Aġladıkça çeşmim yaşı sel benim

Cönk 176 / S.23

Bâdeli âşık olan Hüdâverdi şiirlerinde sade bir dil kullanmış.Şiirleride aşk, hasret, gurbet, ayrılık konularını işlemiştir.

---

[21] İsmail Özmel, a.g.e., s.40

4.MEKNÛNÎ’NİN HAYATI VE ŞİİRİ

Meknûnî Niğde’nin Bor ilçesinde doğmuştur. Ne zaman doğduğu, babasının ismi, gerçek adının ne olduğu hakkında kesin bir bilgi yoktur. Küçük yaşta babasını kaybeder. Bunun üzerine Niğde’ye götürülerek bir ailenin yanına hizmetçi olarak verilir. “ 14-15 yaşlarına geldiği zaman Niğde’nin ünlü saz üstadı Haydar Efendi’den ders alarak günün birinde bu sanatı elde ettiğini öğrenmiş bulunuyoruz”.[22]

“Meknûnî’nin Niğde’den ayrıldığı tarih bilinmemekle beraber onun ekmeğini taştan çıkaracak bir yaşa geldiği zaman ve tahminen 20 yaşlarında iken Bor’a döndüğü, bundan sonra çiftçilik ve bağcılıkla meşgul olduğu anlaşılmıştır.”[23] “1882’de ölmüştür.”[24]

İncelediğimiz 176 Numaralı Cönkte bir tane şiiri bulunmaktadır.

(1)

TÜRKĪ-İ MEKNŪNĪ

Emr-i Ḥaḳ’dan böyle çalınmış ḳalem
Felek bizim ḳonca güli ṣoldurdı
Şu yalan dünyāda bir murāda irmedim
İçmem dirken ecel cāmın ṭoldurdı

Bu işde kimseniñ yoḳdur āgāhı
Bunı böyle yazmış taḳdīr ilāhī
Felegiñ destinde ecel külāhı
Ṣıḳı ṭutdı ṭar başıma oldurdı

---

[22] İsmail Özmel, a.g.e., s.19

[23] İsmail Özmel, a.g.e., s.19
[23] “Cumhuryetin 50.Yılında Niğde-1973 İl Yıllığı,” Ankara 1973, s.168

Aḥbāblarım cemʿ oldılar geldiler
Ümīd kesüb ölecegim bildiler
Ol iki dür-tāne yetim ḳaldılar
Boyum yetmez ʿummānlara ṭaldırdı

Evlādlarım yetīm ḳaldı arada
Felegiñ ẓulmi olmaz bundan ziyāde
Şehid düşdi ol Demirayaḳ-zāde
Gözüm göre cenāzemi ḳıldırdı

Çeşmim yaşı sel sel oldı çaġladı
Ṭabīb geldi yaralarım baġladı
Mekteb içre ṣābī ṣıbyān aġladı
Felek bize ʿaksi murād aldırdı

Cönk 176 / S. 3

Ġamile geçirdim bahārı yazı
Ṭoḳundı gūşuma bülbül āvāzı
Ḳaralar giysün ḥazīn[e]dār ḳızı
Gözüm göre ḥarāmiye çaldırdı

Meknūnī çaġırır Perverdigār'ı
Rūz u şeb eylerim āhile zārı
Şefāʿatin eylese ḥabīb-i yārı
Kemāli gerçi ki ḳarār ḳıldırdı

Cönk 176 / S. 4

B.ALFABETİK SIRAYA GÖRE CÖNKLERDE ADI GEÇEN DİĞER ŞAİRLER VE ŞİİRLERİ

1. BÂKÎ’NİN HAYATI VE ŞİİRİ

1526 yılında İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mahmud Abdülbaki'dir. Çıraklık yaptı. Güçlü okuma isteği sonucu medrese öğrenimini tamamladı. Zamanının ünlü şair ve bilim adamlarıyla görüştü. Onlardan dersler aldı. Zâtî'nin dikkatini çekti. 18-19 yaşlarında iken artık ünlü bir şair olmuştur. Medrese öğrenimini bitirdikten sonra İstanbul medreselerinde müderrrislik yapmaya başladı. Kadılık yaptı. Anadolu ve Rumeli kazaskerliklerinde bulundu. Şeyhülislâm olmak arzusuna bir türlü ulaşamadı.

Bâkî, klasik şiirimizin en büyük şairlerinden biridir. Osmanlı imparatorluğunun muhteşem devirlerine yakışan muhteşem bir şiirin şairi oldu. Şiirinde felsefî düşünüşlere de yer verdi. Sultanü'ş-Şu'ârâ (Şairlerin Sultanı) olarakanıldı. Çeviriler yaptı. 1600 yılında öldü.

İncelediğimiz cönklerde sadece bir şiirine rastlandık.

(1)

HĀẔĀ TÜRKĪ

Seḥerde bülbüli gördim uçar āheste āheste
Durubdur ġonce-i zerrīn açar āheste āheste

Geçüb bu ḫāne-i dilden ġamıñ ᶜ asker idi her dem
Bi-ḥamdillāh bugünler de geçer āheste āheste

Ḳatı maġrūr olub ḥüsne begüm aġlatma ᶜ uşşāḳı
Güzellik pāyidār olmaz geçer āheste āheste

Ḳaşıñla çeşmiñ ey dilber iderler baġrımı pür-ḫūn
Bu çeşmüm yaşı ḳanları ṣaçar āheste āheste

Bu Bāḳī yār hicrinden ciger ḳanına şürb itmiş
Oturmış ġam bucaġında içer āheste āheste

Cönk 177/ S.60

2. DERTLİ’NİN HAYATI VE ŞİİRİ

“19. yüzyılın büyük halk şairlerinden Derli’nin asıl adı İbrahim’dir. 1772 yılında, Bolu’ya sekiz saat, Gerede’ye bir saar uzaklıktaki, Çağa(yeni adı Reşadiye) bucağının Şahnalar köyünde doğmuştur. Kara Hüseyin Oğullarından Bayraktar Ali Ağa adında bir çiftçinin oğludur. Anası aynı köyden Ayşe kadındır.”[25]

Âşık Dertli zamanına göre oldukça geniş kültüre sahip bir şairdir.Bunda çok gezmesinin etkisi vardır. Şair İstanbul, Konya, Mısır kahvehanelerinde saz âlemlerinden, aşk fasıllarından, yatıp kalktığı tekkelerdeki mutasavvıflardan, şairlerden, fikir adamlarından faydalanmıştır. Şiirlerinde Arapça Farsça tamlamalar kullanan şair iç alemi bakımından da büyük bir olgunluğa erişmiştir.

Dertli’nin şairlik ünü kısa bir süre içinde saz fasılları yapılan halk kahvelerinden dışarıya taşmış, aydınların çevrelerine, paşa konaklarına kadar ulaşır. Dertli hayatının son yıllarında halk arasında ermişler mertebesinde sayılmaya başlanır. “1845 yılında Ankara’da eşraftan Âlişan Bey’in evinde ölmüştür.”[26]

Hece ile yazdığı şiirlerinde güçlü ve içten bir lirizm kendini gösterir. Üslûbu ve edası temiz ve sürükleyicidir.

İncelediğimiz cönkte Dertli’ye ait sadece bir şiirine rastladık.

---

[25] Cahit ÖZTELLİ, “Dertli- Seyrani hayatı Sanatı Şiirleri”, İstanbul 1964, s.3

[26] Refik Ahmet SEVENGİL, “Yüzyıllar Boyunca Halk Şairleri”, İstanbul 1965, s.300

(1)

Ḳanāʿat mülkiniñ pādişāhıyım
Darā-yı devletim ṣabūran şekūr
Kāffe-i ervāḥıñ pür-günāhıyım
Evrād-ı ezkārım ʿafuvven ġafūr

Dört melek yaratdı ḥażret-i Mevlā
Dördi dört ḥiẕmetde müvekkel ḥālā
Mīkāʾīl’e boran Cibrīl’e Ḳurʾān
ʿAzrāʾil’e ervāḥ İsrāfīl’e ṣūr

Varır bir şecerden ḫiṭāb alurdı
Vaḥy-i rabbānīye ḫayrān kalurdı
Gider ʿaḳlı fikri ḫāmūş olurdı
Mūsā’ya tecellī gösterdikce Ṭūr

Görmedim cihānda böyle dil-rübā
Sevdāsı serimden gitmiyor ḥālā
Dertli hüner budurur yazdıysa Mevlā
Ḳażāya rıżā ol belāya ṣabūr

Cönk 176 / S.8

3. ÂŞIK GARİB’İN ŞİİRİ

(1)

ʿĀŞIḲ ḲARĪB

Felek bizi baġvant eyledi
Baġvant aġlar bahce aġlar bāġ aġlar
Ṣu aḳmaz oldı dōsduñ baġın
Ṣuṣam aġlar sünbül aġlar gül aġlar

Bayram gele ḳına yaḳam elime
Ḫaber eyleñ dōstuma ilime
Yedi yirinden ṣarılayım ince beliñe
Kemer aġlar ḳafdan aġlar bel aġlar

Ördek olam düşem gölden göllere
Ceren olam tozam çölden çöllere
Sefīl Kerem düşmüş toẕlu yollara
Gelen aġlar geçen aġlar yol aġlar

Telli ḍurnam havadan süẕüldi
İndi ḳatar ḳatar oldı düẕüldi
Kesildi kelleler gören büzüldi
Gelen aġlar geçen aġlar yol aġlar

Ṣıla oġlum dir ki ben de iremedim
ʿ**Āşıḳ Ḳarīb** gibi bir murāda iremedim
Şu yalan dünyāda dertsiz baş görmedim
Vezīr aġlar hünkar aġlar ḳul aġlar

Temmet
el-faḳīr ed-dāʿī Monlā Süleymān taḥrīr ider
Sene 1276

Cönk 177/ S.64

4. GEVHERÎ’NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ

Asıl adı Mehmet olan Gevherİ, İstanbul doğumludur. Doğum tarihi hakkında kesin bilgi yoktur. Fakat Şükrü Elçin ve Mehmet Şakir Ülkütaşır şiirlerinden yola çıkarak, Kâtibi’yi uygulamasından hareketle 17. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşadığı kanısına varmaktadırlar . Divan kâtipliği yaptığı bilinmektedir. Hayatının büyük bir kısmı Rumeli, Şam ve Arabistan yöresinde geçirmiştir. Yoksul bir hayat sürmüştür.

Gevherî, öğrenim görmesinin etkisi ile olsa gerek, Divan şiirinin etkisini yansıtan şiirler de yazmıştır. Halk edebiyatına ait şiirler de söylemiştir. Onun asıl karakterini yansıtan semai ve koşmalarıdır.

“Gevheri’nin ölümü 1715’ten sonradır” [27]

İncelediğimiz cönklerde Gevheri’ye ait iki tane şiir bulunmaktadır**.**

(1)

GEVHERİ̄

Sevdigim dilbere oldum ẖayrān
Ḳaçan beni görse çıḳar seyrāna
Bir cevāhir yüklü gömü dir gören
Virseler değişmem yārim ben seni

Gerdānıñ beñi seḥer yıldızı
Lebleri şikār olmış yanaḳ ḳırmızı
Baġdād’ı Basra’yı Genc’i Tebrīz’i
Virseler değişmem yārim ben seni

---

[27] Metin TURAN, “Ozanlık Gelenekleri ve Türk Saz Şiiri” ,Ankara1996, s.228

Cihāna gelmemiş dünyā duralı
Yitirdim ʿaḳlımı seni göreli
Mıṣr İslām bulalı Hind'i Yemen'i
Virseler değişmem yārim ben seni

Gevherī itdi ʿaḳlını dīvāne
Söze ḳatlanmadı böyle civāne
İçi dilber ile dolu cihāna
Virseler değişmem yārim ben seni

1286

Cönk 177/ S.18

(2)

TÜRKĪ-İ GEVHERĪ

Şimdi dilber benden yüzün çevirmiş
Birin daḫi buldum illere nisbet
Sevdim kemlige yoḳ idi ḳasdım
Dili bülbül olmuş güllere nisbet

Evvel bulandıḳ da şimdi duruldıḳ
Durulduḳ da ḥaḳīḳaten var olduḳ
Uyuduḳ uyandıḳ yāre ṣarıldıḳ
Ṣarılalım dilber illere nisbet

Gevherī medḥ ider destān içinde
Hic aḳrān yoḳ şehristān içinde
Ṣalın gel sevdigim yārān içinde
Bizi zem eyleyen dillere nisbet

Kātib Kündekār
Taḥrīr ḳılındı
Sene 1275

Cönk 177/ S.78

5. HÜDÂYİ'NİN ŞİİRLERİ

İncelediğimiz cönklerde Hüdâyi'nin üç tane şiirine rastladık.

(1)

TÜRKİ

Allah'dan ḳo[r]ḳmañ mı hey ḳanlı ẓālim
Niçün gösterirsiñ güne cemāliñ
Seni ṣaran ʿāşıḳ çürür ḳatm olur
Bildürirsiñ yüz biñ derde zevāliñ

Dir Hüdāyī yārim itme gümānı
Seni gören ḳabūl [ider] īmānı
Ḍolaşdım cihānı hūr [u] ḳılmānı
Görmedim sen gibi bir hūb simālı
Ḳaşlarıñ s̱ümme yani kibrik oḳ

Cönk 176 / S.70

(2)

TÜRKĪ-İ ḪUDĀYĪ

Gerci şu cihānda güzel çoḳ ammā
Ol iki rūḫları allı olmalı
Neylerim sīmāda güzel oldığın
Özi sīmāsından bellü olmalı

Mestāne baḳışlar ḳaşlar serāser
Ḥüsni Yūsuf ola kendi dilāver **Cönk 177/ S.75**
Nāzıñ istiġnāsın cümle berāber
Çeke düzen ince belli olmalı

Ḳaşlarıñ beñzetdim ebrū kemāna
Hic ʿözür ṣığmaz dest-ü yamana
Ḫōş uṣūl tābiʿān ʿārif-i dāna
Edebli erkanlı yollı olmalı

Dir Ḥüdāyi'm şöyle dile şikāyet idüb
Her güldükce ʿāşıḳına mest idüb
Ġamzesin oḳları cāna ḳaṣd idüb
Tuʿāf kelām şerīf dilli olmalı

Cönk 177/ S.74

(3)

İLĀHĪ (…) ḤAŻRET-İ RESŪL

Faḫr-i ʿālem göç eyledi dünyādan
Aṣḥāblarım size olsun el-vedāʿ
Ben ḳulına emir geldi Ḫudā’dan
Çār yārim size olsun el-vedāʿ

Bunı dedi yaşlar doldı gözine
Ḥażret-i ʿAlī ḫayrān sözine
Ḥasan’ı Ḥüseyn’i aldı dizine
Ḳużularım size olsun el-vedāʿ

Çaġırıñ aṣḥāblarım gelsün ḳatıma
Hazret-i ʿAlī geldi anıñ ḳatına
Ḥelālim ʿĀyişe ḳızım Fāṭıma
Ehl-i beytim size olsun el-vedāʿ

ʿĀlemi yaradandan baña gel oldı
Anı duyan gözi yaşı sel oldı
Medīneler aġlayuban del’oldı
Aṣḥāblarım size olsun el-vedāʿ

Ḫudā’ī vaḥdet günide oturan
Ḥaḳḳ’ıñ buyurugın yirine getiren
Yüzüm görmeden ṣalavat getiren
İşidenler size olsun el-vedāʿ

Cönk 176 / S.79

6. HÜMÂ 'NIN ŞİİRİ

(1)

Bir baḳıp da [...............................]
Nāz götürmez ḳara bağrım ezgindir
Al yanaġa ḳonca güller ṣokunma
Zīrā cānım dōst elinden bezgindir

Ḳaşlarıñ çevresi beñzer kemāna
Seni gören kāfir gelir īmāna
Bu da bir mis̱āl ḳalsıñ āḫir zamāna
Baş bir yana züleflerıñ bozḳundur

Ögmek degil cümlemizden güzelsiñ
Yüri ceren gibi şu yirlerde tezersiñ
Niçün böyle melil maḥṣun gezersiñ
Humarlanmış ala gözler süzgündür

[...] kerem eyle **Hümā'ya**
[Cān dayanmaz] şu sendeki simāya
Utanıram ḥāliñ şudur dimeye
Cān ḥasret bir bu saña üzgündür

Temmet
el-faḳīr ed-dāʿī
Monlā Süleymān
sene 1277

Cönk 177/ S.10

7. İRŞADİ'NİN ŞİİRİ

(1)

DĪVĀN-I ʿİRŞĀDĪ

Mübtelāyım derd-i ʿaşḳ[a] Loḳmān'a minnet itmeyiz
Çekeriz yārdan cefā düşmāna minnet itmeyiz

Bülbül-i ḥasret-nevāyız gülşen-i maḳṣūdda
Bir bölük ʿAnḳālarız her kāna minnet itmeyiz

Nükte-i ʿaşḳ bekleriz her ṣubḥ u şām
Fahr ile faḫr eyleriz sulṭāna minnet itmeyiz

Çekeriz zencīr-i ʿaşḳa gerdān dīrāneveş
Gezeriz ṣaḥrāları devrāna minnet itmeyiz

Eşk-i çeşmim ʿaşḳile gözden seyl-āb iden biziz
Neylesek her ḳaṭremiz ʿummāna minnet itmeyiz

Yaḳarız ḳandīl-i yārın ʿaşḳ-ı rū-nümān gibi
Degme bir nāḥaḳ olan sūzāna minnet itmeyiz

Cān fedā **ʿİrşādīyā** erbāb-ı ʿaşḳıñ rāhına
Geçeriz serden bu yolda cāna minnet itmeyiz

Temmet

Cönk 176 / S.12

8. KÂNÎ’NİN ŞİİRİ

(1)

NAʿT-I ŞERĪF

Ġubār-ı pāyiñe almam cihānı yā resūlallāh
Degişmem mūyuña heft-āsmānı yā resūlallāh

Duyunca maḳdem-i teşrīfiñ Ādem ṣulb-i pākinden
Degişdi ḥabbeye heşti behişti yā resūlallāh

Nesīm-i çīn-i zülfiñ şemmesidir müşkile ʿanber
Anıñçün müşge teşbīhi ḫaṭādır yā resūlallāh

Oruñlı mücrimüm ẕerre s̱evābım varise defterde
Ya sehv-i kātibāndır yā iftirādır yā resūlallāh

Eger rūz-ı cezāda ṣāḥib olmazsañ degil cennet
Cehennemden baña nefret nümādır yā resūlallāh

Şefāʿāt ṣuclıya dirler mes̱eldir söylenür dāʾim
Ḳuluñ Kānī de bir mücrim gedādır yā resūlallāh

Cönk 176 / S.58

9. ḲUDRETĪ’NİN ŞİİRİ

(1)

ĠAZEL-İ ḲUDRETĪ

İrişdi māh-ı muḥarrem ehl-i īmān aġlasun
Ṭuṭub Ḥüseyn’iñ yasın herkes ḳara baġlasun
Leyl ü nehār dü çeşmden ḳanlu yaşlar çaġlasun
Nūr-ı ʿayn-ı Murtażā’yı eylediñ ṣusuz şehīd
Ḥaşre dek laʿnet cānuña ey Yezīd ibni Yezīd

İki cihān serveri ḥażret-i sulṭān aġlasun
Emr-i Ḥaḳ’dan maʿlūm olub ʿAlī Aṣlan aġlasun
Hem Ebā Bekr-i Ṣıddīḳ’i ʿÖmer ʿOs̱mān aġlasun
Nūr-ı ʿayn-ı Murtażā’yı eylediñ ṣusuz şehīd
Ḥaşre dek laʿnet cānuña ey Yezīd ibni Yezīd

İsmāʿīl’e nāzil olan ḳocı ḳurbān aġlasun
Ḥüseyin’in mātemidir ʿarş-ı Raḥmān aġlasun
Derūn-ı cinānda ey dil ḥūr u ġılmān aġlasun
Nūr-ı ʿayn-ı Murtażā’yı eylediñ ṣusuz şehīd
Ḥaşre dek laʿnet cānuña ey Yezīd ibni Yezīd

Ḥüseyn’in yolına **Kudreti** eyler cān fedā
İrdikçe māh-ı muḥarrem aġlasun bay u gedā
Bu muḥarrem ayda oldı Ḥüseyin şühedā
Nūr-ı ʿayn-ı Murtażā’yı eylediñ ṣusuz şehīd
Ḥaşre dek laʿnet cānuña ey Yezīd ibni Yezīd

Cönk 176 / S.5

10. ÂŞIK KEREM’İN HAYATI VE ŞİİRLERİ

Meşhur **"Kerem ile Aslı"** hikâyesinin kahramanı olarak tanınan Kerem'in 17. yüzyıl ilk yarısında yaşadığı Anadolu’yu dolaştığı ve Kayseri’de öldüğü sanılıyor. Hikâyeye göre, Kerem İsfahan şahının oğludur. Şahın hazinedarı Ermeni keşişin kızı Aslı'ya aşık olur. Bir müslümana kızını vermek istemeyen keşiş kızını alır, kaçar. Kerem peşlerine düşer, şehir şehir, köy köy onları takip eder. Nihayet bütün engeller ortadan kalkar. Evlendikleri gece, keşişin yaptığı sihirle Aslı'nın gerdek gömleği bir türlü açılmaz. Kerem sabaha kadar gömleği çıkarmaya çalışır, başaramaz. Sonunda içinden gelen bir ateşle tutuşup yanar, kül olur. Külleri süpürmeye uğraşan Aslı da tutuşarak yanar.

İncelediğimiz cönklerde Âşık Kerem’e ait 6 tane şiir bulunmaktadır.

(1)

HĀẔĀ KEREM

Meded meded ᶜālemleri yaradan
Başıma bir ḥāl geldi çıḳar giderim
Henüz çıḳdım ḳurbet ile ḳahrıña
Gözlerimden ḳanlı yaşlar döküb giderim

Felek begenmedim seniñ ṭuṭumuñ
Alnına gün ṭoġmaz imiş yetīmiñ
ᶜArşa direk direk çıḳar tütünüm
Uġradıġım yirleri yaḳub giderim

Baḳma mısın yüce daġıñ ḳarına
Cānlar mı dayanur āhı zārına
Felek ṭabancasın sıḳdı serime
Ṭoġrulamam belim büküb giderim

Ben bir Kerem’im ṭaġlar başında
Degirmenler dönsün çeşmim yaşında
Evvel yüksek meded ṭaġlar başında
Şimdi alçaḳlarda aḳub giderim

El-faḳīr ed-dāᶜī
Monlā Celīl Efendi-i günāhkār
1276 **Cönk 177/ S.7**

(2)

HĀẔĀ ḲOŞMA ʿĀŞIḲ KERĪM

Dünyāya uyanlar ʿaḳl ider öyle
Göñlünüñ bāġına vurdı naḳḳāşı
ʿÖmrünüñ sāyesi ḳac dāne söyle
Bilemeñ sen anı çoḳ gider yaşı

Leyl ü hengāmında görseler bir hūş
Gün-be-gün ʿilmini şerḥ ider bir ḳuş
Oḳursañ Ḳurʾān'ı il ider cünbüş
Āfet-i maʿnāda ṭatlıdır aşı

Ḫudā fermānında heb ḫıyre ḳalsa
(Ayrı dīn ṣanuşırlar) kimisi olsa
Ḍoġruyı söylemez her ḳaçan gelse
Ararlar meclisde cinsi ʿukkāşı

ʿĀşıḳ Kerīm elbet bir mekān bulur
Ḫāriçler püsbütün meydānda ḳalur
Kellesin kesenler cennetlik olur
Eger kimi dirseñ zend-i ḫaşḫaşı

Temmet

Cönk 177/ S.48

(3)

KEREM

Ḳatar ḳatar olub gelen ḍurnalar
Ḍurna benim Ḫān Aṣlımı gördüñ mi
Başıñ içün ṭoġrı söyleñ ḍurnalar
Ḍur[na] benim Ḫān aṣlımı gördüñ mi

Benim dōstum gelişinden bellüdir
İki elleri deste deste güllüdir
O da siziñ gibi ḍuḍu dillidir
Durna benim Ḫān Aṣlımı gördüñ mi

Benim dōstum uġrın uġrın baḳınır
Aġ eline elmalı ḳına yaḳınır
O da siziñ gibi celek ṣoḳunur
Ḍur[na] benim Ḫān Aṣlımı gördüñ mi

Cönk 177/ S.62

Ṭurna (…) ammā siz güzelsiz
Urum Şām-ı Şerīf gezersiz
Hemān benim Ḥān Aṣlımı gördüñ mi

Gel didigiñ ḳanḳı yola varayım
Gezdicegiñ yola yüzüm süreyim
Siz bilmez (………..) ṣorayım
Ṭurna benim Ḥān Aṣlımı gördüñ mi

Temmet
Monlā Süleymān taḥrīr ider
Sene 1277
Temmet
Meḥemmed Efendim
Temmet
Ḥalīl Efendim

Cönk 177/ S.61

(4)

HĀẔĀ TÜRKĪ-İ KEREM

Yarın inkārından yarın ġamından
Baña bir ʿacāyib ḥāl oldı bugün
Benim bir derdimi baña getürdi
Yandı cigercigim kül oldı bugün

Ṭurnamıñ ḳanadı bir ḳarış telden
Çekelim ayrılıḳ ne gelür elden
Ġarīb bülbül [gibi] ayrıldım gülden
Bülbül gülümden dar oldı bugün

Aḳdı çeşmim yaşı oldı ırmaḳ
Bize ḥaram olsun bu yerde ṭurmaḳ
Ne müşkül derdimiş yārdan ayrılmaḳ
Gicemile gündüzüm bir oldı bugün

Öksüz Kerem eydür yāri ya ben nideyim
İşime dōstuma ẖaber ideyim
Alub başımı diyār diyār gideyim
Bilmedigim ṭaġlar yol oldı bugün

Temmet
1276
el-faḳīr ed-dāʿī
Monlā Süleymān Efendi
taḥrīr ider

Cönk 177/ S.70

(5)

TÜRKĪ

Allāh’dan ḳorḳmañ mı ey ḳanlı ẓālim
Ne didim de geldiñ yolum üstüne
Ezel benim idiñ şimdi kimiñsiñ
Var ḳaralar bağlan elim üstüne

İnciden mercandan aḳdır dişleri
Maḳaṣdan ḳırḳmadır ṣunam ḳaşları
On üç on dört ebrū ṣaçlarıñ
Döküvir ṣunam ince biliñ üstüne

Eviñiz öñünde gül aġacı biterse
Dallarına ṣunam bülbül öterse
Benim senden evel vādem yeterse
Uġrun uġrun aġla ölüm üstüne

Kerem dedem dir ki ḳalmadı ḥālim
Genc yaşım içinde büküldü bilim
Eviñiziñ öñünden geçerken ṣalım
[Atıvir ṣaçlarıñ] ṣalım üstüne

Cönk 177/ S.94

(6)

DESTĀN-I ʿĀŞIḲ KERĪM

Göñül heves misiñ durub baḳmaya
Şu vīrān baḳcada seyrānı görseñ
En evvel bābından girüb çıḳmaya
ʿEzderhā ḳalmamış mihmānı görseñ

Mihmānı hicir ile bir ḳahrımānı
Ḳaldırub bürünsün ol āsımānı
Ḳalmamış kimsede bir ḳuvvet kānı
Ẓāhire geldigi püşmānı görseñ

Püşmānım her ḥālime yā Rab
Bize fetḥ olmadı bir dürlü ebvāb
Yıḳıldı bināmız heb oldı ḥarāb
Göñüller şehrinde vīrānı görseñ

Vīrān eyledi dünyāyı Ḫudā
Ḥacerler şecerler durur feryāda
Mehdī ʿālī resūl gelse imdāda
Ol zamān çıḳacaḳ ceyrānı görseñ

Ceyrānı gösteren mervidir nāhir
Çoḳ cefā eyliyor insile ṭāhir
Bir ulu pādişāhdır şimdi ẓāhir
Şaşırdı kendini ʿOs̱mānı görseñ

ʿOs̱mān'ı böyle iden ġāliba şeyṭān
Teraḥḥum eylese ḳalbine Sübḥān
Ẓulmet ziyāde ʿadālet noḳṣān
Ḳatı pek perīşān insānı görseñ

İnsānı virdiler fısḳı bilene
Hic baḳan olmadı ẓaʿīf ḳalana
Hepisi ʿadāvetdir müʾmin olana
Arḳamızda gezen düşmānı görseñ

Cönk 177 / S.113

Düşmānımız vardır ḥaml ider bize
Yürü ḫōş ḳalmayıñ münkirler size
İslāmı ṣatdılar biñ dürlü söze
Ara yerde olan iʿlanı görseñ

İʿlān eylerler ʿāleme şimdi
Ṭarīḳat bilmez küffār sevindi
Ne çāre çekmeli döyerler döndi
Bozuldı ṣadāret her ānı görseñ

Cönk 177/ S.113

Her ān böyle midir başa çıḳılmaz
Öyle şehvet ile düşmān yıḳılmaz
Gizlü cender[e]de hic biri sıḳılmaz
Rū-be-rū meydānda alanı görseñ

Elan dururuz küffārı miḥnet
İder cengi eyleseñ bizdedir şehvet
Maʿnā bilüriz ḥadīs̱-i Aḥmed
ʿAşḳile oḳurız Ḳurʿān’ı görseñ

Ḳurʾān oḳurız bi-ḥamdilillāh
Anlar peşīmān olurlar eyvāh
Düşmān ḳarşusında ḥasbeten lillāh
Çünki ṣādık dururız merdānı görseñ

Merdānız anlara dīnimiz bālā
El-ḥaḳ dīnimiz cümleden evlā
Zü’l-fiḳār elinde ḥāẓırdır ʿAlī
Yüz biñ cān heybetlü aṣlānı görseñ

Aṣlanı bilürseñ ḳaffār-ı ḳuvvet
Ezelden müʾminiñ anı nübüvvet
Velīler eylesün nuṭḳile himmet
Aṣıl bizde olan hicrānı görseñ

Hicrānı ḳaṣdıyla ḳurdıḳ ṣavaşı
Ol zamān görseḳ dīn ḳarındaşı
Dökülür niçe biñ pehlivān başı
Ṣaçılır meydāna al ḳanı görseñ

Al ḳanı ṣaçarız ziyāsı girmez
Niçe ṭoblar atarız aña kār itmez
Anı biz dutarız başkası ṭutmaz
Resm-i Ḳāf’a beñzer ḳalḳanı görseñ

Ḳalḳanı ṭutarız ejderhā olsa
Anlar girü durur kendisin bilse
Yedi ḳıral bir olub ki hepsi gelse
Bir melāl oynarız sen anı görseñ

Sen anı belle kim inan ki dur inan
Şerīʿat yüküni bulmadı danken
Çār-yār vaḳtinde virmedi münkir
Çoḳ bende eyledi seryānı görseñ

Seryāna sirildi taʿūn-ı küffār
ʿĀḳıbet neslini eyler ṭārumār
Dünyānı büsbütün cebr ider bu dār
Öyle ki ḥaml ider oranı görseñ

Oran yoḳdırır dünyāya Ḥamīd
İsrāfil fehminde bir dürlü şedīd **Cönk 177/ S.112**
Yaʿnī ıraḳ degil ḥamīd mecīd
Maḥall-i tefsīrde [furḳānı görseñ]

Furḳānı gönderdi İlyās Ḥıżır
Dört kitāb içinde var mıdır ya nazir
Dünyānıñ ḥaḳḳında yazıldı ḥāẓır
Ḳatlinde gelecek fermānı görseñ

Fermānıñ gelmesi yaḳındır hemān
Ol zamān çaḳruşır dāġlar heb amān
Ḥallāc-ı Manṣūr atar ṣorulur duman
Büsbütün ṭārumār ciḥānı görseñ

Cihānı yaḳarlar vaḳti dolunır
Tecāvīr ḳırḳ sene ʿadet baġlanur
Bir yıl yaḳın gelür güneş çaġlanur
Ol vaḳit maşrıḳdan doġanı görseñ

Doġanıñ şevḳına sinem daḳılur
Oḳurlar defterim ḳaydı baḳılur
Rūhlar cesede gelür daḳılur
Hemān ḳabristāndan çıḳanı görseñ

Çıḳanı meydāna ṣaf ṣaf düzerler
Meʾmūrlar arada bir bir gezerler
Ṭarṭarlar günāhın aru süzerler
Ḳurdular ḳarşuñda mīzānı görseñ

Mizānda ṭarṭarlar terāzī hüner
Herkesiñ kendinde ateşi yanar
Ġālib daʿvācılar heb anda ḳanar
Bu yükdir meclis-i dīvānı görseñ

Dīvāna durduru seni bir zamān
Īmānıñ yoḳ ise ḥāliñ pek yaman
Ṭutmazlar yalvarsañ diseñ ki amān
İñiler maḥşer ḫalḳı fiġānı görseñ

Fiġān eyleriken aṭeşi ṣaçub
Cennet ehli gider uçub uçub
Cehennem ḥaml ider aġzın açub açub
Ḳarnından ṣaçılan duḫānı görseñ

Duḫāna bir ṭulumdır ki yigin şiddeti
Bir sāʿat isteseñ virmez müddeti
Kimseniñ kimseye olmaz himmeti
Ṣırāṭıñ altında olan zindānı görseñ

Zindāna atarlar ġayrı gitdiñ
Nāra bitişmeden yanar büsbütün ten
Ḥayli zamān geçer orada iken
Aṭeşden ırmaḳ var aḳanı görseñ

Aḳanıñ bendine isteseñ āfāt
Gözleme ki kimseler gelemez imdāde **Cönk 177/ S.111**
Boyu ṭoḳsan arşun daḫi ziyāde
Zebānīler elinde iʿlanı görseñ

İʿlanlar insānıñ gögsünden alur
Ṭopuzuñ küçügü ḳırḳ baṭmān gelür
Ḳaṭırandan köz gibi gömlekler olur
Berdi ile ḳaynayan ḳażanı görseñ

Ḳażanıñ içine kimse girmesün
Öyle ʿazābları Mevlām virmesün
Muḥammed ümmeti ṭamu görmesün
Küllī şeyʾe ḳādir Sübḥān’ı görseñ

Sübḥān’ıñ yoluna fiġān ṣaçalum
Aḥmed yanında ṣırāṭı geçelüm
Ḥavż-ı Kevs̱er’inden bir ṣu içelüm
Dürlü elvān yapulı cinānı görseñ

Cinānda yapulı biñ yedi daşdan
Biri yāḳūt altun biri gümüşden
Zümrüdi zebercetdir aġacu başdan
Ḳodılar cevheri elvānı görseñ

Elvān aldan çiçekler açulur
Yeşil yeşil ḳapulardan geçülür
Misk [ü] ʿanber ḳoḳulardan ṣaçulur
Yüzi güneş gibi ġılmānı görseñ

Ġılmānıñ ṣacları lüʾlüʾ nesimden
Yedi ırmaḳ aḳar ismiñ miminden
Lezzeti Kevs̱er’den içi zemzemden
Dürlü giyesüleri libāsı görseñ

Libāsıñ lezzeti cinānıñ meti
Evliyā enbiyā Aḥmed ümmeti
Yedi ḳat üzere yetmiş cenneti
Odaları döşeli mercānı görseñ

Mercānlar döşeli nūrdan dıvarı
Her meyvalar virdi ṭūbā dalları
Gelür dört yüz arşūn miḳdārı
Ḳırḳ perde içinde nūrānı görseñ

Nūrānıñ nūrını gösteren kendi
Cennetü’l-meʾvā tā firdevs-i bendi
ʿ**Āşıḳ Kerīm** üsdādı diledi dandı
Dili meknūn söyler Rıḍvān’ı görseñ
Ve’s-selām bāḳisi tükenmez
hemān deryā gibi **Cönk 177/ S.110**

11.MAZLÛMÎ ‘NİN ŞİİRİ

(1)

Ey tuḥfe ḳoḳulu reyḥānım benim
Bend itmiş sünbül ü lāleyi zilfiñ
Ḥükm idende titrer cesede cānım
İstedir ednāyı aʿlāyı zilfiñ

Rūḥlarınıñ çevre yanı al olur
Emdikce lebinden sükker bal olur
Kişiniñ serinde müşkil ḥāl olur
Defʿ ider niçe biñ belāyı zilfiñ

İnsān dirler ammā ġāliba perī
İsmini beyān itmem güzeliñ biri
Taʿlīme çıḳarmış düzmiş ṭabırı
Ḳurmuş da geliyor alayı zilfiñ

Maẓlūmī daʿvāyı ġavġāyı nider
ʿĀşıḳ olan elbet iḳrārın güder
Ṭaraf ṭaraf olmış ḍurmaz cengi der
Ẓabt itmiş burcları ḳalayı zilfiñ

Temmet
Kātib Süleymān

1278

Cönk 177/ S.115

12. KUL MUSTAFA’NIN ŞİİRİ

(1)

Bülbül ne yatarsın bahār irişdi
Ḳırmızı gül ḳoncasına ḳarışdı
Sılada sevdigim ʿaḳlıma düşdi
Ḳarībem sılama gönderüñ beni

Cönk 177/ S.82

Siyāh zülfiñ māh yüzüñe duldadur
Ḳorḳarım ki felek beni aldadur
Sevdigim sılada gözüm yoldadur
Ḳaribem sılama gönderüñ beni

Aḳar ṣular gibi vefā bulunmaz
Geçer bu güzelligiñ ṣafā sürülmez
Ḳurbetde olanıñ gözi yumulmaz
Ḳarībem sılama gönderüñ beni

Ḳul Muṣṭafam dir ki neden ḫazerim
Anamdan ṭoġalı ḳurbet gezerim
Dōstun işiginde ḳaldı naẓarım
Ḳarībem sılama gönderüñ beni

Cönk 177/ S.83

13. NÂZİRÎ'İN ŞİİRİ

(1)

TÜRKĪ

Hey aġalar benim ḥālim yamandır
Deli göñlüm bir güzele ḳul oldu
Kirpikleri oḳ ḳaşları kemāndır
Mecnūn göñül bir güzele ḳul oldu

Kendimi bilmezem ʿaḳlım şaşurdum
Göñül ḳuşun ḳafesinden uçurdum
ʿĀḳıbet vefāsız yāre düşürdüm
Deli göñül bir güzele ḳul oldu

ʿĀşıḳ oldum o güzeliñ sözüne
Siyāh sürme çekmiş ala gözüne
Ḥicāb itdim baḳamadım yüzüne
Deli göñül bir güzele ḳul oldu

Gelmedi başıma böyle bir belā
Bir ḳaç da uġradım ben de bühtāna
Nāẓırī yoḳ bu dünyāda mübtelā
Deli göñül bir güzele ḳul oldu

Cönk 177/ S.88

14.NİYÂZÎ’NİN ŞİİRİ

(1)

Dertliyim dermāna geldim derdi olan iñiler
Yanmışım ḥasret odına oda yanan iñiler

Vāẖ bana ʿ ömrüm geçirdim yoḳ yere ḳıldım günāh
Ḥaḳ ḳatında suçlı oldum suçı olan iñiler

Gehī āh idüben aġlar gehī ben (…) iñiler
Aġla gözüm iñle özüm ʿ aḳlı olan gülmesün

Yaz gelür ḳuşlar caġırur ne diyü Allāh diyü
Naʿ rasından bāġ baẖcayıla baġvān iñiler

Ey Niyāzī ne yanarsıñ aç gözüñi uyḳudan
Şol ḳıyāmet günlerinde cümle insān iñiler

Cönk 176 / S.68

15. NÛRÎ’NİN ŞİİRLERİ

(1)

Ḳavuşdım dilāna bu gün bir yerde
ʿAşḳile göñlümi cilālandırdı
Ḳaldırdı vechinden hāʾil-i perde
Zülfini gerdāna tolalandırdı

Tefrīḳ oldum şimdi nüzl-i yār ile
Yaḳdı vücūdımı ʿaşḳ-ı nārile
Şeydā bülbül gibi dāʾim zārile
Bu iki çeşmimi sılalandırdı

Bu ʿaşḳ nārına yandıḳca yandım
Nice (oldı) reng-i derde boyandım
Ġaflet ġamnāke ʿaşḳdan uyandım
Nūrī’niñ başını belālandırdıñ

Cönk 176 / S.38

(2)
Mevlā’m naṣīb itse varsam
Cānım Kaʿbetullāh saña
İşigüñe yüzüm sürsem
Cānım Kaʿbetullāh saña

Nūrdandır seriniñ tācı
Gitmiş yüregimden acı
Seksen biñdir varan ḥācı
Cānım Kaʿbetullāh saña

Deve gelir ḳatar ḳatar
Dizine dek ḳuma batar
(...) toblar atar
Cānım Kaʿbetullāh saña

Saġ yanında altun oluḳ
Heb melekler aña ṭanıḳ
Ben de varam olam ḳonuḳ
Cānım Kaʿbetullāh saña

(Keremini) ṣayamadum
Göresiye ḍoyamadum
Cānım Kaʿbetullāh saña

Siyāh iḥrāmı bilinir
Cānım Kaʿbetullāh saña

Altun ḳapular açmışlar
Beyāz mermer döşemişler
Nūrdan ḳuşaḳ ḳuşatmışlar
Cānım Kaʿbetullāh saña

Nūriyā bunı söylersiñ
Kaʿbenüñ medḥüñ eylersin
Cānım Kaʿbetullāh saña
Temmet

Cönk 176 / S.80

16. ÂŞIK ÖMER'İN HAYATI VE ŞİİRLERİ

17.yüzyıl Gevherî ve Karacaoğlan 'la birlikte Türk saz şiirinin önde gelen isimleri arasında yer alan Âşık Ömer, geniş halk kitleleri tarafından benimsenme açısından da müstesna bir yere sahiptir. Kendisinden sonra gelen âşıklardan birçoğu ona nazireler yazmış, bestelenmiş şiirleri çeşitli meclislerde çalınıp okunmuştur. Âşıkâne ve sûfıyâne mahiyetteki bazı manzumeleri ise bir tür ilahi gibi uzun zaman tekke ve zaviyelerde terennüm edilmiştir. Asker ocağında bulunması dolayısıyla hem serhat boylarının biraz serbest ve maceralı hayatını yaşayarak dile getirmiş, hem de klasik şiirin mecaz, vezin, kafıye ve edebi sanatlarını, hatta biraz da dilini kullanarak o çevrelerin havasını yansıtmıştır.

Kendisinden önce gelen saz şairlerinden farklı olarak klasik Türk edebiyatından büyük ölçüde etkilenen Âşık Ömer, bilhassa aruz vezniyle yazdığı divan'larda divan şiirinin kalıplaşmış mazmun ve hayal dünyasına büyük ölçüde yer vermiştir. Daha sağlığında üstat kabul edildiği için kendisinden sonraki şairler arasında onun gibi yazmak bir moda haline gelmiş, bu da halk şiirinin kendi içinde tabii bir şekilde gelişmesini engellemiştir. Onun açmış olduğu divan şiirini taklit cereyanı yüzünden saz şiirinin eski saflığı ve dili farkedilir şekilde bozulmuştur. Geriye bırakmış olduğu 2000'den fazla şiirle Türk edebiyatının en çok yazan şairlerinden biri olarak tanınan Âşık Ömer hece vezniyle söylediği şiirlerde daha başarılıdır.

"1709 'da öldüğü sanılan Âşık Ömer'e nazire yazan Ahu, Hasan, Levni, Siyahi, Şevkat, Rûhî gibi şairleri de etkilediği de düşünülürse, 17.yüzyılın çok önemli bir şairi olduğu daha bir kolay anlaşılr." [28]

Âşık Ömer divanının en önemli iki yazmasından biri Konya Mevlana Müzesi Müzelik Eserler bölümünde bulunan, Hüseyin Ayvansarayânîn istinsah ettiği nüsha ile (Envanter nr. 99) şimdi Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan (Hacı Mahmud Ef. nr. 5097) İstanbul Yahya Efendi Dergâhı nüshasıdır.

---

[28] Metin Turan, a.g.e., s.212

Ayrıca cönklerde de pek çok şiirine rastlanmaktadır. Şiirleri, hayatı hakkında geniş bir incelemeyle birlikte S. Nüzhet Ergun tarafından yeni harflerle de yayımlanmıştır (İstanbul 1936).

İncelediğimiz cönlerde Âşık ÖMER'in 29 tane şiirine rastlanmıştır.

(1)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Bir baḳışda aldı ʿaḳlım ẕāra düşdüm neyleyem
Beni mecnūn eyledi ṭaġlara düşdüm neyleyem
Dimedim āh eyleyüb çeşmi beni çāk eyledi
Bir oñulmaz derde düşdüm zārī eyleyem neyleyem

ʿAşḳ elinden düşmese aġlarım ḫarāb
Gece gündüz āh idüb cigercigim eyledi kebāb
Ben ḳulına raḥm idüb söylemez bir kez [...]
Söylemez ol ben söylerim bir kelāma ḳāʾilem

Yol üzre ṭurmış olsam bir kelāma ḳāʾilem
Cevri çoḳ iḥsānı yoḳ bir yāre düşdüm neyleyem
Sözimi hic diñlemez aġyāra düşdüm neyleyem

Cönk 176 / S.59

(2)

TÜRKİ

Ey güzel ḥüsnüñ bāġına girmesem de elverir
Tāze açılan ḳonça gülleri dirmesem de elverir
Gördüm aġyar meçlisine didi dilber gel berü
Didi dilber sür sefāñı varmasam da elverir

İbtidā aḳlım elinde baña bir al eyledi
Ey efendim bol dünyāyı başıma dar eyledi
Gel ḳatı cevr itme dilber ḳatlimi dāl eyledi
Sen selamet ben bu yerde durmasam da elverir

Dir kim ʿ**Ömer** şu cihānda aġlarım ki zār zār
Hey efendim hey sulṭānım gitdi nāmuṣ gitdi ʿ ār
Bulamadım şu cihānda bir melek sīmālı yār
Tā ḳıyāmet ḫaşr olanda görmesem de elverir

Cönk 176 / S.60

(3)

ʿĀŞIḲ ÖMER

Ḳalbime seyyāḥ yazıldı terk eyledim ṣılayı
Ḥaṭibler menbere çıḳmış diñleyelim duʿāyı
Ya altında ya üstünde dirler cennet-i aʿlāyı
Cennet-i aʿlā deyü seyrāna geldim Şām’a ben

Her seḥerin bāde eser ne güzelce çaġı var
Çevresin ṣūṣam çevirmiş ortasının bāġı var
Şunda Yidiler maḳāmı şunda Ḳırḳlar daġı var
Cennet-i aʾlā deyü seyrāna geldim Şām’a ben

Dir ki ʿ Ömer gözlerimden yaş yirine ḳan aḳar
Şām-ı aʿlānıñ dilberleri ṣalınub seyrāna çıḳar
Cönk 177/ S.5

(4)

TÜRKİ

Ḥaste göñlüm ʿāfet-i devrān arar dünden berü
Her biri bir cān üçün ʿuryān arar dünden berü
Yaralarım aġẓını aşmış göz ider bir birine
İy olmaġa çāre yoḳ Loḳmān arar dünden berü

Bir çalışır bulamadım ḫasbeten lillāh üçün
Ben ḳarībiñ çekdicegi bir ḳuru sevdā üçün
Dolaşır müftü müderris ḳapusun fetvā üçün
Ben ḳarībiñ ḳatline fermān arar dünden berü

Ḳadīr Mevlā'm bize virmiş heb ḳuru ḳavḳaları
Şu beni başdan çıḳaran aġyārıñ sevdāları
Ahretini bilmem ammā māmırdır dünyāları
Bir Urum dilberi sevdim mecnūnum d[ünd]en berü

Ezel ben de daşırırdım ben bu ʿaşḳıñ caġını
Öldürürseñ işde ḥancer (sineme Ḳum daġını)
ʿ**Āşıḳ** ʿ**Ömer** revān olmış aşmışım (Ḳum ṣancaġını)
Hazır olmış göşmege kevrān arar dünden berü

Temmet Ṣāḥib Molla Meḥemmed Efendi-zāde
Sene tārīḫ beyān ider
1252

Cönk 176 / S.74

(5)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Āh idem devran elinden gözlerim yaş incidir
Ḳadir ḳıymet bilmeyenler yanda yoldaş incidir
ʿĀrif iseñ gel naẓar ḳıl ehl-i kāmil sözüne
Ehl-i kāmil olmayanlar yanda yoldaş incidir

Uca ṭaġ başında ḍuydum ṣuna sesini
Öpdüm sevdim şu cihānda güzelleriñ ḥāṣını
(ʿAḳmada) (...) gerdān olmuşlar geymişler libāsını
(Ḳıṣımı) boran elinden ḍaġları ḳış incidir

ʿĀyetinden bir el ṣundum cevāhirler kānına
İnanmanam şu cihānıñ lāline mercānına
Yüküm cevāhir yüküdür ḳonamam boncuḳ ḫānına
Ṣaf olamayanlar ne ṭanır her ṭaş incidir

Dir ki ʿÖmer şu cihānda bir yār sevdim gizlidir
Yüzi mestāne baḳışlı şāhin ala gözlüdür
Ẓāhir küçük melek şirīn ṣoḥbet ü sözlüdür
Ḳaş ḳalem ḳibrikler siyāh aġzınıñ içinde diş incidir

Cönk 177/ S.9

(6)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Dilberim var ise ḳasdıñ gel Ḥicāz’da bul beni
Kaʿbe-i alī-maḳām-ı selfirāzda bul beni
Eger anda bulmazsañ evvelā Şām’a eyle ʿazm-i rāḫ
Cāmiʿ-i ʿÜmeyye içinde gel niyāzda bul beni

Bunca yıldır yalvarırım şükr ola geçti dilek
Bendeni itme ferāmūş ey melek-zāde melek
ʿAşıḳıñ atdı beni ḳurbet ile çark-ı felek
Işfıḫan’da bulamazsañ gel Şirāz’da bul beni

Durmadım gezdim **ʿÖmer,** mülkü cihanı i serserī
Görmedim ʿömrüm içinde sen gibi bir dilberi
Ya Toḳat’dır meskenim olsa yāḫūt ʿālemde Ḳayserü
Ḳarṣ’ı Tebrīz’i dolaş da Şehr-i nāz’da bul beni

Cönk 177/ S.13

(7)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Bir güzeller şāhı gördüm ders-i ʿirfāna oḳur
Lebleri ābü zülāl ḳaşları şehlā oḳur
İnce dülbendi başında ḳıl temāşa ḫāmesin
Zāʾil oldı ʿaḳlım görünce bir muḥabbet nāmesin
Kātib olmaḳ muradıdur durmayub inşā oḳur

Ne yatırsın deli göñlüm ḳaḳ hicret içeri uyan
Bir muḥabbet düşdi araya sırrımuz oldı beyān
Evveli ayıñ vaṣaṭı mīm āḫirini hem rā oḳur

Cönk 177/ S.51

(8)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Ustaya ḥürmet iden yol erkān izan bilir
İblise ḥürmet iden āṭeş-i ṣūzān bilir
İşte İncil işte Zebūr Tevrāt Ḳurʾān dört kitāb
Dört kitābıñ ḥaḳdır ey oḳuyub yazan bilir

Evveli cennet mis̱āli altun oluḳ yapusı
ʿArafat'dan gelür belī miski ʿanber ḳoḳusı
On sekiz yüz biñ ʿālem dirler bu cihānın hepsini
Ṣūret ile belli olmaz devr idüb gezen bilir

Dir ki ʿ**Ömer** şu cihānda dert benim miḥnet benim
Çoḳ şükür olsun Ḫudā'ma söz benim ṣoḥbet benim
On sekiz biñ ʿālem dir ki hepisi cennet benim
Varmayınca belli olmaz orasın mīzān bilir

Cönk 177/ S.14

(9)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Vücūdum şehrine düşdi yine bir nār-ı ayrılıḳ
Gice gündüz aġlamaḳ oldı kār-ı ayrılıḳ
Çekmeyenler ne bilür ʿaşḳ nedir sevdā nedir
Virmesün ġayrı başa Mevlā yār ayrılıḳ

Derdime dermānı buldum diyü fikr eylerim
Ol Ḫudā'nıñ ismini ezberleyüb ẕikr eylerim
Gezdigim yerlerde düşünüb fikr eylerim
Ne ḳadar olsa maḥabbet ʿāḳıbet var ayrılıḳ

Göñlümüz ʿAnḳā-tabīʿat ġayrıya māʾil degil
Gözümden yārıñ ḫayāli bir nefs zāʾil degil
Severim ʿömrim olunca ayrılıḳ ḳābil degil
Bir gün olur ayırır fitne-i aġyār ayrılıḳ

Dir ki ʿÖmer ḫūb yaratmış ḥüsnini Rabbü'l-cinān
İtmezem senden ferāġat şāhid olsun dört kitāb

Taḥrīr-i Monlā Süleymān-zāde Ḥasan Efendi
Sene 1291 **Cönk 177/ S.15**

(10)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Āh efendim ḥasretiñle yüregim ḳan oldı gel
Sensiz işim gücüm āh meded oldı gel
İstemez bu gözlerim ʿālemde yüzine baḳmaġı
ʿĀlemiñ zevḳı ṣafāsı baña zindān oldı gel

Bir naẓar ḳıldım yüzine hemān oldım bī-mecāl
ʿĀlemi ḳıldıñ müzeyyen ey perī Yūsūf-kemāl
Aḥsen-i ṣūretiñ ögmiş yaratmış ol Lā-yezāl
Āh efendim māh cemāliñ derde dermān oldı gel

Ġamıñla oldım muṣaffā sürūra çāre yoḳ
Düşmüşem hicriñe cānā vaṣlına çāre yoḳ
Ḳaʾil oldum selāmıña anıñ da imkānı yoḳ
Her ne göñülden geçerse saña fermān oldı gel

ʿÖmer dir ki görmemişem güzellerden bir vefā
Gerçi kim yolında çekdigim miḥnetile pür-ṣafā
Merḥamet ḳıl bendeñe ey āhı gözli Muṣṭafā
Gözüm yaşdan laʿli mercān oldı gel

Temmet
Sene 1291

Cönk 177/ S.16

(11)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Ey göñül bu fenādan göçmege şübheñ mi var
Ecel cāmı şarābın içmege şübheñ mi var
ʿAzrāʾil gelince gögsüñ üstüne
Gözlerinden ḳanlı yaşlar dökmege şübheñ mi var

Yer yüzünde ṣūr çalınub cümlemiz ḳalḳsaḳ gerek
Fānīde (nitmez) diyü dört yaña baḳsaḳ gerek
Ṭoprağı vaṭan ṭutub niçe yıl yatsaḳ gerek
Nāzik ten ṭopraḳ içinde yatmaġa şübheñ mi var

Günbegün sāʿat-be-sāʿat ʿömrimüz geçmektedir
Cān ḳuşı feryāt idüb ḳafesden uçmaḳdadır
Buña fānī dünyā dirler yıḳılub göçmekdedir
Cemʿ olub ḫa[l]ḳ namāzın ḳılmaġa şübhen mi var

Āh iderim ʿiṣyānıma derūnum derdile
Mevlā birligin bildirdi bize dört kitābile
Yeşil sancaḳ altında cümle aṣḥāb ile
Ey ʿÖmer maḥşer yerine ṭurmaġa şübheñ mi var

Temmet
Sene 86

Cönk 177/ S.17

(12)

Ey perü perüşān oldıġım bilmez misin
Gice gündüz ḥasretiñe yandıġım bilmez misiñ
Gicelerde uyḳu gelmez gözüme dilber benim
Seniñ içün göz yaşını dökdügüm bilmez misiñ

ʿAhdim olsun sevmeyeyim ben de senden ġayrısın
Mümkün olsa virir idim yāra ʿömrüm yarısın
Çoḳ güzel[l]er gördim ammā göñül almaz ġayrısın
Seniñ içün ʿahd [ü] amān eyledigim bilmez misiñ

ʿAhdim olsun sevmeyeyim herce dilberleri
Ben ölünce döşeyesin üstüme mermerleri
Ṣol yanımda mermerleri saġ yanımda gülleri
Ṣaḳıyub bülbül mis̱āli ötdügüm bilmez misiñ
1286

Cönk 177/ S.20

(13)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Ey güzel ḥüsniñ [bāġına] girmesem de elvirir
Tāze acılmış ġonca gülüñ dirmesem de elvirir
Gördüm aġyār meclisinde didi ʿāşıḳ gel beri
Ben giderim sür sefālar varmasam da elvirir

Kendiñi aġyāra bend itmek nedendür sevdügüm
Bu gülişiñ dünyāyı dar itmek nedendür sevdügüm
Bu zamānda sevmeyem iller ṣarṣıñ sevdügüm
Sen selāmet ben bu yerde ḍurmasam da elvirir

İbtidā ʿaḳlım alınca niceye biñ al eyledi
Çıḳardı beni bu ʿālemden ʿāleme şād eyledi
ʿAşḳ odıyla ẓālim beni helāk eyledi
Niçün bile cevr idersiñ varmasañ da elvirir

Temmet 1272
Ketebe el-ḥakīr ed-dāʿī faḳir ḳaryeli Meḥemmed günāhkār (…) ʿatīḳ

Cönk 177 / s.30

(14)

HĀẔĀ TÜRKĪ

Çoḳ şükür el-ḥamdülillāh yāri gördüm ben bugün
Derdime dermān olan sulṭānı gördüm ben bugün
Saña dirim ey efendim ḥüsnüñüñ vir ẕekātını
Kibrigi oḳ ḳaşları ḳara hem yāri gördüm ben bugün

Seḥerden uġradı yolım dilberüñ sevdā(sına)
Her kime kemlik dilerse o da kendi yanına
Ṭoġmadan gün (ṭuġra) ḳoymış mekteb-i ʿirfānına
Ḳara bulutdan seçilmiş ay'ı gördüm ben bugün

Servidir ḥammāma gider biñ şifā-yı nāzile
Ḳıya baḳsa ḳulunı öldür[ür] bu göz ile
Kitāb acmış oḳuyor ne ḫōşca bir āvāzile
Āşināya cevr eyleyen sulṭānı gördüm ben bugün

Dir ki ʿÖmer ben bu ʿaşḳıñ deryāsını boyladım
Yār ḥālinden bilene ḥālümi ʿarż eyledim
Saña dirim saña ey efendim dōstum söylerim
Evveli bā āḫiri rā kāfı gördüm ben bugün

1280

Cönk 177/ S.31

(15)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Mübtelāyam bir perüye giydigi her dem beyāz
Ḥaḳ yaratmış ḳudretiyle dişleri dürden beyāz
Maġribī fes üzre düzetmiş dürlü hāt incüleri
Ṣalınur seyrāna cıḳar görinür her dem beyāz

Her ne giyerse yaḳışur ḳoluna hem dalına
Ben daḫi çoḳ cehd eyledim iremedim dōst ḥāline
Ẓāhire Mecnūn oldım dōst lebleriñ balına
ʿAynımıla naẓar ḳıldım abu Kevs̱er'den beyāz

Bülbül on bir ayaz ceker bekler ḳonca gülleri
Düşinesin ʿālemden almış ḍuḍulardan dilleri
Daramış gerdāna dökmiş şol siyāh ebrūları
Ḳaş ḳara kibrik ḳara beñler siyāh gerdān beyāz

Sürelim zevḳı ṣafāyı ḥasret bāḳī ḳalmasın
Ḳılalım ḳaṣd-ı ġazāyı ġamzeler cān almasın
ʿĀşıḳ ʿÖmer ʿaşḳ elinden nice Mecnūn olmasın
Açdı sine beldesini görinür ḳardan beyāz

Cönk 177/ S.45

(16)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Ḳurbet elde ḫaste olanıñ göñlin kim añlasun
Vaʿdesi yetüb ölenüñ çeñesin kim bağlasun
Yoḳdır anası bacısı buña kimler ağlasun
Öldigüme ġam yimezdim ne yaman ḳurbetdeyim

Ḳurbet ilde ḫasta düşdüm meydāna ḳoydum seri
Gözlerim ḳapuda ḳaldı kimse girmez içeri
Tā yürekden bir āh çeksem dökilür (…)
Öldigüme ġam yimezdim ne yaman ḳurbetdeyim

Ḳurbet ilde ḫaste düşdim hic gelmez mektūb selām
Arḳam sıra çoḳ ağlasun hemşirem babam anam
Çoḳ sevginüñ ṣoñı ayrılıḳ belki ben burda ḳalam
Öldigüme ġam yimezdim ne yaman ḳurbetdeyim

Varıñ söyleñ o bülbüle ḳarīb ḳarīb ötmesün
Ötüb ötüb gülbüni gülşenini (tutmasun)
Bir yigidüñ sevdicegi (ḳarşusından) gitmesün
Öldügime ġam yimezdim ne yaman ḳurbetdeyim
Temmet

Cönk 177/ S.49

(17)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Bir güzellik şāhı gördüm āyet-i Ḳurʾān yazar
Naẓar ḳıldım māh yüzine sūre-i Raḥmān yazar
Bir iki āyet oḳudum gördüm anuñ emrini
ʿĀşıḳ olan hemān bilsün sevdigüm dīvān yazar

Mekteb-i ʿirfāna girdim eyledim bir kerre āh
Oturmuş taḫt üzere ṣacı leylām kendi şāh
(Nāmūsın) eline almış hilāl ḳaşlarıñıñ māh
ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olanuñ ḳatline fermān yazar

Dir ki ʿÖmer gördüm yāri gezinür ḥūrīler ile
Ḫūbları yanına almış ṣalınur reftār ile
Dem bu devrān bu sāʿatde her biri bir kār ile
Zebūr İncīl biri Tevrāt āyet-i Ḳurʾān yazar
Sene 1291
Taḥrīr Mollā Süleymān Ḥasan Efendi

Cönk 177/ S.50

(18)

ḲALENDERĪ

Gine bu dil bir āfet-i mekkāra ṭolaşdı
Mekkāre gözüm gözleri mekkāra ṭolaşdı

Meydān-ı muḥabbetde gezerken ol dil-i şeydā
Dil dilbere dilber dile dil dāra ṭolaşdı

Göñül şānede fiġān eyleriken
Bülbül-ü şeydā güle [gül] bülbüle gül gülnāra ṭolaşdı

Destinde ṭuṭub cāmiʿ-i mīsāḳı
Durursa mey sāġar[a] ṣāġar meye mey nāra ṭolaşdı

Ey ʿĀşıḳ ʿÖmer aca gözünü baḳa şu cihāna
Ġam ʿaskere ʿasker ġama ġam ḫāra ṭolaşdı
Temmet 1276 **Cönk 177/ S.69**

(19)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Cānı dilden māʾil oldım bir ṣaçı leylāya ben
Dili bülbül ṣaçı sünbül ḳaşları ṭuraya ben

Gice gündüz ḥasretiñden cigerim ḳan aġlıyor
Bir oñulmaz derde düşdim uġradım sevdāya ben

Ḥālime raḥm eylemez ol dīni yok īmānı yoḳ
ʿĀşıḳa eyler cefāyı zerrece iḥsānı yoḳ

Cönk 177/ S.57

Bir ʿacāyib derde düşdüm derdimiñ dermānı yoḳ
Başıma aldım belāyı uġradım ġavġāya ben

Bize nisbet ġayrıya kendiñi yār eylersiñ
Rūz [u] şeb bülbül mis̱āli işimi zār eylediñ

Cevri cefā çekmek içün gelmişim dünyāya ben
Zerrece şekliñden aṣlā görmedim luṭfıñ seniñ

Şöyle bir seyyāḥ-ı ʿālem görmedim ḳafdan ḳāfa
Dir ki ʿÖmer māʾil oldım bir melek-sīmāya ben

Cönk 177/ S.56

(20)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Yā ilāhī sen beni insāna muḫtāc eyleme
Her olur olmaz ḫalḳ-ı nādāna muḫtāc eyleme
Ol ḥabībiñ faḫr-ı ʿālem Muṣṭafā'nuñ ʿaşḳına
Çāresiz ḳoyub beni düşmāna muḫtāc eyleme

Cümleniñ maʿbūdı sensiñ sendedir devleti māl
İstemem nā-merd elinden devleti bī-pāyimāl
Senüñ luṭfıñdan kerem ḳıl ey Kerīm-i Ẕü'l-celāl
Yalıñız dosta degil düşmāna muḫtāc eyleme

Ḳıl ʿināyet sen baña ḥażret-i Ādem ʿaşḳına
Ravża-i Muṭahhar'da beytü'l-mükerrem ʿaşḳına
Cenneti'l-meʾvā daḫi hem ʿarş-ı aʿẓām ʿaşḳına
Senüñ luṭfuñdan kerem ḳıl her cāna muḫtāc eyleme

Biñ bir ismiñ ṣāḥibisiñ şübhemiz yoḳdur saña
Gice gündüz heme niyāzum budır saña
İnsile cin ḳurt ile ḳuş cümlesi ḳuldır ṣaña
Bu ʿÖmer'i dertli idüb dermāna muḫtāc eyleme
Temmet

Cönk 177/ S.57

(21)

ʿĀŞIḲ ÖMER

Mübtelāyım ḫāṭırımdan fikr-i yār eksik degil
Māh-cemāliñ görmeyenden āhu zār eksik degil
El çeküb ḳılsam ferāġat beni rāḥat ḳoymaz ʿaşḳ
Başda sevdā dilde zaḥmet tende nār eksik degil

Emr-i Ḥaḳ'la ezel böyle çalınmışdır ḳalem
Baġrımı ḫūn eyledi derdi belā eksik degil
Ṭāliʿ im mi bilmem ancaḳ yoḫsa baḫtım mı kem
Ṭabʿ ıma virmekde elem baña zār eksik degil

Cönk 177/ S.61

Ger dilerseñ bu cihānda bulasıñ sen devleti
ʿĀrifān ile cihānda dāyim eyle ṣoḥbeti
Cāhil-i nādān ile ʿālemde itme ülfeti
Ya elinden ya dilinden bir ẓarar eksik degil

Evvel aḫir budur saña sözümi diñle ḫaber
Ger naṣīḥat dutmaziseñ saña eyler çoḳ ẓarar
Ẓevraḳı ingine ṣalma sen ṣaḳın ʿĀşıḳ ʿÖmer
Baḥr-i ġamdan coḳ muḫālif rūzigār eksik degil

Temmet
Sene 1277
El-faḳīr ed-dāʿī Süleymān Efendi

Cönk 177/ S.60

(22)

ʿĀŞIḲ ÖMER

Ḳadi̅r Mevlām seni ögmüş yaratmış
Sevdālı itmiş güzelleriñ üstüne
Siyāh ẕülfiñ ṭob ṭob itmiş uzatmış
Ṣalıvirmiş aġ gerdānıñ üstüne

Ol seniñ ḳara ḳaşlarıñ mürekkebden eẕilür
Aġ gerdān altına ḳalem düzilür
Dudaġıñ üstüne tebbet yaẕılur
Ve’ḍ-ḍuḥā oḳunur beliñ üstüne

İnnā feteḥnāya beñzer gözleriñ
Söyle dilber söyle beyit olsun sözleriñ
Sūre-i yāsi̅ne beñzer yüzleriñ
Ve’l-fecr oḳunur diliñ üstüne

ʿĀşıḳ ʿÖmer eydir çeşmim çevresi
Yanaġıñ bismillāh sūresi
Er-raḥmān oḳunur ḳaşıñ arası
Elif lām oḳunur eliñ üstüne

Temmet
el-faḳi̅r ve’d-dāʿi̅
Monlā Süleymān
Taḥri̅r ider
Sene 1276

Cönk 177/ S.66

(23)

Şol yüzü gül ḳāmeti bālā benim göñlümcedür
Ḳatı coḳdan severdim ḥālā benim göñlümcedür
Görmesem ʿaşḳım yiñilmez görsem ʿaḳlım ẓāyi olur
Nāzı istiġnāzı çoḳ ammā benim göñlümcedür

Virmenem yārimi yada cemʿ olsa ʿālem bir yana
Belde ḥancer bir yana barmaḳda ḫātem bir yana
Laḥūr şāl bir yana gerdende beñler bir yana
Ḳaddi ṣalınṣın ol melek-sīmā benim göñlümcedür

Cönk 177/ S.69

Görmedim ʿömrüm içinde böyle bir ḥūrī-ṣıfat
Aġzı ḥoḳḳa dişleri dür lebleri ḳaddü nebāt
Dili bülbül ṣaçı sünbül gözleri ʿaynü'l-ḥayāt
Pek incedir ḳaşları ḳara benim göñlümcedir

Tā ezelden mübtelāsı olmışum bir dilberiñ
ʿAḳlımı başımdan aldı māh-cemāli dilberiñ
Dir ʿÖmer'im süd beyāz olsa teni ol dilberiñ
Yanaḳları al al olmış ta beñim göñlümcedir

Cönk 177/ S.68

(24)

ᶜĀŞIḲ ᶜÖMER

Ala gözlerini sevdigim dilber
Ḳahr idüb illere güldür[me] beni
Acub aḳ gögsüñi ḳarşımda durma
Ecelim gelmeden öldürme beni

Ṣıġa aḳ ḳollarıñı dola boynuma
İlleriñ ṣādesi gelmez ᶜaynıma
Bir gice ṣoyunṣam girsem ḳoynuña
Ṣabāḥ oldı diyü ḳaldırma beni

Ṭutma kömür gözlüm beni il gibi
Dīdemden aḳıtdım yaşı sil gibi
Baḳcada acılan ġonca gül gibi
Ṣoḳub al yanaġa ṣoldurma beni

Cönk 177/ S.72

ᶜĀşıḳ ᶜÖmer dir ki şu cihānda görmedim
Bunca zamān bir murāda irmedim
Genclikden ben de bir vefā bulmadım
Geldim ammā giri gönderme beni

Cönk 177/ S.71

(25)

Ey ṭabībim gül ḥüsniñe māh-ı tābān imrenir
Pāyiñe yüz sürmek içün ehl-i ʿirfān imrenir
Yalıñız bir ben degülem cāna sana meftūn olan
Saña şāhım gökde melek yirde insān imrenir

ʿAceb midür acılursa bu sinem yaraları
Cān-ı aġyār ile ṭolmış bu cihān araları **Cönk 177/ S.74**
Şekl-i bismillāh yazılmış ḳaşlarıñ ṭurreleri
Oḳur oldım āşikāre ehl-i īmān imrenir

Dilber Ḫüdā'yı severseñ gel alma āhım benim
ʿArş-ı aʿlā üzere cıḳdı āhı efġānım benim
Ṣor suʾāl eyle efendim var mı günāhım benim
Vir baña ḥüsniñ zekātın göz görir cān imrenir

ʿArşı nūrdan yaratmış ol ġanī Perverdigār
Tā ḳıyāmet ḥaşr olanda efendim ḳıl bir ḳarār
Ṣanma saña meftūn olan yalıñız **ʿĀşıḳ ʿÖmer**
Görse ḥüsnüñ cennet-i aʿlāda Rıḍvān imrenir
Temmet

Cönk 177/ S.73

(26)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Ey göñül Ḥaḳḳ’a ʿibādet ḳıl mübārek cumʿa gün
Ẕikr ile ḳalbiñ pasını sil mübārek cumʿa gün
Vir ṣalavāt ol Muḥammed Muṣṭafā’nıñ ʿaşḳına
Niçe biñ Kaʿbe s̱evābı bul mübārek cumʿa gün

ʿĀşıḳ-ı ṣādıḳ olanıñ terk-i dünyādır işi
Müʾmin oldur cihānda rāst gelmez işi
Ḥaḳ buyurdı baña lāyıḳ işler ise işi
Bir s̱evābı biñ yazılur ol mübārek cumʿa gün

Cönk 177 / S.91

Oḳunur pervāz ezānlar cemʿ olur bay u gedā
Diñlenüb minberde ḫuṭbe iderler cemīʿ duʿā
Yüce daġlarca günāhı ʿafv ider Bārī Ḫudā
Bir kere ẕikr eyle ṣıdkile ol mübārek cumʿa gün

Dir ki ʿÖmer el baġlayub miḥrāba geçince imām
Ḳuşadır melekler eṭrāfın anıñ bi’t-tamām
Raḥmetiñ deryāsına ġarḳ olmaġiçün imām
Açılur deryā-yı raḥmet bil mübārek cumʿa gün
Temmet
Sene 86

Cönk 177/ S.92

(27)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Yāranım yet imdādıma bende ṣabır ḳalmadı
Çekemem ʿaşḳıñ yayını ḳolda ḳuvvet ḳalmadı
Raḳībiñ ḳasdı cāna nice olur ḥālim benim
Ḥışmile virdi zehiri dilde lezzet ḳalmadı

Ehli dirse el çekdi ben aña nitdim neyledim
Söyledim bunca derdim yāre iḥsān eyledim
Dolaşdım dervīş mis̱āli cihāna seyrān eyledim
Ẓulmile ḫarāb itmedik bir vilāyet ḳalmadı

ʿĀşıḳı zem eyleyemem ʿāşıḳ ʿārifdir yazar
Oḳudur ʿaşḳıñ kitābını dili ḳalemdir yazar **Cönk 177/ S.92**
Niçe imlā bilmeyenler şāʿirim diyü gezer
Deste-i kāmile söyle şimdi ibret ḳalmadı

Ey ʿÖmer'im ḥālī ṣanma sen bu cihānı
İnsān oğlı pek ẓālimdir kimse bilmez fendini
Her kime iyilik ider iseñ ṣaḳın andan kendiñi
Zīrā zenginde zügürtde hic mürüvvet ḳalmadı

Temmet
el-ḥakīr ed-dāʿī
es-Seyyid Monlā Süleymān
bin Ḥasan Efendi

Cönk 177/ S.93

(28)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Bir güzeli medḥ idelim bārī ʿālem yanmasun
Pervāneler gibi her dem bārī ʿālem yanmasun
Ḥüsnüñe ḫayrān olurlar yüzüñi gören ʿālimler
Var yüzüñe bir niḳāb ṭud bārī ʿālem yanmasun

Ḫūb cemāliñ şemʿine yanmaḳdadır pervāneler
Al yanaġın cevresinde nedir bu dürlü dāneler
Zülcelāliñ ḥaḳḳı içün ne ṭoġurur analar
Var yüzüñe bir niḳāb ṭud bārī ʿālem yanmasun

Dībālar elmās olanda ebrūlar kemān olur
Her ḳaçan yüzüñe baḳsam ḳatlime fermān olur
Gül cemāliñ gören billahī müslimān olur
Var yüzüñe bir niḳāb ṭud bārī ʿālem yanmasun

Dir ki ʿÖmer yārim ānıñ ḥükm ider ḳaftan ḳafa
Serimi yoluña ḳoydum öyle bilsün bī-vefā
Ey güzeller selvi rāẕı āh güzeli Muṣṭafā
Var yüzüñe bir niḳāb ṭuṭ bārī ʿālem yanmasun

Kātib-i günāh-kārı Monlā Süleymān
Sene 1279

Cönk 177/ S.98

(29)

ʿĀŞIḲ ʿÖMER

Gine göñlüm bülbül oldı göñlüne sulṭānımıñ
Niçe ḫayrān olmayam ben diline sulṭānımıñ
ʿAḳlımı yaġmaya virdim ben bugün bir yār içün
Virilmiş ḫūbluḳ berātı eline sulṭānımıñ

Boyu selvi dala beñzer lebi mercānım benim
Oḳunuyor ʿarżıḥālim diñle sulṭānım benim
Bir müşerref olmaḳ içün çekilür cānım benim
İki elim bend ideyim beline sulṭānımıñ

Dir ki ʿÖmer şu cihānda aġlayuban gülmeyem
Öldügüme ġam yimezem terk-i diyār itmeyem
Virseler Baġdād Mışır'ı Şām-ı Şerif gitmeyem
Ḥāṣılı ben de degişmem teline sulṭānımıñ

Sene 1279
Kātib Monlā Süleymān bin Ḥaṣan Efendi

Cönk 177/ S.102

17. SEYRÂNÎ’NİN HAYATI VE ŞİİRİ

Kayseri’nin Develi ilçesinde doğmuş, orada ölmüştür. Fakir bir imamın oğlu olan şairin asıl adı Mehmet’tir. Seyrânî, genç yaşında şiirler söylemeye başlamış, medresede birkaç yıl okumuştur. Daha sonra İstanbulâ gitmiştir. Seyrânî’nin ruh yapısı üzerinde tarikat inanışlarının derin etkisi olduğu bir gerçektir. Aslında alaycı, lâübali, tenkitçi bir karekteri olan şair, bu etkinin verdiği esinle büsbütün lâübali ve çoşkun bir hale gelmiştir.

Bununla birlikte âvera tabiatı dolayısı ıle sağlam bir iş tutamamış, hayatı fakirlik içinde geçmiştir. Hele tekkelere devamı, içkiye düşkünlüğünü artırmış, bunun sonucu olarak sıhhati ve sinirleri bozulmuş, hayatının sonlarına doğru sinir burahlarına tutulmuş, bu yüzden **“deli”** diye anılmaya başlanmıştır.

İncelediğimiz cönklerde Seyrânî’ye ait bir tane şiir bulunmaktadır.

(1)

BEYT

Bir vaḳt ʿ ādemi ḳurbet elleri
Pādişāhlar şāhı yer dolandırır
Bir Mecnūna bir Leylā’yı ʿ ari̅ḳ çölleri
ʿ Aşḳ [u] sevdā āteşi nār dolandırır

Gelüb erişende sulṭān-ı nevrūż
Baḳçalar ziynet olub bāġlara bir yüz
Uca ey feryād iderem hem gice gündüz
Bülbülü bir güle nār dolandırır

Ġonca gül bülbül iken ʿ aşḳıñ yoluna
Pervāne gibi şemʿ dolanır
Diyār-ı ġurbetde yigit olana
Bir taḳdi̅r tedbi̅r yār dolandırır

Seyrān’i uġradı ʿ aşḳıñ yeline
Ol sebebden düşdüm seyyāh eline
Maḥbūblar şāhınıñ zülfi teline
Manṣūr olanları tār dolandırır

Sene 1279 **Cönk 177/ S.103**

18. SEYYİD NESÎMÎ ‘NİN ŞİİRİ

(1)

Gel benim cānım
Kim ṣor[a] ḥālim
Yanmaḳdır kārım
Āh āteş-i ʿaşḳa

ʿAşḳa aldandım
ʿAşḳ ola bendim
(…) yandım
Āh ʿāteş-i ʿaşḳa

ʿAşḳa ʿār olmaz
Sırdır añlanmaz
Yanar usanmaz
Āh āteş-i ʿaşḳa

Gözlerim giryān
Āh cigerler biryān
Ben yandım sen de yan
Āh āteş-i ʿaşḳa

Seyyid Nesīmī
Terk itme ismi
Yandır bu cismi
Āh āteş-i ʿaşḳa EYŻAN

Temmet 1231

Cönk 176 / S.65

19. SEYYİD RIZA OĞLU HOCA’NIN ŞİİRLERİ

(1)

İLĀHĪ-İ MAḲĀM

Mevlā’m vir ʿaşḳıñ baña
Ḫayrānıñ olayım seniñ illallāh hū
Bülbül gibi cemālüñe
Nālānıñ olayım seniñ illallāh hū

Yandır meni yandır meni
ʿAşḳ meyine ḳandır meni illallāh hū
Serḫōş idüb döndür meni
Mestānıñ olayım seniñ illallāh hū

ʿAşḳ meyinden baña içür
Cān ḳuşuñı saña uçur illallāh hū
Tācile ḫırḳadan geçür
ʿUryānın olayım seniñ illallāh hū

Al bende benlik ḳalmasıñ
Her gören beni bilmesün illallāh hū
Nām [ü] nişānum ḳalmasıñ
Pinhānıñ olayım seniñ

Seyyid Rıżā oğlu ḫoca
İrem kendiñden uca
Eger gündüz eger gice
Mihmānıñ olayım seniñ illallāh hū

Cönk 176 / S.67

(2)

ÇAĠRINDI ḪIŻR

Şunda bir dilbere mübtelā oldum
Aġlasam incinir gülsem incinir
Ol insān içinde divāne oldum
Bilmezem ol dilber nemden incinir

Cönk 177/ S.81

Ol dilber ḳarşımda dur dise baña
Elimdedür yürü al dise baña
Gel benim yolumda öl dise baña
Ölmesem incinir ölsem incinir

Gine dumanlandı daġlarıñ başı
Āhile figāndır ʿāşıḳıñ işi
Her dem durmaz aḳar çeşmimiñ yaşı
Silmesem incinir silsem incinir

Seyyid yār oġlu derdimiñ āhı
Meded sen ḳıl meded meded yā ilāhī
Kendüsi merḥamet eylemez gāhī
Ġayrı göñül virmesem incinir virsem incinir

Cönk 177/ S.82

20. ŞEM'Î'NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ

"Asıl adı Ahmet olan Aşık Şem'î 1783 yılında Konya'da Piresat mahallesinde dünyaya gelmiştir. Babası Konya'nın tanınmış helvacılarından Mehmet Ağa isminde bir zattır.

İrticalen şiir söyleme yatkın ve düşkün olması, belirli, bir tahsil görmemesine, hatta yirmi, yirmi beş yaşlarına kadar okur yazar olmamasına rağmen, ince düşüncesi, zekası, akranları arasında hazırcevaplığı, esprileri her konuda onları aydınlatması ve örnek davranışlarıyla kendisine büyükleri tarafından "Şem'î" mahlası verilmesine sebep olmuştur.

Onun yetişmesinde Konya'da o tarihlerde birisi türbe önünde, diğeri de' Buğday Pazarında bulunan kahvelerin önemi büyüktür. Her gece genç ve acemi âşıkların devam ettikleri ve yetiştirildikleri bir ocak, bir okul olarak hizmet veren bu kahvelerden Şem'î de payına düşeni almıştır.

Şem'î bâde içen bir halk şairi olarak sadece hece ile değil aruzla da irticalen şiir söylemekte yetenekli biridir. 1839 Konya'da vefat eden Şem'i nin mezarı Mevlana Müzesinin hemen yanı başındadır." [29]

Şairin şiirlerinde Arapça, Farsça sözler tamlamalara çok rastlanıyor. Bu onun okur-yazar bir sanatçı olduğunu gösterir.

İncelediğimiz cönklerde Şem'î'ye ait 16 şiir bulunmaktadır.

---

[29] Metin Turan, a.g.e., s.337

(1)

DĪVĀN-I ŞEMʿĪ

Pehlevân-ı ʿaşḳ olan bāzūda ḳuvvet gezdirir
İmtiḥān olmaḳlıġa ḥasm-ile kisbet gezdirir

Kimini zencīr-i miḥnet ile ider dünyāya bend
Kimini dervīş ider Mevlā mücerred gezdirir

Kimse istemez rıżāsı-yle diyār-ı ġurbeti
ʿĀb u dāne serpilür insānı ḳısmet gezdirir

Var ise levḥ-i ḳaderde başına lā-büd ḳonar
Bir melik zerrīn ḳafesde mürġ-i devlet gezdirir

Gül dıraḫtında ḳurı feryād idersin ʿandelīb
Bezme sāḳī Şemʿi'ye derdile şerbet gezdirir

Cönk 176 / S. 1

(2)

ʿAşḳ meyinden nūş iden tāc-ı ḳabāyı neylesün
Leylā'ya Mecnūn olanlar ṣoyınur ʿuryān gezer

Kişver-i dilde ḳadīmī pādişāhımdır benim
Şāh olur taḫtında dāʾim yer yerin fermān gezer

Çekme ġam **Şemʿī** anıñ derdiyle pīr oldum diyü
Söylenir ḍarb-ı mes̱eldir dert gezer dermān gezer

Cönk 176 / S.38

(3)

DĪVĀN-I ŞEMʿĪ

Bir ṭıfıl nev-reste gördüm ol ḳadān oynar güler
Uġrun uġrun oḳ atar ḳaş -ı kemān oynar güler

Mübtelālardan suʾāl itdüm bu şi̇̄ve n’olmalı
Didiler ṣayyāda dildir her zamān oynar güler

Cigerim közde kebāb itdüm müheyyā bezmine
Bir ḳadeḥ virmez şarābı erġüvān oynar güler

Lāleler renk almaġa gelmiş ṭururlar ṣaf ṣaf
O da bir desde elinde feslegen oynar güler

Meclis-i rindāna gir geldikde ṭurur ʿAmūd gibi
Bezm-i nādāna girince der-meyān oynar güler

Tıfıldır eṭrāfa ḳol virmez bilür üṣlūbunu
Rūz bekârı ʿaşḳile serv-i revān oynar güler

Derdimend Şemʿī gedā derdiñle pīr oldı disem
Ḥaẓ- ider ol fitne-i āḫir-zamān oynar güler

Cönk 176 / S. 2

(4)

TÜRKĪ-İ ŞEMʿĪ

Ḥamd ola peydā olur her yerde cān eglencemiz
Mey-i maḥbūb seyr-i dildār her zamān eglencemiz

İrmemiş ḥaddi bülūġa ṭıfl-ı mektebdir henūz
On iki on üç yaşında nev-civān eglencemiz

Yetişir tuḫfe tuḫfe günde bir meyvā virir
Bāġıbānı olduġum tāze fidān eglencemiz

Sīm bāzūlar ṣamur-kaş ṣırmadır gīsūları
Zülf-i perçem kākülü ʿanberkeşān eglencemiz

Şemʿidir ḳadr-i viṣālinden yaḳın bûʿd-ı firāḳ
Yādigār-ı yār ḳılur āh u fiġān eglencemiz

Cönk 176 / S.4

(5)

DĪVĀN-I ŞEMʿĪ

Pür-cefā bir yāre mecbūrum a cānım ṣorma hīc
Derd-i ʿaşḳıñla ḳocaldım nā-tüvānım ṣorma hīc

Gizli bir āteş bıraḳdıñ ḳaṣr-ı dil aldı fitil
Pür-ʿalev ṭurmaz yanar çıḳmaz ṭumanım ṣorma hīc

ʿAnkebūt-āsā yapılmış āşiyānım yıḳdılar
Ḥāne-berdūş olduġumdan lā-mekānım ṣorma hīc

Naḳd-i ʿömrüm yolına ṣarf eyledim bilmezlenür
Bu bazār ser-māyeden çoḳdur ziyānım ṣorma hīc

Şemʿī'yem bülbül gibi **beyhūde de** lāf eylemem
Yanarım pervāne-veş olmaz fiġānım ṣorma hīc

Cönk 176 / S.9

(6)

DĪVĀN-I ŞEMʿĪ

Bir dīvāne meşrebim nāmūsu ʿār olmaz baña
Öyle bir bahrım ki hīc ḥadd-i kenār olmaz baña
Dōst dīdārın göreli göñlüm aḳar ṣular gibi
Düşmüşüm ʿaşḳ bahrına leyl ü nehār olmaz baña

Çıḳma mı ṣayyād olanlar çeşm-i āhū ḳaṣdına
Ṣayd-ı āhū itmege girdim ben bir arslān postuna
Āşiyān yapdım oturdum kūh-ı Ḳāf'ıñ üstine
Pāyım ʿAnḳā degme bir mürġī şikār olmaz baña

Bir meḳādīr añlamaz dildāra göñlüm oldu bend
Bir ḥarīdār-i ġamıñla yoḳ baña aslā münend
Çekdigim cevr ü cefāya eyledi ʿālem pesend
Kāʾinātıñ ḫalḳı gelse ***ḥoḳḳa-dār*** olmaz baña[30]

Bu cihānıñ varı ʿindimde ḳamu ẓıll-ı ḫayāl
Fikr-i yāre düşeli ḳalbimde yoḳtur ḳīl u ḳāl
Şemʿiniñ pervānesiyim istemem māl u menāl
Āsitānıñ beklemekden özge kār olmaz baña

Cönk 176 / S.10

---

[30] Cönkte dörtlüğün ikinci dizesi olan bu mısrayı biz uyak düzenine uygun olarak dördüncü mısra olarak yazdık.

(7)

DĪVĀN-I ŞEMʿĪ

Acıyıñ dōstlar benim elden nigārım aldılar
Niçe feryād itmeyem gül yüzli yārim aldılar

ʿĀlemi āhımla taʿcīz etdigim ʿayb olmayub
Ḳalmadı ṣabra ḳarārım iḫtiyārım aldılar

Gelmedi bir kimse imdādıma ġadr oldı baña
Çekdiler ġam leşkerin burcum ḥiṣārım aldılar

Bir kebūter ṣaydına çekmiş idim ḥayli emek
Bir ṭaḳım ṣayyāda rāst geldim şikārım aldılar

Geçdi ismim deftere taʿşīre destim irmeden
Terk-i ḫiẕmetdir diyü elden timārım aldılar

Görelim nerden ẓuhūr ider bu tīriñ temreni
Seng-i mermerden geçen tīr-i inkisārım aldılar

Bilmezem nerden havā aldı fitīli Şemʿī'niñ
Ġayrı yanma gelmesün pervāne nārım aldılar

Cönk 176 / S.11

(8)

ʿĀŞIḲ ŞEMʿĪ

Bir şehīd güzele ben oldum meftūn
Serinde fino-fes şirāzelenmiş
Dil-i dīvānemi eyledi mecnūn
Nev-reste ṭıfliken mum tāzelenmiş

ʿĀşıḳlar zümresin arar bu yolda
Bulmaz aña emsālini ṣaġile ṣolda
Uslūb-ı endāmı birdir uṣūlda
Ḳāmeti servile endāzelenmiş

Ṭaramış perçemin pek şirīn olmuş
Dolaşmış miyāne yāsemīn olmuş
Tāb-ı mülden rūyı āteşin almış
Dōst bu gün destinde yelpāzelenmiş

Beni de defterden sildi mi sāhī
Anın'çün mi geydi āteş külāhı
Yıḳar āsumānı feryādı āhı
Şemʿī derūnuñda dert tāzelenmiş

Cönk 176 /S.16

(9)

ŞEMʿĪ

Sen bu gün nādān ile gezdiñ merāḳ oldı baña
Çeşm-i mestiñ remz-ile süzdüñ merāḳ oldı baña

Başıñ açdıñ nāzile itdiñ perīşān perçemiñ
Gülerek destārıñı çözdüñ merāḳ oldı baña

Rū-siyāh aġyāra ruḫṣat virmege n'oldu sebeb
Ṭūṭīveş birḳaç şeker ezdiñ merāḳ oldı baña

Niyyetiñ teşrīf idi bu şeb bizim kāşāneye
Söyle rāhıñdan niçün azdın merāḳ oldı baña

Yoġiken bende liyāḳat bābına ḥaciblige
Şemʿī'yi ser-deftere yazdıñ merāḳ oldı baña **Cönk 176 / S.21**

(10)

DĪVĀN-I ŞEMʿĪ

Geldi mevsim-i bahār ḥūblar edāsın gösterir
Ḳurılur bāzār-ı ʿaşḳ cevher bahāsın gösterir

İrdi ẓulmet berd-i şiddetden ḫalāṣ olduḳ deyû
Ḥamd-i Yezdān eyleyüb ʿālem nümāsın gösterir

Bir yeşil aṭlās ile zīynetlenür rūy-ı zemīn
Sebzevātile ḳamu ḫalḳ seḫāsın gösterir

Açılur zanbaḳ ṣuṣam nergiz menevşe lāle gül
Her çiçekden ibtidā sünbül cilāsın gösterir

Āşinā-î ʿaşḳ olanlar yayılur ṣaḥrālara
ʿArż -ider cānānına ʿizzet ṣafāsın gösterir

Meşrebi āteş gibi bir yāre meyl itmek gerek
Derdimend **Şemʿī** gedā yanmış ʿabāsın gösterir

Cönk 176 / S.27

(11)

ḲALENDERĪ

Cinān iliniñ gülleriniñ bāġı görindi
Dōst iḳlīminiñ lālesiniñ ṭaġı görindi

Envār-ı Muḥammed ṭoġıcaḳ ṭutdı cihānı
Şaḳḳu’l-ḳameriñ muʿcize parmaġı görindi

Ġayġu gicesi geçdi ḳalmadı ḳorḫu
Vuṣlat güninüñ gündüzünde aġı görindi

Yaʿḳūb’a bu gün Yūsuf’ınıñ ḳoḫusı geldi
Eyyūb’a daḫi ṣıḥḥatiniñ çaġı görindi

Dil ḥastesiniñ derdine tīmārlar irişdi
Şemʿiye bu gün dōstınuñ oṭaġı görindi

Cönk 176 / S.28

(12)

ĠAZEL-İ ŞEMʿĪ

Ḥācı Bektāş Velī'niñ bindigi cānsız dıvar
Maẓhar-ı nūr-ı ʿAlī'dendür aña ol yādigār
Naġra-i Düldül iderdi arş-ı a'lāda ḳarār
Ṣad-hezār biñ kāfiri bir naʿrada itdi şikār
Didi arslanım ʿAlī'dir ḳudretiyle Kirdigār
Lā fetā illā ʿAlī lā seyf-e illā Zü'l-feḳār

Ḳoydılar başın o şāhıñ Kerbelā meydānına
Başdılar barmaḳların şāhım Hüseyn'iñ ḳanına
Urdı **şemşīr** pelīdler ḳıymadan gerdānına
Bu ḥaḳāretler **yaraşmazdı** o şāhıñ şānına
Düşmedi ḳanın yire ol demde çaġırdı ġubār
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Ẕü'l-feḳār

Emr-i Ḥaḳ'la şāh Ḥasan ile Ḥüseyn oldı şehīd
Aġlaşub gökde melekler itdiler mātem şedīd
Biz de evlād-ı resūlüz eyleriz mātem cedīd
Ol Yezīd Mervān'ı Ḥaḳ itsün cinānından baʿīd
İns ü cin gökde melek ḥaḳḳında eyler inkisār
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Ẕü'l-feḳār

Cönk 176 / S.29

İşidüb bu ḥāli cennet ehli geydi ḳaralar
İki servi açdı derūndan yaralar
Nūr-ı Ḥaḳḳ'a ḳarışub gitdi o dem māh-pāreler
Ḥaşre dek ḳan aġlasunlar ʿāşıḳ-ı āvāreler
Bu maḥabbet şemʿidir tā ḥaşre dek böyle yanar
Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Ẕü'l-feḳār

Cönk 176 / S.28

(13)

Dİ̄VĀN-I ŞEMʿİ̄

Dil-i dīvānemiñ mey-ḫānesin gördüñ begendiñ mi
Derinde sāḳī-i merdānesin gördüñ begendiñ mi

Tevażżuʿla iderken zümre-i ʿuşşāḳa daʿvetler
Yedinde mey ṭolu peymānesin gördüñ begendiñ mi

Bu gün maḥbūblarıñ cemʿiyyetinde ḥˇāce-i dānā
Ḥasan isminde sen bir dānesin gördüñ begendiñ mi

Felāṭūn-ı zamān pōstuna geçdim eylerim ārām
Baḫs̱-i şiʿrimiñ ser-ḫānesin gördüñ begendiñ mi

Maḥabbet pertevin gösterdiñ ol dem fitil aldı
Efendim **Şemʿī**’niñ pervānesin gördüñ begendiñ mi

Cönk 176 / S.39

(14)

Dİ̄VĀN-I ŞEMʿİ̄

Biñ naẓar ḳıldım nigārıñ semtine bir cān gezer
Ḫilʿati ṣūfī bürünmiş añlamaz nādān gezer

Ḥīledir maḳṣūdı başdan yāri azdırmaḳ diler
Ṣūret-i Ḥaḳ’dan görinmiş bir ʿaẓīm düşmān gezer

Rāh-güzārında ġarīb olmış döner ems̱āl-i mūr
Gülşen-i ḥüsninde ẓann itdim Īrān’ı cān gezer

Kūy-ı dildāra didim senüñile diñle mis̱āl
ʿAḳlıñı başıña cemʿ it orada bir arslan gezer

Cönk 176 / S.39

(15)

İLĀHĪ-İ MAḲĀM

Canān ilininñ güllerininñ ḍāġı görindi
Dōst iḳlīmininñ lālesininñ ṭaġı görindi

Yaʿḳūb’a bu gün Yūsuf’ınıñ ḳoḳusı geldi
Eyyūb’a daḫi ṣıḥḥatininñ bāġı görindi

Envār-ı Muḥammed ḍoġuban dutdı cihānı
Şaḳḳu’l-ḳamer muʿcize parmaġı görindi

Ḳayḳu gicesi geçdi ḳamu ḳalmadı ḳorḳı
Vuṣlat güninıñ gündüzininñ aġı görindi

Dil ḥastesininñ dirdine dermān erişdi
Şemsī’ye bu gün dōstuñ o daġı göründi

Temmet 1231

Cönk 176 / S.66

(16)

HĀẔĀ TÜRKĪ-İ ŞİFĀHĪ

Felekden bir şeydā indi güllere
Sürmeyem sefāsın gecdi gidiyor
Üftādeler yalın ayaḳ yollara
Aġlayı aġlayı düşdi gidiyor

Ḳulaḳ işidmiyor bülbül sesinden
Göñülleri çıḳarmışdır fesinden
Eyvaḫ uşdu göñül can ḳafesinden
Bin gūşıla atdı ucdu gidiyor

Ne didiñ de geldiñ yolum ucuna
Yükünü yükletmiş yüz biñ hecine
Yaradan ḳarışır anuñ bacına
Mübtelā mülkünden göşdü gidiyor

Şu yalan dünyāda begsiñ paşasıñ
Mevlā'm ömür virsiñ biñler yaşasıñ
Yetişe merḫametsiz ḫelālleşesiñ
Şemmī ecel cāmın işdi gidiyor

Cönk 177/ S.84

21.ŞİFAYİ’ ‘NİN ŞİİRLERİ

(1)

HĀẔĀ TÜRKĪ

Aġlama vā Leylām ḥaḳḳıñ ḥelāl it
Ḳurbet iller ġayrı seyahatimdür
Emdigim südleri ābu zülāl it
Himmetüñ üstüme neẓāretimdür

Baḳılmaz ḳuṣūrıñ cümlesi bende
Luṭfile ʿaf eyle bu derdimende
Unutsam sizleri sevdigiñ bizce
İsmiñiz lisānda rivāyetimdür

Yaṣdıġım daş oldu döşegim tekne
Hic iflāḥ olur mu bu derdi çekene
Yüzümüñ ṣuyunı yirlere dökene
Bütüñ derūnumda ḥarāretimdür

Bilinmesiñ bir kimseye sırrıñız
Gideyim de giniş olsun yiriñiz
Benim içün hic yanmasıñ biriñiz
Ölüb ḳurtulması selāmetimdür

Ey Şifāyī söyleñ işide dōsta
Şāz olasuñ ḳalmasıñ yasda
Kimseden ḳuṣūr yoḳ bu ḥuṣūṣda
Kem ṭāliḥim kendi ḳabāḥatimdir

Cönk 177/ S.59

(2)

TÜRKĪ

Girçeklendi ayrılıġın günleri
Ser firāḳım seni alur aġlama
Yir yüzüne dökme gözden ḳanları
Yazıḳ saña cefā olur aġlama

Yad ülkede kimse raḥm itmez baña
Daġılır feryādım gider her yaña
Ḥayli vaḳte ḳadar bu benden saña
Bu sözlerim yādigār ḳalur aġlama

Niçe terk iderim sen ḥüsni māhım
Bunlar benim gökden baḫt-ı siyāhım
Bir kimseye ḳalmaz şu benim āhım
Bize iden Ḥaḳ'dan bulur aġlama

Muḥanet ḳılıncı ʿarşa aṣılmaz
Hey meded mürüvvet disem baṣılmaz
Ḳanı Ẕü'l-celāl'den umud kesilmez
Giden helbet giri gelür aġlama

Şimdi yolum uġrar āḫir diyāra
İsterim Mevlā'dan derdime çāre
Sen de benim gibi yanarsıñ nāra
Şifāyı her melik bilür aġlama

El-faḳīr dāʿī
Monlā Süleymān
Sene 1276

Cönk 177/ S.8

22. TAHİR EFENDİ'NİN ŞİİRLERİ

(1)

TÜRKĪ-İ ṬĀHİR EFENDİ

Naṣıl olur ḥālim ey ḳadīr Mevlā'm
Bu ʿaşḳın nārına ben yana yana
Beni mecnūn itdi bir ṣaçı Leylā
Ḳalmadı ṭāḳatim cān yana yana

Dāʾimā gözümden ḳanlu yaş aḳar
Oturmuş ʿadūlar seyrime baḳar
Yalıñız ben degil cihānı yaḳar
Köz oldı derūnum ten yana yana

Beklerim bābında yanıma gelmez
Bu ḳarīb **Ṭāhir'in** ḥālinden bilmez
Ḥarāb oldı cismim heb oldı menfeẕ
Aḳar derūnımdan ḳan yana yana
temmet efendim

Cönk 176 /S.13

(2)

Ḥamd olsun irişdi eyyām-ı bahār
Gine Mecnūn oldı şeydā-yı bülbül
Ḳarārım ḳalmamış her vaḳt-i seḥer
Ṣanı virmiş şirīn-sedā-yı bülbül

Aṣlına çeşmiñden aḳmaḳda seliñ
Mest ider ʿālemi mezāk-i diliñ
Çevresi ṭolanır şol gülüñ
Ḳılarız izince edā-yı bülbül

Artar muḥabbeti ḳonar dalına
Ṭurmayub söz ata ṣaġı ṣoluna
Böyle ʿāşıḳ olmuş gülüñ yoluna
Eylemiş cānını fedā-yı bülbül

Feryādı cihānı ṭutar ötdükce
Ḥasret-i ʿaşḳıñla yanub tütdükce
Her seḥer Tañrı'ya duʿā itdikce
Unutma bu **Ṭāhir** gedāyı bülbül

Cönk 176 /S.14

(3)

Girdāb-ı miḥnetde ḥālimiz yaman
Yetiş bu gün ḳaşı kemānım yetiş
Ḳaldım bir ẓulmetde amān el-amān
Yetiş bu gün ḥāli yamanım yetiş

Ecel gerdānına yükünmek ister
Bāḳī ḳalan var mı cihānda göster
Cān ḳuşı ḳafesden uçmaḳlıḳ ister
Yetiş bu gün āḫir zamānım yetiş

Cānımı yoluña ṣatarım dirdiñ
Derdiñe bir dermān ḳatarım dirdiñ
Ölünce ṣalıñı ṭutarım dirdin
Yetiş bu gün ʿahdi amānım yetiş

Ṭāhir'e ʿAzrāʾil göründi esed
Ṣanki derūnumdan çekerler sed
El-vedāʿ çaġrışur rūḥ ile cesed
Yetiş bu gün nūrı īmānım yetiş

Cönk 176 / S.15

(4)

TÜRKİ̄-İ TĀHİR EFENDİ

Naṣīḥat eylesek ḥalḳ-ı zamāna
Gūşa atmaz kelāmım maṣal ṣanurlar
Şek ile kendini virdi gümāna
Çün meyve-i cennet baṣal ṣanurlar

Ne ʿaceb bu ġaflet şimdi herkesde
Bir zamān cān ḳuşu durur ḳafesde
Ṣunarlar destiden āḫir nefesde
Ecel şerbetini ʿasel ṣanurlar

Ḥudā virdi nāsa dürlü naʿīmi
İḫtiyār itdiler rāh-ı saḳīmi
Vaʿıẓlar söylerken nār-ı caḥīmi
Ġaflet ile ḍarb-ı mes̱el ṣanurlar

Çoḳ kişi iblisiñ sözüne ḳanar
Yarın ḳıyāmetde otlara yanar
Bilmez günāhını **Ṭāhir'i** ḳınar
Yalıñız faḳīri kesel ṣanurlar

Cönk 176 / S.17

23. YÛNUS EMRE’NİN HAYATI VE ŞİİRLERİ

İncelediğimiz 176 ve 177 Numaralı Cönklerde Yunus Emre’ye ait 8 tane şiire rastladık. Bu 8 şiiri Yûnus Emre adına yapılan çalışmalardan taradık . Dr. Mustafa Tatçı’nın 2 ciltlik “Yunus Emre Dîvanı” ‘na Hüseyin Özbay-Mustafa Tatçı’nın ortak hazırlamış olduğu “Yûnus Emre İle ilgili Makalelerden Şeçmeler” adlı eserindeki şiirlere ve Sevgi Gökdemir-Ayvaz Gökdemir’in hazırlamış olduğu “Yûnus Emre Güldeste” adlı eserlere baktık bulamadık. Fakat Mahlas beytinde kullanılan “Derviş Yûnus, Yûnus” mahlaslarından ve 3 numaralı şiirindeki yer alan “Adı güzel kendi güzel Muhammed” ilahisinden anlıyoruz ki bu şiirler bizim bildiğimiz 14. yüzyılda yaşamış Meşhur Yûnus Emre ait değildir.

Türk edebiyatında Yûnus Emre’den başka Yûnuslar da vardır. Bunlardan ikisinin kimliği bellidir. Birincisi, incelediğimiz cönklerde 8 tane şiiri bulunan “Âşık Yûnus, Derviş Yûnus, Yûnus “ mahlasını kullanan 15 . yüzyılda yaşamış bir şâirdir. “Halvetî tarîkatının Nurbahşî koluna mensup olduğu ve 1439-40’ta veya bundan bir müddet sonra öldüğü sanılan bu şâir, meşhur velî Emir Sultan’ı övmekte, Yûnus Emre’den de saygı ile bahsetmektedir. Bursa’da Yûnus Emre’ye atfedilen “Sol cennetin ırmakları” ve “Adı güzel kendi güzel Muhammed” gibi şiirlerin bu zâta olduğu sanılmaktadır”[31]

Bilinen diğer Yûnus da 1711’de öldüğü sanılan Derviş Yûnus’tur. Bu Yûnus’un şiirlerini Yûnus Emre’nin Şiirlerinden ayırt etmek Kolaydır. Zira arada dört asırlık bir zaman farkı olduğu için kelimeler farklıdır. Dil ve anlatım gerçek Yûnus’tan uzaktır.

---

[31] Sevgi Gökdemir-Ayvaz Gökdemir, “Yûnus Emre Güldeste” ,Ankara 1996, s.15

Yûnus adını kullanan başka şâirler de vardır. Ancak, bunların kimlikleri ve yaşadıkları devirleri hakkında herhangi bir bilgi yoktur.

(1)

İLĀHİ̄

İsm-i Sübḥān vir[d]iñ mi var
Bencileyin derdiñ mi var
Baḳcalarda yurduñ [mu] var
Ḳari̅b ḳari̅b ötme bülbül

Bülbül yuvañ yıḳıldı mı
Yavrılarıñ döküldi mi
Ölüm saña ṭoḳundı mı
Ḳari̅b ḳari̅b ötme bülbül

Bilürem ʿāşıḳsıñ güle
Gülüñ ḥālinden kim bile
Baḳcadaki ḳonca güle
Dolaşıb seyr ötme bülbül

Bülbül gibi yaşlı mısıñ
Ḳafeslerde besli misiñ
Bencileyin uslu mısıñ
Ḳari̅b ḳari̅b ötme bülbül

Cönk 176 /S.26

Yūnus cemāliñ pak dirken
Cihānda mis̠liñ yoḳ dirken
Seḥer vaḳti yā Ḥaḳ dirken
Bizi de unutma bülbül
Temmet

Cönk 176 /S.25

(2)

İLĀHĪ-İ YŪNUS ʿALEYHİ’S-SELĀM

Ben bir Yaʿḳūb idim kendi ḥālimde
Mevlā’nıñ ismi vardır dilimde
Aldırdım Yūsuf’ı Kenʿān ilinde
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf’um diyü

Yūsuf’um ḥocada okumaz oldı
Anıñ bülbül dili şaḳımaz oldı
Elindeki nūrı balḳımaz oldı
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf’um diyü

Aḳardı Yaʿḳūb’uñ göziniñ yaşı
Āh itdikce eridir ḍaġile ṭaşı
Yūsuf’u ḳuyuya atdı iki ḳardaşı
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf’um diyü

Atdılar Yūsuf’u şehid ḳaṣdına
Cebrāʾil yetişdi Mevlā dōstuna
İḫlāṣ ile çıḳdı suyuñ üstüne
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf’um diyü

Bir dertliçe bulsam derdimi yansam
Yandım ḥasretine baġrım doġrasam
Yūsuf’uñ cemālini bir daḫi görsem
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf’um diyü

Cönk 176 / S.41

Bir bezirgān geldi üç aylıḳ yoldan
Yūsuf’u çıḳardı ḳuyudan gölden
Kerem kānı ḳıldı Mevlā dōstuna
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf’um diyü

Cemʿ olub geldiler Kenʿān'ıñ ḳurdı
Bir bir adıñ diyü içdiler andı
Yaʿḳūb'uñ feryādı ʿarşa dayandı
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf'um diyü

Çıksam Şām'ıñ yaylasını yaylasam
İnsem ʿaşḳıñ deryāsını boylasam
ʿArab evlerinden suʾāl eylesem
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf'um diyü

Yūsuf'ı ḳardaşları ḳuyuya atdı
Ḥaḳḳ'ıñ emr ile Cebrāʾil dutdı
Yedi gece Yūsuf ḳuyuda yatdı
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf'um diyü

Yūsuf'uñ gömlegi al ḳan itdiler
Ḳurtlar yidi diyü bühtān itdiler
Götürüb Yūsuf'ı bilmem netdiler
Aġlar Yaʿḳūb aġlar Yūsuf'um diyü

Temmetü't-tamām
Ṣāḥib Maḥmūd Efendi

Cönk 176 / S.42

(3)

Cānım ḳurbān olsun seniñ yoluña
Āh adı güzel kendi güzel Muḥammed
Sen şefāʿat eyle kemter kuluña
Āh adı güzel kendi güzel Muḥammed

Ebū Bekir ʿÖmer ʿOs̱mān ʿAlī'dir
Anları sev[meyen] dīnden berīdir
Anları seveniñ cennet yeridir
Āh adı güzel kendi güzel Muḥammed

Anasından ḍoġdu dünyā yüzine
Sürme sünnet geldi anıñ gözine
Nūrı direklendi ʿarşıñ yüzine
Āh adı güzel kendi güzel Muḥammed

Şükr olsu[n] Muḥammed dünyāya geldi
Ehl-i islām ici nūrile doldı
Saña inanmayan ṣāmide ḳaldı
Āh adı güzel kendi güzel Muḥammed

Yedi ḳat gökleri seyrān eyleyen
Cıḳub ʿarş üzere seyrān eyleyen
Miʿrācında ümmetini dileyen
Āh adı güzel kendi güzel Muḥammed

Dervīş Yūnus nitsin cihānı sensiz
Sen ḥaḳ peyġambersin şeksiz gümānsız
İnanmayan dinsiz īmānsız
Adı güzel kendi güzel Muḥammed
Temmet
Sene 231

Cönk 176 / S.62

(4)

Dirvī̇ş olan kişiler
Deli olaġan olur
ʿ Aşḳ nidügin bilmeyen
Aña gülegen olur

Bir kişide ʿ aşḳ olsa
ʿ Aşḳ dir[y]āsına dalsa
Ol diryānıñ içinde
Cevher bulaġan olur

Bir kişide ʿ aşḳ olsa
ʿ Aşḳ baḳcasına girse
Güllerin direriken
Diken ilegen olur

Saḳın atma dikeni
Dime anı dökeni
Dirdine ṣabr itmeyen
Yolda ḳalaġan olur

Dirviş Yūnus sen daḫi
İncitme dirvişleri
Dirvişleriñ duʿ āsı
Ḳabūl olaġan olur

Temmet
1231

Cönk 176 / S.63

(5)

Luṭfuñ dileriz Allāh
Bizi maḥrūm eyleme
Ey aʿlālardan aʿlā Allāh
Bizi maḥrūm eyleme

Ey bizim ilāhımız
Dü cihānda şāhımız
Baġışla günāhımız Allāh
Bizi maḥrūm eyleme

Mādemki cān bendedir
Cürm [ü] ʿiṣyān bendedir
Luṭf [ü] iḥsān sendedir Allāh
Bizi maḥrūm eyleme

Ḳuluñ günāhı çoḳdur
Ḥadd[i] ḥesābı yoḳdur
Seniñ fażlıñ artıḳdur Allāh
Bizi maḥrūm eyleme

Māsivā fikrim gider
Ḳoyma göñlümde keder
Bir zerre luṭfuñ yeter Allāh
Bizi maḥrūm eyleme

Şol bülbül ḳafesinde
Temennāsı sesinde
ʿArş aʿlā gölgesinde Allāh
Bizi maḥrūm eyleme

Bülbül uçar havada
Bir olmayuz duʿāda
Ol cennetü'l-meʾvāda Allāh
Bizi maḥrūm eyleme

Esirge gel nārıñdan
Ayırma civārıñdan
Cennetde dīdārından Allāh
Bizi maḥrūm eyleme

Şol Yūnus'uñ firāḳı
Ya dāʾim [ü] ya bāḳī
Mevlā'm birligiñ ḥaḳḳı Allāh
Bizi maḥrūm eyleme **Cönk 176 / S.73**

(6)

İLĀHĪ-İ MAḲĀM

Ben seni severim candan içerü
Yoluñ vardır bu erkāndan içerü

Şerīʿat ṭarīḳat yoldur varana
Ḥaḳīḳat meyvası anḍan içerü

Süleymān ḳuş dilin bilir didiler
Süleymān var Süleymān'dan içerü

Kesildi ṭāḳatim bende dermān yoḳ
Bu ne meẕheb imiş dinden içerü

Yūnus'uñ gözleri hūn [u] ateşli
Ḳuldur ḳabuñda sul[ṭan]dan içerü
Temmet ammā uṣandım
Ve's-selām ṣuṣarım

Cönk 176 / S.75

(7)

İLĀHĪ-İ MAḲĀM

Sen cānıñdan geçmeden cānān ʿarżū ḳılarsun
Belden zünnār kesmeden īmān ʿarżū ḳılarsun

Derviş Yūnus bu derde Yaʿḳūb gibi ṣabr eyle
Ṣabra ḳatlanmaziken dirmān ʿarżū ḳılarsun

Ḥaḳḳ'ile aramuzda yetmiş iki perde var
Sen birinden geçmeden dīvān ʿarżū ḳılarsun

Men ʿarefe nefsehu dirsiñ illā degülsün
Melāʾikden yukaru seyrān ʿarżū ḳılarsun

Sen seni hiç bilmediñ ṣadāʾifde gevhersiñ
Mıṣr'a sulṭān olmadan Kenʿān ʿarżū ḳılarsun
Temmet

Cönk 176 / S.78

(8)

Şehidleriñ ser-haşemi
Enbiyānıñ bağrı başı
Evliyānıñ gözi yaşı
Ḥasan ile Ḥüseyin'dir

Yā merḥabā
Yā ehle'l-vefā
Allāh yā Muṣṭafā

Faḫr-i ʿālem dedeleri
Ḥażret-i ʿAlī Allāh babaları
ʿArşıñ çifte (Kaʿbeleri)
[Ḥasan ile Ḥüseyin'dir]

Yā merḥabā
Yā ehle'l-vefā
Allāh yā Muṣṭafā

Kerbelā'nıñ yazıları
Şehid düşmiş gāzīleri
Fāṭıma'nıñ ḳuzuları
Ḥasan ile Ḥüseyin'dir

Şām'da var Ḳırḳ dağı
Dökülmiş hem yabrağı
Cennetde Kevs̱er ırmağı
Ḥasan ile Ḥüseyin dir

Al ḳırmızı ḳan içinde
Ḥasan ile Ḥüseyin dir

Kerbelā'da olan daşlar
Ḳurʾān oḳur kesik başlar
Ağlaşalım hey ḳardaşlar
Ḥasan ile Ḥüseyin dir

Yā merḥabā
Yā ehle'l-vefā
Allāh yā Muṣṭafā

Dedesiyle bile varan
Kevs̱er ırmaġına ḍuran
Ṣusuz ümmete ṣu veren
Ḥasan ile Ḥüseyin'dir

Dervīş Yūnus dünyā fānī
Bizden evvel gelen ḳanı
İki cihānıñ sulṭānı
Ḥasan ile Ḥüseyin dir

EYŻAN
14 Ramażān 235

Cönk 176 / S.83

24. ZEYCAN ŞİİRİ

ẔEYCĀN

Bu gice seyrimde oldum pervāne
Uġradıġım ḳırḳlar yolıdır yolı
Destimi baġladım durdım selāma
İşdigim bāde doludır dolı

Açayım sırrımı kime diyeyim
Ṣoyunam libās-ı ḫırḳa giyeyim
Esmā'nıñ yolına cānım vireyim
Ḳo disinler Ẕeycān delüdir delü

Açılmış kitabdan okuyan bāzār
Bu gün pervāneyile eyledi nizār
Yetmiş iki buçuḳ millet Ḥaḳ deyüb gezer
Cümlesi Mevlā'nıñ ḳulıdır ḳulı

ʿĀşıḳam gezerim ʿaşḳ ʿömrimde
Görmüşem esmānı gece seyrimde
Durdım ḫuzūra bāde elimde
Ẕeycān ʿāşıḳlarıñ gülidir güli

Cönk 177/ S.12

C.MAHLAS KULLANILMAMIŞ ŞİİRLER

(1)

İLĀHĪ

Çoşdı raḥmet deryāsı
Ġarḳ oldı cümle ʿāṣī
Dört kitābın maʿnāsı
Lā-ilāhe illallāh

Erenlerin ḳılıncı
ʿArşa çıḳar bir ucı
Bu ne şekil keleci
Lā-ilāhe illallāh

Sen ṭoprağa ḥōr baḳma
Ṭopraḳda neler yatur

Evvel dünyāya gelen
Ġaflet gönlegin giyen
Cennetde buġday yiyen
Ḥażret-i Ādem yatur

Arḳasıyla ḳum çeken
Göz yaşıyla yoġuran
Kaʿbeʾye Minā ṭutan
Ḥalīl İbrāhīm [yatur]

ʿAlī Beg-zāde Monlā Meḥemmed Aġa ḥażretleri

Arḳasıyla ḳum çeken
Göz yaşıyla yoġuran
Kaʿbe'ye Minā ṭutan
Ḥalīl İbrāhīm yatur

Efendim ḥażretleri

Cönk 176 / S.7

(2)

Gülüñden cüdā mı cānım düşdüñ ʿacabā
Bülbül seḥerlerde cānım niçün inlersin
Ḳarīb gecelerde cānım feryād idersin
Ne ḫaber getürdi cānım ʿacabā ṣabā

EYŻAN

Çünki sırr-ı göñüller cānım añlayub bildiñ
Naḳş-ı taʿalluḳı cānım gönülden sildiñ
ʿAceb ne rengile cigerim deldin

EYŻAN

Ṣoldurdı bahārı cānım ʿaşḳıñ āteşi
Ḳızıl ateş itdi cānım her ġoncaveşi
Ṭutdı ṣīdi ṣadā cānım Rūm'ı Ḥabeş'i

EYŻAN

Cānān illerinden cānım ḫaber mi aldıñ
Āh bu firḳatile cānım baġrımı deldiñ
Mevlā'nıñ ʿaşḳından cānım nicün yanmaz olduñ

EYŻAN

Cönk 176 / S.49

(3)

Noldı bu göñlüm noldı bu göñlüm
Derd-i ġamile doldı bu göñlüm
Derdini bil ki derdini bil ki
Derdine dermān buldı bu göñlüm

Hemān ey göñül yan ey göñül yan
Yanmaġıñ oldı derdiñe dermān
Pervāne gibi pervāne gibi
Şemʿ ine yārin yandı bu göñlüm

Gerçi ki yandı gerçege yandı
Rengine ʿaşḳıñ cümle boyandı
Kendinde buldı kendinde buldı
Maḳṣūdını ḫōş buldı bu göñlüm

Yāriledir yār yāriledir yār
Ṣıġmaz araya hic daḫi aġyār **Cönk 176 / S.50**
Ayinesinden ayinesinden
Gird-i sivāyı sildi bu göñlüm

El-faḫru faḫri el faḳru faḫrī
Dimedi mi ol ʿālemler faḥri
Sırrını faḳrıñ sırrını faḫriñ
Maḥvın fenāda bulur bu göñlüm

Seyr-i billāhdır seyr-i billāhdır
Fenāfillāhdır lī maʿallāhdır
Ḳalmadı aġyār ḳalmadı aġyār
Dōstile ḥalvet oldı bu göñlüm

Cönk 176 / S.51

(4)

Anda namāz ḳıldı Ḥażret-i ʿÖmer

EYŻAN

Dört mez̠hebiñ miḥrābı anda ḥāẓır
Z̠errece ḳalmamış anda hiç ḳuṣūr
Anda namāz ḳıldı Ḥażret-i Ḥıżır

EYŻAN

Cönk 176 / S.52

Üc minãresi var birisi ḳıṣa
Üc yüz nerdibānı çıḳ baṣa baṣa
Onda inecekdir Ḥażret-i ʿĪsā

EYŻAN

Altı yüz adımdır anıñ uzunı
Dört yanında ez̠an oḳur müʾezzini
Bilemedim bahārını yazını

EYŻAN

Ḥażret-i Yaḥyā bir güle beñzer
Dört yanı yabılmış ḳalʿeye beñzer
Ṣanırım cennet-i aʿlāya beñzer

EYŻAN

Yedi yüz direk üstüne kemer
İçine şavḳ urmış şems ü ḳamer

Cönk 176 / S.53

(5)

İLĀHĪ-İ MAḲĀM

Geliñ ey ḳardaşlar Şām'a varalım
Şām'da olan maḳāmları görelim
Cāmiʿ-i Ümeyye'de namāz ḳılalım
Ne güzel maḳāmdır cāmiʿ Ümeyye

Ḥükkāmlar gelürler elinde fener
İçinde seksen biñ ḳandīller
Yanar oña varan cānlar murāda irer
Ne güzel maḳāmdır cāmiʿ Ümeyye

Āyet ḥadīs̱dir anıñ naḳşı
Üç yüz penceresü Kaʿbe'ye ḳarşı
Melāʾikler seyrān iderler ʿarşı
Ne güzel maḳāmdır **cāmiʿ Ümeyye**

Cönk 176 / S.54

(6)

[...]
[...]

[......]
Bulduḳ irib böyle bu rütbe bī-vefālıḳda
Peşīmānlıḳ var dile bezm-āşīnālıḳda

Hemīşe āh ü efġānım çıḳar eflāke sulṭānım
Merḥamet ḳıl benim cānım ʿadūya ilticālıḳda

Göz itmezden görensin sen efendim bī-bedelsin sen
ʿAceb mis̱l-i mükerrersin ḥüsünde dil-rübālıḳda

Benim cānım fedā olsa yolında ẖāk-i pāy olsa
Saña (...) olsa diger bu ḥōş edālıḳda

Cönk 176 / S.56

(7)

İLĀHĪ-İ MAḲĀM

ʿAşḳın meyine ben ḳana geldim
Şevḳıñ nārına ḫōş yana geldim

Şemʿ-i tevḥīd[i] gördüm yaḳılmış
Ben de yanmaġa pervāne geldim

Didi cānım[a] acdı yaralar
Baġrım üstünde dirmāna geldim

Mecnūn'um bu gün Leylā dirdinden
ʿAḳlı neylerim dīvāne geldim

Ḫalḳa-i ẕikri ḳomış ʿāşıḳlar
Ben de ṣaḥnında cevlāna geldim

(Ümmī Sinān)ıñ ḫāk-i pāyine
Sürmege yüzüm sulṭāna geldim

Yāremi bildim yārimden imiş
Bund[a] Niyāzī Loḳmān'a geldim

Temmet
1231

Cönk 176 / S.64

(8)

Ṣūfī bizi tan eyleme
Ḥaḳ ismin oḳur dilimüz lā-ilāhe illallāh
Varub aġyāra söyleme
Ḥażrete varur yolumuz raḥīm Allāh

Ṣayılmayuz barmaġilen
Tükenmeyiz ḳırmaġilen sübḥān Allāh
Daşramuzdan ṣormaġilen
Kimse bilmez aḥvālimiz lā-ilāhe illallāh

Baḳa Manṣūr'uñ işine
Ḫalḳı cemᶜ itmiş başına
Anıñ Ḥaḳḳ'ıñ mīrāṣına
Düşenlere dermān olmaz raḥīm Allāh

Bu ᶜaşḳ bir baḥr-i ᶜummāndur
Ana ḥaddi kenār olmaz
Delīlim sırr-ı Ḳurʾān'dur
Anı bilene ᶜār olmaz sübḥān Allāh

Cönk 176 / S.71

(9)

NAᶜT

Ġubār-ı pāyiñe almam cihānı yā resūlallāh
Degişmem mūyuña heft-āsmānı yā resūlallāh

Ġubār-ı ricliñiz ᶜayna cilādur yā resūlallāh
Ne kim gözlere çekilse żiyādır yā resūlallāh

Şemīmi cün zülfüñ şāmmesidür müşgile ᶜanber
Anıñçün müşgile teşbīhi ḫatādur yā resūlallāh

Oruñlı mücrimüm zerre ṣevābım var ise defterde
Ya sehv ya kātibinden ya iftirādur yā resūlallāh
Temmet
et-Ṭarsūsī Ḥāfıż Mūsā

Cönk 176 / S.72

(10)

TÜRKİ

Gine bu gün ateşim var nārım var
Çıḳmaz derūnumdan āh [ü] zārım var
Ebū Şerīf dirler nāzlı yārim var
Yer yüzinde insān aḳranı degil

Efendim cemāliñ görmeye geldim
Şerīf ḳonçalarıñ dirmeye geldim
Ḳul olub ḳapıña durmaġa geldim
Disiñler zatından kār [u] hūyı var

Şu divane göñlüm avlanmaḳ ister
Çıḳıb şu daġları dolanmaḳ ister
Ḥaḳ lillāh içün dilenmek ister
Ḳarīb serimde ʿav hevesi var
Temmet

Cönk 176 / S.77

(11)

HĀẔĀ TÜRKİ̄

ʿAceb ol ḳaddi mümtāzım
Viṣāle ḥāʾil olmaz mı
Sever keşte-i nāzımı
Kenāra ḥāʾil olmaz mı

Geçer mi mübtelāsından
O mey-hūş āşināsından
Dönüb ʿahd-i vefāsından
Sözile ʿāmil olmaz mı

Cönk 177/ S.4

(12)

Görince dōstumı ḳırpardı posdum
Uyandım da gördüm uyumış dōstum
Yā Rabb’im bir daḫi görmekdir ḳasdım
Yeşil ṣancaġile gelir Muḥammed
Allāhümme ṣalli [ʿalā] Muḥammed

Yeşildir ṣancaġı nūrdan ʿalemi
Kervāna gidilmez Allāh yollar ḥarāmī
Delīlüm Ḳurʾān’dır şeyhim Bilālī
Yeşil ṣancaġıla [gelir Muḥammed]
[Allāhümme ṣalli ʿalā Muḥammed]

Eletdi ṣancaġı döndi yaşile
Uyandım dögdüm Allāh baġrım daşile
Yā Rabbi’m bir daḫi göster düşile
Yeşil ṣancaġıla Allāh gelir Muḥammed
Allāhümme ṣalli [ʿalā] Muḥammed

Aldılar ṣancaġıñ girdiler yola
Ṣancaġın altında ḥaḳ resūl bile
Çār-yāri dönmiş ḳırmızı güle
Yeşil ṣancaġıla Allāh gelir Muḥammed
Allāhümme ṣalli ṣalli ʿalā Muḥammed

Yār siler paḳlar ḳalbim içini
Mevlā’m baġışlaya Allāh ḳuluñ ṣucını
Ebū Bekir Ṣıddīḳ çeker gücini
Yeşil ṣancaġıla Allāh gelir Muḥammed
Allāhümme ṣalli ṣalli ʿalā Muḥammed

Aldıñ ṣancaġıñ ʿarşa yürüdi
Ṣancaġın nūrı Allāh ʿarşı püridi

Cönk 176 / S.81

(13)

HĀZĀ TÜRKĪ

Mevlā'm bir ḳulına eylese naṣīb
Ṭarīḳ-ı ḥāc aña iftiḫār ola
Ḫāliṣ niyyetile eylese gibi
Ems̱āli aḳrānı intişār ola

Āhı enīn ḥāl[ī] degil firaḳdan
Semᶜime bir ṣadā irdi yıraḳdan
Bir ḳaç beyit işᶜār itdim yürekden
Şu yerlerde naẓmı yādigār ola

Dili ḥüsnim rūzı şeb eyledi fiġān
Cümleye naṣīb itsiñ Ḫudāʾ-i Raḥmān
Ḳara ṭonlu Beytullāh'ı eylersem cevlān
Leyl ü nehār bize kisbi kār ola

Naṣīb olan ḳullar çekdi göçini
Ehl-i ᶜayālimiz yoldı ṣaçını
Mevlā'm ᶜafv iderse ḳuluñ ṣuçını
Cenān-ı ᶜālī-şān ᶜahir s̱ār ola

Çoḳ kelāmım var ammā ṭuymuyor özüm
Dāʾ[imā] durmayub ağlayor gözüm
Ravẓa-i Muṭahhara'ya sürersem yüzüm
Şefāᶜat-i Muḥammed intiẓār ola

Cönk 177/ S.6

(14)
Elā ey cānımıñ cānı
Şefāʿat yā resūlallāh
Nebīler şāhı sultānı
Şefāʿat yā resūlallāh

Cönk 177/ S.12

Dilerim ben saña varam
Münevver yüzüñü görem
İşigiñe yüzüm sürem
Şefāʿat yā resūlallāh

İmām-ı müstaḳīm sensiñ
Maḳām-ı zemzemi sensiñ
Cihānın serveri sensiñ
Şefāʿat yā resūlallāh

Günāhlarım ḥicāb oldı
Firāḳına ʿaẕāb oldı
Yanub baġrum kebāb oldı
Şefāʿat yā resūlallāh

Seni seven ider nāzı
Geçer maḳbūl olur sözi
Seni sevmeyenin yüzi
Ḳaradır yā resūlallāh

Bi-ḥaḳḳı leyle-i Ḳadr’i
Olubsun ʿālemiñ bedri
Şefāʿat mülkiniñ ṣadrı
Şefāʿat yā resūlallāh

Bi-ḥaḳḳı leyle-i mevlūd
Olubsun ʿāleme maḳṣūd
Adın Aḥmed özün Maḥmūd
Şefāʿat yā resūlallāh

Umaram ki saña varam
Mübārek ravżañı görem
Eşigiñe yüzüm sürem
Şefāʿat yā resūlallāh

Elimde nāme-i ʿiṣyān
Dilimde nāle-i efġān
Ḳapuñda ḫāżır-ı ḫayrān
Şefāʿat yā resūlallāh

Cönk 177/ S.11

(15)

Getirdiler ḫilatı yā Muḥammed giy diyü
Giymem ben ḫilatı ümmetim gelmeyince

Getirdiler laʿlini yā Muḥammed giy diyü
Giymem ben ḫilatı ümmetim gelmeyince

Getirdiler ḫırḳayı yā Muḥammed giy diyü
Giymenem ben ḫırḳayı ümmetim gelmeyince

[Ge]tirdiler tācını yā Muḥammed giy diyü
Giymenem ben tācı ümmetim gelmeyince

Cönk 177/ S.18

Getirdiler Burağı yā Muḥammed bin diyü
Binmenem ben Buraġa ümmetim gelmeyince

Getirdiler cenneti yā Muḥammed gir diyü
Girmenem ben cennete ümmetim gelmeyince
Sene 1282

Cönk 177/ S.19

(16)

TEMCĪD

Ne yatarsıñ behey ġāfil
Ḥaḳḳ'a yalvar seḥerlerde
Ne buldıñ uyḳudan ḥāṣıl
Ḥaḳḳ'a yalvar seḥerlerde

Bu dünyāya niçün geldiñ
Ġaflet uyḳusına daldıñ
Refīkıñ gitdi sen ḳaldıñ
Ḥaḳḳ'a yalvar seḥerlerde

ʿArşıñ altına varmadan
Ṣorı ḥisābı görmeden
Cehenneme sürülmeden
Ḥaḳḳ'a yalvar seḥerlerde

Cönk 177/ S.28

(17)

Ṣular gibi çaġlar iken
Bülbül gibi söyler iken
Anañ atañ aġlar iken
Evlādını ḳoyan insān

Ecel geldi göñül yandı
Gözleriñiñ feri gitdi
Ḳara yirler seni yutdı
Ḳabirlere giren insān

Bu dünyāya gelen ölür
Her kişi itdigün bulur
Yalandur bu kime ḳalur
Buña göñül viren insān

Seniñ aṣlıñ berāżını
Hem dimez islām dīni
İşde bu gün ḥisāb güni
Ḫayıf baña diyen insān

Sevmez idiñ ʿālimleri
Sever idiñ cāhilleri
İtdüceğiñ ẓulimleri
Cezāsını bulan insān

ʿÖmür tamām olunca
Cānumuz hem ʿAzrāʾil gelince
Hem cānuñı alınca
ʿAz yaş gözine ṭolan insān

Yetīmüñ mālını yirken
Ḥarām itdügin bilürken
İşiñ dōstuñ ölü[r] iken
Aġlamayub gülen insān

Cönk 177/ S.28

(18)

İLĀHĪ

Gel ey ġurbet diyārında esīr olub ḳalan insān
Gel ey ġaflet ḥicābınıñ arasında yatan insān

Gözlerüñ ac perdeʾi ḳaldır seniñ mülkündür dünyā
Ḳatı mecnūn buña göñlin virüb de aldanan insān
Cönk 177/ S.30
Ḳafesde ṭuduya şeker virirler hem ḳarār itmez
ʿAceb niçün ḳarār ider bu zindāna giren insān

Ne müşkül ḥāl olur ġaflet ne yatur hem uyanmazsıñ
Ölüm vaḳtinde ʿAzrāʾil gelince uyanan insān

Bu derdiñ çāresin elbet eliñde variken fırṣat
Ne aṣṣı ṣaldı ne āhı zār idüb ḥayf diyen insān

Ḳararmış ḳalbiñ ey ġāfil naṣīḥat n'eylesün saña
Ḥacerden ḳatıdur ḳalbiñ o gün kār itmeyen insān

Ḳanı seniñ anañ atañ her işine ḥīle ḳatan
Namāzı ḳılmayub yatan itdigini bulan insān

Bilürsin aṣlıñ ḫarabdır ʿāḳıbet ṣoñuñ türābdır
Cennetiñ yolı ıraḳdır dīni elden ḳoyan insān

Cāmīlere girmez iken beş vaḳit namāzı ḳılmaz iken
Müslimānlıḳ bilmez iken yer altına giren insān

Maẓlūmları dögeriken kendü kendü ögeriken
Ṣamur kürkler giyeriken ṭopraḳlara giren insān

Ḫudā virdi saña cānı hele añar mısın dīni
Ḥisāba çekerler seni eliñ mālın alan insān

Yürümege üşenürken ebrüşümler ḳuşanurken
Bizler alub döşenürken kefenlere giren insān
Cönk 177/ S.29

(19)

HĀẔĀ TÜRKĪ

Ne yaṣlısın ey ḳara gözlüm
Göñül senden ayrılır mı cānım
Bu güzellik sende iken
Göñül senden ayrılır mı

Güller ẖānedir ẖāne
Ḥüsnüñe hic yoḳdur bahāne
Pādişāh olsañ cihāna
Göñül senden ayrılır mı

Heb güzeller birikse gelse
ʿĀşıḳ ḥālinden bilse
Cümle ʿālem güzel olsa
Göñül senden ayrılır mı

ʿĀşıḳ seni sevmeyince
Ḳonca gülüñ dirmeyince
Ya sen ya ben ölmeyince
Göñül senden ayrılır mı

Cönk 177/ S.37

(20)
ʿÖmrüm tamām olduḳda
Şeyṭānlar geldikde
Īmānıma yürüdükde
İmdād eyle yā Rabbi

Meleklere emr eyle
Şeyṭānlara dūr eyle
Īmānımı nūr eyle
İmdād eyle yā Rabbi

Ḳabircigim dar itme
Yatacağım yeri nār itme
İşim gücüm zār itme
İmdād eyle yā Rabbi

Münker Nekir gelirse
Rabb'i benden ṣorarsa
Dilcegizim ḍurursa
İmdād eyle yā Rabbi

Ḳabrimüzi nūrdan eyle
Yoldaşumuzı ḥūrdan eyle
Lafẓın bize yār eyle
İmdād eyle yā Rabbī

(ʿAbidiñe) varduḳda
Yer altına girdikde
Dürlü ʿaẕab gördükde
İmdād eyle yā Rabbī

Maḥşer güni olduḳda
Defterimiz geldikde
Oḳu defteriñ didükde
İmdād eyle yā Rabbi
Sene
1279

Cönk 177/ S.44

(21)

Vaḳtiñe ḥāżır ol Adanalı üstüñe żōr ʿAbdü Paşa varı yürür
Yedi sene Mosḳof ile cenk eylemiş böyle vezirle kim çıḳar başa
Adana'ya (ḳırḳan) gitdi on gitdi yedi sene Mosḳof ile cenk itdi
Żarār fayda on sekiz küll kendi seyir eyleñ kesilen başa

Cönk 177/ S.51

ʿArab aṭ ḳalmadı keme ḍayandı
Nice ḳoc yigitler al ḳana belendi
ʿAsker aṭdan indi ḳılıca bindi
Şimdi sefil Yüregil yandı āteşe

Diñlemezdim ḳadı ile müftiyi
Girçek ṣandım Mosḳof ile gidiyi
Şöyle aṣlan yırtar atar kediyi
Şimdi boz ḳumrular dutan ileşe

Ṣağına selām virdi ṣoluna
İri virdi ʿaskeriziñ çoġuna
Bir niyetim Gāvır Dağı'na
Ḳoca Maraş saña çökmeme var

Temmet
(…) faḳınıñ oğlı ʿAlī Efendi

Cönk 177/ S.51

(22)

NAʿT

Elā ey raḥmet-i Raḥmān
Şefāʿat yā resūlallāh
Ḫalīl-i ḥażret-i deyyān
Şefāḫat yā resūlallāh

Bi-ḥaḳḳı leyle-i miʿrāc
Olubsun ʿāleme ser-tāc
Umar senden gide muhtāc
Şefāʿat yā resūlallāh

Bi-ḥaḳḳı leyle-i Ḳadr'i
Olubsun ʿālemiñ bedri
Şefāʿat mülkiniñ ṣadrı
Şefāʿat yā resūlallāh

Bi-ḥaḳḳı leyle-i mevlūd
Olubsun ʿāleme maḳṣūd
Adın Aḥmed özin Maḥmūd
Şefāʿat yā resūlallāh

Umaram ki saña varam
Mübārek ravżaʾi görem
İşigine yüzüm sürem
Şefāʿat yā resūlallāh

Elimde nāme-i ʿiṣyān
Dilimde nāle-i efġān
Ḳapuñda ḥāżır-ı ḫayrān
Şefāʿat yā resūlallāh

Sene 1282
Ketebe Meḥemmed günāh-kār

Cönk 177/ S.52

(23)

Bu saña yetmez mi naṣīḥat erden
Hic umma fāʾide olur gevherden **Cönk 177/ S.55**
Cānı ḫalāṣ eyle ḳurtul bu yerden
Burcı beden gibi ḥiṣara gel gel

ʿĀlem maʿrifetle dolayım dirseñ
Ḫāˇceler ile her dem olayım dirseñ
Bahāʾ-i gevheri bileyim dirseñ
Al bizim metāʿı pazara gel gel

Sel gibi her yana aḳayım dime
Yapılmış bināyı yıḳayım dime
Kervāndan ṭaşra çıkayım dime
Çek bahār-ı ʿaşḳı ḳaṭāra gel gel

Naṣīḥat gūş eyle ey cān-ı bidar
Şöhret-i şehîr olma gezme der-be-der
Gördigiñ cāhile baş egme gider
Nāmūs-ı ġayretle hem ʿāra gel gel

Ṣalāḥ-ı ednāñım ey nūr-ı peyker
Nār-ı hicrān idüb bu cāna ister
Derd-i firḳatiñle ölürsem eger
Ḳabrimi ziyāret mezāra gel gel

Temmet
El-ḥaḳīr el-Muṣṭafā ed-dāʿī
(…)
Monlā Süleymān
bin Ḥasan Efendi
Sene 1291

Cönk 177/ S.54

(24)

ALDI ḤĀKİM

Gūş idüb pendimi ey dil-i şeydā
Baḥr-i cehle gitme kenāra gel gel
Ġıll [ü] ġışdan idüb ḳalbüñ müberrā
Ḥālüñi ḳāl eyle ʿayyāra gel gel

Ednā-yı ḳısmete hem-ülfet olma
Ṭālib meclisinde ʿadāvet olma
Her bir ʿādem ile seḫāvet olma
Karīb-i ʿizzet ol veḳāra gel gel
Bu ḳavle ḳāʾildir şāh ile gedā
Söz añlayan cāna cānımız fedā
Ḥikmeti Loḳmān'a virübdür Ḫudā
Derde devāyım dirseñ tīmāra gel gel

Mürşid-i kāmilden alub ḫaberi
Meydān-ı ġayretle ḳuşan kemeri
Kāmil-i naẓar gör ehl-i hüneri
İnkārı terk idüb iḳrāra gel gel

Bu devrānı olan meclis-i ḥamda
Olayım bir zamān ʿişret-i demde
Yanar ḳoydıñ bizi ẓulmet-i ġamda
(Şemʿirān) gülimiz o yāra gel gel

Ey dilāvis olub mecnūn-heyʾet
Nedir bu çekdigiñ rencīde zaḥmet
Bir zamān da eyle kesb-i maʿrifet
Yetişür düşdigüñ āvāre gel gel

Cönk 177/ S.55

(25)

HĀZĀ TÜRKĪ

Bahār faṣlı şükūfeler açılur
Misk [ü] ʿanber ḳoḳulu reyhālı daġlar
Bīmārlara şifāsız[a] açılır
Āb u ḥayvān misli ḫōş mālı daġlar

Her ṭarafdan bir bir bu cümle ḳuşlar
Her seḥer vaḳtinde fiġāna başlar
Eksik olmaz seriñizden ya ḳışlar
Kıraclı bozanlı şitālı daġlar

Mecnūnlar Leylāsın heb sizde bulur
Vāṣıl-ı yār olub murādın alur
Meyiñiz nūş eyleyen elbet ṭīb olur
Loḳmānveş dertlere devālı daġlar

Naṣīb olub varsam rūyuñuz görsem
Sizde zevḳı ṣafā ya demler sürsem
Ḳınamañ olduġun ʿaşḳile sersem
Nermiyānıñ seri sevdālı daġlar

Temmet
1278

Cönk 177/ S.58

(26)

HĀẔĀ İLĀHĪ

Vücūdıñ ḫōş ʿibādetden
Ḫarāb olmaḳ ne müşküldür
Çürüyüben yer altında
Türāb olmaḳ ne müşküldür

Şu yüce köş[k]ler saraylar
Vadan olmaḳ ne müşküldür

ʿAvretleri aṣarlar tācından
Yer göḳ iñiler ṣucından
Yer altında sin icinde
Şöyle yanmaḳ ne müşküldür

Ḥūrīler cennetiñ icinde
ʿAnberler ḳoḳar ṣacında
Maḥşer ḫalḳı icinde
Ayrı düşmek ne müşküldür

Ḳuruldı mīzān terāzī
Ḫudā kendi ola ḳāḍī
Yarın maḥşere sürerler bizi
Biñ ayaḳ bir babıç içinde dirildigi zamān

Cennet-i aʿlāya girince
Cümle ʿālem murāda irince
Heb ümmetin sığınca
Ṣancaḳ altında gecince
Ḥūrī ġılmānı görünce
Görmeyenler ne müşküldür

Cönk 177/ S.63

Ṣırāṭ köbrisin gecince
Gecmeyenler ne müşküldür
Heb ḥalāyıḳlar ḳarnından
Başları ḳaynar beyninden
Muḥammed'iñ meclisinden
Ayrı düşmek ne müşküldür

Temmet
Kātib Monlā Süleymān taḥrīr ider
Sene 1277 **Cönk 177/ S.62**

(27)

TÜRKĪ

Ṣabāḥ namāzında ṭoblar atıldı
Şittetden aylar günler ṭuṭuldı
Öẓi'niñ dilberleri mevte ṣatıldı
Ḳadir Mevlām imdād eyle Öẓi'ye

Geldi kāfir dört yanımızı baġladı
Yaḥyā Paşa siyim siyim aġladı
Ḳara Müslim imdād eyle Öẓi'ye
Ḳadīr Mevlām imdād eyle Öẓi'ye

Çeşmelerde abdest alınmaz oldı
Cāmilerde namāz ḳılınmaz oldı
Dīn-i İslām ʿaskeri bilinmez oldı
Ḳadīr Mevlām imdād eyle Öẓi'ye

Arasına gitdim orḍusınıñ
Selām virdim anlarıñ ücine
Çekildi bayraḳlar hic kimse ḳalmadı
Ḳadīr Mevlām imdād eyle Öẓi'ye

Ne yaman belālıdur Oṭabaşı
Ḳanile yoġrulmış ṭobraġı ṭaşı
Yaḥyā Paşa efendim ʿasker başı
Ḳadīr Mevlām imdād eyle Öẓi'ye

Monlā Süleymā[n] Efendi taḥrīr ider
Sene 1276

Cönk 177/ S.65

(28)

HĀẔĀ TÜRKĪ

Dilber al yanaḳdan şekerler aḳar
Göñül aru gibi bala çevrilür
Açınça niḳābıñ ʿālemi yaḳar
İnci dişler dudu dile çevrilür

Her ana ṭoġurmaz böyle bir nāzik
Ṣalınma ḳarşımda cigerim ezik
Üstü cevāhirli altun bilezik
O da Mecnūn olmuş ḳola çevrilür

Ḫudā virmiş ḫūn cemāle düşürmüş
Dimez ki ʿāşıḳım ne ḥāle düşmüş
Ḥaḳḳ'ıñ ʿināyeti uşana düşmüş
Ḳucaḳlamış ince bile çevrilür

ʿUrfānım dir dügmeleriñ çiz imdi
Māh yüzüñe kelāmullāh yaz imdi
Aḳ gerdān altına beñler düzüldi **Cönk 177/ S.77**
Ḫalḳadır zilifler ḫāra çevrilür

Temmet
Sene tārīḫ 1275
Ḥalīl Efendi taḥrīr ider

Cönk 177 / S.76

(29)

(ḲALENDERĪ)

Bir ʿacāyib ṭutsa elinden ḳalmış
Sevdakārım disem küs̱er söylemez
Bu bağrım yandı derdi sitemden
Gül nigārım disem küs̱er söylemez

İflāḥ olmaz rengi ḥüsnim ṣolduran
İki çeşmim ḳan yaşıla ḍolduran
Kimdir beni saña yaman bildiren
Vir h̲abarım disem küs̱er söylemez

Bülbül gibi ötmekdeyim nāle ben
Sevdaya düşmüşem yüz biñ h̲āle ben
Mübtelāyım bir ḳāmeti cāna ben
Āh ḥünkārım disem küs̱er söylemez
Monla H̲alīl taḥrīr eyledi
Sene 1275

Cönk 177/ S.80

(30)

MÜFRED

Sāʾilem geldim ḳapuña vir baña Allāh içün
İsterüm ḥüsnüñ zekātın ḥasbeten-lillāh içün

Ehline söyle kelāmı cāhile söz mi yeter
Mürüvvet kimden umarsıñ çalıda gül mi biter

Böyle imiş ʿādet ḳānūn ezelden
Zekāt bir pūse imiş her güzelden

Ne bilsün o cāhil görmemiş mekteb
Eşek altun külāḥ giyse gine merkeb gine merkeb

Maʿrifet bilmeze acma defteri
Boncuğı mercan ṣakın ṣatma cevheri

Cönk 177/ S.104

(31)

TÜRKĪ

Gine yaz geldi bahār irişdi
Eski derdim yeñisine ḳarışdı
Sılada sevdigim ʿaḳlıma düşdi
Yol ver daġlar men sılama gideyim

Eglen ṭurnam eglen ḥaber ṣorayım
Ḳanadın altına nāme ṣarayım
Aġlama sen yārim ben de varayım
Yol ver daġlar ben sılama gideyim

Her ne yerde yaġmır yaġṣa ṭuṭulmaz
Göñül muḥabbetlü yārdan ayrılmaz
Çıḳarım baḳarım sılam görünmez
Yol ver daġlar ben sılama gideyim

Hezeli hey deli gönül ḫezeli
Güz olunca baġlar döker ġazeli
Neylemeli ġurbet ilde gezeni
Yol ver daġlar men sılama gideyim

Cönk 177/ S.87

Ḳonca oġlan bunu böyle söyledi
İndi ʿaşḳıñ deryāsını boyladı
Sılada sevdigim şimdi aġladı
Yol ver daġlar ben sılama gideyim

Cönk 177/ S.86

(32)

Ṣaḳı bülbül ne yatırsın ḳalḳ uyan
Ṣaḳıyub ötmeniñ zamānı geldi
Ḳırmızı gül yeşil yapraḳ üsdüne
Açılub ṣolmanıñ zamānı geldi

Benim yavrım gezişinden bellidir
Aḳ elleri desde desde güllüdür
Cevāhir ḳuşaḳlı ince bellidir
Beli ḳuşanmanıñ zamānı geldi

Benim yavrım bunda böyle söyledi
Ṭaldı ʿaşḳıñ deryāsını boyladı **Cönk 177/ S.89**
Seni baña Mevlām ḳısmet eyledi
Ṣarılıb yatmanıñ zamānı geldi
Temmet
Kātib Monlā Ḫalīl
Sene 1275
Taḥrīr olundı

Cönk 177/ S.90

(33)

Bir fenā dünyā imişsin böyle bilmezdim seni
Aṣlı yoḳ bir dünyā imişsin böyle bilmezdim seni

ʿAḳlı yoḳ şol kişiniñ kim meyl idiser (çağlaya)
Bī-pirāmen yār imişsin böyle bilmezdim seni

Kim ki tābiʿ olṣa Ḥaḳḳ'a zehriñi ol nūş ider
Bir zehirli mār imişsin böyle bilmezdim seni

Kim ki (ḳor işi) görmedise kimese seniñ
Seni ḫōd bī-ʿār imişsin böyle bilmezdim seni

Kim ki Ḥaḳḳ'a yār olursa āḫir olursın ʿadū
Seḥḥarı ʿayyār imişsin böyle bilmezdim seni

ʿĀşıḳī el cekdi senden sen de andan cek eliñ
Bī-edeb bī-ʿār imişsiñ böyle bilmezdim seni
İbrāhīm Edhem
(...) zāʿim-zāde **Cönk 177/ S.91**

(34)

HĀẔĀ İLĀHĪ

İşit siziñil[e] Şām'a varalum
İcinde maḳāmın seyr eyleyelüm
Cāmī Ümeyye'de namāz ḳılalum
Ne güzel görünür Cāmī Ümeyye

Āyet ḥadīs̱dir anıñ naḳışı
Ḳırḳ bir penceresi ḳıbleye ḳarşı
Melekler seyr eyler kürsile ʿarşı
Ne güzel görünür Cāmī Ümeyye

Ḳırḳ bir odası var ini uzunı
Bilmedim bahārını güzüni
Cıḳmış eẕan oḳur anıñ müʾeẕẕini
Ne güzel görünür Cāmī Ümeyye

Dört minaresi var ḳapısı kemer
İçindedir şemsile ḳamer
Anda namāz ḳıldı ḥażret-i ʿÖmer
Ne güzel görünür Cāmī Ümeyye

Dört minaresi var birisi ḳışa
Altmış dört eşigin cıḳdım baṣa baṣa **Cönk 177/ S.96**
Anda namāz ḳıldı ḥażret-i ʿĪsā
Ne güzel görünür Cāmī Ümeyye
Ne mübārek yirdür Şām-ı Şerīf

Kātib-i günāh-kār
Monlā Süleymān

Cönk 177/ S.95

(35)

Çekdim ḳılıc yürüdüm elʾān
Boyladım ʿummān eyledim cevlān
Ṣıyırdım ḳılınc yürüdüm hemān
Gel Ḥaḳḳ'ı ḳabūl eyle īmāna gel gel

Coşġun ṣular gibi çaġlar aḳarım
Hicr nār-ı ʿaşḳımla seni yaḳarım
Hımār gibi başıña yular ḍakarım
Baġlarım ṭolbaya ṣamana gel gel

Bunuñ senden ḳarşılıġın isterim
Bülbül dāne gibi ḳolda beslerim
Seniñ gibi ʿāşıḳları peslerim
Ṣonu fenāya varır amāna gel gel

Bendeñiziñ fendini sen de görürsün
Fendiniñ bendini ve hem bilürsin
Kāfire ḳılınc sen de urursun
Eger vurmam dirseñ gümāna gel gel

Ben de saña bir laṭīfe eyledim
Muḥabbet-i yārān tekin söyledim
Eger dirseñ Ḥaḳḳı bege neylediñ
Onu gördüm dir çemāna gel gel

Ḥüsniñ bāġında açılmış domurçuḳ güller
Dökülmüş gerdāna ol nāzik teller
ʿĀşıḳa Baġdād ıraḳ mı dirler
Orada bulamazsañ Yemān'a gel gel

Cönk 177/ S.106

(36)

Sen Bolḳar daġısıñ perde perde
Menendiñ yoḳ degme bir yirde
Ṣaġ yanıñ Ḳaraman da ṣol yanıñ Nigde
Eregli gülsün de gör Bolḳar ḍaġı

Sen Bolḳar ḍaġısıñ derdiñe döyülmez
Ḳalem döksem ıraḳım döksem sayılmaz
Hesābsız evliyāñ var Bolḳar ḍaġı

Güz olunca duman bürür başıñı
Yaz olunca lāle sünbül bürür başını
Ḥallat Manṣūr gibi ez ṭopraġıñı daşıñı
Gör imdi felek (mesken) ider Bolḳar ḍaġı

Gel imdi yārenler bir müşāvere idelim
Gicemden gündüzüm dar gelür Bolḳar daġı
Söyle bir (ḳayadan) żorlan yüriyeniñ ucından
Bol dünyā başıma dar Bolḳar daġı
1279

Cönk 177/ S.107

(37)

Gölden dört ḳuş indi sekiz ḳanatlı
ʿAzrāʾil anlarıñ rūḥını almaz
Ḥükmi ḳıyāmetde ḳalan anlardur
Bildirir evvelīn [ü] āḫirīn

Kimseye virmez kimseniñ ḥakkın
Aña īmān getür şek itme ṣaḳın
Billāh musḥabeye varan anlardur
Yārimden ince(dür)

Baña bir iki kelām söyler di[ñ]ledür
Faḳılara mesʾeleʾi ṣoran anlardur

Cönk 177/ S.107

(38)

Es[e]rimde eyle şu diyārı bārī
Ġāzī Muḥammed ʿ Alī Paşam sözünüñ eri
Tevārīḫ eylesiñ şu cengi bārī
Ḥicāz'ıñ fetḥine bir destānım var

Diḳḳat bu destān (...)

Cönk 177/ S.118

[…………………………………..]
[…………………………………..]

Muḥammed ʿ Alī Paşam dir ki nefsi ḥünkārı
Miḳdārıñı bildir Medīne yeri
Bu çölleri eylesem başıña darı
Benim bu çöllerde şāh sulṭānım var

Vehbī dir ki ḳanda ḳaçayım
Ḳırıldı ḳanadım naṣıl uçayım
Bārī viriñ bir zehir içeyim
Ẓulümetde ḳaldım çoḳ fiġānım var

Muḥammed ʿ Alī Paşa'm dir ki kendi ḫaracı
Yemen'den aldım bir şurdan ḫaracı
Var mı ḳurtulmanıñ şimdi ilācı
Cismiñi ḳaldırmaḳa bir fermānım var

Vehbī dir ki çekdicegim zaḥmet
Ḥaḳḳā ʿ Os̱mānlıda varimiş heybet
Aman hey ṣaḥāb-ı devlet aman
Aman ḥākipāye geldim çoḳ amānım var

Cönk 177/ S.119

Muḥammed ʿ Alī Paşam eydür bilirim kendi
ʿ Askerim ḳaṣabdır keserler seni
Şu bulamazlarsa içerler ḳanı
Ḫayṭadan bozma çoḳ merdānım var

Vehbī dir ki hele hele
Ẓabt eyledim ṣurlar ḳaleler bile
Vehbī dimek ḳolaydır dile
Bendire götürmez çoḳ ʿuryānım var

Muḥammed ʿAlī Paşam eydür mücdecim geldi
Ponabort’a irişdi Cidde’ye girdi
Mekke’yi Medīne’ye ṭuṭuldum aldı
Aḥmed Paşa gibi ser-ḳablanım var

Vehbī dir ki bilmeyen bilmez
Meydāna gelmeyince yigit belli olmaz
ʿAraya bir girdāb giden ḳurtulmaz
Amansız yamansız çöl yabanım var

Muḥammed ʿAlī Paşam dir ki ʿaẓīm cenk ḳuruñ
Yürüñ bayraḳdarlarım ileri varıñ
Deli tüfekcilerim durmayıñ ḳırıñ
Kelle getürene çoḳ ihṣānum var

Vehbī dir ki ʿOs̱mānlı irişdi
Bir aṭeş düşdi çöller ṭutuşdı
Ḥayıf ömrüme bir ḳıran düşdi
Ben de bildim böyle bir ẓor ṭüşmanım var

Muḥammed ʿAlī Paşam dir ki açıldı fırṣat
Ḳarınlarım vuruñ virmeyelim fırṣat
Adımız żöylesün ol ṣaḥāb-ı devlet
Sulṭān Maḥmūd gibi ʿadil ḫānım var

Vehbī dir ki hele gel hele
Ḳırḳ biñ ʿuryānile indim racūle
[…] şeyḫler mevcūd şeyḫ dārāyile
Orduñı başmaḳa bir fermānım var
Muḥammed ʿAlī Pa]şam dir ki ḳadriñ bükerim
Ḳazma vurur temeliñi sökerim
[..]
[……………………………] meydānım var

Cönk 177/ S.120

Ḥāẓır oḳıña ṭayan Vehbī
Ḥicāz’ı görmege ʿarẓımā[nım var]
Ol Ḥaḳḳ’ıñ beytine yüzüm sürmege
Yaradanile şöyle bir ʿahdümānım var

Vehbī dir ki gelüb yorulma
Mıṣır şehrinde bir seryānım var
Deryādan ḳaradan daḫi irişdi
ʿArabüstan’dan üzerine bir ṭūfānım var

Muḥammed ʿAlī Paşam eydür yapar deyyān
Ḳapudānlarım var ḍaġ u deryādan
Niçün ṭolanır gelürsiñ ḳaradan
ʿArabüstān üzerine bir ṭūfānım var

Vehbī dir ki işlerise ezerim
Yemen’den Baṣra’dan ʿuryān düzerim
Senden ulu vezirleri bozarım
ʿAcem ṣınırında bir nişānım var

Muḥammed ʿAlī Paşam eydür uludur
Bizden (uluyılan güleni) diñlemezim ben
İki ḳıral bozdum üçüncisi sen
Mıṣır bellerinde çoḳ ʿuryānım var

Vehbī dir ki ey çöller şāhı
Nice girenler çıḳmaz bir daḫi
Bir yanın ẓabṭ eyledi ger daḫi
Laz oġlu gibi Şeyḫ ʿOs̱mān’ım var

Muḥammed ʿAlī Paşam dir ki ḥaḳḳile işim
Daḫi sen yemediñ benim aṭeşim
Şeyḫ ʿOs̱mān’a dengi ol deli başım
Muṣṭafā Beg gibi ḳahramānım var

Vehbī dir ki ḫaṣmım ararım
ʿAskerim çöllerde ṣuṣuz ḳırarım
Ṭutdığımı mızraḳıla yararım
Benim bu çöllerde yüz bin ḳanım var

Cönk 177/ S.121

Bizden selām eyleñ beñli dilbere
Gelüb ḳarşımızda gülüb durmasun
Ben güzel sevmeden ṭoydum uṣandım
Aḳ ḳızıñ selāmı gelüb durmasun

Benim güzeller ile yoḳdur naẓarım
İki ḳaşıñ arasında ḳaldı naẓarım
Yol üstüne ḳomañ benim mezārım
Yār gelüb gecdikce dönüb durmasun

Benim sevdigimiñ cevri çoḳdır
Aradım cihānda aḳrānı yoḳdır
Var ḳuzum gögsüñe dügmeler dikdir
Esen ürüzgarlar açub durmasun

Gelindi sevdigim bir baḳca dutalım
Ṭutam ṭutam iledüb gülün ṣatalım **Cönk 177/ S.122**
Gel efendim ṣarılalım yatalım
İntiẓārım sende ḳalub durmasun

Temmet
Sene 1223

Cönk 177/ S.123

(39)
HĀẔĀ TÜRKĪ

Gine geldi bahārı yazı
Seḥerden açılmış gülü güzeldir
Kār eyledi bağrıma Fāṭıma'nıñ sözi
Ṭaramış zülfüni teli güzeldir

Ḥasen'im sen uġratdıñ beni ilence
Meyram'ıñ ḳaşları ḳalemden ince
Ümmī'yi ṣorarsañ bir tāze ḳonce
Söylerin Ḥūrī'yi dili güzeldir

Bilsem kimmiş güzellikde bildirir
Şerīf'im gelmiş ṣuyun ṭoldurur
ʿĀyişeniñ baḳışları beni öldürür
Ṣayme'ye cennetiñ yolı güzel[dir]

Cönk 177/ S.123

[……………..] nāzını
[……………] ṣorarsañ mest ala gözli
Seḥerden açılmış bülbül avazlı
Oynadıñ Ẕelha'yı ḳolu güzeldir
Tāriḫi 1274

Cönk 177/ S.124

(40)
NAʿT-I RESŪL

Şems-i ber eyle bize vir gül ʿaṭā yā Muṣṭafā
[Enver-i] cemālin bizlere ḳıl gül ʿaṭā yā Muṣṭafā

Virdi elem neşraḥ leke ṣadrak ẓiyāsından ḫaber
Vechiñ beyānında seniñ hem ve'ḍ-ḍuḥā yā Muṣṭafā

Ve'l-fecr ve'l-leyl seniñ ḥüsnüñ ṣafāsından eṡer
İtdi nūrı ol şāẕile hem hele tā yā Muṣṭafā

Ṭevbesin eyledi bir bir beyān aḫlāḳıña
Virdi anıñ çoḳ ḳullara anlar ṣafā yā Muṣṭafā

Geldi feteḥnā sūresi itdi beyān nuṣretleri
Ḳıldı Ḫudā ol resūle saña ṡenā yā Muṣṭafā

Cönk 177/ S.124

(41)

Elā ey ṭālib-i ʿuḳbā
Gözet gelsün seḥer vaḳti
Hemān ġāfil olub yatma
Gelince çün seḥer vaḳti

Beşāretdir saña ḳardaş
Münādīler nidā ider
Çün ġāfil olma hīc aṣlā
Gelince çün seḥer vaḳti

Ne yatursuñ behey ġāfil
Hemān dāʾim seḥer vaḳti
Hicāb id[üb] Allāh’dan
ʿİbādet ḳıl hemān dāʾim seḥer vaḳti

Diler ki ne yatursıñ
İcābet vaḳtidür elān
Daḫi tesbīḥ-i ẕikrullāh
İder dāʾim seḥer vaḳti

Ḳamu efʿāli aḳvāli
Cemīʿ ẓāhiri ʿiṣyānı
Ki bir ẕikr ile ʿarż-ı ḥāli
Teʿālā’ya seḥer vaḳti

Eger ġāfil iseñ ḳardaş
İdegör āhı zārı
ʿİbādet ḳıl oḳu Ḳurʾān’ı
Hemān dāʾim seḥer vaḳti

Umarım senden ey Bārī
Ḳapuña yalvarı geldim
Bu ʿāṣī ḳuluñı maḥrūm itme
Gelince çün seḥer vaḳti
Temmet
1281

Cönk 177/ S.19

(42)

Cehenneme sürülmeden
Ḥaḳḳ'a yalvar seḥerlerde

Öñünce variken nāḳıl
Ulaş ululara daḳıl
Ḳaḳındı sen de eyvā ḳıl
Ḥaḳḳ'a yalvar seḥerlerde

Seḥerde uyḳudan uyan
Gizli sırlar olur ʿayān
Maḥrum ḳalmaz Allāh diyen
Ḥaḳḳ'a yalvar seḥerlerde

Çalındı gör düniñ ṭası
Ḥaḳḳ'a yalvar seḥerlerde

Ne yatarsıñ behey ʿāḳıl
Ḥicab eyle Teʿālā'dan
ʿİbādet ḳıl oḳu Ḳurʾān
Beher dāʾim seḥer vaḳti

Şu merd-i ʿāḳıl-ı dānā
Uyanıḳdır leyālinden
Ṣalāt-ı ẕikr-i tesbīḥāt
İrer dāʾim seḥer vaḳti

Refīḳ olur meḳābirde
Salāḥı ẓehri aʿmāli
Ki zīra öleñ ṭāhirdür
Maʿāṣīden seḥer vaḳti

Eger ġāfil iseñ ḳardaş
İdegör vāh vāveylā
Daḫi hem tevbe hem istiġfār
Dile cürmiñ seḥer vaḳti

Umıdur ʿafv ide Ġaffār
Cemīʿan cürmi ʿiṣyānıñ
Tażarruʿ ḳıl Ḥaḳḳ’a yalvar
Beher dāʾim seḥer vaḳti

Umaram senden ey Bārī
Yedi kerre sāʾilim geldi
Bu ʿāṣī ʿāciz maḥrum çün
İtme gel seḥer vaḳti

Ḳamu efʿāli aḳvaliñ
Olur şākiri ʿiṣyān
Çü bir kez ʿarż-ı ḥāl eyle
Teʿālā’ya seḥer vaḳti

Ṣıġındım saña Mennān
ʿAẕāb-ı nār-ı kübrādan
Ḫalāṣı ʿafvı ġufrānıñ
Duʿāmızdır seḥer vaḳti

Cönk 177/ S.27

(43)

Biri zügütlük biri ʿasim
Biri zeyn biri zindān
Şu dört nesneʾi ḳıl iḥsān
Kimler bile yā ḥannān

Biri suʾāl biri ʿaz̲āb
Biri ṣırāṭ biri mīzān
İlāhī eyleme muḥtāc
Şu dört ādem ḳapusına

Biri ḳāḍī biri müftī
Biri vālī biri sulṭān
Biri niʿmet biri ʿizzet
Biri cennet biri īmān

Cönk 177/ S.75

Dilerem senden Bārī
Şu dört nesneʾi ḳıl bārī
Biri ʿilim biri ʿamel
Biri āmen biri āman

Bizi ḥaşr eyle ḳıl bārī
Şu dört kimse ile ancaḳ
Biri Ṣıddīḳ biri Fārīḳ
Biri Ḥayder biri ʿOs̱mān

Umaram cennet içinde
Şu dört nesneʾi görmegi
Biri dīdār biri vildān
Biri ḥūrī biri ġılmān

Cönk 177/ S.76

D. YARIM ŞİİRLER VE BAĞIMSIZ BEYİTLER

(1)

BEYİT

Eger ʿāşıḳ duʿā ḳılsa murād üzre Ḫudā ʾsına
Taʿālallāh ḳabūl eyler gelir dilber oḍasına

Cönk 176 / S.61

(2)

BEYT

Leyte'ş-şebānī bilādī
Yevmen fācire bimā meşīb

Cönk 177/ S.43

BEYT

Ṣıyyit ʿaliyye meṣāʾib lev innehā
Ṣıyyit ʿale'l-eyyām (...) neyāliyā

Cönk 177/ S.43

(3)

MÜFRED

Kücücükden ol k'edeb ögrene
Büyüyüb ʿazīz ola bī-gümān

On ikidir cumʿanıñ şarṭı tamām
Mühr-i sulṭān vaḳṭ-i ḫutbe iẕn-i ʿām
Hem cemāʿat hem iḳāmet hem zükūr ʿaḳl bülūġ ḥürriyyet ṣıḥḥat

ʿĀlimiñ her bir sözi laʿl [ü] mercān incidir
Cāhiliñ her bir sözi ʿaḳıbet bir cān incidir

Cönk 177/ S.44

(4)

BEYT

Ehl-i keyfiñ keyfini kim tāzeler
Tāze elden tāze bişmiş tāze ḳahve tāzeler

Ehl-i keyfiñ keyf[i] ḳahveniñ ḳaynaması
Eşegi yoldan çıḳarır sıpanıñ oynaması

Gel ey kāğıd gel ey nāme uçub ʿazm-i diyār eyle
Yedlerini pūs it efendime selām eyle

Ḳalemū eẓfārekūm bi'ṣ-sünneti ve'l-edeb
Yemīnühā ḫavāyis yesārühā evḫaseb

Cönk 177/ S.46

el-ḫāʾ işāreti ile'l-ḫıżr
el-vāv işāreti ile'l-vüsṭā
el-yāʾ işāreti ile'l (...) işāreti ile'l-ibhām
es-sīn işāreti ile's-sebābet

Cönk 177/ S.46

BEYT
Ḳalem-i Baġdad'a beñzer ol cenānıñ barmaġı
Cümle ʿālem arżū çeker ḫūb cemāliñ görmegi

Cönk 177/ S.46

BEYT
Yoluñda ölmekdür ḳaṣdım felek bir yana ṣalmazsa
Seni terk eylemek yoḳdur eger Ḥaḳ cānım almazsa

Cönk 177/ S.46

(5)

BEYT

Ne mümkündür çıḳa dilden ḥayāl-i naḳş-ı sulṭānım
Meger sevdā-yı ʿaşḳile ölem tenden çıḳa cānım

Cönk 177/ S.47

BEYT

Ne mümkündür nāme yazmaḳ ḥużūra
Kerem ehli olan baḳmaz ḳuṣūra

Cönk 177/ S.47

BEYT

Hic ʿasel olur mı zenbūr-ı ḫardan
Vefā ummaḳ ḫaṭādır (serḫōş) serden

Cönk 177/ S.47

BEYT

Sev seni seveni ḥālüñe yeksān ise
Sevme seni sevmeyeni ʿāleme sulṭān ise

Cönk 177/ S.47

BEYT

Ḳacan elif lāma uġrasa olur bī-iştibāh egri
Ki muḳārin ḥükmin işler gerek egri gerek ḍoġrı

Cönk 177/ S.47

BEYT

Tā ezelden aḳrabāydıḳ ʿaḳreb olduḳ biz bize
Sırrımız meydāna çıḳdı baḳmaz olduḳ yüz yüze

Aḳreb itmez aḳrabāya aḳrabānıñ itdigin
Kimse bilmez aḳrabāya aḳrabānıñ nitdigin

Cönk 177/ S.47

(6)
HĀẔĀ İLĀHĪ

Ecel yitüb vaʿdem tamām olunca
ʿAzrāʾil gelüb cānım alınca
Dilim ṭutmaz olunca
Şeyṭān ḥīle ider diyü aġlarım

İletirler beni ḳabrime ḳoya[r]lar
İki melek gelüb suʾāl iderler
İşim dōstum ṭaġılırlar giderler
Cevab viremem deyü aġlarım

Ḫalḳ cemʿ olub anda dirile
ʿĀdil içün mīzan ḳurula
ʿAmellerimiz bir bir ṣorula
Günāhım çoḳ gelür deyü aġlarım

Mīzān terāzī ʿarẓar varınca
Ṣırātı gecmege fermān olunca

Cönk 177/ S.71

(7)

Dañ yıldızı gibi yazıldı cıḳdı
Gören ʿāşıḳları āteşe yaḳdı
Cennet-i aʿlādan bir ḥūrī cıḳdı
Cennetden cıḳma ḥūrisin sevdigim
Temmet **Cönk 177/ S.72**

(8)
HĀẔĀ TÜRKİ

Ṣalını ṣalını nirden gelirsiñ
Nedir maṣlaḥat[ıñ] işin sevdigim
Ḳaldır niḳābıñı yüzün göreyim
Aġzınıñ içinde dişin sevdigim

Yanıña varmasın uzaḳ didiler
Dōstun züliflerin duzaḳ didiler
Aġlama gözüñe yazuḳ didiler
Gözlerinden aḳan yaşın sevdigim **Cönk 177/ S.73**

(9)

ʿARẒI İLE ḲANBER

Gökde yıldız terāzī
Ben saña oldum rāẓī
Eger aġam Ḳanber iseñ
Gecesiñ beri ʿArẓı

Egil atım ḳulaġın çekeyim
Egil atım ḳulaġından öpeyim
ʿArẓı’ñ cayın geçeyim
Bugünüçek bir murāda ireyim

Cönk 177 / S.81

(10)

ʿĀşıḳ Aḥmed dir ki yārim varayım
Çifde beñlerine yüzüm süreyim
Raḳībiñ olduġı günde göreyim
Ṣalınub gezerken iller içinde
Temmet
Taḥrīr olundı
Sene 1275

Cönk 177/ S.89

(11)

Arayı arayı bulsam iẕini
İẕiniñ tozuna sürsem yüzimi
Ḥaḳ naṣib itse de görsem yüzini
Yā Muḥammed cānım ʿarẓūlar seni
Dōs Muḥammed göñlüm payüñe sürsem

Cönk 177/ S.90

(12)

Ṭoyılmaz luṭf-ı iḥsāna ḳanāʿat gelmez insāna
Kerem gördükce ey Bāḳī gedālardan recā artar

Cönk 177/ S.95

(13)

Ḍalmışam ʿaşḳıñ deryāsına
Irmağı meyden çıḳar
Gönderdi oḳudum ʿaşḳıñ kitābın
Hicesi cimden çıḳar

Emr eyledi dört nebīye dört kitābı
Dördü de ḥaḳdur Ḥaḳ içün
Cümlesi andan çıḳar

Cemīʿ melekler kime itdi ḳıyāmı
Yitmiş biñ yaşında dirler fānī cihānı
Bir geldi görmedik ikincide naṣīb olsun iki cihān sulṭānı
Oraya īmān eylemeyen billāhi dinden çıḳar

Üc yirde ẖafım vardur biri sākerān biri ḳabir biri ṣırat ḳorḳumdur
gice gündüz ẕikr iderim cennet-i aʿlā fikrimdir
ẕāt-ı īmān ṣıfāt-ı īmān benim malım milkimdir
hic bir şekim şübhem yoḳdur her cesāt cennetden çıḳar
Hīci ḥālini sen noḳtaya her neṣāḥat bilirin ṣanma
Sen türāblardan alçaḳ olasıñ cebellerden yüksek olurun ṣanma
Binā ḳurar fānī dünyāya bāḳī ḳalırsın ṣanma
Yüklesiz māl meṭā heb gör anı ḥandan çıḳar

Cönk 177/ S.99

(14)

BEYT

Ḳanadı bitse bir mūruñ sanır bir ulu devletdir
Soñunu bilmez ol aḥmaḳ zevāline işāretdir

Cönk 177/ S.101

(15)

BEYT

Bedende ḳalmadı ṭāḳat
Naṣīb arayı arayı
Şol dolaşdırdı bizi ḳısmet
Semerḳand'ı Buḫārā'yı

Saña ḳıymet olan erzāḳ
Gelür arayı arayı
Neden lāzımdur saña gezmek
Semerḳand'ı Buḫārā'yı

Niʿam ḳısmet olan erzāḳ
Gelür arayı arayı
Sebeb ḳılmışdur ol Ḫallāḳ
Semerḳand'ı Buḫārā'yı

Cönk 177/ S.103

BEYT

Ne raḥmetdür semāvāt [ü] zemīne
Naẓar ḳıl raḥmeten lil-ʿālemīne Ḫudāʾnıñ

Cönk 177/ S.103

BEYT

Rūz [u] şeb aġlasam bir kimse n'oldıñ dimez
İstemem dünyā mālın illā bir beyāż çömez

Cönk 177/ S.103

(16)

BEYT

Eyā mektūb ilet bizden bu selāmı taḳdīr eyle içinde olan kelāmı
Bāḳī ḥasret ḳıyāmete ḳala mı yoḫsa görüşmek naṣīb ola mı

BEYT

Ḥasret eyyāmınıñ her bir güni bir yıl gibi
ʿÖmr bize yā[r] degil gelir geçer bir gün gibi
Dār-ı ḥasretde ḳaldıñ ḥażret-i Yūsuf gibi
Yine Mevlām ḳavışdırsın ḥażret-i Yaʿḳūb gibi

Cönk 177/ S.104

(17)

BEYT

Eger Allāh'ı severseñ bizi bir mektūb ile mesrūr it bārī
Eger mektūb irsāl itmezseñ yevm-i cezāda Mevlā naṣīb itsin saña nārı
Ḳalem aġlar kāġıd aġlar mürekkeb ider zāri

BEYT

Ḳalem elime aldıḳca
Gözlerim yaşlar ṭolṭuḳça
Ne şu cihānda ʿömrimiz olduḳca
Bizden size selām olsun selām

BEYT

Bunı yazdım yaz idi
Ḳalemim ṣaz idi
Ḳuṣūra baḳmañ aġalar
Mürekkebim ziyāde az idi

BEYT

Yazı yazmaḳ maʿrifetdir lākin lāzım çoḳ emek
Yazı yazmaḳdan murādım bir es̱er ḳalsun dimekdür

BEYT

ʿAcabā yaṣdıḳ göre mi gözi dilber göreniñ
Gözüne uyḳu gire mi zülfüne ʿāşıḳ olanıñ

Cönk 177/ S.105

(18)
Ben Mecnūnam yārim beni öldürme

Dünyāda bilmedim aḫretde bilem
Meger seniñ gibi bir daḫi bulam
Ḳapuñda yaṣlanub ciger-gāh olam
Ben bir Mecnūn ḳulam öldürme beni

Seniñ mücenneñi ezelden imiş
Şimdi mücenneyiñ bende ḳalmamış
Seni baña Mevlām ḳısmet virmemiş

Cönk 177/ S.125

(19)

ʿAşḳda şevḳda cānım ḳonduñ gülşene
Seḥerlerde eylersin cānım ẕikr-i Sübḥān sen dahi

ʿĀşıḳ cānım olub ḥāne
Bülbül seḥerlerde cānım niçün aġlar

Şīrāzī nāʾildir cānım elʾān bu kāra (eyżan)
Vāḳıf-ı esrār olan dimez aġyār[a] sende mi ʿāşıḳ cānım ʿalenī
Senemiz tārīḫ beyān ider
Biñ iki yüz on beşinde bu mecmā kesildi
Biñ iki yüz yigirmide Monla Mehemmed (...)
Eyledi Sene 1220

Cönk 176 / S.48

(20)
Noldı bu gö[ñ]lüm noldı bu gö[ñ]lüm
Derd [ü] ġamile doldı bu gö[ñ]lüm
Derdini lākin derdini lākin
Derdine dermān buldı bu gö[ñ]lüm

Gerçi ki yandı gerçi yandı
Rengine ʿaşḳıñ cümle boyandı
Kendi kendi buldı
Maḳṣūdını ḫoş buldı bu gö[ñ]lüm

Yārileḍir yār yārileḍir yār
Ṣıġmaz araya hic daḫi aġyār

Cönk 176 / S.76

E) ARAPÇA METİNLER

(1)

Allāhümme innā nesteʿīnüke ve nestaġfirüke ve nestehdīke ve nüʾminübike ve netūbü ileyke ve netevekkelü ʿaleyke ve nüs̱nā ʿaleyke'l-ḫayra küllehü neşkürüke velā nekfürüke ve naḫleʿu ve netrükü men yefcürük Allāhümme iyyāke naʿbüdü veleke nuṣallī ve nescüdü ve ileyke nesʿā ve naḥfidü nercū raḥmeteke ve naḫşā ʿaẕābeke inne ʿaẕābeke bi'l-küffāri mülḥiḳ

Cönk 176 / S.22

(2)

DUʿĀʾ-İ İSTİĠFĀR

Estaġfirullāh estaġfirullāh el-ʿaẓīm el-kerīm elleẕī lā-ilāhe illā hüve'l-ḥayyü'l-ḳayyūmü ve etūbü ileyk ve neslehü etūbü ve'l-maġfirati ve'l-hidāyeti ve'r-raḥmeti künnā innehü hüve't-tevvābü'r-raḥīm İlāhī yā Rabbī yā Rabbī eger benim ḥīn-i bülūġumdan bu āna gelinceye ḳadar elimden dilimden gözümden ḳalbimden ve sāʾir aʿżā-i cevarihimden ʿaẓīmü'ş-şānıñ rıżāʾ-i şerīfine muḫālif her ne kim ʿiṣyān ḥaṭā ṣādır oldı ise ben anıñ cümlesine tevbe itdim ve rücūʿ itdim peşīmān oldum bir daḫi işlememeklige ʿazmi cezm [ü] ḳaṣd itdim

Cönk 176 / S.34

(3)

DUʿĀʾ-İ İSTİĠFĀR

Estaġfirullāh estaġfirullāh estaġfir-ullāh el-ʿaẓīm el-kerīm elleẕī lā-ilāhe illā hüve'l-ḥayyü'l-ḳayyūm ve etūbü ileyk ve nesʾelühü etūbühü ve'l-maġfirati ve'l-hidāyeti ve'r-raḥmeti künnā innehü hüve't-tevvābü'r-raḥīm ilāhī yā Rabbī yā Rabbī yā Rabbī eger benim ḥīn-i bülūġumdan bu āna gelinceye ḳadar elimden dilimden gözümden ḳalbimden ve sāʾir aʿżāʾ-i cevāriḥimden sen ʿaẓīmü'ş-şānıñ rıżāʾ-i şerīfine muḫālif her ne kim ʿiṣyān ḫaṭā sādır oldı ise ben anlarıñ cümlesine tevbe itdim ve rücūʿ itdim peşīmān oldum bir daḫi işlememeklige ʿazmi cezmi ḳaṣd itdim ilāhī yā Rabbī seniñ ḥabībiñ āḫir zamān nebīsi Muḥammedü'l-Muṣṭafā ṣallallāhü teʿālā ʿaleyhi ve sellem ḥażretleri seniñ cānib-i ʿizzetiñden Cibrīl-i emīn-i nāmūs-ı ekber-i peyk-i celīl vāsıṭasıyla ve gerek vāsıṭasız her ne ki aḥkām getürüb ve her ne ki ḫaber virdiyise dilim ile iḳrār ḳalbim ile taṣdīḳ ḥaḳdır ve gerçekdir ḳavl-i şerīfiñde ṣādıḳdır yā Rabbī *eşhedü enlā-ilāhe eşhedü en-lā-ilāhe illallāh*

Āmentü bi'llāhi ve melāʾiketihi ve kütübihi ve rüsülihi ve'l-yevmi'l-āḫiri ve bi'l-ḳaderi ḫayrihi ve şerrihi min-allāhi teʿālā ve'l-baʿs̱ü baʿde'l-mevt eşhedü enlā-ilāhe illallāh

Cönk 176 / S.35

(4)

Elḥamdülillāh elleẕī nevvera ḳulūbü'l-ʿārifīne bienvāri muḥammedelleẕīne ḳāle fī sücūdihi ümmetī ve āmenā ve veʿade cennāti'n-naʿīm lil-müttaḳīne ve'l-ebrār lisebebi mütābaḳati ḥamdülilleẕī ḳāle fī bivechi'l-mīzān ümmetī ümmetī vā ümmetā ve veʿade'l-caḥīm min küffāri sebebi muḫālefetihi biḥamdelleẕī ḳāle fī yevmü'l-ʿarasāt ümmetī ümmetī vā ümmetā taṣliyetihi ve neşhedü en lā-ilāhe şehādeti keşehādeti ḥabīs elleẕī ḳāle fī āḫiri ʿömrihi ümmetī ümmeti vā ümmetā ve neşhedü enne ḳāle fī āḫiri nefsihi ümmetī ümmetī vā ümmetā

Cönk 176 / S.71

(5)

DUTBE EFENDİM SALLA’LLÂHU TE’ÂLÂ ALEYHİ VE SELEM

Elḥamdülillāh elleẕī nevverü’l-ʿārifīne bienvāri muḥammedilleẕī ḳāle fī sücūdühü ḥattā ve āmennā ve veʿade cennātü’n-naʿīm lil-mütteḳīn ve’l-ebrār li-sebebi sābiʿati muḥammedelleẕī ḳāle fī yevmi’l-mīzān āmennā ve aʾtāhü ve vaʿdü’l-ʿuḳāb ve’l-caḥīm lil-küffār ve isficār sebebi muḫālefeti muḥammed elleẕī ḳāle fī yevmü’l-ʿaraṣāt ḥattā vā ümmetā eşhedü şehādeti kişehādeti ḥabīr elleẕī ḳāle fī āḫiri ʿömrihi ḥattā vā ümmetāhi ve neşhedelleẕī ḳāle fī āḫiri nefsihi ümmetī vā ümmetāni ṣallallāhü iʿlemū inne ḳulūbüküm (...) veʿīdüküm ḥāẓirūne ve entüm cāʿimükü’d-dünyā şüġūlūne ve fi’l-ḥarāmi ve’l-ḥelāli müctemiʿūne ve küm min māniʿa’z-zekāte yünādi’l-münādī yevme’l-ḳıyāmetihi ve āḫiratihi ve küm fī ʿālemi mütekebbirā yünādi’l-münādī yevme’l-ḳıyāmetihi verfecnā ve’l-marażʿālemi ġayri ʿāmilin yünādi’l-münādī yevme’l-ḳıyāmetihi vemtıbāhü ve küm min ṭāriki’ṣ-ṣalāti yünādi’l-münādī yevme’l-ḳıyāmetihi ve’svede ve cihādihi min şāribi’l-ḥamr yünādi’l-münādī yevme’l-ḳıyāmetihi ve efraḳtāhi elā inne aḥsen eʿūẕü billāhi mine’ş-şeyṭāni’r-racīm yevme yenẓurü mā ḳaddemet allāhümme ṣalli ve sellim ʿalā muḥammedilleẕī vilādetihi ümmetī vā ümmetāni seyyidü’l-ʿarab ve’l-ʿacem mevlānā

Cönk 176 / S.82

(6)

CENĀZE

Allāhümma’ġfirliḥaynā ve meyyitinā ve şāhidinā ve ġāʾibinā ve ṣaġīrinā ve kebīrinā ve zekerinā ve ünẕānā allāhümme men aḥyeytehü hāminnā fāḥeyhā ʿaliyyi’l-islām ve men teveffeytehü hāminnā feteveffehü hā ʿale’l-islām […] ve’l-īmān ve ḫuṣṣa hāẕihi’l-meyyite bi’r-revḥi ve’r-rāḥati ve’l-maġfirati ve’r-riḍvāni allāhümme in kānetü muḥsinen fezid fī iḥsānihi hā ve in kānet müsīen fetecāvez ʿanhü hā ve laḳḳihi’l-emne ve’l-büşrā ve’l-kerāmete ve’l-[…] bi-raḥmetike yā erḥame’r-rāḥimīn allāhümme’c-ʿalhü hālenā feraṭan allāhümme’c-ʿalhü hālenā ecran vezuḫran allāhümme’c-ʿalhü hālenā şāfiʿāten ve müşeffiʿan yeştefeʿulenā yevme’l-ḳıyāme […] tuḫlifü’l-mīʿādi bi-raḥmetike yā erḥame’r-rāḥimīn

Cönk 177/ S.3

(7)

HĀẔĀ CENĀZE DUʿĀSI

Allāhümma’ġfirliḥaynā ve meyyitinā ve şāhidinā ve ġāʾibinā ve ṣaġīrinā ve kebīrinā ve zekerinā ve ünẕānā allāhümme men aḥyeytehü hāminnā fāḥeyhā ʿale’l-islām ve men teveffeytehü hāminnā feteveffehü hā ʿale’l-īmān ve ḫuṣa hāẕihi’l-meyyite bi’r-revḥi ve’r-rāḥati ve’l-maġfirati ve’r-riḍvāni allāhümme in kānetü muḥsinen fezid fī iḥsānihi hā ve in kānet müsīen fetecāvez ʿanhü hā ve laḳḳihi’l-emne ve’l-büşrā ve’l-kerāmete ve’l-(…) bi-raḥmetike yā erḥame’r-rāḥimīn allāhümme’c-ʿalhü hālenā feraṭan allāhümme’c-ʿalhü hālenā ecran vezuḫran allāhümme’c-ʿalhü hālenā şāfiʿāten ve müşeffiʿan yeştefeʿulenā yevme’l-ḳıyāme […] tuḫlifü’l-mīʿādi bi-raḥmetike yā erḥame’r-rāḥimīn

Cönk 177/ S.3

(8)

Külli şey'i yerciʿu ilā aṣlehā
Aḳtelü'l-esved velev küntüm fī'ṣ-ṣalavāt

Cönk 177/ S.16

(9)

ʿalā ẕevī ḳadrin celī ḥażret-i ebū bekrin ve ʿumere ve ʿoẕmāne ve ʿaliyy ve ʿalā men tebiʿahüm biiḥsānihi ilā yevmi'd-dīni rıḍvān-ullāhü teʿālā ʿaleyhim ecmaʿīn eyyühe'l-müʾminūne'l-ḥāżirūne iʿlemū enne yevmeküm hāẕā yevmi şerīfeküm ve ḳurbāne ve yevmü cezāʾ ve nevāl eyyühe'l-müʾminūne'l-ḥāżirūne ʿażimū ḍaḥāyāküm feinnehā ʿale'ṣ-ṣırāṭi müṭāyāküm eyyühe'l-müʾminūne'l-ḥāżirūne enne't-tekbīri't-teşrīḳ vecebe min fecri yevmi'l-ʿarefeti ilā āḫiri eyyāmü't-teşrīḳ elā inne aḥseni'l-kelām ve ebleġaʾn-niẓām ve hüve ʿalīmün biẕāti'ṣ-ṣudūrī

Cönk 177/ S.21

(10)

ḪUṬBETÜ'L-IḌḤİYYE

Allāhü ekber allāhü ekber sübḥāne men teferrede bi'l-ḳudūmi ve'l-vücūdü sübḥāne men nevvāḥade bikemāli'l-ʿaṭāʿi ve'l-cūdi'lleẕī emere biteṭhīri beytihi liṭṭāʾifīne ve rükkeʿi's-sücūdillāhü ekber sübḥāne men hüve ḫāliḳı'n-nüfūsi ve'l-inʿāmi min-elleẕī ceʿale'l-beyti ve'l-ḥarām ḳıyāmen linnāsi allāhü ekber sübḥane men hüve erkemi ʿıbādehü biṭavāfi'l-beyti ve emerehüm bi'l-ḥacci feyeʾtūne külli febiḥa ʿamīḳi allāhü ekber allāhü ekber elḥamdülillāh-illeẕī ceʿale'l-kaʿbeti'l-ḥarim ḳıbleten lil-enāmi ve feḍḍale hāẕe'l-yevmi ʿalā sāʾiri'l-eyyāmi ve ceʿale ʿīdü lennā ve li ehli'l-maḳāmi eşhedü en lāilāhe illallāhü şehādete mūṣılaten ilā dāri's-selāmi ve neşhedū ennelleẕī ṣāḥibü'ş-şerīʿati ve'l-aḥkāmi ṣallallāhü teʿālā ʿaleyhi ve ʿalā ālihi ve evlādihi ve ezvācihi ve etbāʿıhi ḫuṣūṣan minhüm

Cönk 177/ S.22

ʿAbdü’l-ḥamīd Ḫan ḫaled-allāhü ḫilāfetehü ve eyyede bi’l-ʿadli salṭanetehü ve efāża ʿale’l-ʿālemīne birrehü ve iḥsānehü ilā intehāʾi’z-zamān ve nihāyeti’d-deverāni āmīn yā muḥībe’s-sāʾilīne ve yā ḫayre’n-nāṣirīne allāhümme’nṣurhü naṣren ʿazīzen ve efteḥ lehü fetḥan mübīnen allāhümme’nṣur cüyūşe’l-müslimīne ve ʿasākire’l-muvaḥḥidīne ve’ktebi’s-selāmete ve’ṣ-ṣıḥḥate ve’l-ʿāfiyete ʿaleynā ve ʿale’l-ḥüccāci ve’l-ġuzāti ve’l-müsāfirīne ve’l-muḳīmīne ve’l-ḥāżirīne ve’l-ġāʾibīne fī berrike ve baḥrike min ümmeti muḥammedin ʿaleyhim ecmaʿīne ve selāmün ʿale’l-mürselīne ve’l-ḥamdülillāhi rabbi’l-ʿālemīn

Baʿdehü bir ayaḳ yuḳarı çıḳa bunı oḳuya

İnnallāhe yeʾmürü bi’l-ʿadli ve’l-iḥsāni ve ītāʾiẕi’l-ḳurbā ve yenhā ʿani’l-faḥşāʾi ve’l-münkeri ve’l-baġyi yeʿiẓuküm leʿalleküm teẕekkerūne

Cönk 177/ S.23

El-levḥi bi’l-ḳalemi seyyidinā ve mevlānā ve mevla’l-ʿālemeyni ebi’l-ḳāsimi muḥammed yā eyyühe’l-mühtedūne bihidāyetihi ṣallū ʿaleyhi ve sellimū teslīmā

Baʿdehü bir ayaḳ inüb sulṭāna duʿā ide

Allāhümme’rḥime’l-ḫulefāʾe’r-rāşidīne ve’l-eʾimmete’l-mehdiyyīnelleẕīne ḳaḍav bi’l-ḥaḳḳi ve bihi kānū yaʿdilūne allāhümme eyyid ve’nṣur ve eḥfiẓ ʿabdeke ve ḫalīfeteke’s-sulṭāne’l-aʿẓami ve’l-ḫāḳāne’l-muʿaẓẓami mevlā mülūki’l-ʿarabi ve’l-ʿacemi ḫādime’l-ḥaremeyni’ş-şerīfeyni elā ve hüve’s-sulṭānü’bnü’s-sulṭāni’bni’s-sulṭāni es-sulṭān ʿabdü’l-ʿazīz ḫan ibnü’s-sulṭāni’l-ġāzī maḥmūd ḫan ibnü’s-sulṭāni’l-ġāzī

Cönk 177/ S.24

ve ẕükūrihim ve ünāfihim ḥürrihim ve memlūkihim ve [...] nıṣfe ṣāʿin men birre ev ṣāʿin min şeʿīrin ev daḳīḳin ev temrin ev zebībi ev ḳīmetihi ḥaḳḳan vāciben ʿaleyküm taṭhīren liḳulūbiküm ve kelām-ullāhi’l-melikü’l-ʿazīzü’l-ʿallām kemā ḳālallāhü tebāreke ve teʿālā fi’l-kelāmü ve tekfīren liẕünūbiküm ve teḳarrüben ilā bāriʾiküm illā inne aḥsene vallāhü yedʿū ilā dāri’s-selāmi ve yehdī men yeşāʾ ilā ṣırāṭin müstaḳīmi elḥamdülillāhi ḥamden kes̱īren kāne resūlüllāhi beşīren ve neẕīren taʿẓīren linebiyyihi ve tekrīmen liṣafiyyihi feḳāle ʿazze ve celle min ḳāʾilin muḫbiren ve āmiren innallāhe ve melāʾiketehü yuṣallūne ʿale’n-nebiyyi yā eyyühe’lleẕīne āmenū ṣallū ʿaleyhi ve sellimū teslīmen allāhümme ṣalli ve sellim ʿalā muḥammedin ṣāḥibi’l-cümüʿati ve’l-ʿīdeyni ve nebiyyi’l-ḥaremeyni ve imāmi’l-ḳıbleteyni seyyidi’l-ʿarabi ve’l-ʿacemi mevlānā ve mevla’l-ʿālemeyni ebe’l-ḳāsimi muḥammedin yā eyyühe’l-(müteḥassikūne) nebīhi ṣallū ʿaleyhi ve sellimū teslīmen ṣoluna *allāhümme ṣalli ve sellim ʿalā muḥammedin ṣāḥibi’t-tāci ve’l-bürāḳi ve’l-ʿalemi ve dāfiʿi’l-ḳażāʾi ve’l-belāʾi ve’l-elemi cismühü müṭahherün münevverün fi’l-ḥarāmi ve ismühü mektūbün ʿale’l-medīneti ve’l-ḥarem*

Cönk 177/ S.25

(11)

ḪUṬBE-İ RAMAŻĀN

Allāhü ekber allāhü ekber lā-ilāhe illāllāhü vallāhü ekber allāhü ekber ve lillāhi’l-ḥamd allāhü ekber kebīren ve’l-ḥamdülillāhi ḥamden kes̱īren fesübḥānallāhi bükraten ve aṣīlā allāhü ekber sübḥāne minelleẕī ḫalaḳi mā fī’s-semāvāti ve mā fī’l-arḍi allāhü ekber sübḥāne esrā baʿīde leylen mine’l-mescidi’l-ḥarām ile’l-mescidi’l-aḳṣallāhi ekber eşhedü en lā-ilāhe illallāhü vaḥdehü lā-şerīkelehü şehādeten mūṣilaten ile’d-derecāti’l-ʿula ve neşhedü enne muḥammeden ʿabdühü ve ḥabībühü ve resūlühü elleẕī hüve ḳalbi’l-mücellā ṣallallāhü teʿālā ʿaleyhi ve ʿalā ālihi ve evlādihi ve ezvācihi ve aṣḥābihi ve ḫulefāʾihi el-mürşideyni’l-mehdiyyīne min baʿdehü ve vüzerāʾihi fī ʿahdihi ḫuṣūṣan minhümü ʿale’l-imām ḫalīfeti resūlillāhi ʿale’t-taḥḳīḳ emīrü’l-müʾminīn ḥażreti Ebū Bekrin ve ʿUmere ve ʿOs̱māne ve ʿaliyyin ve ʿalā (...)e’ṣ-ṣaḥābe ve’t-tābiʿīne rıḍvān-ullāhi teʿālā ʿaleyhim ecmaʿīn eyyühe’n-nās ūṣīküm ecmaʿīne ʿibādallāh ve nefsi’l-ʿāṣiyyete’l-ḫāṭiʾete’l-müẕnibete bitaḳvallāhi ve ṭāʿatihi innallāhe maʿalleẕīne’t-teḳav velleẕīnehüm müḥsinūne hāẕā yevmü’l-ʿīdi ve’l-iṭʿāmi ve yevmü’l-mezīdi ve’l-inʿāmi ḫatemallāhü bih şehre’ṣ-ṣiyāmi ve eḥalü leküm fīhiʾt-ṭaʿāme lā-yeṣʿade ṣavmüküm ile’s-semāʾi ḥayye yūʾdā ṣadeḳatü’l-fiṭri felyuʾaddi küllü emrin āmīn nefsihi ve ʿibā [...]

Cönk 177/ S.26

(12)

ḪUṬBE-İ ḲURBĀN

Allāhü ekber elḥamdülillāhillezī ceʿale’l-kaʿbete ḳıbleten lil-enāmi ve feḍḍale yevme’l-uḍhiyyeti ʿalā sāʾiri’l-eyyāmi ve ceʿalehü ʿīde’l-cemīʿ ehli’l-islāmi ve āmere’l-ḥüccāce bilisāni’nnebiyyi’l-hümāmi feḳāle ẕü’l-celāli ve’l-ikrāmi feiẕā efaḍtüm min ʿarefātin fe’ẕkürullāhe ʿinde’l-meşʿari’l-ḥarāmi allāhü ekber allāhü ekber sübḥāne ḫāliḳi’n-nüfūsi ve’l-enfāsi ve kāşifi’l-hümūmi ve’l-ġumūmi ve’l-vesvāsillezī ceʿale’l-kaʿbete’l-beyte’l-ḥarāme ḳıyāmen linnāsi allāhü ekber allāhü ekber sübḥāne müfettiḥa ebvābi’t-tevfīḳi ve mevżiḥi’l-esbābi limen hüve fī ẓīfin ellezī şerrefenā biyevmi ʿarefete ve’l-ʿīdi ve eyyāmi’ş-şerīḳi allāhü ekber allāhü ekber eşhedü en lā-ilāhe illallāh vaḥdehü lā-şerīkelehü velā naẓīrelehü şehādeten mūṣilaten ẕü’l-celāli ve’l-ikrāmi ve neşhedü enne seyyidenā ve senedenā ve mevlānā muḥammeden ʿabdühü ve ḥabībühü ve resūlühüllezī ṣāḥibü’l-luṭfi ve’l-inʿāmi ṣallallāhü teʿālā ʿaleyhi ve ʿalā ālihi ve evlādihi ve ezvācihi ve etbāʿihi ve ḫulefāʾihi’r-rāşidīne’l-mürşidīne’l-mehdiyyīne min baʿdihi ve vüzerāʾihi fī ʿahdihi ḫuṣūṣan minhüm ʿale’l-imāmi

Cönk 177/ S.32

ḫalīfeti resūlillāhi ʿale’t-taḥḳīḳi emīri’l-müʾminīne ḥaẓirete ebi bekrin ve ʿumere ve ʿOs̱māne ve ʿaliyyi ve ʿalā baḳıyyeti’ṣ-ṣaḥābeti ve’t-tābiʿīne rıḍvān-ullāhi teʿālā ʿaleyhim ecmaʿīne eyyühe’n-nās iʿlemū enne yevmeküm hāẕā yevmü’l-ʿīdi ve yevmü’t-tekbīr ve’t-tesbīḥ ve’t-taḥmīdi yevmün yetimmü fīhi menāsikü’l-ḥüccażi ve yetimmü fīhi’s-sürūrü ve’l-ibtihācü yevmün ibtelallāhü fīhi ḫalīlehü ve elheme fi’l-menāmi en yeẕbeḥa sebīlehü felemmā ensebehe mine’l-menāmi imtes̱ele liemrillāhi’l-meliki’l-ʿazīzi’l-ʿallāmi ve ḳāle’l-ḫalīlü emerene’l-celīlü biẕenbike yā ismāʿīlü ḳāle yā ebeti’fʿali mātüʾmerü velā tüʾaḫḫiri’l-ḫayre fetūcer setecidünī inşāʾallāhü mine’ṣ-ṣābirīne vaʿlemū enne’l-uḍhiyyete vācibetüñ ʿalā külli ḥürrin müslimin mūsirin ve evvelü vaḳtihā baʿde ṣalāti’l-ʿīdi fi’l-miṣr feyüḍaḥḥā bi’l-cemmāʾi ve’l-ḫaḍiyyi ve’s̱s̱evlāʾi dūne’l-ʿamyāʾi ve’l-ʿarcāʾi ve’l-ʿavrāʾi elā inne *aḥsene'l-kelāmi ve eblaġa'n-niẓāmi kelām-ullāhi'l-meliki'l-ʿazīzi'l-ʿallāmi kemā ḳālallāhü tebāreke ve teʿālā fī'l-kelām ve iẕā ḳuriʾe'l-ḳurʾānü fe'stemiʿūlehü ve enṣitū leʿalleküm türḥamūne eʿūẕü besmele vallāhü yedʿū ilā dāri's-selāmi ve yehdī men yeşāʾi ilā ṣirāṭin müstaḳīm*

Cönk 177/ S.33

(13)

DUʿĀʾ-İ NAMĀZ

Ṣabāḥ namāzında oḳuya

Bismillāḥirraḥmāni'r-raḥīm

Allāhümme ente rabbi lā-ilāhe illā ente ḫaleḳtenī ve ene ʿabdüke ve ene ʿalā ʿahdike ve vaʿdike mestetaʿtü eʿūẕübike men şerri mā ṣaneʿtü ebū evlike biniʿmetike ʿaleyye ve ebū (...) biẕenbi fa'ġfirlī ẕünūbī feinnehü lā-yaġfirü'ẕ-ẕünūbi illā ente biraḥmetike yā erḥame'r-rāḥimīn

Sene 1279

Yitik içün oḳuya Allāh ona yitigini buldura

Bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm allāhümme aṣbeḥtü fī emānillāh ve emseytü fī cevārillāh

Bundan ṣoñra otura bu duʿāʾı oḳuya *bārekallāhü lenā liāḫirihi (...)* oḳuya *elḥamdülillāhi ḥamden kāmilīne veʾṣ-ṣalavātü ve's-selāmü ʿalā resūlinā muḥammedin ve ʿalā ālihi ve ṣaḥbihi ecmaʿīn taʿẓīmen linebiyyihi ve tekrīmen liṣafiyyihi feḳāle ʿazze ve celle min ḳāʾilin muḫbiren ve āmiren innallāhe ve melāʾiketehü yuṣallūne ʿale'nnebiyyi yā eyyühe'lleẕīne āmenū ṣallū ʿaleyhi ve sellimū teslīmen ṣaġına allāhümme ṣalli ve sellim ʿalā muḥammedin ṣaḥībi'l-cümiʿati ve'l-ʿīdeyni ve nebiyyi'l-ḥaremeyni ve imāmi'l-ḳıbleteyni seyyidi'l-ʿarabi ve'l-ʿacemi mevlānā ve mevla'l-ʿālemīni ebe'l-ḳāsimi muḥammedi yā eyyühe'l-mütemessikūne binebiyyihi ṣallū ʿaleyhi ve sellimū teslīmen*

Cönk 177/ S.34

Ṣoluna *allāhümme ṣalli ve sellim ʿalā muḥammedin ṣāḥibi’t-tāci ve’l-bürāḳi ve’l-ʿalemi ve dāfiʿi’l-ḳażāʾi ve’l-belāʾi ve’l-elemi cismühü müṭahherün münevverün fi’l-medīneti ve’l-ḥarem vesmühü mektūbün ʿale’l-levḥi bi’l-ḳalām seyyidinā ve mevlānā ve mevla’l-ʿālemeyni ebe’l-ḳāsimi muḥammedin yā eyyühe’l-mühtedūne bihidāyetihi ṣallū ʿaleyhi ve sellimū teslīmen*

Baʿdehü bir ayaḳ inüb sulṭāna duʿā ide

Allāhümme’rḥime’l-ḫulefāʾe’r-rāşidīne ve’l-eʾimmete’l-mehdiyyīnelleẕīne ḳaḍav biʾl-ḥaḳḳi ve bihi kānū yaʿdilūne allāhümme eyyid ve’nṣur veʾḥfeẓ ʿabdeke ve ḫalīfeteke’s-sulṭāne’l-aʿẓami ve’l-ḫāḳāne’l-muʿaẓẓami mevlā mülūki’l-ʿarabi ve’l-ʿacemi ḫādime’l-ḥaremeyni’ş-şerīfeyni elā ve hüve’s-sulṭānü’bnü’s-sulṭāni ibnü’s-sulṭāni’s-sulṭānü ʿabdü’l-mecīd Ḫan ibnü’s-sulṭāni’l-ġāzī ʿabdü’l-ʿazīz ḫan ibni’s-sulṭānü’l-ġāzī ʿabdü’l-maḥmūd ḫan ḫaled-allāhü ḫilāfetehü ve eyyede bi’l-ʿa(...) salṭanatehü ve efāżā ʿale’l-ʿālemīne birrehü ve iḥsānehü ilā āḫirü’z-zamān ve nihāyeti’d-deverāni āmīni yā muḥibbe’s-sāʾilīne ve bāḫayre’n-nāṣirīne

Cönk 177/ S.35

Allāhümme’nṣurhü naṣren ʿazī(...) ve’fteḥlehü fetḥen mübīnen allāhümme’nṣur cüyūşe’l-müslimīne ve ʿasākire’l-muvaḥḥidīne ve’ktübi’s-selāmete ve’ṣ-ṣıḥḥate ve’l-ʿāfiyete ʿaleynā ve ʿale’l-ḥaccāci ve’l-ġuzzāti ve’l-müsāfirīne ve’l-muḳīmine ve’l-ḥāẓirīne ve’l-ġāʾibīne fī berrike ve baḥrike min ümmeti muḥammedin ʿaleyhim ecmaʿīne ve selāmün ʿale’l-mürselīn ve’l-ḥamdülillāhi rabbi’l-ʿālemīne

Baʿdehü bir ayaḳ yuḳarı çıḳub bu āyeti oḳuya

İnnallāhe yeʾmürü

Eʿūẕü besmele

İnnallāhe yeʾmürü bi’l-ʿadli ve’l-iḥsāni ve ītāʾiẕi’l-ḳurbā veyenhā ʿani’l-faḥşāʾi ve’l-münkeri ve’l-baġyi yeʿiẓüküm leʿalleküm teẕekkerūne

Cönk 177/ S.36

(14)

TEKBĪRĀTÜ’L-ʿĪD

Ṭoḳuz tekbīr iki rekʿat bayram namāzına niyet idüñ uyun ḥāẓır olan imāma ṭoḳuz tekbīrüñ birisi farż ol rekʿatda olan iftitāḥ tekbīridür birisi sünnet ol rekʿatüñ rükūʿ tekbīridür mābeynde olan üc tekbîr zāʾiddür ikinci rekʿatda olan rükūʿ tekbīri de sünnetdir velākin vācibe muḳārenetle o da vācib oldı böyle olınca ṭoḳuz tekbīrden birisi farż ve birisi sünnet ve yedisi vācib böylece maʿlūm ola ġaflet olun[may]a

bismi-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm

Allāhümme fāṭiri’s-semāvāti ve’l-arżi ʿālimi’l-ġaybi ve’ş-şehādeti innī aʿhedü en lā-ilāhe illā ente vaḥdeke lā-şerīkeleke ve enne muḥammeden ʿabdüke ve resūlüke ve inneke intekilnī ilā nefsī teḳarrebīnī mine’ş-şerri ve ʾtübāʿidnī mine’l-ḫayri ve innī lā-eşaḳi illā biraḥmetike ne’cʿal lī ʿindeke ʿahden terfīhi yevme’l-ḳıyamet inneke lā-tüḫlifü’l-mīʿādi biraḥmetike yā erḥame’r-rāḥimīn

Cönk 177/ S.38

(15)

HĀẒĀ DUʿĀʾ-İ SALAVĀT

Allāhümme innī esʾelüke ziyādeten fī’l-ʿilmi ve ziyādeten fī’l-ʿömri ve bereketen fī’r-rizḳi ve ṣıḥḥaten fī’l-bedeni ve yaḳīnen fī’ṣ-ṣıd ve şebāten fī’d-dīni ve maʿrifeten fī’l-aṣli ve ḥarīṣen fī’l-ʿıbādeti ve ḥalāveten fī’l-īmān ve tilāveten fī’l-ḳurʾān ve tevbeten ḳable’l-mevte ve rāḥaten ʿinde’l-mevt ve maġfiraten baʿde’l-mevti ve necāten mine’n-nāri ve duḫūlen fī’l-cenneti ve ʿāfiyeten fī’d-dīni ve’d-dünyā fāṭiri’s-semāvāti ve’l-arż ente ve li’d-dünyā ve’l-āḫireti teveffenī müslimen ve’l-ḥiḳnī bi’ṣ-ṣāliḥīne ve’l-ḥamdülillāhi rabbi’

Cönk 177/ S.39

(16)

HĀẔĀ DUʿĀ

Allāhümme rabbenā teḳabbel minnā ṣalavātinā ve ṣıyāminā ve ḳiyāminā ve ḳırāʾatinā ve rükūʿana ve sücūdenā ve temmim taḳṣīrenā ve ṭeḳabbel ḥācetenā allāhümme yessirlenā īmānen dāʾimen ve ḳurʾānen kāmilen ve ʿamelen ṣāliḥan ve lisānen ẕākiren biraḥmetike yā erḥame'r-rāḥimīne

Cönk 177/ S.40

(17)

DUʿĀʾ-İ ṢALĀTEN TÜNCĪ

Bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

Allāhümme ṣallī ʿalā Muḥammedin ṣalāten tüncīnā bihā min cemīʿü'l-āfāti ve taḳḍīlenā bihā min cemīʿi'l-ḥācāt ve tüṭahhirnā bihā min cemīʿi's-seyyiāti ve terfeʿnā bihā ālet derecāt ve tübelliġnā bihā aḳṣa'l-ġāyāti min cemīʿi'l-ḫayrāti ve baʿde'l-memāt allāhümme yā muḥavvilü'l-aḥvāli ḥavvīl ḥālenā illā aḥseni'l-ḥāl allāhümme yā ḳāḍiye'l-ḥācāt ve yā mücībe'd-daʿvet yā Allāh ve setrü ʿuyūbenā ve ġafīr ẕünūbenā vaʿfü ʿannā vaġfirlenā verḥamnā ente mevlānā āmīn

Baba güyegi giydirir iken oḳuya

Elḥamdülillāhilleẕī verzuḳnī min ġayri ḥavlin lā-ḥavle ve lā-ḳuvvete illā billāhi'l-ʿaliyyi'l-ʿaẓīm

Cönk 177/ S.40

Allāhümme innī eʿūẕübike mine’l-ʿilleti fī’l-füryeti ve mine’l-ḳilleti fī’ş-şeybeti ve mine’ş-şeḳāveti ʿinde’l-ḥātimeti ve min fežāḥati yevme’l-ḳiyāmeti biraḥmetike yā erḥame’r-rāḥimīn

Allāhümme erzuḳnā fiḳhen fī’d-dīni ve ziyādeten fī’l-ʿilmi ve kifāyeten fī’l-erziḳ ve ʿāfiyeten ve ṣaḥḥaten fī’l-bedeni ve tevbeten fī’l-mevti ve rāḥaten ʿinde’l-mevti ve maġfiraten baʿde’l-mevti inneke ʿalā külli şeyʾin ḳadīr ve’l-ḥamdülillāhi rabbi’l-ʿālemīn el-fātiḥa

Allāhümme eḫaricnā min ẓulümāti’l-cehli ve ekrimnā binūri’l-fehmi allāhümme efteḥ ʿaleynā ebvābe fažlike ve yessir ḫazāʾinü ʿilmike biraḥmetike yā erḥame’r-rāḥimīne

Cönk 177/ S.41

(18)

Ḳālen nebiyyi ʿaleyhi’s-selām

Lā-yuḫricü rūḥi’l-müʾmin min cesedühü ḥattā yerā mekānühü fī’l-cenneti ve lā-yuḫricü rūhü’l-münāfiḳ ḥattā yerā mekānühü fī’n-nār

Ḳalen nebiyyi ʿaleyhi’s-selām

Eks̱eri ehlü’l-cennet el-fuḳarāʾi ve’ż-żuʿafāʾi ve eks̱eri ehle’n-nār el-aġniyā ve’n-nisāʾ

Cönk 177/ S.47

(19)

DUʿĀʾ-İ ʿAHD-NĀME

Allāhümme fāṭiri’s-semāvāti ve’l-arżi ʿālimü’l-ġaybi ve’ş-şehādeti innī aʿhede ileyk biennī eşhedü en lā-ilāhe illā ente vaḥdeke lā-şerīkeleke ve enne muḥammeden ʿabdüke ve resūlüke fellā tekilnī ilā nefsī feinneke in tekilnī ilā nefsī tüḳarribnī ile’ş-şerri

Cönk 177/ S.52

(20)

DUʿĀʾ-İ NİKĀḤ

Estaġfirullāh estaġfirullāh el-ʿaẓīm el-kerīmelleẕī lā-ilāhe illā hüve’l-ḥayyü’l-ḳayyūm ve etūbü ileyh ve nesʾelühü

Cönk 177/ S.65

(21)

Ve dīni islām ve nebiyyi muḥammed ʿaleyhi’s-selām rabbi lā-tezernī ferden ve ente ḫayri’l-vāriẟīn

Temmet **Cönk 177/ S.66**

(22)

DUʿĀʾ-İ TELḲĪN

Yā Muḥammedibni Meryem üc defʿa diye *üẕkürü’l-ʿahdelleẕī ḫaracte ʿaleyhi mine’d-dünyā şehādeten en lā-ilāhe illallāhü vaḥdehü lā-şerīkelehü ve enne muḥammeden resūlüllāhe ve enne’l-cennete ḥaḳḳun ve’n-nāre ḥaḳḳun ve enne’l-beʿaẟe ḥaḳḳun ve enne’s-sāʿate ātiyetün lāreybe fīhā ve ennallāhe yebʿaẟü men fi’l-ḳubūri ve eneke raḍaytü billāhi rabben ve bi’l-islām dīnen ve bimuḥammedin nebiyyen ṣallallāhü ʿaleyhi ve sellem ve bi’l-ḳurʾāni imāmen ve bi’l-kaʿbeti ḳıbleten ve bi’l-müʿminīne iḫvānen rabbiyallāhü lā-ilāhe illā hū ve hüve rabbi’l-ʿarşi’l-ʿaẓīm* üc kerre diye *ḳul yā Muḥammed lā ilāhe illallāh veyā* üc kerre diye *yā Muḥammed ḳul rabbiyallāh*

Cönk 177/ S.67

(23)

es᾿elüke duʿā budur hāẕā duʿā budur *yā vedūd yāze'l-ʿarş*

yā vedūd yāze'l-ʿarş el-mecīd yā muʿīd yā müteʿāl limā yürīdi es᾿elüke binūri vechikelleẕī mele᾿ erkāne ʿarşihi ve biḳudretike'lletī ḳaderte bihā ʿalā cemīʿi ḫalḳike ve biraḥmetike'lletī vesiʿat külle şey᾿in lā-ilāhe illā ente yā muġīs̱ü aġs̱inī yā ġıyās̱e'l-müstaġīs̱īn

Bunı üc kerre oḳudu namāz

Cönk 177/ S.85

(*)

AṢḤĀB-I KĀF ISSI

Yemlīḫā Mekselīnâ Mislinâ Mernūş Debernūş

Şāẕenūş Kefeşṭaṭâyūş Ḳıṭmīr

Cönk 177 / S.95

ḤADĪS̱-İ ŞERĪF

Lebenün vaż vaż kemenü'l-birricāle

Bima᾿nā leben süd bimaʿnā (...) ricaliñ lebeni gibi

Cönk 177/ S.95

ḤADĪS̱-İ ŞERĪF

Sü᾿rü'l-mü᾿min ʿale'l-mü᾿mine şifā᾿en

Cönk 177/ S.95

(24)

DUʿĀ-İ NİKĀḤ

Estaġfirullāh estaġfirullāh el-ʿaẓīm el-kerīm elleẕī lā-ilāhe illā hüve'l-ḥayyü'l-ḳayyūm ve etūbü ileyh ve nesʾelühü etūbühü ve'l-maġfirati ve'l-hidāyeti (...) lenā innehü hüve't-tevvābü'r-raḥīm ilāhī yā Rabbi ilāhi yā Rabbi eger benim elimden ve dilimden ve gözümden ve sāʾir aʿẓāʾ-i civārımdan ḥadd-i bülūġumdan bu āna gelinceye ḳadar ḫaṭā ve ʿiṣyān ve (...) ḳavlen (...) sehven ve fiʿlen her ne ki ṣādır oldı ise anlarıñ cümlesine tevbe itdim ve rücūʿ itdim ve beşīmān oldum bir daḫi itmemesine ʿazm [ü] cezm [ü] ḳaṣd itdüm āḫir zamān peyġamberi Muḥammed Muṣṭafā ṣallallāhü ʿaleyhi ve sellem ḥażretleri Cibrīl-i emīn vāsıṭasıyla her ne getürüb ve her ne ḫaber virdi ise seniñ murādın üzere inandım ve īmān getürdüm ḥaḳdır ve ṣıdḳdır eşhedü en lā-ilāhe illallāh ve neşhedü enne muḥammeden ʿabdühü ve resūlühü andan ṣoñra imām ḳız vekīli olan kimesneye diye ki Allāh teʿālānın emri üzere ve resūlüñ ḳavli üzere İmām-ı Aʿẓam meẕhebi üzere vekāletiñ ḥasebiyle filāna ḳadar mihr-i muʿaccele ve müʾeccile ile filān ḳızı filāne-i filān oğlun tezevvüclige ve tenkīḥlige virdigimi üc defʿa böyle diye andan ṣoñra oğlan diye ki sen daḫi vekāletiñ ḥasebiyle filān ḳızı filāneʾi filān oğlu Muṣṭafā'dan içün diye *zevvecte zevvectī iyyāye zevvecte zevvectī iyyāye* andan ṣoñra rıżāʾenlillāh el-fātiḥa diye

Kātib
El-Ḥaḳīr ed-dāʿī
Mollā Meḥemmed bin ʿAlī

Cönk 177/ S.97

(25)

HADĪS̱-İ ŞERĪF

İstimāʿīl mülāhī ʿan maʿṣiyet cülūsihā küfr ve'l-(...) fisḳ

Cönk 177/ S.100

HADĪS̱-İ ŞERĪF

(...) lā-yudḫili'l-cennet (...)esved velev küntüm fī'ṣ-ṣalāt

Cönk 177/ S.101

HADĪS̱-İ ŞERĪF

Min uḥibbü ʿaynāhü lem yektüb baʿde'l-ʿaṣīr el-ʿaceleti mine'ş-şeyṭān

Cönk 177/ S.101

KELĀM-I KİBĀR

El-ḳaṣīr ke'l-fitne et-teʾennī mine'l-īmān

KELĀM-I KİBĀR

Külli şeyʾin birecʿ ilā ṣuleḥā

HADĪS̱-İ ŞERĪF

El-cāhilü ʿadū velev kāne ebūke

HADĪS̱-İ ŞERĪF

Revā innehü ḳāle

Min ṣallī ʿaleyhi yevme'l-cümüʿati s̱emānīn merreten ġufirat lehü ẕünūbi s̱emānīn sünnet

HADĪS̱-İ ŞERĪF

Min tekebbür vażʿahullāhi ve men tevażżaʿahü refīʿahullāh

Cönk 177/ S.101

KELĀM-I KİBĀR

El-ḳurbeti ḳamīṣun mine'n-nār

Cönk 177 / S.102

KELĀM-I KİBĀR

El-insān müretteb mine’n-nisyān

KELĀM-I KİBĀR

El-ḳurbetün ḳamīṣün mine’n-nār

ḤADĪS̱-İ ŞERĪF

El-cāhilü ʿadū velev kāne ebūke

El-yuḫīlü lā-yüdḫilü’

Cönk 177/ S.109

(26)

CENĀZE NAMĀZINA NİYYET BEYĀN İDER

Allāh içün ṣalavāt meyyit içün duʿāya dört tekbir ile cenāze namāzına *nüveyte inne aṣliyye lillāhi teʿālā ṣalavātihi inne imāmün limen tebiʿanī iḳtedeyte hāẕe’d-duʿāʾi allāhu ekber* diyeler

Cönk 177/ S.114

(27)

DUʿĀʾ-İ ḤAVLİYE OḲUDI

Bismillāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm

Bismillāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm

Yā eyyühe’n-nāsi ḳad cāetküm mevʿiẓatün min kerrīküm ve şifāʾün limā fī’ṣ-ṣudūr ve hüden ve raḥmeten lil-müʾminīni fīhi şifāʾün linnāsi inne fī ẕālike li-āyeten liḳavmin yetefekkerūne ve nünezzilü mine’l-ḳurʾāni mā hüve şifāʾün ve raḥmetün lil-müʾminīni velā yezīdü’ẓ-ẓālimīne illā ḫasāren ve yes̱fi ṣudūri ḳavmin müʾminīni

Bismillāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm

Ve hüve’lleẕī yünezzilü’l-ġays̱e min baʿdimā ḳaneṭū ve yenşürü raḥmetehü ve hüve’l-veliyyü’l-ḥamīd

Bismillāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm

Ve hüve’lleẕī yünezzilü’l-ġays̱e min baʿdimā ḳaneṭū ve yenşürü raḥmetehü ve hüve’l-veliyyü’l-ḥamīdi **Cönk 177/ S.117**

(28)

ḤADİṮ-İ ŞERİF

Lā yaġtesilenne eḥadüküm mā᾿i'r-rākid

Bu ḥadiṯ yaʿni ḳullarım sizler ṭurġun ṣu ile ġusil itmeyesiz dimekdir

Ḥadiṯ-i şerif ikindiden ṣoñra yazı yazmamaḳ ḥaḳḳındadır

Men eḥabbe ʿaynāhü lem yektüb baʿde'l-ʿaṣir

Cönk 177/ S.117

(29)

Bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

Elḥamdülillezi etʿamenā ve seḳanā ve ceʿalnā mine'l-müslimin elḥamdülillāhillezi eṭʿamenā ve seḳanā ve ceʿalnā mine'l-müslimin ve'l-(...)

Bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥim

Elḥamdülillezi eṭʿamenā ve seḳanā ve ceʿalnā

Cönk 177/ S.124

F). MÜELLİFLERİN NOTLARI

(1)

Yüz bir ġuruş alacaġım olub edāsına muḫālefet üzere bulunmış olduġından keyfiyyetiñ maḥkeme-i mücāzata ḥavāle buyurmaları iʿlām ola.

Cönk 176 / S.1

(2)

[32] Dertli tevān göñlüm gibi iñledür yüregimiñ acısını sen söyü[n]dür
(...) yaram merhem ol iñle (...) dertli unutdurur
Sen (...) hani benim baḳındıġım da (...) ḥālimi görmesün de yine
Bir başḳa yerde onulmaz bu yaralar (....)
Unutdurur yüregime merhem ol anam şimdi hani sizedir (...)
(...) hani bizde (...............) idim
Hani bize de (..............) dertle seni salandur
(..............)
(...) heb Tañrı'dan (.................)
(......)

Cönk 176 / S.24

---

[32] Bu metin yazının yazının okunaksız ve düzensiz oluşundan dolayı düzgün biçimde okunamadı.

(3)

Ḥażret-i Mevlā ẕü'l-celāli ve'l-ikrām ḥażretleri

Cönk 176 / S.31

(4)

nūrından ġarḳ-ı nā-bedīd sırrına vāḳıf olmaḳ memālik-i ʿOs̱māniyye'ye iʿlām bulunaraḳ ẕi'l-ḥırẕıyız (dir) insānīlik emrine mübtelā olmaḳ ḥasebiyle çāresiz mużalleldir (...)

Cönk 176 / S.32

(5)

Eger ṣorarlarsa bizim imāmımız sensiñ seniñ imām kimdür derse benüm imām Ḳurʾān'dır biz saña uyarız sen kime uyarsıñ ben resūlullāhıñ sünnetine uyarım bizim namāz seniñ ile tamām olur seniñki kimiñ ile tamām olur Muḥammed Muṣṭafā ṣallallāhü teʿālā ʿaleyhi ve sellem şerīʿatile tamām olur sen bize namāz ḳıldırdıñ ya seniñ namāzıñı kim ḳıldı derlerse ben siziñ nāʾibiñizim ben kendime ḳılarım her kim bu dört mesʾele[yi] bilüb cevāb verir ise imāmeti cāizdir eger bilmez ise imāmeti cāiz degildür.

Cönk 176 / S.37

(6)

Monla Meḥemmed'iñ oġlu Mevlid on iki yaşında biñ iki yüz ḳırḳda gelmişdir.
Tamam

Cönk 176 / S.48

(7)

Her kim eline alursa bu cöngi
Virsin şeftālī itmesün cengi

(Çelebilik şehā medḫiñ yoḳ) (...)
Aʿlā ḥevesle (............................)

MÜFRED

Bir misāfir ḫaneye bünyād ile ol ehl-i kerem
Her misāfir ḳısmetiyle gelür çekme elem

Bu bir cāy-ı dil-güşādır hem vuṣūlī bā-ṣafā
İçinde sākin olanlar çekmesin cefā

ʿAceb ʿālī maḳām olmış mübārek eyle yā Rabbī
Ṣafālar sürüb icinde cefā gösterme yā Rabbī

MÜFRED

Her kim eline alursa bu cöñgi
Virsin şeftālī itmesün çeñgi

Bunı yazdım bir münāsib ṣaṭıra
[………………………] baṭıra[33]

Cönk 176 / S.57

---

[33] Bu beyit sayfanın sağ tarafında boylamasına yazılmıştır.

(8)

ʿAzīz başıñ içün cevr
Eyleme coḳ mülk-i Süleymān’da
Hic nāẓırıñ yoḳ haḳ hūbluḳda
Virmiş saña kemāliñ
Temmet tamām

Cönk 176 / S.69

(9)

Namāz ḳılarken namāz ḳıldığıñ yirde necāset ʿolṣa bir de resm olṣa namāz ʿolmaz bir ʿadem namāz ḳılarken ʿayağınıñ ʿarası dört barmaḳ olmalı rükūña egilince ʿayağını ḳaldırırsa namāz olmaz bir ʿadem namāz ḳılarken namāzlağınıñ üstüne baṣmalı namāzlağınıñ üstüne baṣmazṣa da girisine yire baṣar iṣe namāzı olmaz (önine) baṣarṣa namaz olmaz

Cönk 177/ S.1

(10)

El yarılmaḳ içün bir eşki limon almalı ṣuyını ṣıḳmalı ṭasıñ içine azıcaḳ ḳına ḳatmalı bir yüksük ḳadar ṣarı ḳaṭīrān ḳatmalı bulamalı eliñi bir iyüce yumalı aḳşamdan irce çalmalı ṣabāḥa ḳadar bi-iẕnillāhi [teʿālā] olur

Cönk 177/ S.2

(11)

Yidi ırmaḳ sekiz ḳapudur ḳıbleye baḳar
Cennet-i aʿlā diyü seyrāna geldim Şām’a ben

Cönk 177/ S.4

(12)

(………………) eyledi ṣavaş
Döker gözlerinden al ḳanile yaş
Baʿẓı ḫāṭırıña düşersem ḳardaş
Şu nāmım yañında ber-güzār ola
Tārīh 1276

Cönk 177/ S.5

(13)

İki ḳafı yaza aġaca ʿaṣalar üç kerre yā Allah diyeler yaġmır yaġsa diñmese yaza ʿaṣalar

Cönk 177/ S.5

(14)

Emirleriñ pīri Zeyne'l-ʿābidīn
İmāmlarıñ pīri Muḥammed ʿaleyhi's-selām
Çobanlarıñ pīri ḫażret-i Mūsā
Gemicileriñ pīri ḥażret-i Nūḥ
Savṭalarıñ pīri şıḫ Tirmidī
Mekteb ḥocalarınıñ pīri ḫażret-i İbrāhīm
Müʾezzinleriñ pīri Bilāl-i Ḥabeşī
Çifcileriñ pīri ḥaẓret-i Ādem
Müslimānlarıñ pīri Ebū Bekri'ṣ-ṣıddīḳ
(Delīlleriñ) pīri Ḳātelü Ḳattāl
Cümleniñ pīri Cebrāʾil

Cönk 177/ S.42

(15)

eger ṣorarlarsalar namāz ḳac şey᾽ile tamām olur diseler cevāb vir ki dört şey᾽ile tamām olur diye ʿilmile şürüʿ ḥayā ile ḳıyām taʿẓīm ile adı ḫavfile ḫurūc ʿiyliyem başı ṣabr ṣabrıñ başı Allāh teʿālādan ḫavf itmek ʿilim diyi neye dirler ḫuṣūl-i ṣūret şey᾽e dirler

Cönk 177/ S.42

(16)

HĀẔĀ İLĀHĪ

Ey ey Allāh bizi anlarile ḳurbān bir yeşil sancaḳlı resūl göründi

Cönk 177/ S.44

(17)

Ve tübāʿidnī mine᾽l-ḫayri feinnī lā-elṡiḳu illā biraḥmetike fecʿal lī ʿindeke ʿahden tüveffīnihi yevme᾽l-ḳıyāmeti inneke lā-tuḫlifü᾽l-mīʿād

Zāhid ac gözlerin saḥrāya baḳ da ʿibret al
Bu direksiz ḳubbe-i fenāya baḳ da ʿibret al
Ẕikr-i Mevlā ile her dem ḳalbüñi pāk idegör
Her zamān devr eyleyen dünyāya baḳ da ʿibret al

Bāḳī duʿā cenāze namāzına böyle niyet eyleye Allāh teʿālānıñ rıżāsıyçün namāza meyyit içün duʿāya uydum şu ḥāżır olan imāma diye

Cönk 177/ S.53

(18)

On bir aylıḳ yoldan geldik

Cönk 177/ S.58

(19)

Ḥürmeti bunca yüz biñ enbiyālar ʿarşı kürsiñ ḥürmeti ol zemīniñ baḥr içinde (ḥeb) ḥayvānātıñ ḥürmeti biñ bir adıñ ẕikr idenler ismi pākin ḥürmeti hem kirāmen kātibīniñ hem hem melekler ḥürmeti ḫāne-i mektebde oḳur cümle ṣıbyān ḥürmeti ṣādıḳī müʾmin müʾeẕẕin müslimānlar ḥürmeti cürmimiz ʿaf eyle yā Rab ẕikriniñ ḥürmeti luṭf idüb bārī teʿālā ḳaṭre yaġmur vir bize *naṣrun min allāhi ve fetḥun ḳarībi ve beşşiri'l-mü'minīn*

yā muḥammedi'l-fātiḥa

Temmet

Bu duʿāʾı Monlā Süleymān Efendi taḥrīr ider

Sene 1276

Cönk 177/ S.67

(20)

Eʿūẕü billāhi mine'ş-şeyṭāni'r-racīm bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

Pādişāhlar pādişāhı ʿālemiñ settārısıñ cümlemiziñ ḫāliḳısıñ ʿālemiñ ḫallāḳısıñ hem muḳaddes ṣāḥibisiñ bu cihān cebbārısıñ luṭf idüb bāri teʿālā ʿilmi naṣīb it bize ol resūliñ kim Muḥammed Muṣṭafā'nıñ ḥürmeti sünnet olan beş vaḳdde ol eẕānıñ ḥürmeti atası yoḳ anası yoḳ olan yetimler ḥürmeti luṭf idüb bāri teʿālā ʿilmi naṣīb it bize ḥaẓret-i Mūsā ve ʿĪsā hem bu ʿālem ḥürmeti ṣabr idüb ḥażret-i Yaʿḳūb daḫi Yūsuf ḥürmeti ḥażret-i Nūḥ Ḥażret-i Şīd hem nebīler hem Ḫalīl'iñ ḥürmeti ḥażiret-i Nūḥ ḥażiret-i Lūṭ ḥażiret-i Hūd ḥürmeti iki cihān serveriniñ müʾmin ümmeti

Cönk 177/ S.68

(21)

Elli biñ yıl ayaḳ üzere ḍurunca
Ṣırāṭı gecemem deyü aġlarım

Cönk 177/ S.70

(22)

Umaram senden ey Bārī̄
Şu dört nesne᾿i gösterme gösterme

Cönk 177/ S.75

(23)

Taḫṭacı Süleymān'dan beş ġuruş aldım

İlāhī̄ isterim senden
Şu dört nesne᾿i ḳıl iḥsān

Taḫṭacı Süleymāndan beş ġuruş aldım

Cönk 177/ S.76

(24)

Eger ṣorṣalar cenāze namāzına niçün ezan oḳunmadı dirsüñ anasından ḍoġdıġı vaḳit ḳulaġına oḳunmışdur

Cönk 177/ S.86

(25)

Ḥaḳ’ıñ kelāmını almış eline
Ḳurban olsam ʿālimlerin diline
Melekler cemʿ olmuş mekteb yoluna
Ṣabağın Mevlā’dan alur ʿālimler

Cennet baḳcasında ʿadn uçmağında
Ḥaḳ’ıñ dīdārını görür ʿālimler

Virdi ʿālimlere luṭfı celīl
Ṣunmaḳda ciger **İbrāhīm Ḫalīl**
Muḥammed cümleniñ öñünce delīl
Ṣırāṭı ḳuş gibi gecer ʿālimler

Temmet
Kātib Monlā Ḫalīl
Sene 1275
Taḥrīr olundı

***

Cönk 177/ S.90

(26)

Eger ṣo[r]salar Ḥaḳ teʿālānıñ birligine delīl[dür]

ḳul hüvallāhü eḥād dimek eger ṣorsalar müʾmin misiñ müslimān mısıñ hem müʾminem hem müslimān

Cönk 177/ S.96

(27)

ʿİncil ʿĪsa’ya Tevrāt Mūsa’ya Zebur Dāvūd’a
Muḥammed’e Ḳurʾā[n]-ı ʿaẓīm cümlesini irṣāl [...]
Kendiye yār eyledi
Şimdi ḥālim ṣorar iseñ el-ḥamdülillāh yā Rabbi şükür
Daġlar başında iderim dāʾimā şükür
Buña aḳıl irmez billāhi fikir
Feḥrat külüngi furduḳda daġlara kār eyledi

***

Diñle imdi bir naṣīḥat ideyim
Dünyā bir müşkül ḥāle ḳaldı
Kimi aġladı kimi güldi
O cān-zāde aẓaldı kimse ḳalmadı

Dünyā bir müşkül ḥāle ḳaldı
Nasīḥa[t] söyleyim
bu dünyāda ḳalmadı

Ṣırlar açıldı
Müʾminler bir araya saçıldı
Āḫir şer içinde sefer açıldı
Ḳoc yigide ḳanlı göynek biçildi
Ẓulüm ile fesād oldı nesin söyleyem

Dirildiler bir müşāvere itdiler
Şerīʿat var ammā Ḥaḳḳ'ı inkār itdiler
Firʿavın īcādına gitdiler
Allāh'a ʿaṣī oldılar nesin söyleyem
Bu dünyā ḫayr şeriñ içinde nesin söyleyem

Şirār-i nās dirler melʿūna var bunuñ peşinde ḳıyāmet ʿalāmetleri ẓuhūr itdi bu dünyā iki doldı ḫayr işler şerre döndi bunuñ iki yüz yetmiş ṭoḳuzda sene tamām odur
Ḫayr şer çekildi nesin söyleyem
Ben bu sözi söyledim nāzik
Secdeye inmeyen başa yazıḳ
Yıḳıldı bu dünyā yapılmaz ezik
Söz başı bir sübḥāna ḳaldı nesin söyleyem
Sene 1279
Kātib Monlā Süleymān faḳīr
Faḳı oğlı ʿAlī Efendi

Eger ṣorarsalar bir yıllıḳ namāz ne ḳadar rekʿatdur diseler el-cevāb elli biñ yüz yigirmi rekʿat farżıdur yedi biñ iki yüz rekʿat sünnetdür ve daḫi biñ seksen rekʿat vitr-i vācibdür her ḳanḳısı olursa olsun bir imām bu mesʾeleʾi bilmese imāmlığı cāʾiz degildür Bū Ḥanīfe rahmet-ullāha göre

Temmet
Sene 1279

Cönk 177/ S.108

(28)

Ya bir kimse ḳabr üzerine bu duʿāyı oḳusa bir kere oḳusa o ḳabir yedi yıllıḳ aẕābın ḳaldırır ve iki kere oḳusa ḳırḳ yıllıḳ ʿaẕābın ḳaldırır üc kere oḳusa yetmiş yıllıḳ ʿaẕābın ḳaldırır dört kere oḳusa ḳıyāmete degin ʿaẕābın ḳaldırır ve eger anası atası üzerine oḳusa yetmiş melāʾike ḳıyāmet eyleye ol duʿā budur

Allāhümme ṣalli ʿalā muḥammedin mādāmeti'ṣ-ṣalāte ʿalā muḥammedin berekāti ve dehüme muḥammedin mādāmeni'r-raḥmeti allāhümme ṣalli ʿalā muḥammedin fī'n-nūr ve ṣalli ʿalā rūḥi muḥammedi fī'r-rūhi ve ṣalli ʿalā ḳabri muḥammede fī'l-ḳubūr ve ṣalli ʿalā terābit muḥammedin fī't-türāb ve'r-rahme biraḥmetike yā erḥame'r-rāḥimīn

***

Şu nedir dirise (oldum)

Melāʾikde irkeklik ḳançıḳlıḳ olmaz daḫi olmaḳ mümkin degil aḥkām-ı şeriyye sekizdür ḳālū belā dimek yaʿnī Allāh ʿaẕīmü'ş-şāna cemīʿ rūḥları ḫalḳ eyledi ben siziñ rabbiñiz degil miyim didikde ruḥlar da belā rabbīmizsiñ didiler

Cönk 177/ S.116

ASIL

METİN

BÖLÜMÜ

176
NUMARALI
CÖNK

3711
114
ER KÜTÜPHANESİ
NYA
3711

صحیفه
١

114

الرومی قدری

صبح عشقی بیک بو بیله آشکاره ایلر اولدوم
حاضر اول قرداشم سلاده انتظاره ایلر اولدم
سن ایدرسک قره‌جه دنیا بختنی نه طویل بوکوله
بو مطول بحثی لازم اختصاره ایلر اولدم

درلو حیوانه لحمنی سوق غذا ایلدره بوکوله
لحمکی یارسه غذای مور ماره ایلر اولدم
شمدی عطار اتمز سکا سنده بدر قتاب اوقدر
برکوره اوله برقره‌سنی خوش سازکاره ایلر اولدم

بوستر ضیوف جانشکی صافلدیغن
حالی سیداله دارده آشکاره ایلر اولدم
بدنجه زینت بونجه حشمت بو خدم ملوک مال

پهلوانی عشقه اولانه بازوده قوت کزدیریر
امتحانه اولموقه تحصیله کسبت کزدیریر
کمنی زنجیر محبت ایله ایدر دنیاده بند
کیمنی درویش ایدر مولا مجرد کزدیریر

کمسه استمز رضاسیله دیاری غربتی
عابدانه سرپیلور انسانی قسمت کزدیریر
وار ایسه لوح قدرده باشنده بد قونار
بر ملوک زریسه قفسده مرغ دولت کزدیریر

کولدرخشنده قوری فریاد ایدرسن عندلیب
بزده ساقی شعبادر دیده شربت کزدیریر

BÖLGE YAZMA ESER

٧٢
١٥٥٩

X

دیوان شمعی

پهلوان عشقه اولان نه بازوده قوت کزدریر
امتحانه اولمغه حصیله کسبت کزدریر
کیمی زنجیر محنت ایله ایدر دنیاده بند
کیمنی درویش ایدر مولا مجرد کزدریر

کیمسه استمز رضا ایله دیار غربتی
عابدانه سر بیلور انسانی قسمت کزدریر
وار ایسه لوحی قدرده باشنه بد قونار
بر ملک زرینه قفسده مرغ دولت کزدریر

اولدر خنده قوری فریاد ایدرسن غنچه لب
بزمده ساقی شمعیا درد ایله شربت کزدریر

تمت

بزمده ساقی شمعیا درد ایله شربت کزدریر
یوز بخراشه [illegible] جفم اولدی ادای [illegible]
مخالفت ازره بو [illegible] اولدیغنه
کیفیتک [illegible] حواله ابیورلی
ایمام ۱۲۹۷

T.C. BURSA ... KÜTÜPHANESİ

دیوان شمعی

بر طفل نورسته كوردم اول قد ایله اوینر كولر
اوغریجه اوغریجه اوده آتار قاشی كمانه اوینر كولر

مبتلا لره سؤال ایتدیم بو شیوه نولملی
دیدیلر صیاد دلدر هر زمانه اوینر كولر

جیكریم كوزده كبابی ایتدیم مهتابی بزمنه
بر قدح دیرمز شرابه ارغوانه اوینر كولر

لاله لر رنكی آلمغه كلمسه طورر لر صافه
اوده بر دسته النده فسلكانه اوینر كولر

مجلسه رندانه بكم كلدكده طورر صباح كبی
بزم نكداله كه نجه درمیانه اوینر كولر

طفلدر اطرافه قول دیرمز بیلور اوصلونی
روزكار عشقله سروی روانه اوینر كولر

دردمند كدا شمعی كدادر دیكله پیر اولدی دیسم
حفظ ایدر دل فتنهٔ آخر زمانه اوینر كولر

توارکه مکتوبی

ام حقدن بویله جلنمش قلم
فلک بزم قونجه کولی صولدوردی
شو یلانه دنیاده بر مراده ایرمدم
اچیم دیرکنه اجل جانبه طولاردی

بو اشنده کمسه نک یوقدور آکاهی
بونی بویله یازمش تقدیر الهی
فلکین دستنده اجل کواهی
حقی طوتشدی طار باشمه اولدردی

احبابلریم جمع اولدیلر کلدیلر
امید کسوب اولجکم بلدیلر
اول ایکی دردانه یتیم قالدیلر
بو یتیم یتیمز عمانلرده طالاردی

اولادلریم یتیم قالدی دراد
فلکین ظلمی اولماز بوندن زیاده
شهد دوشدی اول صیا ایاده ذاد
کوزم کوره جنازه‌می قلدیردی

چشمم یاشی سیل سیل اولدی چاغلادی
طبیب کلدی یارلریم باغلادی
مکتب ایچره حاجی صبیان آغلادی
فلک بزه عکسی مراد آلدردی

٥٩

غمله گچردیم بهاری یاری
طوقندی کوکسمه بلبل اوزاری
قره‌لر گیسون هزیندار قرزی
کوزم کوره حرامیه چالدیردی
معشوقی چاغیر پروردکاری
روز شب ایلریم آهیله زاری
شفقتم ایلسه رقیب یاری
گمانی گرچکه قرار قلدیردی

ملارکشمی

هر دوله پیدا اولور هر بر درجه اکلنجمز
بی محبوب سبحه دلدار هر زمانه اکلنجمز
ایرمحه حدی بلوغه طفل مکتبدر هنوز
اون ایکی اون اوچ یاشنده نوجوانه اکلنجمز
یتشر تحفه کونده بر میوادیری
باغبانی اولدیغم تازه قدانه اکلنجمز
سیم بازولر صموره صودر گیسولری
زلفی بر جمسه کاکلی عنبر کشانه اکلنجمز
شمعدر قدری وصالنده یقلش بعدی فرادنه
یادکاری یار قیلور تا آهی فغانه اکلنجمز

٥٢

32

غزلی قدریت

ایرشدی ماه محرم اهل ایمانه آغلسون
طوطوب حسینڭ یاسنی هر کمسه قاره بغلسون
لیل نهار دو چشمده قانلو یاشلر چاغلسون
نور عینی مرتضی یی ایلدیلر صوسز شهید
حشره دك لعنت جانلرکه ابن زیاد ابن یزید

ایکی جهانڭ سروری حضرتی سلطانه آغلسون
امر حقدن معلوم اولدی علی اولاده اغلسون
هم ابا بکر صدیق عمر عثمانه اغلسون

ایضا

اسمعیل نازل اولدی قوچی قربانه آغلسون
حسینڭ ماتمیدر عرشی رحمانه اغلسون
دوردی جنازه ایدیلر ~~شر~~ حوری غلمانه اغلسون

ایضا

حسینڭ یولنه تدره‌وی ایلر جانم فدا
ایردکه ماه محرم اغلسون بای گدا
قدری آتیده اولدی حسینه شهدا

ایضا

الهی کردی

بنی حبس ایلدی شاهم بو زنداده نیجه بیلمم
قودی بیچوشلیه تنهاجه ویرانده نیجه بیلمم
مرادیله عجب بونده بنی خیر ایله قویمقده
چقادمز ایلر اسکان ظالم ایوانده نیجه بیلمم

یاشم بیتمه ایکیدر راحتم یوده خوش بیلور ایکنه
دیرو مملکت بداقدی بحر احزانده نیجه بیلمم
سنه بیک ایکیوز التی وقتی بیشده بکوله تاریخ
خلیفه خاب ~~غفلت~~ قرآن اشته بو زمانده نیجه بیلمم

آغلشری یوکی قطب زمانی بیلسونه نقشونه
دعالر مستجاب اولمز شو آوانده نیجه بیلمم
بو یللرده فتوحاتی عجب کورمه قدوسی
کورشمز پهلوانلر شمدی میدانده نیجه بیلمم

م م م

(الهی)

صحیفه
٤٢

+

چوشدی رحمت دریاسی
غرق اولدی محمد عاصی

دریا کتابنک مفتاحی
لا اله الا الله

ازلدن حقلی عرشه چیقار یاوجی
بونه شکل کلمه‌سی لا اله الا الله

سن طلب ایتم جهور باغچه جیرقده
صوغنه ر بیاتو —— .

ازلدن

اولاد نبایه طلبه قفلنک یوقنلبه لسه
جنبه ده نقیدانه بیه حضرت نه زم باتو.

ازقه سیلی قوم حکمه لوز یاشید
یوغوره‌نه کعبه مناطونه خلیل.

ابراهیم

علی باشا زاده ملا محمد اغا حفظ ندی

آزقه سیلی قوم جلبه لوز یاشید یوغوره‌نه
کعبه مناطونانه خلیل ابراهیم باتور اقدم الله

صحیفه
٤٢

قناعت ملکنك پادشاهیم
درایچه دولتم صبور اکرشکور
کافهٔ ارواحك پورکناهیم
اوراد اذکاریم عفوای غفور

دورت ملك یاریدی حضرتده مولا
دوردی دورت خدمتده متوکل حالا
میکائیل بورانه جبرئیله قرآنه
عزرائیله ارواح اسرافیله صور

واریر برشجرهٔ خطابه آلیردی
وحی ربانیه خبرانه قالوردی
کدرعقلی فکری خاموش اولوردی
سلای تجلی کوستردکجه طور

کورمدیم جهانده بویله دلربا
سوداسی سرمده کتمیور حالا
دردلی هنر بودر رازدیه مولا
قضایه رضا اول بلایه صبور

دری

٠٢

دیوان شمعی

بر جفا بر یاره مجبورم آجانم صورمه هیچ
درد عشقکله قوجالدیم ناتوانم صورمه هیچ

کیدل بر آتشه بر قدن قدر دل آلدی فتل
بر علو طورمز ینار جقمی زطومانم صورمه هیچ

عنکبوت آسا یاپلمه آشیانم نقدر بر
خانه بر دوسه اولد لعنده لامکانم صورمه هیچ

نقد عمرم بو لنه صرف ایلدیکم بلمن لنور
بو بزار سرمایه ده چوقدور زیانم صورمه هیچ

شمعیم بلبل کبی بیهوده لافه ایلیمم
یانزیم پروانه وسه اولمز فغانم صورمه هیچ

دیدکنه شمعی

بر دیوانه مشربم ناموس عار اولمز بکا
اویله بر بحریمک هیچ حد کنار اولمز بکا

دوست دیدارینه کوره لی کوکلوم آقار صولر کبی
دوشتیم عشق حبیبه لیل نهار اولمز بکا

چیقمه مینده اولانلر چشم آهو تحدینه
صید آهو اتمکه کیدکیم نه بو ارسلانه بوسته

١٦

آشیانه یاپدیم اوتوردیم کوه قافدن اوته
یاپیم عنقاده کیم بر مرغی شکار اولمز مکا

بر مقادیر اکلمز دلداره کوکلوم اولدی بند
کاشناتدن خلق کلسه حضدار اولمز بکا

بر حریدر نحکلم یوقدر بکا اصلو مننند
جکدیکم جور جفایی ایلدی عالم پسند

بو جهاندن واری بنده یمده قوطلو جمال
فکر یاره دوشلی قلبمده یوقدر قیل قاله

شمعندن بر دانه سیم استرم مال ملول
آستانک بکلمکدن ده اوزکه کار اولمز بکا

٧٥

دیوان شمعی

X

آجنون دوستلر بنم نگاری الدیلر
الدیلر
نیجه فریاد ایتسهم کوکل یوزلی یاریم آلدیلر

عالمی آهمله تقیحیز ایتدیکم عیب اولسون
قالدی حیرده قراریم اختیاریم آلدیلر

کلدی بر کره غدر اولدی بکا
امدادیمه
چکدیلر غم لشکرینه بورجم حصاریم آلدیلر

بر کبوتر صیدینه چکمش ایدم خیل امید
بر طاقم صیاده راست کلدیم شکاریم الدیلر

گچدی اکثر دفترده تعشیره دستم ایدیله
ترك خدمتدیر دیو الدن تماریم الدیلر

کوزلرم ندن ظهور ایدر بو سیلاب تر یعنی
سنسن مرمره کچیله تب انکاریم الدیلر

بلمزم نزدله هوا الدی قنی شمعیمی
غیرو یانه کلمسونلر پروانه ناریم الدیلر

٧٥

دیوان عرشادی

٨٥

مبتلاییم درد عشقه لقمانه منت ایتمیز
چکریز یاردن جفا دشمانه منت ایتمیز

بلبل حسرت نواییز گلستان مقصودده
بر بلوک عنقالریز هر کانه منت ایتمیز

تکیه عشقه بکلریز هر صبح شام
فخر ایله تخت ایلریز سلطانه منت ایتمیز

چکریز زنجیر عشقه فرد اوله دیوانه وشی
کزه ریز صحرالری دور اله منت ایتمیز

اسکی چشمم عشقله گوزم سیلاب ایدله بیرنز
نیدنده هر قطرهمز عمانه منت ایتمیز

یاقریز قندیل یاریح عشقه روغانه کبی
دکمز بر ناحو اولانه سوزانه منت ایتمیز

جان فدا عرشادیه ارباب عشقدن راهنر
کچریز سرمز بو یولده جانه منت ایتمیز

تمم

٨٥

توركی ۵هو افندی

نصل اولور حالم ای قدر مولام
بو عشقک نارینه بنده یاندی یاره
بنی مجنونه ایتدی بر ساچی لیلا
قالمدی طاقتم چاندیان یاره

دائما لونوده ده قانلو یاشم آقار
او نور مه جدولر سیرمه بقار
یاکار بنده کل جهانی یقار
کوز اولدی دره ونم ننده باید

بکلرم باینده بانمکلارم
بو فریبده هرن حالنده بلمز
خراب اولدی جسمم هب اولدی ضعف
آقر ده رونیده قایایده بال

تم

سلم افندیم

۲۵

دیوان نصر شادی

بلبل

حمد اولسون که ایرشدی ایامی بهار
گلشنده بجنده اولدی شیدایی بلبل

قرارم قلمادی هر وقت سحر
حالنی ویرمش سرینه سودای بلبل

اچیلنه چمنده آقچقده سنبلک
مست ایدر عالمی مزاکی دیلک

چوره‌کی طولدی نورشول گولک
قیلدی مزار نجه ادای بلبل

آرتار عشقی قونار دالینه
طورمیوب سوز اتار هجر یولنه

بویله عاشق اولمسه گوللر یولنه
ایلمسه جاننی فدای بلبل

فریادی جهانی طوتار اوتشدوکجه
حرقتی عشقله یانوب دوتشدوکجه

تونشدکجه

هر سحر تذ سیر دعا ایدیلیجه
اونتمه بوش هر کدای بلبل

١٤

بلبل

~~۳۰~~

گرداب محنتده جانم یعاله
یتشه بوگونده قانی کمانیم یتیشی

قلدیم بر ظلمتده امانه الامانه
یتشه بوگونده حالی یمانیم یتشه

اجل کروانند یولنمك استر
باقی قلانده واری جهانده گوستر

جانه قوشی قفسده اوجمافلوه استر
یتشه بوگونده آخیر زمانیم یتشه

جانمی بوبکا صتاریم دیر دیلك
ویردیکه بردرمانه قتاریم دیر دیلك

اولنجه جانلکی طوتاریم دیر دیلك
یتشه بوگونده عهدی آمانیم یتشه

ظاهره عزرائیل گورونزی ۱ سه
۲ ننگو درونمده چکرسه

الوداع جانم شور روح ایله جسم
یتشه بوگونده نوری ایمانیم یتشه

۳۰

عاشق شمعی

هر شبده کونده لیبده اولدم مفتونه
سرنده فینوفی شرازه لنسه
دیلی دیوانمی ایلدی مجنونه
نور سنی طبطل کبد معام تازه لنسه

عاشقلر زومره سیده ارابیوورده
بولمز اما اشالی حانغله حوولده
اوصلوب الدامی بردیر اوحوولده
فامتی سردیله اندازه لنسه

طراسه بر چیدبلک شر سیده اولسه
دولاد شمشه میاندر یا سربده اولسه
تا بومولدلر روی آتشنیده السه
دوست بوکولده دستنده یلپازه لنسه

بنده دفن دیده سیلدمی سیاهک
انلک جونمی کیدی آتشی کوزلاهی
بیقار اسومانی فریادی اهک
شمع درونکده درت تازه لنسه

XIII . X . XXXII
E·5

XIII . X . XXXII
E.5

تورکی طاهر افندی

نصیحت ایلسك خلقی زمانه
کوشه اتماز کلامم مثل حانورلر

شك ایله کندینی ویردی کمانه
جوره میوهٔ جنته بصل جانورلر

تعجب بو غفلت شیدی هر کیده
بر زمانده جاره قوشودور رفقده

حونارلار دستبه اخیر نفسده
اجل شربتنی عسل جانورلر

خدا ویردی ناسه دورلو نعمی
اختیار اندیلر اهی سقیمی

وه عیظز سویلرکمه ناری جحیمی
غفلت ایله خریه مثل جانورلر

چوق کیشی بلمیك سونو زقنار
یاریسه قیامتده اونلره یانار

بلمز کوناهنی طاهری قینار
بیکار فقیری کسل صانورلر

13/14 - 10 - 82

صح
٥٦

سنسن سلطان ولیلر شاهی	یا حضرة مولانا
عفو ایت شو بنده‌کمراهی	یا حضرة مولانا
بدکار و روسیاهیم	یوزیبه بن چاره‌یم
عاصی یوزی قاره‌یم	یا حضرة مولانا
غایت عظیمدر جاهڭ	محبوبسڭ اللهڭ
دار الامانه درگاهڭ	یا حضرة مولانا
سن شول اولو سلطانسڭ	دردلولره درمانسڭ
هم معدن عرفانسڭ	یا حضرة مولانا
جوده فضلا ایله ای سلطانه	ایتدیڭ افلاکی سیرانه
اولدی ملائکه حیرانه	یا حضرة مولانا
محتاجکم انعام ایت	مهمانکم احسان ایت
احسانکی اتمام ایت	یا حضرة مولانا

بننم . نبنم

صح
١٥

الهی قدوسی

سلوك احوالنی سالك يوله كيدوب كلنده صور
اكر غواص اولام ديرسك بو دريايه طالنده صور
طريقت سيرينی صورمه مدرسله مدرسده
حقيقت علمنی درسی خداسندن اوقوشنده صور

بيلمز اهل ظاهر اهل باطنه بيلديكنه زنهار
صوررايسك آنی عين اليقين حق بيلنده صور
بو بر علم لدنی كه بيلنج ديمز دايه بلمز
بيلور عارف بو علمی كه نيوری آنی مه آنده صور

لل

بو قدوسی لين جاهيل مدعی چوقدر
وصالك طرزنی مرشد اولان واصل اولنده صور

مرم

الهی قدوسی

تا ازلدن اولمشم عاشق خدايی سوورم
هم آنك دوستی محمد مصطفايی سوورم
حضرت آدم صفی‌الله سوديكم هم آنك
نسلی پاكندن كلن هپ انبيايی سوورم

هم ابابكر و عمر عثمان علی حيدری
آل اصحابی رسول باصفايی سوورم

ایلرم بی حد سپاسی اول حمل
که بنی قلدی محب هب اولیایی سورم

عابدانه عفته مغرور اولنی سومزم
عشقیله رسولی اولاله اهل رجایی سورم

علمنه ~~مغرور اولانی~~ باقوب تکبیر ایدنی هم سومزم
جرم و ذنبینه اعتراف ایدن گدایی سورم

سورم آنی که مغرور دگل جاه ماله
حزنی فقره دردی عشق مبتلایی سورم

سورم شول طبع جامد قلب میت زاهدی
گوکلی پر نور سر عشقه آشنایی سورم

درک قدوسی کلامدن حاصلی بودر بنه اول
بغری یانمشه اهل عشقی بی ریایی سورم

٢٣

شمعی

سنه بو کوزه تا دلده ایله کزدیك مراده اولدی بکا
جسم مستنك زمزیله سیلدیك مراده اولدی بکا
باشیك اچدیك نازیله ایتدك پریشان چیچك
کولرمن داستدکی چیزدیکه مراده اولدی بکا

روسیاه اخیاره روحصت ویرمکه ندی سبب
طوطی دسته یرتاج شکر ذوزدیك مراده اولدی بکا
نیتك تشریف دیوی دوشبا تزیح کاشانه
سعیله رهکدرنه تحویله آزده بك مراده اولدی بکا
یوغیکه بنده دقت باشنه حاجبکه
شمعی سر دفتره یازدیك مراده اولدی بکا

الهی قدری

کوزن آچ او یقودن او یان کوکل سکا دیمادمی
غافل یولده چوده او یومه کوکل سکا دیمادمی
کسل دریاسنه طالدك که نومید دادینی آلدك
ایلردن کیرو قالدك کوکل سکا دیمادمی
امانه کوکل دیدم سکا کیدرلم مولا دلنه بکا
ایدلیم مولادنه بنده لك آنکا کوکل سکا دیمادمی

٢٣/٩

دیدم کل ایده لیم غیرت که آلده وار ایکن فرصت
طوتوب طورمز سنی صحبت کوکل سکا دیمادمی

بو دنیایه کلنلر اولور اولوم آجسنی بولور
سکره باشکه کلور کوکل سکا دیمادمی

بونه ایتدکلرده سکا بندی بکا سنده ایلدن فندی
جز بلور چشمکیدن بندی کوکل سکا دیمادمی

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ
وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ اِلَيْكَ وَنَتَوَكَّلُ
عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ اَلْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ
وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ
اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ
وَاِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ نَرْجُو رَحْمَتَكَ
وَنَخْشٰى عَزَابَكَ اِنَّ عَزَابَكَ بِالْكُفَّارِ
مُلْحِقٌ

خداوردی

X

آتی چوق قره کلمدی غریب جوزارسه
هر سحره آشیه دردلی یل بنم
آشیه دردلی یل

آشید و یده ینفه سن اختیارسه
بلبل کبی فریاد ایدن دیل بنم

شیمدن صکره قورقارمیام اولومدن
اصلا خطا چقماز بنم دیلمدن

نازلی دیل سبد ~~[illegible]~~ آیدرسه المدله
قنقی چوللر یوردوم اولسون بلا بنم

مصیبت اولمیانه یلکزه دارملم
دکم یتسون بنم بشمی قرمله

کوکلمی سودیکندن آیرملم
نه لازم سلطانه اولسون آل بنم

خداوردی بجدی عمروم وفایه
یکی یاشمده کردیم قره هبایه

قنقی برکوله طیانیم جفایه
اغلادیکجه چشمم یاشه سل بنم

[illegible]

درنشلی قوالی گوکلرلی ابجلردن بیدره کچلک اجمش سه سو بیوردر

با بنفشه سنبله یاره م صرهم ادن ابکلرقورانی درنشلی اولوبدر

شو صوحه هالی ۶ شفا نیزیشرده ۵ ر هالی کچ هرما مسولرلو بونه

برپاشنفر بیده اد لوکرز بیر باده را ایفله صول ذرنشلی

اولانشو بیر بو کچه صرم ادن ابام یحی ۵ ۵ بزده بابام

هالی بزده دور قدارسلر ۳ هالر زده ده فقور بیر طوشه ابدم

هالی بیجده ده بولدم ابکلر قولال دنشلی بیم سه سو بیوردر

بیدنشلر صحبلی شی منطقه ونیز حوادثیر بیده قر ابکلو

نلر هیا نلر بیحکلر بلیوبز ایکلیوال دنشلی ص سه

سو بیوردر

صحف
۲۲

صح ۲۲

بونسی جمالک بلک دیرکه
جهانده مثلک یوقدر که
سحر وقتی باغه دیرکه
بزی ده اونوتمه بلبل

صح ۱۲

صح ۲۲

صحیح

الهی

صح
٢١

همیشه بهار دیركلك می وار
بو جیلیه دردیكی می ده وار

بقچه لرده یووه لك وار
قریب قریب اوتیم بلبل

بلبل یووك یقلدی می
یاوریلرك دكولدی می
اولدم سكا طوقوندی می
قریب قریب اوتیم بلبل
قریب قریب اوتیم بلبل

بلورم عاشقسك كوله
كولك حالنده كسم بله

بقچه ده كی غونچه كوله
دولاشدیم سیه اوتیم بلبل

بلبل كبی یخلی میسك
قفسده بسلمیسك
بن جیلیه اوسلمیسك
الضائع

صح

صحیفه ٢٦

X

صحیفه ٢٥

دیكر له شمعی

كلدی موسم بهار جویبار دامنین كوسترر
قدرلر بازار عشقده جوهر بهاسن كوسترر

ایردی ظلمت بادشتدن خلاص اولدوقده دیو
حمد یزدانه ایلیوب عالم ثناسن كوسترر

بر یشل اطلاسی ایله زینت لنور روی زمین
سبزواتیله تموخلوه سنجا اطلسن كوسترر

آچیلور زنباده صوصن نركیز منوشه لاله كول
هر چیچكده ابتدا سنبل جلاسن كوسترر

آشنای عشقه اولانلر یایلار رحم الره
عرض ایدر جانانه عزت صفاسنه كوسترر

مشربجه آتشه كبی بر یار جیل اتمك كرك
دردمند شمعی كدا یانمه عباسنه كوسترر

صحیفه ٢٥

ایشدوب بو حالی جنت اهلی کیدیکتارلر
ایکی سروی آجیلدی درونده یاره لر
نور مصحفه قارشو چکدی اودم ماه پاره لر
حشردن قالقه آغلشوبنلر عاشق آواره لر
بو محبت شمعه بر تا حشره دك بو دیله یانار
لا فتا الا علی لا سیف الا ذو الفقار

قلندارم

جنانه ایلنده کولر ایسن باغی کورسندی
دوست اقلیمنده دله ایسن طاغی کورسندی
افدار محمد طوغنجه طوتدی جبهه لی
شق القمرین معجزه بر ماغی کورسندی
غبغوتجه کی کیجدی قالماده قورخو
وصلت کونشن کونیر زندن آغی کورندی
یعقوب بو کونه یوسفندن قوخوسی کلدی
ایوب دخی صحتندن جاغی کورسندی
دیل جانه ایسن درویشه تیمارلر ایرشندی
شعیبه بو کونه دوستندن اوطاغی کورسندی

غزل شمس

حاجی بکتاش بندیکی جانشینه دیدار والله
حاجی
حجی بکتاشی ولینک آنکا اول یادکار
مظهری نوری علیدن دور عرشی اعلاده قرار
نفخهٔ دلدل ایدر روی
صد هزاران بین کافری بر نفسده ایتدی شکار
دیدار اسلامی علیدر قورتیله کرده کار
لا فتا الا علی لا سیف الا ذوالفقار

قویدیلر باشینی او شاهنک کربلا میدانینه
بصدیلر بیقلرینه شاهم حسینک قانینه
هم حسینا
اوردی شمشیر یزیدلر قپادله کردانینه
او شاهنک شانینه
بو حقارتلر ایرشمزدی او شاهنک اولمده جاغرودی غبار
دوشمزدی قانینه یره
لا فتا الا علی لا سیف الا ذوالفقار

امر حقله شاه حسن الله حسینه اولوبه شهید
لر ایندیلر ماتم شدید
آغلشوب کوکده ملکلر ایلیر بر ماتم جدید
بن ده اولادی رسوللر
اولینیدی مرجانجه اتسون جنانندن بعید
انس جن کوکده ملکلر حقنده ایلر انکسار
لا فتا الا علی لا سیف الا ذوالفقار

صص
٤٢

صح

صح

حضرت مولی ذو الجلال والاکرام حضرتلری :

صح

صحه

قونیه‌یه عودتده تابدسرینه واقف اولنمه ممالک عثمانیه :

توزنده‌ده غروه نابدیدسرینه واقف اولنمه محالاتِ عتبابه :
اعلام بولنرجه ذی الحجه ذی بز۔ دیره انسانبلاغ احمدیه
منبلا اولمغ حسبیله چاره‌ساز فضالله‌ده چاره‌ی اقوام
اشهد الحاکم — ۔ ۰ ۰ ،

الکده وار ایسه جنت بره کل سنه آنی کوستر
اکر بو عشقده افضل بیلورسک بر عمل کوستر

ویرمش سک عاشقلریک کفرینه فتوا
کفر بولدیک ایسه قرآن ایچنده بر محل کوستر

صلاة صوم ایله حاجی اولورمی حاصل لدنی علمی
فنونده ایچره بو فنه بولنورمی بدل کوستر

بو عشق ایله نائل اولامز شول بی بصر کور
کرک یوز کتاب اوقور کرک یوز مثل کوستر

شول انسانلر که عمل آدینه اشتدی ایمدی هر کیز
نه بیلور دادینی آکا عمل کوستر بر محل کوستر

طریق عشقه دیمشی سک ضلالت راهی ای صوفی
ارنلر یولیدر بولنورسه بونده خلل کوستر

ندر بو رتبه قدوسی فقیره بعطاک باعث
جهان ایچره اکر وارسه عشقده اکمل کوستر

دعاء استغفار

استغفر الله استغفر الله العظيم الكريم الذی لا
اله الا هو الحی القیوم واتوب الیك ونسئله التو
بة والمغفرة والهداية والرحمة كنا الله هو التواب
الرحيم الهی يا ربی يا ربی اكرمسن صيلو بلو غمه
بوآنه كلنجه قدر البمده دلمده كوزمده قلبمده وسائر
اعضاء جوارحمده نه نه عظيم الشانده رضا شرعكه مخالفا
هر نه كم عصيانه خطا صادر اولدیسه توبه الدیم ورجوع اشدم
اول دعاليه بعده آنلرك جمله سنه پشيمان اولدوم بردخی
اشلمیه لكه عزمی جزم ايتدم ~~[illegible]~~

دعاء استغفار

١١ مره

استغفر الله استغفر الله استغفر الله العظيم الكريم
الذی لا اله الا هو الحی القیوم و اتوب الیك و نسئله
التوبة والمغفرة والهدایه والرحمة لنا انه هو التواب
الرحیم الهی یا ربی یا ربی یا ربی اگر بنم حین بلوغمدن
بو آنه گلنجیه قدر الیمدن ایاغمدن دلیمدن گوزمدن
قلبمدن و سائر اعضاء جوارحمدن سنك عظیم الشانڭه
و رضاء شریفڭه مخالف هر نه کی عصیان و خطا صادر
اولدی ایسه بو آنه دگین جمله سنه توبه ایتدیم و رجوع
ایتدم پشیمان اولدم بر دخی ایشلممکه عزمی
جزمی قصد ایتدیم الهی یا ربی سنك حبیبك آخر زمان
نبیسی محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری
سنك جانب عزتڭدن جبرئیل امین ناموس اکبری ملك جلیل
واسطه سیله و گرك واسطه سز هر نه کی احکام گتوردی و هر
نه کی خبر ویردی ایسه دلیم ایله اقرار قلبیم ایله تصدیق حقدر
و گرچکدر قول شریفڭده صادقدر یا ربی اشهد ان لا اله

اشهد ان لا اله الا الله ١١ مره

آمنت بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر
وبالقدر خيره وشره من الله تعالى والبعث
بعد الموت اشهد ان لا اله الا الله

٦ مره

صح

سن بو غفلت اویقوسندن نه عجب اویانمدیك
سرکری کزدیك جهانده ای دلو اصلانمدیك

بو نه دمدر عمر بیلك کرمایه سن اتدیك تلف
بو شراب عشقه هرکز بر دماغکی یاقمدیك

عارف دانا ایشتکن بیکلوب یونسلیه
کندیکی کانونده عشقه برده غو بین یاقمدیك

چونکه یونس قرق ییل خدمت اتدی شیخنه
دیدی شیخ اکا بزیم رنکمزه بو یانمدیك

خدمت اودونه کتیرمك ایدی داغدن لطفا
بونجه خدمتله دیدی سن خدمته حانمدیك

بویله یاغمر اولمغله آتدی اودونو یره
دیدی شیخ چوق کت بودم چونه خدمت قلمدیك

طوندیلر چقار دیلر نابشی قصدی قاپویه
دیدیلر سن حالمز ایله بزیم حاللانمدیك

باشی قاپو اجره قالوب خبرلیب دیدی همانه
ای باشم الحمد لله طشره یوللانمدیك

طوغری بو سوزی شیخی دیدی یقدیك بغرمی
کلکه یاندیم سن بنی بیهوده آتشده یانمدیك

بو سوز اولدی یونس قربه یزدانه وصال
سن کی قدوکی همانه ناری وصالدا یانمدیك

عی
م م م م م م م م م م م م م م م م

صح ۱۰

اگر صورارلرسه بزم ایمانمز سنده سنده ایمانم کسدر دیرسن
بنم ایمانم قرآندر بز سنکله اویارز سنده بکم اویارسکده بزده رسول اللهک
سنتنه اویارم بزم نماز سنکده ایله تمام اولور سنکده کیمکده ایله تمام
اولور محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم شریعتیله تمام اولور
سن بزه نماز قلدیر دیه یا سنک نمازیکی کم قلدیر دیرلرسه بنم سزره
نائبیکزیم بنه کندیمه قلارم هر کم بو درت مسئله بیلیب جواب
ویرسه امامتی جایزدر اگر بیلمزه ویرمیه امامتی جایز
دگلدر

مجمعه/۹

صح
٨

عشق میدنده نوشی دیدله ناجی قبای نیلوفر
لیلایی مجنونه دوندرنلر صویسون عریانه گزر

کشور سودده قدیمی پادشاهمدر بنم
شاه اولور تختنده بر یرسه فرمانه گزر
دائم
چهره غم شمعی آتش درد ایله بر اولدم دیو
سعی ایلنور ضربه شلدیر درشت گذر دورانه گزر

مرمر در

XXX

قوشدم دلا مه بکون بر یرده
عشقله کوکلمی جیلالاندیردی

قالدیردی حسبینده حائل برده
زلفنی گردنه تلالاندیردی
تفریعه اولدرم شمعده نزل یار ایله
یاقدی وجودمی عشقه نار ایله
شیدا بلبل کبی دائم فریاد ایله
بو ایکی چشممی سیلالاندیردی

بو عشقه نارینه یاندیقچه یاندیم
نجه الول حسرتی درده بویاندیم
غفلت غامه تا که عشقه دونه اریاندیم

نوریا باشی بلالاندیردی
ی

صح
٨

مجموعهٔ ابیات اشعار بر مجموعه

صحـ ٧

دیوانی شمعی

دلی دیوانه‌می کی میخانه‌سین کوردن بکندکمی
درنده ساقئ مهروانه‌سین کوردن بکندکمی

نه شعله ایدر ایکن زمرهٔ عشاقه دعوتلر
یدنده می طولو میخانه‌سین کوردن بکندکمی

بوکونه محبوبلرایل جمعیتنده خواجهٔ دانا
حسه اسمنده سه بر دانه‌سین کوردن بکندکمی

افلاطون زمانه بوسته‌ده کجدیم ایلرکم آدم
بخت شمعیمین سرخانه‌سین کوردن بکندکمی

بجت بر توبه کوستردیمی اولدم قتل آدم
افندم شمعنک پروانه‌سینی کوردن بکندکمی

دیوانه شمعی

بن نظر قلدیم نکارک سمتنه برجا کذر
خاعق صوفی برونغمه آکلامز نادانه کذر

حیده بر مقصوده باشنده یاری آزدیمعه دیلر
صوری حقده کورنمه باعظیم دشمانه کذر

راه کذارنده غریب اولمشده دونر امثال مور
کلشنی حسننده نظر اتدیم ایرانی جانه کذر

کوکه دلداره دیدیم سنوکیله دکله مثال
عقلکی باشکه جمع ایت اوراه بارسلوانه کذر

صحـ ٧

١٧٣ الهی قدوسی صحیفه ٥

ای برادر بز جهانه جمع ماله کلمدک
ماسوانڭ فتنه سنه اشتغاله کلمدک
چونکه خلق ایتدی خدا بزی هپ قوللغه ایچون
بنده لک دور کارمز شرک ضلاله کلمدک

مدعیلرله بزم یوقدر جدال ایتمکه
معرفت طالبیوز بحث جداله کلمدک
ذکر حقدر شغلمز عاشقلرز ذاکرلرز
قولمز توحیددر آنجق غیره قاله کلمدک

عاشق صادقدر دائما یمز سوایه التفات
کسب حاله مقصودمز کسبی وباله کلمدک
کلمشوز تحصیل عشق و وجد عرفانه ایتمکه
دار رحلت جیفه سی اختلاله کلمدک

سیم زر جمع ایلینلر حقده آیرودشلر
بیلکه قدوسی که بز بد بد حاله کلمدک

صح ٥

الهی یوسف علیه السلام

بنی بو یعقوب ایدم کندی حالمده
مولایه سمی وادیده دیلمده
الدیردم یوسفی کنعانه لنده
اغلر یعقوب اغلر یوسفم دیو

یوسفم خوبم جاده اوقماز اولدی
آینه بلبل دیلی شاقیماز اولدی
النده کی نوری بلقماز اولدی
اغلر یعقوب اغلار یوسفم دیلیو

آقردی یعقوبک کوزینک یاشی
آه اتدکجه اریدیر طاغلر طاشی
یوسفی قیویه آتدی ایکی قرداشی
اغلار یعقوب اغلار یوسفم دیو

اتدیلر یوسفی قتل قصدینه
جبرائیل یتشدی مولادو سدونه
اغلامی ایله جقدی سو یوله اوستونه
اغلر یعقوب اغلر یوسفم دیو اسطا

بر درتلی جه بولسام دردمی یانسم
یاندم حسرته یاغرم دوغرانسم
یوسفک جمالنی بردخی کورسم
اغلر یعقوب اغلر یوسفم دیو

مجمع ۲

برنیز کاده کلدی اوچ آیلوم یولده
یوسفوم چقادی قیودان کولدن
کرام کانی قیلدی مولادوستونغه
اغلر یعقوب اغلر یوسفم دیو

جمع اولوب کلدیلر کنعانه قوددی
بن بیادکه دیو اچدیلر اندن
یعقوبنک فریادی عرشه دایندی
اغلر یعقوب اغلر یوسفم دیو

جفام شاملک بیلاسنی بیلدکم
انسم عشقنک دریاسنی یولاسم
عرب اولادلنده سوداسن ایلم
اغلر یعقوب اغلر یوسفم دیو

یوسفی قرداشلری قویویه اتدی
حقنک امرایله جبرائیل دوشدی
یدی کجه یوسف قویوده یتدی
اغلر یعقوب اغلر یوسفم دیو

یوسفنک کوملکی القانه ~~بکی~~ اتدیلر
قورتلر یدیدیو بهتان اتدیلر
کوتوروب یوسفی بلمم نه ایتدیلر
اغلر یعقوب اغلر یوسفم دیو

تمت التمام

صاحب محمود اوض

سوديكم كيشيلر مالكده وار ايدي
مسكنمی عاقبت صحن مزار ایلر اولوم

قصر اعلالرده يابديلر بو بختر اماسنی
چوقده کیتمز چفتده اغیاره دار ایلر اولوم

صح ٢

روح چقیجوه هب قیجار اتاك اناك اوغلوك قزیك
بو كوزل جسمکی مکرده قورطلر ایلر اولوم

صح ٢

3711
3711
114
KÜTÜPHANESİ

114

صحيفه
١

آلتهى قدرى

صبحه چقمنجه بو ربيله آه و شكار ايلر اولورم
حاضر اول قرداشم سنى ده انتظار ايلر اولورم

سن ايدرسك كه قرجه دنيا بختنى نطوبل بولوبه
بو مطول بختى يار ايچ اختصار ايلر اولورم

دهر لوجيوله كحمى بيوه عز الندله بولوله
كحكى يارسه عذابى معمور مار ايلر اولورم

شمعه كار اتمز سكاينه بدر قناب اوقوسه
بركوله اولور ركسنى خوش سازكار ايلر اولورم

كسه بوستر مبوه جانكى صافلد نغله
مالكى ميدانه دكوب آشكار ايلر اولورم

بونجه زينت بونجه حشمت بوخدم ملاك مال
بيه قالماز جمله سنى تارمار ايلر اولورم

اولمه مغرور دل شود نيا مالكه وارث ايدوجه
آج جيلدده مفلس ايكنه بختيار ايلر اولورم

شوقيله نفكه باصدوب قوچوب اولوب سوده فلك
الهلكى اردنكه قيوب باده پاره ايلر اولورم

همت یا شاهی قدوسی عزیزم افندم

سن سیك ولیلر شاهی یا حضرة مولنا

عفو ایت شو بن کوم راهی یا حضرة مولنا

بد کرو اوریده بوردم بیچاریم عاصی یوز

قادیه یا حضرة مولنا

غایت عظیم دور جاهل محبوبلك التهیله

دردول امانه درکاهیك یا حضرة مولنا

سن شول الو سلطانه سیك کسری وری

مرده سیله هم معدنی عرفانه سیله

یا حضرة مولنا یه جونه طفلکانه ابلسلطانه

افلاك اتدی سیرانه اولدو ملائك خیرانه یا حضرة مولنا

محتاجکم انعم ایت مهمانکم اکرام ایت احسانکم

ایت مام ایت یا حضرة مولنا

بن جیلیك یوق کوم راه لاکین دیم ایو الله
کلدیم سنا شیئ لله یا حضرت مولنا

قابوکده جوق محتاجانه ایدر مراده هرانه
دورنکده صورر دورانه یا حضرت مولنا

عارفلریله سلطانی دیلولریك درمانی
قدوسنکه جنانی یا حضرت مولنا

تمت تم سنه تاریخ بیانه
صاحب محمد افندی زان

١٢٥٢

بن جیلیک یوق کوم راه لاکین دیم یو الله
کلدیم سنا شیئاً لله یا حضرت مولانا

قابوکده جوق محتاجانه یور مراده هر آن
دورنکده صوررده دورانه یا حضرت مولانا

عارفلر بیله سلطانی دتلولریک درمانی
قدوسیکه جنانی یا حضرت مولانا

تمت ع ید سنه تاریخ بیانه
صاحب محمد افندی زاده

١٢٥٢

عشقله شوقله جانم فوندوکی کلستان
سحرلرده ایلرسین جانم ذکر سبحانه سندهی

عاشق جانم اولوبسیحنه
بلبل سحرلرده جانم بحرین اغلر

ابیطاله
سوزی نائل درجانم الدئن بوکاره ابیطاح
واقفنا السرار اولان دیمز اغیار سندهی عاشق جانم منی

سنه مز تاریخ بیان ایدر م م م
بیکه ایکی یوز اون بشنله بوبجما کسلدی
بیک ایکی یوز یکرمیده منله محمد ثنه فوم
ایلدی
سنه ۱۲۲۰

منله محمد بیك اوغلو
معلید اون ایکی یاشنله
بیکه ایکی یوز ~~[illegible]~~
قرقده ~~[illegible]~~ کلمشدیر

کوکلکدن جدا می جانم دوشدک عجبا
بلبل سحرلرده جانم نچون اغلرسن
قریب کجه لرده جانم فریاد ایدرسن
نه خبر کتوردی جانم عجبا صبا ابطگ

چونکه کردی کوکلمه جانم المبوب بلدک
نقشی نقلی جانم کوکلمدن سلدک
عجب نه رنکله جیکریم دلدک ابطا
صولدردی بهاری جانم غنفلر
آتشی قزل اننش اندی جانم هر

غنچه وی طوندی صبای
صدا جانم رومی حبشی ایتگ
جانان ایللرن دن جانم خبر
بی الدک اه بو فرقتد جانم
بغرم دلدک مولانک عشقدن
جانم نچون بنمی اولدک ابطگ

نولدی بو کوکلوم نولدی بو کوکلوم
دردی غمیله دولدی بو کلوم

دردم لاکی دردم
دردیله درمان بولدی بو کوکلوم

یان ای کوکل یان ای کوکلی یان
یانغنک اولدی دردیکل درمان

پروانه کبی پروانه کبی شمعنده
یارک یاندی بو کوکلوم

کوجکم یاندی کوجکه
کوجکی یاندی زنکنه عشقک
جمله بو یاندی

کونده بولدی کنند بولدی
مقصودنی خوش بولدی بو کوکلوم

یارلر در بار یاردلر دیلر
صغمز الابله هیچ دخی اغیار

اینه سندن اینه سندن کیدی
سواک سلوکی بو کون کلدم

العجز فخری والعجز فخری دیمدم
ی اول عالملو محوی

ترک نقرك سرّن فخری
محوی فنادہ بولدر بو کون کلدم

سیر باالله در سیر باالله در
فنا فی الله در بقا مع الله در

[illegible] اعتبار قالمدی اعتبار
دوستیله خلوت اولدی بو کون کلدم

م ص م

قرانده نماز قلدی حضرت عمر
ایتگه

دورت مذهبک محرابی انده حاضر
ذره جه قالماسش انده هیچ قصور

انده نماز قلدی
حضرت خضر ایتاگه

اوچ مناره‌ی وار بری‌ی قصه اوچ
یوز لزدی بالنجق بصه بصه اونله‌ء
ایشله‌جک در حصون عسبی

ابطاک

الی یوز ادمدر انک اوزنی دوت
بانده اذن اوقودمازن بیلده مدم

بهاری نبازنی

ابیخگ

حضرت یحیی بر کوله بکر دور [illegible] ان یابلمتی
قلعه بکز ضالزم جنت الالیه بکزابکا
بدی یوز دیرلک اوستنه کمر
بعنه شوق اوزنش کمه

الهی مقام

سهلک ای قودسلر سنلمک وارام
شامده اولان مقاملری کوردلم
جامع امیهده نماز قیلدم
نه کوزل مقام در جامع امیه

حکاملر کلورلر النده فنر
ایچنده سکس بیک قندیللر
بنار اوکا وارادن جانلرمز

دایرا

ابت حدیث در انک ناقشی اوج
یوز بنجره سو کعبه قارشی ملائکلر
سیران ایدلر عرشی ابطالک

نعت رسول از زبان فراقی

شفیع شافع معطی عطا قیل یا رسول الله
شهید شاهد حق لقا قیل یا رسول الله

جهانک فخری سرور رسین حصوصا کیم حبیب الله
وعده الله کرم ییک وفا قیل یا رسول الله

جمالی روی پاککله معزز محترم سیک سن
بو ناچیز امتک آهین ثنا قیل یا رسول الله

زبانی عاجزم سکا صلاتیله سلام ایلر
فؤادم نوری شفقتکله عنا قیل یا رسول الله

سنک ذاتیکه لایق در هزاران مدح و اوصافات
نهایت بولمدی وصفیک سزا قیل یا رسول الله

لواء الحمد سنجاغیک بیر ایله همسکن
جمیع مؤمنینه همرا قیل یا رسول الله

فراقی عاشق رؤیت انکچون دائما ایلر
بو بابی دار حسرتده نما قیل یا رسول الله

٧٨

[illegible] الشيخ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اولور [illegible]

[illegible]

مروت قيل [illegible] جانم عدوبه التجا ايلرده

نور [illegible] گوزلرسه [illegible]

[illegible] شكر [illegible]

[illegible] جانم فدا اولسه [illegible] خاك پاى اولسه

[illegible] اولسه [illegible] اولقده

هرکم الینه الورسه بو جوکی
ورسین شفالی اتمسون جکنی

چلبی لك تنها مدخلوق سبك
اعلاحو بسناه منصفدانه درج

مفرد

بو مسافرخانه بو بنیاد الیه اول اهل کرم
هر مسافر شمیله کلور رحمه الـه

بو جای دلکشاده رحم وسعول باص
الجنه بساکن اولنر جمله سن حق

عجب عالی مقام اولمش مبارك الله یا رب
صفالر سور اجمله جنتلر کمسه رحم باقی

مفرد
هرکم الینه الورسه بو چکی
ورسین شفالی اتمسون چکی

یوقتیه بو مقامه [illegible] باطل

٢٨

نعت شريف

يا رسول الله
غبارى پايكه الم جهانى يا رسول الله
دكشلم موبيكه لطفت اسمانى باكندن
تشريفيك ادم صلب يا رسول الله
دوبنده نقدمى نقشى بهشتى يا رسول الله
دكشندى زلفيك شميم سيدر مشكله عنبر
نسيمى جيبى خطادر يا رسول الله
چون مشكه تشبيهى وار سر دفترده
اودكلى جرمم ذره ثوابيم وار يا رسول الله
ياسهوى كناتباندر يا افتاده يا رسول الله
اگر روزى جزاده صاحبا ولمزسك دكل جنت
جهمدن بكا نفرت نادر يا رسول الله
شفاعت صو جلبيه ديرلو بنلدر سويلنوردائم
قوللوك كانيده بر مجرم كدادر يا رسول الله

3711

عاشق

جدا باقشده الدی عقلم نالان دوشدم نیلیم
بنی مجنون ایلدی طغلاره دوشدم شهر شهر
دیهده صراه ایلیف چشم بنی چاک ایلدی
بر اوکوللمز درده دوشدم زار ایلم شیه

عشق الندن دوشدم اغلارم خراب
کیجه کوندز اه ایدوب چکی جیکر ایلدی کباب
بنی قولنه رحم ایدوب سویلمین بر کون
سویلمین اول بنی سویلیم بر کلام قالکلام
سن اوزره طورمش اولسیم بر کلامه قالملام
جوری جوق احسانی یوق بر یاره دوشدم نیلم
سوزی هیچ دکلمن اغیاره دوشدم نیلم

نودکم

ای کوزل حسنله باغنه کیرم سمده
الور دیو/ تان اچلن قونچه کوللری
دیرم سمده الور دیو/ کوردوم اغیر
مجلسنده دی دیلبر کل بر و/ده دیم دیلبر
سوزم سفالی ورمسه ده الور دیو/
ابتدا قلم الننده بکا بر ال ایلدک افندم
بول دنیایی باشمه دار ایلدک کل قتی جور اتمه
دیلبر قلبمی دال ایلدی/ سن سلی عت بن
بویره دورم سمده الور دیو/
دیرم عمر نوجهان الله اغلرمکم زار زار
هی افندم هی سلطانم کندی نامص

کندی عادر بولامادم شو جهانده بر
ملله سمالی یار تا قیامت حسرت اولنده
کورمسه ده الور دیو تمت مم

سفطم

بيت

اكر عشق دعا قلسه مراد اوزره خدمتيه
تعالى قبول ايلر كلر دلبر او رضاسنه

العلی علی

خاتم فخر انبیا اوسما انبیلن بوله که
اه ادی کوزل کندی کوزل محمد
سن شفاعت ایت کوزل محمد
اه ادی کوزل کندی کوزل محمد

ابوبکر عمر عثمان علی دیدی
اتمدی سوسی دنیا فوزینه
اه ادی کوزل کندی کوزل محمد

ان الله صفدو دنیا نور نزینه
سرمست کلدی انک نورینه
سرمست کلدی دنیایه کلدی
اه ادی کوزل کندی کوزل محمد

شق اولسه محمد دنیایه کلدی
اهل اسلام ایچ نورله دولدی
یا صاحب حسن صاحب شفاعت کوزل محمد
یدی یاغت اوکلدی سیدنا ایلن اه ادی کوزل کندی کوزل محمد

جقف بعرش اولو محبوب الهی
معراجنده ایتدی دنیایی اه ادی کوزل کندی کوزل محمد
درویش یونس نشور قهلی ایتمز
یا حق پیغمبر شفاعت ایلر بزی کما سبیل

بن حسین دنیزاده سبل
ادی کوزل کندی کوزل محمد

سنه ۱۲۳۱
۱۰

درویش اولانلر
دلی اولاغن اولور
عشق نیدیکن بلمیینلر
اکا کولنجن اولورلر

بر کیمسه عشقه اولسه
عشقه بر اسنه دالسه بانک ایجک
ادلدب
جوجه بولاغی اولور

بر کیمسه عشقه اولسه دیر دیر کی
عشق تنجا سینه کیر کچه آلسه
دیمیجا الیکا اولور

صفتا اتمه دیکیج هیمه ابنی دوکری
ویردیکه صبر اتمیو بوللا ولاغی اولور
۱۲۳۱

[illegible]
[illegible]

الهی مقام

عشقینک میتینه بیتوانه کلدیم
شوقینک نارینه خوشی بانه کلدیم
شمع توحید کوزدکو تیمنلک
نیدک یاغمغه پروانه کلدیم
دیدی جام احدی یاره لر
بغرم یرا وستونده دیرمانه کلدیم
مجنون نیبوکوز لیلا دیدندک
عقلی یلدرم دیوانه کلدیم
خلقینی ذکری قوشی عاشقلر
نیک محنتک جولانه کلدیم
اقرسی ابل ختان بارینه
سر مکر یوزان سلطنه کلدیم
یارم علیم یارغدا اشتمی
نبیه بازی لقمانه کلدیم
١٢٣١

3b

كحل ايدم جانم كيم صوره حالم ٣
يانقديم يارم آه عاشقنی عشقه

عشقه الديم عشق او لمنديم
قنده ملله يانديم آه عاشقنی عشقه ٣

عشق عار اولمز سرديب الكنمز
يانار اوتمز آه عاشقنی عشقه ٣
كون زرديم كيريا آه جكرلد بر ٣
بن يانديم سنده يا او عاشقنی عشقه

ستيدنيم ترك احمد اسمی ٣
يا ديدر با جسم آه عاشقنی عشقه
ايدما

تمت ١٢٣١

لمحرره ٦٥

جانلك گوللرینك ضیاغ گورندی
دوست اقلمنك لاله سنك جاغ گورندی
یعقوب بكوردی یوسفنك قوقوسی كلدی
ایوب دخی صحتنك باغ گورندی

انوار محمد صوع بن دوندی جهانی
یا باغ گورندی
بشق القمر معجزه سی گوزدی جمع اولدی گوزی
الكیمسی گوردندی
قیقو گوزلرینك اغ گوردندی
وصلت گوزینك درمانم ارشتدی

دلخسته سنك دیده دنیه ده گورندی
سنك اودغی

شنبه بوگوندو
۱۲۳۱ تمت

بس
۱۲۳۵

الهی صباح

مو رام درد عشقك بكا حبیب ایتك اولیم سنك ایدا الله هو

بلبل كبی جمالكه نالان ایتك اولیم سنك الا الله هو

بند بر منی بند بر سنی عشق بینمه قند بر منی الا الله هو

سرخوش ایدوب دوندور منی مستانك اولیم سنك الا الله هو

عشقا مبتدیم بكا بجور بو رجا قبولك او جور الا الله هو

تا جلوه خیر خندن كمجور عریان ایتك اولیم سنك الا الله هو

البدی بنك قلمیك هر كوزی بنی یلمیق الا الله هو

نا رنشا نم قلمیك یا ها نك اولیم سنك

سید رضا اوغلو خوجه ایرم کندیکوی اوجه

اکی کوندوز اکر کیجه مهانك اولیم سنك

الا الله هو هو

٩٦

دردیلم درمانه کلدم دردی اولاکن ایکن
نیجه حسرت اودینه اون یانا ایکلر
داخ بنالکمزی کیجردیم عوقابت قلدیغم کناه
حقا قتنده سیکجلی اولدوغی سحی اج لالا ایکلر
کیمی اغا ایدو بنا اغلر کیمی بنهکا ایکلر
اغلکوزمکله اوزم عقلی اولانلر کوکل مسو/
بنکلو رخوشلر جاغرورشه دیو الله دیوا
شعر سندن باغ بغجا بیله بغوا ایکلر
ای نیازی نه یانسنک اج کوزکی اوینود/
شول قیامت کنو لرنده جلدا نشا ایکلر

عزیز باشیك ایچون جوره

ایلمه جوق ملك سلیمانه

هج ناظریك یوق هق هو بلوقله

ویرمش سکا کمالك
تمت تمام

ترکی ۹۸

اللهدن قوقما کمدهی قتنی ظلم

نجونہ کوستریرسیك کونز جمالك

سنی صران عاشق جورور

قیم اولور بلدرورسیله

یوزبیك دردہ زوالك

دیرهدایی باریم اتمه کومانی

سنی کوران قبول ایمانی

ضولشدیم جهانی حور قلمانہ

کورمدیم سکبی بر خوب سمالی

قیتلویك شمرانی کبرایك اق

الهی

الحمد لله الذی نور قلوب العارفین بانوار محمد الذی قال فی سجدة امتی وامتا
٣
ووعد جنات النعیم للمتقین والابرار بسبب متابعته و الذی قال
فی یوم المیزان امتی امتی وا امتا ووعد الجحیم للکفار بسبب مخالفته
٢
محمد الذی قال فی یوم العرصات امتی امتی وا امتا نشهد
اشهد ان لا اله الا الله شهادة کشهادة حبیبه الذی قال فی اخر عمره امتی امتی وا امتا
اخر نفسه امتی امتی وا امتا
قال محمد

صوفی زی تارك ایلمیه حق اکما اقور دیلمیه الا الله
داروب اعیاره سعی لیمه خدمت وار در بو دیلمیه
صیل مسوز بر ساغلیق نور کی مسوز فیه ساغیلیق
داشره سوزدن صور ساغیلیق کیم بیلمز احد الهیه
نغمه منصورك ایشینیز حلقنی جمع ایتمش باشینه
انك حقیقتنی اشینه دوشنلر درمان اولمز اصلینه
بو عشقك بر بحری تمام دورانی حدی کنار اولمز
دلیلم سری قرار دورانی بیلمز عار اولمز سبحان الله

نعت

غباری پایکه هم جهانی یا رسول الله
دکشمم موبکا هتنا سمانی یا رسول الله

غباری رحلکز عبنا جلا دور
یا رسول الله

سنکم کوزره چاکسه ضیا دور یا رسول الله

شمیمی چون زلفک شامسی دور مشکله عنبر
انک چون مشکله تشبیهی خطا دور یا رسول الله

الکی مجرم زر تشو ایمه ورابسه دفتره یاسه
یاکا شندر یا افترا دور یا رسول الله

تمت
الطرسوسی حافظ
موسی

لطفك ديلرز الله بزي محروم ايلمه
اي اعلالردن اعلا الله بزي محروم ايلمه
اي رحيم الرحمن دو جهانده شاهمز
بغشله كناهمز الله بزي محروم ايلمه

مادرلك جانمزه دير جرم عصيان بنده دير
لطف احسان سنده دير الله بزي محروم ايلمه
قولك كناهي چوقدور حد حسابي يوقدور
سنك فضلك ارتقدور الله بزي محروم ايلمه
ماسوا فكريمز كيدر قوجه كوكلمزده كدر
بر ذره لطفك يتر الله بزي محروم ايلمه
شول بلبل قفسنده تماشاسي سنده
عرشي اعلا كوكده سنده الله بزي محروم ايلمه
بلبلا اوچر هواده بر اولميوز دعاده
اول جنة المأواده الله بزي محروم ايلمه
اوكسه كلك نار يكدن ارحم جوار يكدن
جنتده ديدار يكدن الله بزي محروم ايلمه
شول يوسفك فرقتي يا دائم يا باقي
مولا بر لكك حقي الله بزي محروم ايلمه

۳

تورکی

خسته کوکلوم عاقبتی دورانه اردندن بروا

هر بری برجانه اوجون عوریانه ارده ندنبروا

یاره لوم اعظمی اشمشی کوز ایدر بر برینه

ایکی اولمغه چاره یوق بوقانه اردندنبروا

بیر جالشیر بولامادیم خسبتانه لله اوجون

بن قریبک جکدیکی بر قره سودا اوجون

دولشیر موفقوم مدرسه قابسونه فتوا اوجون

بن قریبک قتلنه فرمانه اردوندنبروا

قدیر مونهنزه ویرمش هبوقوا قوقالری

شوبنی باشده جقرانه اغ بادیک سودالری

الهنه تنحی بلم اماماهیر دیو دنیالری

بی اروم دیلبری سودوم مجنونه دنبروا

ازل بنده داشریدیم بن بو عشق قیلک جاننی

اولدر ورسک اشده حاجی سنها محمد اغنی

جانه

عاشق عمروانه اولمش اشی شمه محمد اغنی قصانه جاننی

هزیر اولمش کوشمکه کورانه اردندنبروا

تمت صاحب ملا محمد افندی زاده

سنه تاریخ بیانه ایدر ۱۲۲۲

الهی مقام

بن سنی سورم جندن ایچرو
یولوغ ورد یو بولرکاندن ایچرو
شریعت طریقت یولدور وارانه
حقیقت میواسی انقندن ایچرو
سلیمان قوشدلن بیلور دیلی
سلیمان ور سلیمندن ایچرو
کسلدی طاقتم بنك درمان یوق
بونه مذهبمش دندن ایچرو
یونوسك کوزلری هونبشتلی
قولدورعی بکله سلدن ایچرو

تمت اما او صندیم
عالسلام صو صلیم
۴۴۴

نولد بو کولم نولد بو کولم
دردغم له دولد بو کولم
دردی لاکن دردلی لاکی
دردنه درمانه بولد بو کولم

کرچی کو باند کرجه باند
رنکنه عشقنک بوجمله
بو یاند کند کند بولد مغلو
دلی خوش بولد بو کولم

یار الی در یار یار لحوه
حسن الدبله هج دخیلغار

توركه

كله جو كونا تتيم ور ناديم ور

چهمز دروندنه اهزاديم ور

ابو سوزيني دييوزلى ياديم ور

يريوزنك ادنسانه اقرني دكيل

اقتيم چاالله كوريه كلدم

سونيف قوچغه يله ديوميه كلديم

قول او بوز قابيه كه دورمغه كلدم

دسيله نوزتدانكار هويى ور

سودوام كوكلوم اولانه مو سو

جعب سو دغلي دولانه مو سو

[illegible] و نديلانمله [illegible]

قديب كويله عرهوايم ور

تمت

الهی اسقام

سن جانکدز بکیمدن عرضوقیلالر سوزی
بلدن زنار کمسیمزن ایماغ عرضوقیلالر سوزی
دوردشی یعقوب بودرده یعقوب بکی صبر ایله
صبر قیلالر مازکی دیرتمانغ عرضوقیلالر سوزی

حقله ارا سوزده تمنی ایکی پرده وار
سن برندر بکیمدن شاد بوان عرضوقیلالر سوزی
من عرض تقصیره دیرلسیك الله دیمک سوزی
بلاتکدن بیغاردن یران عرضوقیلالر سوزی
سن سنی هیچ بلمدیك صدا تقدمکو هر سیك
مصره سلطان اولمدن کنعان عرضوقیلالر سوزی

تمت

1461

[illegible] جامع معاجز بعثت رسول
[illegible] سنین اولسون الوداع

فخر عالم کعبه جمالینه دنیادن اصحابلرینه سنین اولسون الوداع
[illegible] چاریار باعیر سنین اولسون الوداع

بن خونته ام کلدیکی خدادن اوزینه حضرت علی حیدر اسد سنورسنه
[illegible] دی باشلی دوالدی [illegible] سنین اولسون الوداع

بوینی [illegible] دی دبیرنیز فخر ضلالتم سنین اولسون الوداع
[illegible] الدی حضرت علی کلدی آنی [illegible]

حسن حسین فاطمه نك کلسون [illegible] اولسون الوداع
چاغیریك اصحابلریم [illegible] سنین اولسون الوداع

فاطمه اهل بیتم [illegible] کوزی یاشی سیل اولدی
حاضر عایشه قدیجم انی دوبانی [illegible] اولسون الوداع

عالمی باره دندن بنه کلدی اولدی اصحابلریم سنین اولسون الوداع
[illegible] ادیلدی [illegible] بیوریك بر [illegible]

مدینه لی اهل [illegible] اوستون حقلی بیوریك [illegible]
حدائیم موحدت کونبنه [illegible] اولسون الوداع
یوزم محمدن صلعقه کتوردی [illegible]

جانم کعبة الله سی

بوددم نسیب انبرو اسمی جانم کعبة الله سی

سر جانم کعبة الله سی

استیکی بوزلر حسن نینک ناجی کیتنک عبیر بکم دیر ایکن

نور دیده دیر جانم کعبة الله سی

سکسان بینک دیوار جانم کعبة الله سی

دوده کیلور قرق قرق دینب دولت قوربانی ای جان

صاغ باشد کعبة الله سی

جیح لر تعبد اندا جانم کعبة الله سی

سلک لر اکا حل نبی نجه وار

اتنوب اولوف حبامادور لحم بیک کعبة الله سی

اوجیم فنوق جانم کعبة الله سی اهلی بلیبر بودور

سبیل ضیا مادور جانم کعبة الله سی

عرش بابر بوبیر فورونی جانلر بربو جانم کعبة الله سی

اللتو فنولر احتیاج لر بیانه بربودو شمتلو نوری نوشفا

قوشتشلو جانم کعبة الله سی نوری بابوبی سولر

کعبه نینک مدحیت الهمسو جانم کعبة الله سی

تمت

1461

11

بیردی بوسدور
کوربجر دوستوز فعج
اوکیجی دوستوز کوریک دیر قیدیجر ۲
اویاندم بجه کوردم دوراو یاتیشم بردخی کوردیک اللهم صل محمد
نبی صلی الله علیه علیه محمد الله
صلی الله
علیه علی کواریکیدیلمف نه
شیلدید صلی الله علیه نور دینه شیخیم بیلدی شبلی صلی الله علیه
یولده حراءی دیلیم قراخلاب الله اشتدی صلی نوح دندی شبلیه اوبالی
دیم که دیکدوم الله بغدادیم داشبلیه صلی
شبلی صلی
باشیم رده کوستدو شبلیه
علیه الله کلیه محمد اللهم صل محمد ۲
علیک صلی الله علیک بکو بلر بو لر
الا دیلی صلی الله علیک بکو بلر یاری دونشی
التنیده حقار سود بیله جار
قوینمزی کوله شبلی صلی الله علیه
کلیه محمد اللهم صل صل علی محمد
یا رسول قیله علیه ابحینیه مولا
نقشلبر الله قوتک صوچنی
صدیق
ابو بکر جیحر کوچنی شبلی صلی
الله کلیه محمد اللهم صل صل علی محمد
المدینه صلی الله علیک عمر بوروردی
صلی الله علیک نور الله عمر نی بیوردی

1461

الحمد لله الذي نور العارفين بأنوار محمد الذي في سجوده أمتي وأمتاه
ووعد جنات النعيم للمتقين والأبرار بسبب متابعة محمد الذي قال في يوم
الميزان أمتي وأمتاه ووعد العقاب والجحيم للكفار والفجار بسبب
مخالفة محمد الذي قال في يوم العرض أمتي وأمتاه أشهد شهادة
كنتها حق حبيبه الذي قال في آخر عمره أمتي وأمتاه وشهد الذي
قال في آخر نفسه أمتي وأمتاه صلى الله عليه اعلموا أن موتكم بأعين
وأعينكم حاضرون وأنتم بأعمال الدنيا مشغولون ومن الحرام
والحلال مجتمعون وكم من مانع الزكوة ينادي المنادي يوم القيمة
وأحرقناه وكم من عالم متكبر ينادي المنادي يوم القيمة وأذللناه
وكم من عالم غير عامل ينادي المنادي يوم القيمة وأكببناه وكم من
تارك الصلوة ينادي المنادي يوم القيمة وأسودنا وجهه وكم من
شارب الخمر ينادي المنادي يوم القيمة وأغرقناه إلا أمتي أمتي
أعوذ بالله من الشيطان الرجيم يوم ينظر المرء ما قدمت يداه
اللهم صل وسلم على محمد الذي ولاه نشر أمتي وأمتاه
سيد العرب والعجم مولانا

شهیدلرینك سر حسینی [illegible] یوزلرینی
اولیانك گوزلرینی حسن ایله حسین در
[illegible] الله اصطفی [illegible]
علی [illegible]
[illegible] حضرت [illegible]
[illegible] صفتنه [illegible]
کربلانك یازلری شهید دشتی غازلری
فاطمه‌نك قوزلری حسن ایله حسین دیر
[illegible] حسن ایله حسین دیر
یا محمد یا علی [illegible] مصطفی
[illegible] صاحبی
ایضا [illegible] کربلاده [illegible]
شهید کربلانك تاجی [illegible]
[illegible] دعی دوکولمش [illegible]
حسینك [illegible] حسن ایله حسین دیر
[illegible] حسن ایله حسین دیر
ایضا [illegible] صوورز حسن ایله حسین دیر

درویش یونس دنیا فانی بزدن اول کلن قانی
ایکی جهانك سلطانی حسن ایله حسین دیر

ایضا

۲۳۵
ن
۱۳

1961

الهی

کوستریر

یکوزلنشاه که دوری رخ رخن کوستریر

ولیت قاشنک اراسی صبح ابنیر کوستریر

صباحن حاکم خراب حبشی اولملک سماجناب

کوئی سم دوشمنی بوزرینه روحلری ز

....

بو سمتنیز تعبینا باشنه دورسم دیدیم

رحمی افغانم بو سینانک سینه جرحم ده دیدیم

خشمه کو دوسته که خبرکاه بنیل کوستریر

روز شب مجنون مثالی بیابانلری دیم بولدیلر

قسمت اولورسه صبر دیم یاریک انجه بلکرینی

بلک بر دلدار دوشمنی اولسیاکه کیلار ایک

فخر سه عالمیه دیندی ستک غم کوستریر

دیرسه عمر تن کوزلری سوره م اتر ابجنونکه

کل بجه جور ایلمه جنتدک روید اهبر ابجنونکه

بو اعلا به بو ادنا به حسبت شه ابجنونکه

بو کوکل جوکی بو سرانه دلبر کوستریر

BÖLGE YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİ
177
BOR
KONYA

3712

٢٧١٢

نمازه قیلدی کسنه نمازه قیل دی غیلی
بیوک نجاست عولصه بروی رحیم اولصه
نمازه عولمز بر عدم نمازه قیلسه عباغی نیلدی عم
سیوت بر مقه اولمالی رکوکه اکی لیکن جر
[illegible] غنی قلدی در سسه نمازه اولمز
بر عدم نمازه قیلسه نمازه عی لقی نبلک اوستو
بصملی نمازه لقی نبلک اوستونه بصمز صده کرک
بیشه بیکا بصرصه نمازه اولندی
اتننه بصرصه نمازه اولمز

بالطه ال یارلیق ایچون باشکی لیمونه المه‌لی صوینی

صیقه‌لی طاشلک ایچینه ایچیر ازیجاق تینه قتمه بر بوش کتوره

قدر صاری نطبه قتمه‌لی صه بوله‌لی الیکر بر ایو ایه بوله‌لی

اف مدنه ایرجه جالمه‌لی صباحه قدر باذن الله شفا الور

جنازه

اللهم اغفر لحينا وميتنا وشاهدنا وغائبنا وصغيرنا
وكبيرنا وذكرنا وانثانا اللهم من احييته ها منا فتوفه ها على الا
فاحيه ها على الاسلام ومن توفيته ها منا فتوفه ها على الايمان
الايمان وخص هذه الميت بالروح والرحة والمغفرة والرضوان
اللهم ان كانت محسنا فزد في احسانه ها وان كانت
مسيئا فتجاوز عنه ها ولقه ها الامن والبشرا والكرامة والزلفى
برحمتك يا ارحم الراحمين
اللهم اجعله ها لنا فرطا اللهم اجعله ها لنا اجرا وذخرا
اللهم اجعله ها لنا شافعا ومشفعا يشفعلنا يوم القيمة
اللهم اجعله لنا برحمتك يا ارحم الراحمين
انك لا تخلف الميعاد

صفت جنازه دعاسی بیان ایدر

اللهم اغفر لحينا وميتنا وشاهدنا وغائبنا وصغير
وكبيرنا وذكرنا وانثانا اللهم من احييته ها منا ف
ها على الاسلام ومن توفيته ها منا فتوفه ها على الايما
وخص هذا الميت بالروح والرحت والمغفرة والرضو
كانت محسنا فزد في احسانه ها وان كانت مسيا فتجا
ها ولقه ها الامن والبشرى والكرامة والزلفا برحمتك يا ار
جنازه صبي
اللهم اجعله ها لنا فرطا اللهم اجعله ها لنا اجرا وذخرا اللهم اج
ها لنا شافعا ومشفعا يشفعلنا يوم القيمة برحمتك يا ارحم الر

يدى ايرمق سكز قاپودور قبليه بقار
جنت اغاديو سئيرانك كلديم شامدين
هزنركى

عمر اوتدی ندمتا ایچی وصالا حالیا اولمزمی
سوار کشته تازی کناره حالیا اولمزمی
سندنه شت اقبهوننک سندنه قبلدا کجرمی
دنوب عهدی وفاسندنه سوزیلیه عاملا اولمزمی

[illegible] عمر اول وعجبا

اوچ ییلیم کیمالی ایلدن صونک
دوکیلدی کوزلریمدن ال فانیسنه یاشی
نقطی خاطریکه یو عرسم شیرک
شو نامیم ایکینده بر کوزار اوله

تاریخ سنه ١٢٧٦

دیده لر
یا الله

مکتوب
ایکی قفی بز اغاجه عطالر اوجلو
باب یقیمه یقمسه دیک مسه یازه عصالر

ق ف ق ق ف

علم فقه
علم غم

قلبمه سیاح یازلدی ترک ایلدیم کیوری

خطبه منبر جقمش دکلیلم دعای

یا التنده یا اوستونده دیرلر جنتی اعلای
جنت اعلا دیو سیران کلدیم شام بن

هر سحر بن باغ سرنه کونلجه جاغیرور
چوره سنی صوصم چویرمیش اورتاسنده بلغور

سنونک ییدیر مقامی سنونک فرقلر داغی وار
جنت اعلا دیو سیرانه کلدیم شام بن

دیدیکه عمر کوزلر ایمدی باشی یرینه قان اقر
شام اعلانک دلبرلری طالبوب سیرانه چقار

T.C. ÇORUM HALK KÜTÜPHANESİ MEMURU

هذنکی

مولام بر قولنه ایلسه نصیب
طریق حاجه اکا افتخار اوله

خالص نیتله ایلیه کیبی
امثالی اقرانی انتشار اوله

الهی انین حال دل فرقدنه
بر قلقنه
سمعتم بر صدا ایدوب اشعار ایتدم بورکل
بر قاج بیت
شویله لرده نظمیم یادکار اوله

ایلدی قبقانه
دیلی خستم دورشب
خدای رحمن
جملیه نصیب ایتسن بیت الله ایلدکم جملان
قمه طدنیله بیت
لیل نهار بزه کیسه کار اوله

کدوجنی
نصیب اولان قدللر جکدی
طاجنی
اهل عبا لمز یولدی قدلک صوجنی
معلام عفو ایلدرسه
جنانی عالیشانه عهد تار اوله

اوزروم
جد فکلایم ورنما طوشیمید
کورزم
عاصی وبنب افلیمدر
یوزم
روضه مطهره سیم
شفاعت محمد انتظار اوله

هد کرم

مدد مدد عالملری یارادنی
باشمه بر حال شهری چقار کیدردم
هنوز چقدیم قدرتت ایله قهر یلد
کوزلرمدن قانلی یشلر دوکوب کیدیر

فلک بکنمدیم سنک طوطومک
الینه کون طوغمازمش بنیمک
عمره دیر دیرلر جفار تدتوتدم
اوغرادیغیم یرلری یقوب کیدردم

بقمامسین یوجه داعیند قارینه
جانلر محمد یا نور الهی زارینه
فلک طبنجه سین صقدی سریمه
طوغرولیم بلیم بوکوب کیدردم

بن بر کرمم طاغلر باشنده
دکر ملکلر دونسون جنتمی باشنده
اول یوکسک مدنه علی باشنده
شمدی الچقلرده اقوب کیدردم

الفقیر الدعی کساه کاف
ملاجلر افندی ۱۲۷۹

تركى

كيدب چيقلندى ابر يلغنك كونلرى
بو قدر قيليم بيم الورن اغلمه
بير يوزونه دونوب كوزونه قلدى
بزيق سكا جفا اولورن اغلمه

يادو الكنه كيمسه رحم ايتمز بكا
واغيلر كمو يادم كيدن طهر يكا
حبلى وقت قدرچ بو بنده سكا
بوسترلريم يادسكاك قلور اغلمه

نجه ترك ايديم سن حسنى ماهيم
بو نلر بنم كوكلده بختى سياهيم
بز كيمسه قلمز سو بنم اهيم
بزنى ايدنه حقده بولور اغلمه

موحنت قلنجى عرشه اكلمز
مه مدام صورو وات ديسم مورو وات باصلمز
قانى ذو الجلالدن او وجود كلمز
سيدنه حلبت بيرى كلور اغلمه

شمدى يولوم اوغرز اخير ديايه
هستريم مولادن در ديكمه جاه
سنده بنم سببى يانمز سبلك نائب
شفاسى مرحلك بلور اغلمه

سنه ١٢٧٦
الفقير داعى منلا سليمان

عاشق

اه ایدم دوران الدنده کوزلریم یاشی انجیدر
قادر قیمت بلمیانلر یاننده بولدانی انجیدر

عارفینک کل نظاره قیل اهل کامل سوزنه
اهل کامل اولمیانلر یاننده بولدانی انجیدر
اوچ طاغباشینده طوندیدوم صونه ساسنی
اویدوم سودیم شوجهاننک کوزل لریله
عاقلمز ذلکر دانه اولمش لر کیمنی لر لباسنی
قصیم بوران الدنده طاغلری قیش انجیدر
عایتندکه بر ال صوندوم جواهب لر کانینه
اینانمام شو جهاننک لا الله مز جانه
یوکدم جواهب یوکدور قونه مم بونه جوق قانه
صدف اولمیانلر ~~مصحف~~ نصیحت انجیدر
نظرنده قاتی انجیدر کزلیدر
دیکه عمرم شو جهانده بر یار سودیم
یوری مس ثانه یا قیلی شاهیم الهی
طاغ کوچک معدن شرین کمت دسوز لودور انجیدر
قنغی قولام کبرلکه سیباهی اغزینک ایچنده دیش

[illegible] یا حبیب [illegible]

نازکو [illegible] دمزدن ابجرم ازلیده

الینغ قنچه کوللر وغنچه لر جا
زیرا جانم دوست المدایز کندی

قاتلرین جورسی بکرز کاهه
سنی کوردن کافر کلیر ایمانه
بوده [illegible] قلبك اجیرامسه
باقی بریانه زلفلریله یوز قندوز

اوکمك دکیل جوملا مردنه کوزلسك
یوری جرانه کبی شوبرلرده شمرزسك
بنجونه هویلو خلیل [illegible] کوزسله
هومرلنمنه الاه کوزلو [illegible] ورر

[illegible] کرام ایلیه ثنا یه
[illegible] شوقسندرکی سیما یه شو دور دیمه
او عشقی رم عالیك
جان حسرت بربوسکا اوزکوندور

تمت سنه ۱۲۷۷ الحقیر الداعی
منلا سلیمان

دیلاریم بن سکا وارم منور یوزکی کورم
ایشیکیکه یوزوم سورم شفاعت یا رسول الله

امام مستقیم سن سیک مقامی زمزمی سن سیک
جهانک سوروری سیک شفاعت یا رسول الله
کناهلرم حجاب اولدی وارتمز عذاب اولدی
یانوب بغرم کباب اولدی شفاعت یا رسول الله

سنی سوان ربی نازی یکر مقبول اولور سوزی
سنی سومه ینک یوزی قره در یا رسول الله
بحق لیلهٔ قدری اولورسون عالمک بدری
شفاعت نکلک صدری شفاعت یا رسول الله
بحق لیلهٔ مولود اولورسون عالمه مقصود
ادی احمد اوزون محمود شفاعت یا رسول الله
اومارم که سکا وارم مبارک روضه کی کورم
ایشیکیکه یوزوم سورم شفاعت یا رسول الله
الیمده نامهٔ عصیان دیلمده نالهٔ افغان
قبولکده حافظ خیران شفاعت یا رسول الله

ذبیحا

سویکده

بو کیجه صبر یجده اولدم بروانه

یلوی وریلی

اوغره دیغیم فرقلر بولدیر یوح

دشمنیمی بغلدیم دوردیم سنده

هندیلکی بده دوندیر یوح

آچام سوریمی لیوردیم
قوییم بیچی خرقه کیدیم

اچلیم سریمی کیمه دیبیم

اسانیدی یولنه جانم وریدیم

قوییم لباسی خرقه کیدیم

اسمانیک یولنه جنجم ویچیم

قودکه بسجه نه ذبیحانه ده لودیر دلو

اجلمنی کتبه اوقو ینه بازار

بو کونه بر وار بکا ایلدی نثار

یتمشی ایکی بوجوق ملته حقوده یوب کزار

دشم

جمیلسی بولدیلر قول دیر قول

عاشقم کازر بر عشق محمدیده

کورمسنی الحانی کیمه سبر یجده

دوردیم خوزوره بنده المحمد

ذبیحانه عاشقلریلر کول دیر کول

صلیه صد

الا ای جانمك جانی شفاعت یا رسول الله

نبیلر شاهی سلطانم شفاعت یا رسول الله

عشق عمر

دلبر وار ایسه قسه یلک کل حجازده بولسنی
کعبهٔ علی مقام سلطنبرازده بولسنی
اکر انده بولمزایسک اوالی شمّا ایلا عنزیر راخ
جاقو عجم ایچنده کل نیازده بولسنی
بونیمه بیلدیر یالواریردیم شکور اوددکشده جهل یدیکا
بندینی اتمه فروشوا ایتملکا زده قلکی
عشقه اتدی بنی قوربته توهوغلکی ایمر
اصفهنده بولمزسک کل شیرازده بولسنی

دوریدیم کزدیم عمریم ایچنده سرسرو
کوردیدیم عمریم ایچنده سنکبی بر دلبرو
یا توقته دیر قسکانیم اوقسه یا خوته علحده قبرو
فرصتی بزی هولنشده شهری نازده بولسنی

عاشق عمر

اوستاده خدمت ایدنه
یول ارکانه ایزنه بلر

اهله خدمت ایدنه
آطش سوزان بلر

اشته انجیل استوره زبور
توراة قرآن دورت کتاب

دورت کتابك حقیدر اما
اوقیوب یزانه بلسر

اوتای جنت منالی التنا اولوق یابیا

اورده سكز یوز بیك عالم دیرلر بو جهان هاپسی غرفتده گلور بلر مسك عنبر قوقور

بجها حورده بیله بلی اولمز دوه ایدوجب گزنه بلر

ویرگه عشق شو جهانده وارسه بنم محنت بنم

اوراسی بر عالم دیرکه هپسی جنت بنم چوق شكر اولسونه خدامه سوزی بنم چوق بنم

ورمه سنم بلمی اولمز اورده سبحه سبزنه بلر

علاج عشقیه

وجودم شهرینه دشدی ینه بر نار ایریلق
گیجه گوندوز اغلمق اولدی کار ایریلق

چکنلر نه بیلور عشق ندر سودا ندر
ویرمسون غیری باشه مولی یار ایریلق

دردیمه درمانی بولدم دیو فکر ایلدیم ه
اول خدانك اسمنی ازبر لبعه ذکر ایلدیم

گزدیکم یرلرده شنوف فکر ایلدیم ه
نقدر اولسه محبته عاقبت وار ایریلق

گوکلم عنقا طبیعت غیریه مائل دکل ه
کوزومده یاریت خیالی بر نقوز ائل دکل

سنده‌یم عمرم اولنجه ایریلق قابیل دکل
برگونه اولور ایدر فتنه اغیار ایریلق

دیرکی عمر حیه یار تمح حسنی رب الجنان
التمز سنده فراغتنه شاهد اولسون درشکناب

عبد الله سلیمان
زاده محمد
افندی

سنه ۱۲۹۱

كل شيء يرجع الى اصله

اقتلو الاسودو لو كنتم في الصلوة

عاشقم

مخمس

آه انكم حسره تكله يوره كم قان اولدى كل

سنى سنى ايستم كوجوم آه صدا اولدى كل

استمانه يوكونلريم عالمك يوزينه بقمغه

عالمك ذوق صفاى بهارنه اولدى كل

بر نظر قلديم يوزينه هم اولديم نه مجال

عالمى قلديم نزيت اى پرى يوسف كمال

احسنى صورتك اوكنى يا رسحى اول لايزال

آه انكم ماه جمالك درد و درما اولدى كل

غمكله اولديم مصفى سروره چاره يوقم

دوشمشم هجيكه جانا وصلكه چاره يوقم

قائل اولدم سلامكه انكره امكانى يوق

هپ نه كونكلدن كچرسه سكا فرمان اولدى كل

عمر بركه كوره مدم تشنم كوزلردن بر وفا

كرچه كمم يولنده چكديكم محنتيكه بر صفا

مرحمت قل بنده كه اى آهى كوزلى مطلف

كه زوم يانه دانه لعل برجان اولدى كل

سنه ١٢٩١

م م م م

م م م

م م

عاشق عمر

ای کوکل بو فناده کچمکه شبهکمی وار
اجل جامی شرابن ایچمکه شبهکمی وار
عشق اهلی کانغو کوکسونده اوستونه
کون اکنده قانلی یاشلر دوکمکه شبهکمی وار

بو یوزه ونده صد چاللر جهلن قالقشق کرک
فانیده نتن دیدوشیکی باقشق کرک
طوپراغی وطن طوپراغه بخیل یاتشق کرک
نازک تنی طوپراق ایچنده یاتمغه شبهکمی وار

کوره بکوره ساعت بساعت عمرمز کچمکده دیر
جان قوشی قیاشاید وب قفسدن اوچمقده دیر
بو فانی دنیادن بیلر بیغلوب کوچمکده دیر
جمیع اولرب حق ثنا بن قلمغه شبهکمی وار

آه ایدیکم عصیانمه درد وغم دردمه
مولا بوم لکنه بلمدیم دی بن دوست کتابنه
بیشلی سنجاغه التنده جمله اصحاب ابله
ای عمر محشر بیننده طورمغه شبهکمی وار

تمت
٩٨٦

مم م م م
م م م م
م م م
م م

كوهره

سودیكم دلبره اولدم خزانه
قچاره بنی كورسه چیقار سیرانه
بجواهر یوكلو كوموش كروانه
ویرسه‌لر دكشمم یاریم بنه‌سنی

كردانیده بكی سحر ییلدیزی
لباره حكاك اولمش ینا قرمزی
بغدادی بصرای كنجی تبریزه
ویرسه‌لر دكشمم یاریم بنه‌سنی

جهانه كلمامش دنیاده وایه
یتردیكم عقلمی سنی كوره لی
مصر اسلامبولی هندی یمانی
ویرسه‌لر دكشمم یاریكم بنجه‌سنی

كوهره ایتدی عقلی دیوانه
سوزه قتلمدیكی بویه حیوانه
ایكی دلبرایله دولو جهانه
ویرسه‌لر دكشمم علیمه بنه‌سنی

١٢٨٦ ه

كتردیلر خلاتی یا محمد بننیو كیدیو
كیمنم به خلاتیه استمم كلمه بنجه
كتردیلر لعلینی یا محمد كیدیو
كیمنم به خلاتی استمم كلمه بنجه
كتردیلر خرقه‌یی یا محمد كیدیو
كیمنم باه خرقای استمم كلمه بنه
كتردیلر تاجنی یا محمد كیدیو
كیمنم به تاجنی استمم كلمه بنی

کتردیلر بوراغه باغچه
بنیمنم به بوراغه اشتم کلمدیجه
کتردیلر جنته باغچه‌یه کیردیلو
کیرمنم بابه جنته اشتم کلمدیجه
١٢٨٢ ه

الا ای طالب عقبا
کورنه کلسون سحر وقتی
ها غافل اولوب یتمه
کلنجه جونه سحر وقتی

بت اردیه سحرداشی منادیلر ندا ایدر
جونه غافل اوله هیچ اصلو کلنجه جونه سحر وقتی
نیانورسک بیهده غافل هاادم سحر وقتی
حی بو ایدالله ده عبادته قل هاادم سحر وقتی

دیلرکه نیانورسک اجابت وقتدور الان
دخی تسبیح ذکرالله ایدر دائم سحر وقتی
قمو افعال اقوال جمیع ظاهری عصیان
که بر ذکر ایله عرض حال تعالیه سحر وقتی
اگر غافل اسک قرداشی ایده کور آه زاری
عبادت قل اوقو قرآنی هادائم سحر وقتی
اوجاریم سنده ای یارک قبوله یلوری کلدیکم
بو عاصی قولوکی محروم ایتمه کلنجه جونه سحر وقتی
١٢٨١ ه

ادیرو پروشان اولدیغم بلمزسك
گیجه گوندوز حسرتگله یاندیغم بلمزسك
گبی لرده اویقو کلمز گوزمه دلبر سنسز
سنك ایچون گوز یاشنی دوکدوکم بلمزسك

عهدیکم اول عهده سومایم بنده لرنده غیر سیه
ملکه اولسیده ویریر ایدکم یاره عمریمی یار سیه
چوقه گوزلر گوردیم اما گوکل الز غیر سیه
سنك ایچون عهد امانه ایلدیکم بلمزسك

عهدیکم اول عهده سومایم هرجه دلبرلرکه
جمله اولنجه دوشاینه سیه اوسنوم مرمولرکه
صول یانمده مورمز صاغ یانمده گوللری
سنا قپوده بلبل مثاله اوتدوکم بلمزسك

١٢٨٦

على ذوى قدر جلى حضرت ابو بكر و

وعثمان وعلى وعلى من تبعهم باحسانه الى يوم

الدين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين ايها

المؤمنون الحاضرون اعلموا ان يومكم هذا يوم

وقربان ويوم جزاء ونوال ايها المؤمنون الحاضرون

عضموا ضحاياكم فانها على الصراط مطاياكم ايها

المؤمنون الحاضرون ان التكبير التشريق وجب

من فجر يوم العرفة الى اخر ايام التشريق الا ان الله

الا ان احسن الكلام وابلغ النظام

وهو عليم بذات الصدور

~~اللوح فى القلم وامام القبلتين والكعبة والحرم سيد الع~~
~~والعجم مولينا ومولى العالمين ابى القاسم محمد يا ايها الم~~
~~بهدايته صلوا عليه وسلموا تسليما~~

خطبة الاضحية

الله اكبر الله اكبر

سبحان من تفرد بالقدوم والى الوجود سبحان من
توحد بكمالي العطاء والجود الذى امر بتطهير بيته
للطائفين والركع السجود الله اكبر سبحان من هو
خالق النفوس والانعام س الذى جعل البيت
والحرام قياما للناس الله اكبر سبحان من هو اكرم
عباده بطواف البيت وامرهم بالحج فيأتون كل فج
عميق الله اكبر ا الحمد لله الذى جعل الكعبة الـ
قبلة للانام وفضل هذا اليوم على سائر الايام وجعل
عيدا لنا ولاهل المقام اشهد ان لا اله الا الله شهادة
موصلة الى دار السلام ونشهد ان الذى حا صاحب
الشريعة والاحكام صلى الله تعالى عليه السلام وعلى
آله واولاده وازواجه واتباعه خصوصا منهم

عبد الحميد خان خلد الله خليفته وايد بالعدل سلطنته
وافاض على العالمين بره واحسانه الى انتهاء الزمان ونها
ية الدوران آمين يا مجيب السائلين ويا خير الناصرين

اللهم انصره نصرا عزيزا وافتح له فتحا مبينا اللهم انصر جيوش
المسلمين وعساكر الموحدين واكتب السلامة والصحة
والعافية علينا وعلى الحجاج والغزاة والمسافرين والمقيمين
والحاضرين والغائبين في برك وبحرك من امة محمد عليهم
اجمعين وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين

بعده بر اياق يوقاريجه بورادن اوقيه

ان الله يامر بالعدل والاحسان وايتاء ذي القربى
وينهى عن الفحشاء والمنكر والبغي يعظكم لعلكم
تذكرون

اللوح بالقلم ~~وامام القبلتين ابى القاسم والكعبة والحرم~~

سيدنا [redacted] ومولانا ومولى العالمين الى العالم محمد

يا ايها المهتدون بهدايته صلوا عليه وسلموا تسليما

بعده برابا اينوب سلطانه دعا ايده اللهم ارحم الخلفاء الراشدين

والائمة المهديين الذين قضوا بالحق وبه كانوا يعدلون

اللهم ايد وانصر واحفظ عبدك وخليفتك السلطان الاعظم

والخاقان المعظم مولى ملوك العرب والعجم خادم الحرمين الشريفين

الا وهو السلطان ابن السلطان ابن السلطان السلطان عبد العزيز

خان ابن السلطان الغازي محمود خان ابن السلطان الغازي

وذكورهم واناثهم حرهم ومملوكهم و
نصف صاع من بر او صاع من شعير او دقيق او تمر
او زبيب او قيمته حقا واجبا عليكم تطهيرا لقلوب
[illegible]
وتكفيرا لذنوبكم وتقربا الى باريكم الاان احسن
بسملة
والله يدعو الى دار السلام ويهدي من يشاء الى
صراط مستقيم الحمد لله حمدا كثيرا كان رسول الله
بشيرا ونذيرا تعظيما لنبيه وتكريما لصفيه فقال عز
وجل قائلا مخبرا وآمرا ان الله وملئكته يصلون على
النبي يا ايها الذين امنوا صلوا عليه وسلموا تسليما
اللهم صل وسلم على محمد صاحب الجمعة والعيدين
ونبي الحرمين وامام القبلتين سيد العرب والعجم
مولانا ومولى العالمين ابي القاسم محمد يا ايها المتمسكو
بنبيه صلوا عليه وسلموا تسليما صولته اللهم صل وسلم على محمد
~~جسمه مطهر منور في الحرام واسمه مكتوب على اللوح~~
في القلم صاحب التاج والبراق والعلم ودافع القضاء والبلاء
والالم جسمه مطهر منور في الحرام واسمه مكتوب على
المدينة والحرم

خطبهٔ رمضان

الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله والله اكبر الله اكبر ولله الحمد
الله اكبر كبيرًا والحمد لله حمدًا كثيرًا فسبحان الله بكرةً واصيلا
الله اكبر سبحان من خلق ما في السموت وما في الارض
الله اكبر سبحان الذي اسرى بعبده ليلًا من المسجد الحرام
الى المسجد الاقصى الله اكبر اشهد ان لا اله الا الله وحده
لا شريك له شهادةً موصلةً الى الدرجات العلى ونشهد
ان محمدًا عبده وحبيبه ورسوله وحبيبه الذي هو قلب المجتبى
آله
صلى الله تعالى عليه وعلى الله واولاده وازواجه وخلفائه
واصحابه
المرشدين المهديين
الراشدين من بعده ووزرائه في عهده خصوصًا منهم
على الامام خليفة رسول الله على التحقيق امير المومنين حضرت
وعلى بقية الصحابة والتابعين رضي الله
ابو بكر وعمر وعثمان وعلي ~~من يتبعهم باحسان الى يوم الدين~~
ابي
ايها الناس
رضوان الله تعالى عليهم اجمعين اوصيكم اجمعين عباد الله
ونفسي العاصية الخاطئة المذنبة بتقوى الله وطاعته
ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون هذا يوم العيد
والاطعام ويوم المزيد والانعام ختم الله به شهر الصيام واحل
لكم فيه الطعام لا يصعد صومكم الى السماء حتى يؤدى صد
قة الفطر فليؤد كل امرئ امين نفسه وعيا

جهنمه سورلمز حقایلور سحرلرده

اوکوکجه وارکن ناقیل اولاشی اولولره داقیل
قفقندی سنه ای عاقل حقایلور سحرلرده
سحرده اویقو دنه اویه کزل سرلر اولور عیانه
محرم قلمز الله دیان حقایلور سحرلرده
چالیندی کور دونیه طاهی حقایلور سحرلرده
نیایرسک بهی عاقل جب الله تعالی دن

عبادت قیل اوقو قرآن بهر دایم سحر وقتی
شوهرده‌ی عاقل دانا اویانقدیر لیالنده
صلات ذکری تسبیحات ایرد دایم سحر وقتی
رفیق اولور مقابرده صلاحی ذهری اعمالی
که زیره اولک طاهردر معاصیده سحر وقتی
اگر عاقل ایسک قرداشی ایده کوروه واویلا
دخی هم توبه هم استغفار دیله چورمک سحر وقتی
امیددر عفو ایده غفار جمیعا جرم عصیانک
تضرع قل حقه یلور بهر دایم سحر وقتی
اومارم سندن ای باری یدی کره سائلم کلدی
بو عاصی عاجز محرم جون اتمه کل سحر وقتی
قمو افعال اقو للک اولور شاکری عصیان
جوبرکز عرظحال الله تعالی به سحر وقتی
صفندیم سکا حنان عذاب نارکبری دن
خلاص عفو غفرانک رجامزدر سحر وقتی

صوکیبی چاغلر ایکن بلبل کبی سویلر ایکن
اتان اناڭ اغلر ایکن اولادینی قویب انسکه
اجل کلدی کوزنڭ یندی کوزلریڭ قریتوری
قریبلرسنی یوندی قبرلرکه کیران انسانکه

بودنیاغه کلانه اولور هر کیشی اندیکونه بولور
یغلاندور بوکیمه قلورنوکه کوکل ویران انسکه

سنکه اکلاك برضنی هم دیمز اسلام دینی
اسنده بوکونه حسبه کوضیف بکا دیب انسکه

سویمز ایدیك عالملری سویر ایدیك جاهلری
اشدوجکاڭ ظالملری جنرسنی بولانه انسکه
عمر تمام اولوبجه جانیمز الم عزرائیل کلنجه
هم جانکی النجه عزرائیل کورینه طولانه انسکه

ییغلمه مالنی یرکن حزیم ایلمسن بلرکن
ایشیلی دوستوك اولوایکن اغلیوب کلانه نسکه

نجید

نیانوسیك بهی غافل حقایلوار سحرلردا
نبولدیك اویقودن حالا حقایلوار سحرلردا
بو دنیایه نچون کلدیك غفلت اویقوسنه دالدیك
رفیقك کتدی سن قلدیك حقایلوار سحرلرده
عمریك التنه ورمدیك صوری حسابی کورمدیك

جهنمه سولمدی حقایلوار

قفسده طوتیه شکر ویریب کرکچم قرار ایتمز
عجب نیچون قرار ایدر بو دنیاده کیرسه انسکه
نه مشکل حال اولور غفلت نه یاتورسنچ اویانمزسک
اولوم وقتنده عزرائیل کلنجه اویانانک انسانکه

بلورسکن
بو دنیا چاره سین البت الکده وار ایکن فرصت
نه اصتی حلده نه الحی زار ایدوب حیف دیه انسانکه
ویرمش قلبک ای غافل نصیحت تیکله سوزلرنکا
عمردن غافلیدر قلبک اوکونه تاز ایتمیه انسنکه
هر ایشنه حیله فتنه
قلی سنک اتاک اتار ایشتو یکنی بدلان انسنکه
صدک تز تیدر
نمازی قلمیدب یاتان
بلورسنی اصلک خبر بدر عاقبت انسنکه
الدنه قدیانه انسنکه
جنتک بعدی ابرقوب دیبنی بش وقت غازی قلمز ایکن
جامی لره کیرمز ایکن بر الله کیرون انسکه
مسلمانلق بلمز ایکن کندو کندو اولار ایکن
مظلوملری دوکر ایکن
صیمدن کورن کیبار ایکن طبرقلی کیرون انسنکه
اکرسن دینی
حد ویردی سکا جانی معلمه المان انسنکه
حسابه چکرلر سنی البلنع مالمین ابر وشملی قدتالندرکن
بدر مکه اوتالندرکن کفنلره کیرون انسنکه
بشقر الدب دوشندرکن

عمرلقه

ای گوزل حسنک گبی مستمک ال ویریه
تازه آچلمش غنچه گوکلک دیر مستمک ال ویریر
عاشقه گل بری

گوردم اغیار مجلسنک دیدی
بن نا گیدایم سوز سفا گوردی مستمک ال ویریر
کندیکی اغیاره بندا ایتمک نه لازم دور سودکوم
بو گلیشیک دنیایی دارا ایتمک نه لازم دور سودکوم
زماننده ستمیم ایلر حرصک سعدکوم
شه سلامتله بنمبه بو یرده ضدرت مستمک ال ویریر

ابتدا عقلیم الدی نتیجه یه سبک ال ایلدی
جفردی بنی بو عالمده عالمه رسوا ایلدی
عشقه اودیله ظالم بنی هلاک ایلدی
نیجه نیلیه جور و ادرسک ور مستمکده ال ویریر

١٢٧

تمت

کتبه الحقیر الداعی
فقیر قریه لی محمد گناه
کار سببه قسیه

الهی

کل ای غربت دیارنده اسیر اولوب قلدنه انسکم
کل ای غفلت حجابنک اوسنده بیتکنه انسکم
کوزکی اچ پرده قالدیرسنک ملککدور دنیا
قتی مجنون بوکا گوکلن ویرویده الدانن انسکم

هذنکی

چو دینک الحمد لله یاری کوردم بن بوکون
دیشدیکه درماه اولان سلطانی کوردم بن بوکون

سکا دیرم ای افندم منکلک ورده تابه
گبریکمه اوق قشلری قمه هم یاری کوردم بن بوکون

سحری اوغردی یولیمه دیرن سودا ربنه
هرکیمه کلیبن دیرسه ادم کندی باینه

طوغدی کوره طوغنجه تو بیمه مکتم عرفانینه
قمه بولندی صاحبجمال ای کوردوم بن بوکون

سروی گبلک حمام گبدیکی یا شفای نازیله
هشتابه جهد قیه بقه قوتولی اولدر بوکوزه ابیله

کتاب احمسن او قبوررنه خونجه بر اوازیله
هشتابه جوریه ایلیان سلطانی کوردم بن بوکون

دیبه که عوبی بو عشقدان دریاسنه بوسلادیم
یارم الدن بیلنه حالم عرضی ایلدیم

سکا دیرم سکا ای افندم دوستم سویلدیم
اوقلیا باانکری ذکا فدکوردوم بن بوکون

١٢٨٠

خطبة قربان

الله أكبر الحمد لله الذي جعل الكعبة قبلة للأنام وفضل يوم
الأضحية على سائر الأيام وجعله عيدا لجميع أهل الإسلام
وأمر الحجاج بلسان النبي الهمام فقال ذو الجلال
والإكرام فإذا أفضتم من عرفات فاذكروا الله
عند المشعر الحرام الله أكبر الله أكبر سبحان
خالق النفوس والأنفاس وكاشف الهموم والغموم
والوسواس الذي جعل الكعبة البيت الحرام قياما
للناس الله أكبر الله أكبر سبحان مفتح
أبواب التوفيق وموضح الأسباب لمن هو في ضيق
الذي شرفنا بيوم عرفة والعيد وأيام التشريق
الله أكبر الله أكبر أشهد أن لا إله إلا الله
وحده لا شريك له ولا نظير له شهادة ذو الجلال والإكرام
ونشهد أن سيدنا وسندنا ومولانا محمدا عبده وحبيبه
ورسوله الذي صاحب اللطف والإنعام صلى الله
تعالى عليه وعلى آله وأولاده وأزواجه وأتباعه
وخلفائه الراشدين المرشدين المهديين من بعده
ووزرائه في عهده خصوصا منهم على الإمام

ووزرائه في عهد

خليفة رسول الله على التحقيق امير المؤمنين
حضرت ابي بكر وعمر وعثمان وعلي وعلى
بقية الصحابة والتابعين رضوان الله تعالى
عليهم اجمعين اعلموا ايها الناس ان يومكم هذا يوم العيد
ويوم التكبير والتسبيح والتحميد يوم يتم فيه مناسك
الحجاج ويتم فيه السرور والابتهاج يوم ابتلى الله
فيه خليله والهم في المنام ان يذبح سبيله فلما انتبه
من المنام امتثل لامر الله الملك العزيز العلام وقال الخليل
امرنا الجليل بذبحك يا اسمعيل قال يا ابت افعل ما تؤمر
ولا تاخر الخير فتوجر ستجدني انشاء الله من الصا
برين واعلموا ان الاضحية واجبة على كل حر مسلم
موسر واول وقتها بعد صلوة العيد في المصر فيضحى
بالجماء والخصي والثولاء دون العمياء والعرجاء والعوراء
الا ان احسن الكلام وابلغ نظام كلام الله الملك العزيز
العلام كما قال الله تبارك وتعالى في الكلام واذا قرء القر
ان فاستمعوا له وانصتوا لعلكم ترحمون اعوذ بسم
والله يدعوا الى دار السلام ويهدي من يشاء الى صراط مس

دی و ش ز صباح یازیه الرحیم

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم انت ربي لا اله الا انت خلقتني وانا عبدك
وانا على عهدك ووعدك ما استطعت اعوذ بك من شر
ما صنعت ابوء لك بنعمتك علي وابوء بذنبي
فاغفر لي ذنوبي فانه لا يغفر الذنوب الا انت برحمتك
يا ارحم الراحمين سحرها بيتك ايچونه اوقيه او الله تع بيلكو

بولدوره

بسم الله الرحمن الرحيم اللهم اصبحت في
امان الله وامسيت في جوار الله

بسجه اوقيه بوندنصكره اوتره بودعالی اوقيه بارك الله لنا لا اخره

بجه اوقيه الحمد لله حمدا كاملين والصلوة والسلام
على رسولنا محمد وعلى اله وصحبه اجمعين تعظيما لنبيه
وتكريما لصفيه فقال عز وجل من قائل مخبرا وامرا
ان الله وملائكته يصلون على النبي يا ايها الذين امنوا صلوا
عليه وسلموا تسليما صاغنه اللهم صل وسلم على محمد صاحب
الجمعة والعيدين ونبي الحرمين وامام القبلتين
سيد العرب والعجم مولانا ومولى العالمين ابي القاسم
محمد يا ايها المتمسكون بنبيه صلوا عليه وسلموا تسليما

صولنه اللهم صل وسلم على محمد صاحب التاج
والبراق والعلم ودافع العطاء والبلاء والالم جسمه
مطهر منور في المدينة والحرم وسمه مكتوب على اللوح
بالقلم سيدنا ومولينا ومولى العالمين ابى القاسم محمد
يا ايها المهتدون بهديته صلوا عليه وسلموا تسليما

بعده برایاق اینوب سلطانه دعا ایده

اللهم ارحم الخلفاء الراشدين والائمة المهديين
الذين قضوا بالحق وبه كانوا يعدلون
اللهم ايد وانصر واحفظ عبدك وخليفتك
السلطان المعظم الاعظم والخاقان المعظم مولا
ملوك العرب والعجم خادم الحرمين الشريفين الاوه
السلطان ابن السلطان ابن السلطان السلطان عبـ
الحميد خان ابن السلطان الغازى [illegible] خان ابن الـ
الغازى عبد المحمود خان خلد الله خلافته وايد بالعـ
سلطنته وافاض على العالمين بره واحسانه الى
الزمان ونهاية الدوران امين يا مجيب السائلين
ويا خير الناصرين

يا خير الناصرين اللهم انصره نصرا عزيز
وافتح له فتحا مبينا اللهم نصر منصر جيوش المسل
وعساكر الموحدين واكتب السلامة والصحة
والعافية علينا وعلى الحجاج والغزاة والمسافرين
والمقيمين والحاضرين والغائبين في برك وبحرك
من امة محمد عليهم اجمعين وسلام على المرسلين
والحمد لله رب العالمين

بوقاری جمعه بو آیتی او
بولاسنو
بعده برآیاق اسنون

اوقیه ان الله یأمر

اعوذ بسمله

ان الله يأمر بالعدل والاحسان وايتاء ذي
القربى وينها عن الفحشاء والمنكر والبغي يعظكم
لعلكم تذكرون

لغز شرکی

نه یاپصلی سیمه ای قاشی کوزلیم
کوکل سندن ایریلیرمی جانم
بو کوزللک سنده ایکن
کوکل سندن ایریلیرمی

کوزللر خانه دهر جهانه
حسنکه هیچ یوقدر بهانه
پادشاه اولسک جهانه
کوکل سندن ایریلیرمی

هپ کوزللر بر کسه کلسه
عاشق حالندن بیلسه
جمله عالم کوزل اولسه
کوکل سندن ایریلیرمی

عشق سنی سومینجه قوینجه
قوینجه کوکلی دیرمینجه
بلسی یابجه اول مینجه
کوکل سندن ایریلیرمی

تکبیرات العید

لمقدن تکبر الیا ایکی رکعت بیرام نمازینه نیت ایدرک اویون

حاظر اولان ایمام لمقدن تکبرک بریسی فرض اول رکعتده

اولان افتتاح تکبیریدر بریسی سنة اول رکعتک رکوعی

تکبیریدر سنتدر ور مابینده اولان اوچ تکبیر زائد

دور ایکنجی رکعتده اولان رکوع تکبیریده سنتدر ولکن

واجبه مقارنه لراوده واجب اولدی بویله اولنجه لمقدن تکبیرک

بریسی فرض و بریسی سنة و یدیسی واجب بولنجه

معلوم اوله غفلت اولنه

بسم الله الرحمن الرحیم

اللّهمّ فاطرَ السّموٰتِ وَالارضِ عالمَ الغیبِ وَالشّهادت

انّی اعهدُ ان لا الهَ الّا انتَ وحدكَ لا شریكَ لكَ

وانّ محمّداً عبدكَ ورسولكَ وانّكَ ان تكلنی الی نفسی

تقرّبنی من الشّرّ وتباعدنی من الخیر وانّی لا اثق الّا

برحمتك فاجعل لی عندك عهداً توفیه یوم القیمة

انّك لا تخلف المیعاد برحمتك یا ارحم الرّاحمین

هذا دعاء صلوة

اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَسْئَلُكَ زِيَادَةً فِى الْعِلْمِ وَزِيَادَةً فِى الْعُمْرِ وَبَرَكَةً
فِى الرِّزْقِ وَصِحَّةً فِى الْبَدَنِ وَيَقِينًا فِى الصِّدْ وَشَبَاةً فِى الدِّيْنِ
وَمَعْرِفَةً فِى الْاَصْلِ وَحَرِيصًا فِى الْعِبَادَةِ وَحَلَاوَةً فِى الْاِيمَانِ
وَتِلَاوَةً فِى الْقُرْاٰنِ وَتَوْبَةً قَبْلَ الْمَوْتِ وَرَاحَةً عِنْدَ الْمَوْتِ
وَمَغْفِرَةً بَعْدَ الْمَوْتِ وَنَجَاةً مِنَ النَّارِ وَدُخُولًا فِى الْجَنَّةِ وَعَا
فِيَةً فِى الدِّيْنِ وَالدُّنْيَا فَاطِرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اَنْتَ
وَلِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ تَوَفَّنِى مُسْلِمًا وَاَلْحِقْنِى بِالصَّالِحِينَ
وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اٰمِين

هذا دعا

اللهم ربنا تقبل منا صلوتنا وصيامنا وقيا
منا وقرءتنا وركوعنا وسجودنا وتمم
تقصيرنا وتقبل حاجتنا اللهم يسر لنا ايمانا
دائما وقرءانا كاملا وعملا صالحا ولسانا ذاكرا
برحمتك يا ارحم الراحمين

دعا صلاة تونجى

حول والقوة

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم صل على محمد صلاة تنجينا بها من جميع الآفات
وتقضيلنا بها من جميع الحاجات وتطهرنا بها من جميع
السيأت وترفعنا بها ألت درجات وتبلغنا بها اقصى
غايات من جميع الخيرت وبعد الممات اللهم يا محول
الحول حول حالنا الى احسن الحال اللهم يا قاضى
الحاجات ويا مجى بالدعوات يا الله وستر عيوبنا وغفر
ذنوبنا وعف عنا وغفر لنا ورحمنا انت مولانا آمين

جب کھانا کھا کر سیر ہو یہ دعا پڑھے

الحمد لله الذى رزقنى من غير حول لاحول ولا قوة
الا بالله العلى العظيم

اللهم اني اعوذ بك من العلة في الغربة ومن القلة
في الشيبة ومن الشقاوة عند التتمة ومن
فضاحة يوم القيمة برحمتك يا ارحم الرا

حسن

اللهم ارزقنا فقها في الدين وزيادة في العلم وكفاية
في الرزق وعافية وصحة في البدن وتوبة قبل الموت
وراحة عند الموت ومغفرة بعد الموت انك
على كل شيء قدير

والحمد لله رب العالمين

الفاتحة

اللهم اخرجنا من ظلمات الجهل واكرمنا بنور الفهم
اللهم افتح علينا ابواب فضلك ويسر خزائن
علمك برحمتك يا ارحم الراحمين

املرینك پیری زین العابدین

امام لرینك پیری محمد علیه السلام

چوبانلرینك پیری حضرت موسی

كمیجیلرینك پیری حضرت نوح

سوطلرینك پیری شیخ ندیم

مكتب خوجه لرینك پیری حضرت ابراهیم

مؤذنلرینك پیری بلال حبشی

حفظه لرینك پیری حضرت آدم

مسلمانلرینك پیری ابوبكر الصدیق

دلاللرینك پیری ها قابل قتال

جملەنك پیری جبرائیل

اكر صورلرسه لر نماز قچ شیئله تمام اولور دیسه لر

جواب ویره كه دورت شیئله تمام اولور هدیه علمله

خشوع حیا ایله قیام تعظیم ایله ادی خوف ایله خروج علیهم

باشی صبر صبر ایله باشی الله تعالی دن خوف اتمك علیهم دیبی نیه

دیه لر حصول صورت شیئله دیرلر

بيت

ليت الشباب يعود يوماً فاخبره بما مشيب

بيت

صبّت عليه مصائب لو انّها :: صبّت على الايّام صرن لياليا

عجايب تيلو تيلو بود نمرس

هذا الهی

ای ای الله بزی انلریله قوربان بر یشیل سنجاقلی رسول کوروندی

عمریم تمام اولدقده شیطانلر کلدکده

ایمانیمه یودورک امداد ایله یا رب

ملکلره امر ایله شیطانلره دور ایله

ایمانمی نور ایله امداد ایله یا رب

قبر جسم دار اتمکه یتاجغم یری نار اتمه

اثیم کوجوجوم زار اتمه امداد ایله یا رب

منکر نکیر کلورسه ربمی بنک صورارسه

دکجه کنزیم صورورسه امداد ایله یا رب

قبریموزی نور دن ایله

یولداشمزی حوروندن ایله

لطفلک بزه یار ایله ....

امداد ایله یا رب عبدیلر ور دفعه پر آتشنه کیردکده

دوزخ عذاب کوردوکده امداد ایله یا رب

محشر کونی اولدقده دفتریمز کلدکده

اوقو دفتریمک دیدکده امداد ایله یا رب

سنه

١٢٧٩

صدق

کوجوجکدن اول کذب اوکره نه

بیوبیعوب عزیز اوله بیکمان

بیت

اون ایکی در جمعه نک شرطی تمام
مصر سلطان وقت خطبه اذن عام
هم جماعت هم اقامت هم ذکور عقل بلوغ حریت صحت

عالملر هر سوزده لعل مرجان انجیدر
جاهلک هر سوزی عقده بر پاره انجیدر

عشقی

مبتلایم بر پروبه کیدیکی هردم بیاز
ما حق یرتمش قد رعنیله دشلری دورده بیاز
معذب فنسی اوزره دوزتمش دورلو حالت انجولری
حالنو سیرانه جقر کرونور هردم بیاز

هر نه کیمن سه یقی شور قتلنه هم دالنه
بن دخی چوق جهد ایلدیم ایره مدیم دوست حالنه
ظاهره طامیش مجنون اولدیم دوست لبلرینک بالنه
عین نمیله نظر قلدیم الوکوزدن بیاز

بلبل اون بر اباز حکمه بکلر قونجه کولالری
دوشنه سین عالمده المش ظوظولرینه دللری
درامش کردانه دوکمش شول سیاه ابرولری
قاشی قره کبریکی قره بکلر سیاه کردانه بیاز

سورلم روی صفای حسرت باقی قالمه سین
قلدلم قصد غنای غمزه لرجان المه سین
عاشق عمر عشق عمر النه نجه مجنونه ولمه سین
اجدی سنا بلدسنی کرونور قدر بیاز

بيت

ايلى كيفك كيفنى كم ايتدى تازه لى تازه الدن تازه بشمش تازه قهوه تازه لر
ايلى كيفه كيف قهوه نك قيناديسى آتشكى بولدن چقاريرسه سبيك اوينامسى

كالى كاغدكى نامه اوجوب عزم ديار ايله
اللرينى بوس ايت افندمه سلام ايله

قَلِّمُوا اظفاركم بالسُّنَّة والادب
يَمِينُها خوابس يَسارُها اوخسب
السين اشارة الى السبابة
الباء اشارة الى البنصر
همزة بين الف اشارة الى الابهام
الواو اشارة الى الوسطى
فالخا اشارة الى الخنصر

بيت

قالمى بغداده بكزر اول جنانك برمغى
جمله عالم اوطوجكر ضعب جمالك كورمكه

بيت

يولده اولكدور قصديم قلدم بربانه حلمزسه
قبولده اولكدور قصديم
سن ترك ايلمك يوقدور اكرحق جانم المسه

بيت

ن ممكن دور چقا دلدن خيالى نقش سلطانم
مگر سوداى عشقله اولم تندن چقا جانم

بيت

ن ممكن دور نامه يازمق حضوره
كرم ايلى اولان بقمز قصوره

بيت

هچ عسل اولورمى زنبور خردن
وفا اوممق خطادر بر خودسردن

قال النبى عليه السلام

لا يخرج روح المؤمن من جسده
حتى يرا مكانه فى الجنة ولا يخرج روح المنافق حتى يرى مكانه فى النار

قال النبى عليه السلام

اكثر اهل الجنة الفقراء والضعفاء واكثر اهل النار الاغنيا والنسا

بيت

سوسنى سوانى حالكى بكنه لى
سومه سنى سوميانى عالم سلطانه لى

بيت

فجبه الف لامه اوغراسه اولديغى ذال اشتباهى اكى
كى قاريه كلمه اشلر كركن اكى كركن ضوغرى

بيت

تا ازلدن اقربانديلر عقربى اولديغى بنزه
سن مر ميدانه چقدى بقمز اولدقچه بوينزه
اقربا اتمز اقربانى اقربايانى اتديكيه
كسه بلمز اقربايه اقربالق ننديكيه

هذا قوشمایه عاشق کریم

دنیایه اویانور عقل ایدر اولیه
گوکلونك باغنه وورودی نقاشی
عمرینك ساپسی قاجدانه سویله
بیله مدك سنه آنی جوقی کیدسایی

لیلو هنطامنده کورسلر بر هوشلی
کوده یکوده علمنی شرح ایدر بر قوشی
اوقوسك قرآنی اکیل ایدر جوبنوشی
آفتی معناده طتلیدیر آشی

~~عاشق کریم البت بر مطاع بولور~~
~~خانجلر بو سبوته میدانده قلور~~
~~کلنسیه کنز جنتلیك اولور~~

خدا فرماننده هب جیده قلسه
ایری دیه ضوشیدر کیمی کی اولسه
ضوغوقر سویلمز هرقچان کلسه
ارار مجلسده جنتی عطاسی

عاشق کریم البت بر مکان بولور
خانجلر بو سبوته میدانده قلور
کلنسیه کنز جنتلیك اولور
اکرکمی دیرسك زندی خطی خاسی

تمت

عشقم عرض

قربت الده خسته اولدیم توکلی کیم الله سویه
وعدهٔ بیتوب اولدیم جدسنه کیبار بعد سویه
یغدیر اناسی باجسی بوکه کیبار اغله سویه
اولدیکیم غم یزدیم نه یمان قربتده یم

قربت ایلده خسته دوشدوم میدانه قویدیم کیل
کوز ایلم قاینده قلدیم کیم یریز ایچیده پایه‌ده حکیم دوکلور اجل
تیا بوربدینی برآه
اولدیکیم غم یزدیم نه یمان قربتده یم

قربت ایلده خسته دوشدیم ایچی کلمز مکتوب سلوم
ار قمصیده جوقه اغلنوب هستیم بیام انام
جوقه سوکنق صوکه ابرلوه بلمیه یوردم قوم
اولدیکیم غم یزدیم نه یمان قربتده یم الا

واریا سویلک اوبلبلا قریب قریب اوتمونه
اوتوبه اوتوبه کوکینی کولت نبی تاتمونه
بریکیدیکیا سویدیکی قرسوندن کتمه سونه
اولدوکیم غم یزدیم نه یمان قربتده یم

عاشق عمر

بر گوزل شاهی گوردوم آیتی قرآن یازار
نقطه قلمیم ماه یوزینه سورهٔ رحمان یازار
بر ایلک آیه اوقودم گوردوم آنده آدینی
عاشقه اوقوتما بلسونه سودیکم دیوانه یازار
مکتبه عزالله گیردیکم ایلدیکم بر گره آه
ونور رسمه تحفه اوزره صاحبی لیلام گذشاه
ناموسیله الینه المش هلال قاشلرن ماه
عاشقه صادقه اولانلر قتلنه فرمان یازار
بر کچه عمر گوردوم یاری گزینور حوریلر ایله
بدرکه یانه المغ حالینه رفتار ایله
دم بو دوره بو شاعر عشق هر بری بر کار ایله
زبور انجیل بری توراته آیت قرآن یازار

سنه ١٢٩١ [illegible]
[illegible]

عاصم

بر كوزلك [illegible] كوردوم
درسلي عرفانه اوقوره
لبلري آب زلال قاشلري مشكلا اوقوره
انجه ولبندي باشندن قسل تماشه قلسه سيه
زائل اولدي عقليم كوردوكجه [illegible] نامه سيه
كاتب اولمه موردي [illegible] انشا اوقور
تماشه سيه دلي كوكلم قاف [illegible] ايچره اويله
بر محبت دوشدي آره يه سوزم اولدي بيانه
اولي ايلك وقطع ميم اخر بيني هم را اوقوره

وقفتك حظا اول ادنك اوسته كه ظهور عند باشاورك بو برد
بدي سنه مشغوف ايله جنك ايلمش بو يله ويرلي كبر جغار باشه
اندي جنك
ادنيه فرقه كندي اوله كندي بيدي سنه مشغوف ايله
ظرفينده اوتوز سكز كل كندي سير ايلك كسلوه باشه
عرب اط قلمري كلمه ضيائدي
نجه قوجه بيكلر ال قان بلندي
عسكر اطرز اندي قلم سندي هههه
شمدي سقل يوره كيل سيدي آتشه
دلم دكم منزديم قدي ايله مفتيي
كيرجك صاده ديم مشغوف ايله كيدلي
مشيله اصلان سير تاره اتاره نديم هههه
شمدي بوز قومروكو دوناه ايلرشه
صاغنه سليم وبردي صولنه
ايرك وير مك عسكر بينه چوغنه در
بر بنيه تيم كاوه بر داغنه
قوجه شرانشي سالچوكم دير
تمت
تقدير قضاي اوسلم عل اندري

نعت

الا ای رحمتی رحمان
شفاعت یا رسول الله
خلیل حضرت سبحان
شفاعت یا رسول الله

بحق لیلهٔ معراج
اولوبسون عالمه سن تاج
اومارز سندن کدا محتاج
شفاعت یا رسول الله

بحق لیلهٔ قدری
اولوبسون عالمك بدری
شفاعت ملکنك صدری
شفاعت یا رسول الله

بحق لیلهٔ مولود
اولوبسون عالمه مقصود
آدین احمد اوزن محمود
شفاعت یا رسول الله

اومارم مکه‌یه وارم
مبارك روضه‌ڭ كورم
اشیکینه یوزم سوردم
شفاعت یا رسول الله

المدد نامهٔ عصیان
دیلمده ناله افغان
قپوکده حاضری حیران
شفاعت یا رسول الله

كتبه محمد کناه کار ١٢٧٢

الباری رحمی

دعاء عهد نامه

اللهم فاطر السموات والارض عالم الغیب والشهادة
انی اعهد الیك بانی اشهد ان لا اله الا انت وحدك
لا شریك لك وان محمدا عبدك ورسولك فلا
تكلنی الی نفسی فانك ان تكلنی الی نفسی تقربنی الی الشر

وتباعدني من المحص الحمير فاني لا اتقى الا برحمتك

فجعل لي عندك عهدا توفينيه يوم القيمه انك لا تخلف الميعاد

ذهداج كوز ازن سحرايه بقده عبرات ال
بودرك سين قيه فنايه بقده عبرات ال
ذكر مولا ايله هر دم قلبكي پاك ايله كور
هر زمانه دوری ايله چرخ دنيايه بقده عبرات ال باقی دعا

جنازه نمازینه بویله نیت ایلیه الله تعالینك رضاسیچون نمازه میت ایچون دعایه اویدوم شو حاضر اولان امامه دیه

جانڭ خلاص ایله قورتول بو یرده
بو رحی بدنه کبی حصاره گل گل
عالم معرفتله دوله‌یم دیرسک
خواجلر ایله هردم اوله‌یم دیرسک
بزلری کوهره بیله‌یم دیرسک
ال بزیم متاعی بزاره گل گل
سیل کبی هر یانه اقایم دیه
یا یالکز بنالری یقایم دیه
کزوندنه طشره چیقایم دیه
چل بهاری عشق قطاره گل گل
نصیحت کوش ایله ای جان بیدار
شهرده‌کی شهره اوله کزمه دار بدار
کوره‌بیلک جاهله باش اکه کیدار
ناموسی غیرتله هم عاره گل گل
صلاح ازناکیم ای نور پیکر
نار هجران ابد و بو جانه آتش
درد فرقتله اولورسیم اگر
قبریمه زیارت مزاره گل گل تمت

المحرر الفقیر الداعی
اوزلر قریه سی شاکردی
صلاح‌الدین سلمان
بن حسن افندی
سنه
١٢٩٠

الدی حاکم

کوشش ایدوب بندیمی ای دل شیدا
بحر جهله کتمه کناره کل کل
غلّ غشدن ایدوب قلبک مبرّا
حالکی قال ایله عباره کل کل

اوناکی قسمنه هم الفت اولمه
طالب مجلسنده عداوت اولمه
هر بر عادم ایله سخاوت اولمه
قرب عزّت اول وقاره کل کل

بو قوله قائلدیر شاه ایله گدا
سوز الکیا جانه جانمز فدا
حکمتی لقمانه ویروبدور خدا هو
درده دوا ایسم ویرسک تیماره کل کل

مرشد کامله آلوب خبری
میانه غیبتله قوشانه کمری
قابل نظر کور اهل هنری
انکاری ترک ایدوب اقراره کل کل

بو دوکانه اوته مجلس محمده
اولیم بدزمانه عشرت دمده
بنار قوبدیا بزه ظلمت غمده
شمعدانه کولیب اویاره کل کل

ای دیلاویسی اولوب مجنون هیئت
ندر بو چکدیکل انجیده زحمت
بد زمانه ایله کسب معرفت
یتشنور دوشدیک آواره کل کل

بو سطایترمی نصیحت اردن
هیچ اوممه فائده اولور کوهردن

بر عجایب دارده دوشدوم دارد عجائب دارمانده یوم
باشیمه الدیم بلالی اوغرادیم غوغایه بن
بینه نسبت غیریه کیمسه یار ایلدیک
روز شب یالن متاع ایشیمی زار ایلدیک

جفاکشی جفاجیلک جوری جفا چکمک ایچون کلمشیم دونیایه بن
زرجه شکلکده اصلا کورمدیم لطفیک سنیک

شو بلا بر ستاجی عالمه کورمدیم قفده قانه
دیبکی عمر ماتمی اولدیم بر ملالی سیمایه بن

عاشق عمر

یا الهی سن بنی انسانه محتاج ایلمه
هر اولور اولمازه خلق نادانه محتاج ایلمه
اول حبیبك فخر عالم مصطفی نك عشقنه
چاره سز قویوب بنی دوشمانه محتاج ایلمه

جمله نك معبودی سن سن سن ویرر دولتی مال
استمم نامرد الندن دولت بیپایانی مال
سنك لطفکده کرم قیل ای کریمی ذوالجلال
یالکز درت دکیل دوشمانه محتاج ایلمه

قیل عنایت سن بکا حضرت آدم عشقنه
روضهٔ مطهره ده بیت المکرم عشقنه
جنت الماوا دخی هم عرش اعظام عشقنه
سنك لطفکده کرم قیل هر جانه محتاج ایلمه

بك بر سبحان صاحبی سنك شبهه مز یوقدر سکا
کیجه کوندوز هم نیازم بو دیر سکا
انسیله جنه قورت ایله قوشك جمله قولدر سکا
بو عماره درتلی ایدوب درمانه محتاج ایلمه ها

تمت

عاشق عمر

جانم دلدن مائل اولدیم بر صاچی لیلایه بن
مثله دیل بلبل صاچی سونبول لقدی طورایه بن
کیجه کوندوز حسرته تیکدمه جیکریم قانه اغلدی ابوس
بر او کوکلماز درده دوشدیم اوغرادیم سودایه بن

حالمه رحم ایلماز اولدیغی یوده ایمانی یوده
عاشقه ایلر جفانی زره جه احسانی یوده

هذ ترکی

بهار فصلی شوکوفلر آچلور
مسك عنبر قوقولو ریحالی داغلر

بیمارلره شفا سیز اچلیر
البوجوان مثلی خوش مالی داغلر

هر طرفدن بر بوجله قوشلر
هر سحر وقتنده فغانه بشلر

اکسك اولماز سریکزدن یافقلر
مجنونلر لیلاسین هب سیزه بلمز قیرجلی بورنلی شتالی داغلر

وصلی یار اولوب مردین الور
هبکیز نوشی ایلبین البت طبیب اولور
لقمان واشی دردلره دوالی داغلر

نصیب اولوب وارم رویکزه گورشم
سیزده ذوق صفا یادملر سورشم
قنامك اولدو عون عشقله رسشم
زمیانك سری سودالی داغلر

تمت سنه ۱۲۷۸

اوده بر ایلو یولده کلدیلت

(٨٨)

هذ ترکی

اغلمه والیدام حقبك حلال ات
قمربك الیلر عابری سیته عائتمدی
امدیکیم سودلری الوزولك ات
صقتك اوستمه نظار ایتمدور

بقلیمز قصوریك جوم لسی بیك
لطفله عف ایلنکه بودردمنك
اونتم شیزلری سودیکك بز جانه
اکمز لسانه ده روا ایتمدیر

یصدی غیم دشی اولدودوشلیم تکنه
هیج افلاح ولمزلورمو بودردی جکنه
یوزملك صلونی بیلرم دوکنه
بوتوك دردونمه صحرا ایتمدور

بلنمسك بر بقمسیه بر کیز
کلدیمد کتینه اول سوزی برکیز
بنم ایکوزه هیچ بنمسیك برکیز کلدیمد

اولوب قورتولمسی سلامتم دز اسیل دوسته
ای شفایی سویلك
شاز اول اسول قالمسك بیلسك کیمسه قصور بوقیو
بوجقدکم ظالمیم کند قبا ایتمدر

کم دیلرک بو جهانده بولسه سن دولتی

عارفان ایله جهانده دائم ایله صحبتی

جاهل نادان ایله عالمده اتمه الفتی

بالذنی یادیلندی بر نظر اکسک دکل

اول اخیر بودور سکا سوزوم دیکله خبر

کم نصیحت دوتمز ایسک سکا ایلر چوق ظرر

طورق اتکی نه طمس طاقت علاو عمر

بحر غمده جوق مخالف روزکار الکسدکل

تمت سنه

۱۲۷۷ الفقیر الداعی سلیمان افندی

هذ ترکی

سحرده بلبلی کوردیم اوچار آهسته آهسته

درر بدر غنچه زیبا آچار آهسته آهسته

محبوب بوفانه دلده غم عکر ایدی هردم

بحمد الله بولدنلرده نیجه آهسته آهسته

نه مغرور اولدیه حسنه بکم اغلتمه عشاقی

کوزللک پایدار اولمز کچر آهسته آهسته

تشکله چشمه ای دلبر ابرد یار بغرمی چو

بو چشمم یاشلری صچار آهسته آهسته

بو بانی یار هجر کیم جکر قانه غرق اتمش

اودرمش غم بوجانمه ایچار آهسته آهسته

1

طونکوز کولی اماسز کوزلسز
اوروم شامی نزدینا کزرسز

همان بنم جانان اصلمی کوردکسی

کل دوبلی قنقی یوله وریم

کزدیکا کیلک یوله یوزروم سرایم

سنی بلمز طوغدقدن صحرایم

طورنه بنم جانان اصلمی کوردکسی

تمت
مولد سلیمانی تحریر ایدر سنه
۱۲۷۷
تحریر
تمت
محمد افندیم
خلیل افندیم

عاشقه

مبتلایم خاطرمدن فکر جیبان اکسلک دکل
ماه جمالک کورمیندن اهوزر اکسلک دکلی دکل
الچکوب قلسم فراغت بنی راحت قومز عشق
باشمه سودا دلده زحمت تنده نار اکسلک دکلی دکل
اصری صقله ازل بویله چالنمش ورقلام
بغرمی خون ایلدی دردی بلا محنت
طالعیم می بلسم آنجق یوخسه بختیمی کیم
طبعه وبه مکه الم بکا نار اکسلک دکل

صراط کوپریسن کچنجه

کچنلر تمشکلدور
صب حلایقلر قرننده
باتلرجی قینر بیننده

محمدیك مجلسنده
ایری دوشمکله نمشکلدور

تمت

کاتب ملا سلیمان تحریر ایدر سنه ۱۲۷۷

کرم

قتن قتن اولوب کلانه صورنالر
صورنه بنم فانه اصلمی کوردکمی

باشلك ایچون طوغری سویلك صورنالر
صور بنم فانه اصلمی کوردکمی

بنم دوستوم کلشندنه بلودیر
ایکی الری دسته دسته کولودیر

اوده سزیك کبی خوضودیللی دیر
دورنه بنم فانه اصلمی کوردکمی

بنم دوستوم اوغریف اوغرتیف باقنر
آغ الینه آلالی قنه یا قنر
اوده سزیك کبی جلالی صوقنور
صور بنم فانه اصلمی کوردکمی

هذا الهی

وجودك خوش عبادتدن
خراب اولمق نه مشكلدور
چورويوبن ير التنده
تراب اولمق نه مشكلدور
شو كوزيوجه كوشكلر سرايلر
ويران اولمق نه مشكلدور
عورتلري اصرلره طاجنده
بر كوك ايكيك صوجنده

ير التنده سن ايچنده
شويله ياتمق نه مشكلدور
حوريلر جنت ايچنده
عنبرلر قوق طاجنده

محشر خلقي ايچنده
ايري دوشمك نه مشكلدور
قوردولر ميزان ترازي
خدا كندي اوله قاضي

يارين محشره سوزلر ازي
بيلك يا قابه باج ايچنده ديريلديكي ذمانه

جنت اعلايه كيرنجه
جمله عالم مراده ايرنجه
حوري غلماني كورنجه
كوز ميلي نه مشكلدور
هب امتين صيفنجه
صنجق التنده كلنجه

عاشق قریب

فلك بزی بغربت ایلدی
غربت اغلر بغچه اغلر باغ اغلر

صواقمز اولدی دوسدلك باغین
صوصمش اغلر سونبول اغلر كول اغلر

بیرام كلدی قینا یاقم الیمه
خبر ایلك دوسطه ایلیمه
یدی بر تلدن صربلیم انجه بلیكه
كمر اغلر قفدان اغلر بل اغلر

اوردك اولدم دوشم كوللنه كوللره
جان اولدم تیرم چوللنه چوللره
سفیل كزم دوشموش توزلو یوللره
~~تمنلو یوللر~~
كلن اغلر كیچن اغلر یول اغلر

تللی طوربم صودن سوزلدی ٥ یاندی قتر قتر اولدی دوزولدی
كسلدی كللر كوران بوزلدی یلدنه اغلر كیچن اغلر یول اغلر

صیلا اوغلوم دیركی بنده ایره مدیم
عاشق قریب كبی بر مراده ایره مدیم
شو یلن دنیاده درت سیز باش كورمدیم
وزیر اغلر هنكر اغلر قول اغلر

تمت

الفقیر الداعی ملا سلیمان تحریر ایدرسنه

١٢٧٦

دعاء نكاح

استغفر الله استغفر الله العظيم الكريم الذى لا اله الا هو الحى القيوم واتوب اليه ونسأله التوبة

شركی

صباح نمازنده طوپلر آتلدی
نشنلر اتیلر کوندن طوطولدی
اوضنلك دلبرلری موسقه صتلدی
قدیر مولام امداد ایله اوظیه

کلدی کافر دورت یانمزی یقلدی
یحیی پاشه سیبم سیبم اغلدی
قره مسلم امداد ایله اوظیه
قدیر مولام امداد ایله اوظیه

چشمه‌لرده ابدست الوضه اولدی
جاملرده نماز قلنمز اولدی
دین اسلام بلنماز اولدی
عسکری
قدیر مولام امداد ایله اوظیه

الا سنه کندیم اورضوسنك
سلام ویردیم انلریك اوجنه
هیچ کمسه قلمدی بیراقد چکلدی
قدیر مولام امداد ایله اوظیه

نیمان بلدلیدر اوطا باشی
قنله بولنمش طوپراغی طاشی
یحیی پاشا افندم عسکر باشی
قدیر مولام امداد ایله اوظیه

منلا سلیما افندی تحریر ایلدی سنه
بنلا ۱۲۷۶

ودين الاسلام ونبي محمد عليه السلام

رب لا تذرني فردا وانت خير الوارثين

تمت

عاشقه

قدير مولام سني اوكلمش يارتمش
سجودلي ايتمش كوزلريك اوستونه
سياه زلفك طوبطوب ايتمش يوزنيه
خالي ويرمش آغ كردانك اوستنه
اولسنك قره قشلريك مركبدن ادیل لور
آغ كردانك التنه قلم دوزيلور
يازيلر تبت اوستونه دوداغك
والضحى اوقونور بليك اوستونه
انا فتحنا يه بكزر كوزلريك
سويله دلبر سويله بيت اولسون سوزلريك
سوره ياسينه بكزر يوزلريك
والفجر اوقونور دليك اوستونه
عاشق عمر ايدير چشمم چوره سی
يناغيك بسم الله سوره سی
قاشيك اراسنه
ادیحمانه اوقونور
اليف لام اوقونور اليك اوستونه

تمت

الفقير الداعي
ملا سليمان

تحرير ايدی سنه
١٢٧٦

حورمتی بوننج یوز بیک انبیالر عرشن کورسن حورمتی
اول زمینک بحر ایچنده حساحیواناتنک حورمتی
بنیک براول ذکر ایدنلر اسم بارِ حورمتی هم کراما
کاتبینک هم ملکلر حورمتی خانیه مکتب ده اوقوز جومله
صبیان حورمتی صادقی مؤمن مصدقین مسلمانلر
حورمتی جورمز عفا ایله یا رب ز ذکرینک حورمتی لطف
ایدوب باری تعالی قطعه یا غفور و یوبه نصر من الله
وفتح قریب وبشر المؤمنین
بو بو دعانی منلا سلیمان
یا محمد الفاتحه
افندی
تمت تحریر ایلدی

١٣٢٦

محمد محمد بو

دعاء تلقین

یا محمد بن مریم اوچ دفعه دیه اذکر العهد الذی
خرجت علیه من الدنیا شهادة ان لا اله الا الله وحده
لا شریک له وان محمدا رسول الله وان الجنة حق والنار
حق وان البعث حق وان الساعة آتیة لاریب فیها
وان الله یبعث من فی القبور وانک رضیت بالله ربا
وبالاسلام دینا وبمحمد نبیا صلی الله علیه وسلم وبالقرآن
اماما وبالکعبة قبلة وبالمؤمنین اخوانا ربی الله لا اله
الا هو وهو رب العرش العظیم اوچ کره دیه یا محمد قل یا
لا اله الا الله ویا اوچ کره دیه یا محمد قل ربی الله

بوبله برجدین صفت
کورمدم عمرم ایچنده قدّو قبات
سُنبل کوزلری عین الحیات
اغزی حقّه دیشلری دُر لبلری
کبی کلدیجدی
دیلی لعل لعل صاچی
قاره بنیم
پک انجدر قتلری
دلبربک
دلبربک
دلبربک
تا ازلدن مبتلاسی اولمشم بر دلبرنک
اول دلبربک
عقلمی باشمدن الدی ماه جمالی دلبربک
عقلمی عقلمی باشمدن الدی اولسه سنی اول دلبربک
بر غمّارم سود بیان اولسه تا بنیم کبی کلدیجدی
بیغلرب ال ال اولسن تا بنیم

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم
بسم الله الرحمن الرحیم

یا پادشاهلر پادشاهی عالمیک ستارسن جلمزینک
خالقی سن عالمنک خلّاقی سن هم مقدّس طاجبی سن
بوجهانک جبارسنک لوطف ایدوب بار تعالی علمی نصیب ایت
بوده اول رسولیک کریم محمد مصطفی نینک حورمتی سنتنا ولادت
بنش و قیدده اول اداننک حورمتی اناسی بوق اتاسی یوق اول پیغمبرلر
حورمتی لوطف ایلوب بارب تعالی علمی نصیب ایت بوده حضرت
موسی و عیسی هم بو عالمک حورمتی صبر ایلدوکی حضرت یعقوب
دخی یوسف حورمتی الصاحضرت نوح
حضرت شیث هم نبی لر هم خلیلک حورمتی حضرت نوح
حضرت لوط حضرت هود حورمتی ایکی جهانک سروریک
مومن امت

قلندری

کینه بودیل بر افتی مکاره طولشدی
مکاره کوزوم کورلری مکاره طولشدی
صیدلنی محبتده کزرکوم الدیلی شید
دیل دیلبرا دلبر دیله دیل دار طولشدی
کوکول تا آنده فغانه ایلر بلبله
بولطل بول کوله کولنان طولشدی
بلبل بول بولوشید کول بول بول بو
دستنده طوطوب جامع صیاقی
دورورشده می حاغر حاغرمه می نار طولغو لشدی
ای عاشق عمراجه کوز ونوبقه شوجهانه
غم عکره عکرغامه غم خانه طولشدی

تم ١٢٧٦ ة

شول یوزو کول قامتی بالا بنم کوکلومجدور
قاشی جو قدنی سوریم حالا بنم کوکلومجدور
ظایی اوزور
سورمسم عشقیم بیلمز کورسم عقلیم
ناری استغنه نازی جوق اما بنم کوکلوم جدور

اما بنم ~~کوکلومجدور~~
ویر منم یارمی یاده جمع اوله عالم بریانه
بلبلحنیم بر بریانه بر مقده خاتم بریانه
لحد نال بر یانا کردنده بکله بریانا
قدیمی حالنصف اول ملک سما بنم کوکلومجدر

اللی بیك بیل ایق اوزره ضودنجه

صراطی کجمشم دیوا غلسریم

دلدشه کبی کرمسه

یارین انکارندنه یارین غمندنه
بکا بر عجایب حال اولدی بوکونه
نه بر دردیمی بکه کتوردی
یاندی جکرجیکیم کول اولدی بوکونه

طور ناصیلك قنادی بر قارشی تلدنه
جکه لمه ایریلق نه کلور الدنه
غریب بلبل ایرلدم کولدنه
بلبل کولدنه دار اولدی بوکونه

اقد چشم یاشی اولدی ایرمق
بنا حرم اولسونه بو یرده طورمق
نه مشکل در دیمش یاردن ایریلمق
کیجمیل کوندوزوم بر اولدی بوکونه

اوکسمه کرم ایدر یارب یا بن نیدیم
ایشمه درسته بر خبر ایدیم
الدم باشمی دیار دیار کیده ییم
بلمدیکم طاغلر یول اولدی بوکونه

تمت ١٢٧٦ الفقیر الداعی
منلد سلیمان افندی
تحریر ایدی

عاشقه عمر ویرر که شو جهاندن کورمدیم
بونجه زمانده بر مراده ایرمدیم
کنجلکده بلمدم بر وفا بولمدیم
کلدیم اما کیم کوندورمه بکنی

صز الهی

اجل یتوب وعدهم تمام اولنجه
عزرائیل کلوب جانم النجه
دیلیم طوتمز اولنجه
شیطانک حیله ایدر دیو اغلریم

ایله عزلر بنی قبریمه قویلر
ایکی ملک کلوب سؤال ایدرلر
ستیم دوستوم طاغیلر کیدرلر
جوب ویرهمم دیو اغلریم

خلق جمع اولوب انلر دیریله
عادل ایچون میزان قورله
عملم بنم بر بر صوروله
کناهیم چوق کلور دیو اغلریم

میزان ترازی عرظه ورنجه
صراط کچمکه فرمان اولنجه

دل یلدیزی بی یارلدی جقدی
سوزنه عاشقلری اتشنه یاقلدی
جنت اعلادن بر حوری جقدی
جنتده جقمه حورسین سودیکیم

تمت

عشقی عمر

اله گوزلری نی سودیکیم دلبر
قهر ایدوب اللر گولدور بنی

اجب اق گوکسکی قرشمده دورمه
اجلیم گلمدن اولدورمه بنی

صیقه اقه قوللریکی دوله یوینومه
اللریکی صاوه ای گلمز عینی مه

هر گیجه صویونصم گیریم قوینوکه
صباح اولدی دیو قلدیرمه بنی

طوتمه کوموز کونلوم بنی ایللر کبی
دیزجمدن قتدیم یالنی سیل کبی
بقجه ده اجلان غنجه کوکلی
صوقوقیشی ال بیاغه صولدورمه بنی

سنکلی بسم الله یازلسه قنشلرنی طوغریکرب
اوقوبر اولدیم اشنا اهل ایمانه اشرتر
لبه حمدی سورسنک کل المه اصیم بنیم
عرش اعلا اوزره جقدی اه افغانیم بنیم
صورسوال ایله افنیم ورمی کناهیم بنیم
وربقا حسننک زکاتنه کوز کورر جانه اثرتر
عرشی نوردم پرتمثنه اولفنی پروردکار
تا قیامت حشر اولنده افندم قل بر قرار
ضمه سکا مقفونه اولالر بالکز عاشق عمر
کورسه حسنک جنتی اعلام رضوان امریتر

تمت

هذا ترکه

صالینی صالینی نرده کلیرسکه
نه دیرم مصلحت اشنین سودیکم
قلدیر نقابکی یوزونی کورسیم
اغزینک ایچنده دیشینه سودیکم

بانکه ورسین اوزوق دیدیلر
دوستون زلفلرین دوزون دیدیلر
علمه کوزوکه یازوق دیدیلر
بتورکه بدنه اقن یاشین سودیکیم

ازلدی جیقدی

تاربك استغناسين جمله برابر
جلك دوزنه انجه بيلى اولملى
قشارینی بکزندیج ابرو مکانه
قليج عزور صفحنك دست ديمانه

خوش اوصول تابقان عاريف دانه
ادبلى اركنللى بيوتلى اولملى
دبرجلرج تويله ويله شكلت ايدوب
هر كولدكه عاشقنا مست ايدوب

غمزه لبى اوقدرى جانه قصد ايدوب
تعاف كلادم زيف ديللى اوللى اى

اى طبيبم كولمشنك ماه تابانه امرنز
يابكه نور سوره مده ايچونه اهل عرفانه امرنز

يا لكز بربنده دكولم جانه سنا مفتونه اولدن
شاكه سنا هيم كوكده ملكله بردكه انسانه امرنز

عجب مى دورر اجلوز سه بوستنم يا ره كريب
جهو جفى اعياد ايله طولمشنه بو جهانه ادكريب

ومارم سنندن ای باری
سن دورت نسنه کوسترما
بری زکوتلک بری عجم
بری زین بری زندان
سن دورت نسنه دن قول اتان
بکلر بکه یا هنا نسنه
بری سوال بری عذاب
بری صراط بری بری میزان
الهی الیمه محتاج
سن دورت آدم قبوسنه
بری قاضی بری مفتی
بری والی بری سلطان

[illegible] ۱۲۴۵ [illegible]
خدای

ترکی

کرچه بو جهانده کوزل چوق اما
اول ایکی روضلری اللها اولملی
نیایم سجاده کوزل اولدیغنی
سوزن سماسندن بلنو اولملی

مستانه بقشلی قلندرسر
حسن بو سنوا اولکه کتسه دیلدوار

خلقه دیر زلفلره خاره جو دیلور

سنه ١٢٧٥
اتمامنه تاریخ
خلیل افندی تحریر ایدر

خطجی سلیماندن بیش
خطجی غروشی الدیم

الهی سیتم سنده که
سودورت سنسنه قل اهان

خطجی سلیماندن بری نعمت بری عزت
بیش غروش الدیم بری جنت بری ایمان

دلارام سندن باری
سودورت سنسنه قل باری

بری علم بری عمل
بری آمن بری امان

بری هشم الله قل باری
سودورت کلمه ایله الحق

بری صدیق بری فاروق
بری حیدر بری عثمان

اوطارم جنت ایچنده
سودورت سنسنه کورمکی

بری دیدار بری ولدان
بری حوری بری غلمان

قرز قولاۓ هذرکی

دلبر ال یناقدن نکه لر افه
کوکول اروکبی بالکه جق دیلور

اجنیجه نقابینک عالمی بقار
انجه دنله دودوده له جق دیلور

هر ان طوغورمز بوبله بر نازبار
حالیمه قرشعده جکرم ازیلك
اوستنوجا هلی النون بکه زبار
اوده مجنون اولمونی قوله جق دیلور

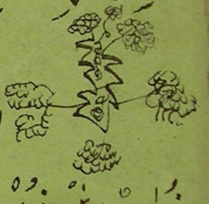

خدا ومتی خوب جماله دوشورمش
دیمز کی عاشقینن حاله دوشموش
حقیك عنایت اوشان دوشمدنی
قوقفکه مبتن انجه بله جق دیلور

عرفانم دیر دوکمه لرایك جیز امدی
ماه یوزوکه کلام الله یازلدی
اق کردانه النه بکلر دونولدی

تولی كوهری

شمدی دلبر بندن یوزن چویرمش
برین دخی بولدوم ایللر نسبت

سو دیمكله یوق الده قسمتم
دیلی بلبل اولمش كوللر نسبت

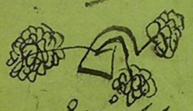
اول بولندقده شمدی دورولدوق
دورولدقده حقیقته وار اولدوق
الودق اویاندق یانه صدق

طار لالم دلبر ایللر نسبت

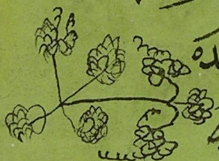
كوهری مدح ایلدر دستان ایچنده
هیچ اقران یوق شهرستان ایچنده

طالبین كل سودیكم یاران ایچنده
بزی ذم ایلین دیكلر نسبت

كاتب كوناهكار [illegible]
١٢٧٥

تركى

چونكى بو لوم دوشدى قربت الله
اغلمه سوديكمد كنه كليرم

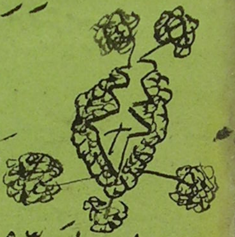

سنى سودم ديو دوشدم ديلره
اغلمه سوديكمد كينه كليرم

سنك محبتك چمق ازلدن

نه كوزل يارتميت سنى ياردن
اونوتمه سوديكم بنى دعادن

اغلمه سوديكم كينه كليرم

سنك محبتك بنده ازلدن

فارغ اولدوم كچدم جمله كوزلدن
حسين قولوكدر سنك ازلدن

اغلمه سوديكم كينه كليرم

تحرير قلندى سنه تاريخ سنه
١٢٧٥

حسين فقير

فلدیك

بر عجایب طوشتی الندن قالمشی
سوده کارم دیسم کوتر سویلمز

بو بغرم یاندی دردلی سینمدن
کوکل نکارم دیسم کوکش سویلمز

افلاح اولمز رنکه حسنم صولدرن
ایکی چشمم قان یاشله طولدرن

رکم دربنی سکا یامسنی بلدرن
ویر قبلارم دیسم کوتر سویلمز

بلبل کبی اوتمکه سیم ناله بن
سودیه دشمشم بوزبیك فاله بت

مبتلا ایسم بر قامتی جانه بن
آه هنکارم دیسم کوکز سویلمز

ملا خلیل تحریر ایلدی
سنه
١٢٧٥

عرظی ایله قنبر

• کوکده یلدیز ننه زو
بن سکا اولدوم راظی

اکر اغم قنبر ایسك
بکه [illegible] سید بری عرظی

اکل التیم قولاغیك چکیم
اکل التیم قولاغیك دن اوپیم
عرظیك جانین کتیلم
بدکوندجاك ترمده البره بیم
چاغرندی خضر

* * *

نوندبر دلبره مبتلا اولدوم
اغلم انجتیر کوکلم انجنیر
اول انسانی ایچنده دوانه اولدوم
بالمزم اولدیلر نمدنم انجنیر

اول دلبر قرشیده دور دیسه بکا
المده دورلو اول دیسه بکا
کل بنم یولومده اول دیسه بکا
اوللسم انجنیر اولسم انجنیر

کینه دومنلدی دغلر یار دو باشی
اه له فغاندیر عاشقلک ایشی
هردم دورمز اقر چشمیمک یاشی
سلسم انجنیر سلسم انجنیر

سیّد یار اوغلو دردمند الهی
مدد سن قیل مدد مدد یا الهی
کندوسی مرحمت ایلمز کاهی
غیریه کلکل ویرمسم انجنیر ویرسم انجنیر

* * *

بلبلنه باتر سیبی بهار ارشدی
قرمزی کول قدنجسنه قریشدی
سیلاده سودیکم عقلمه دوشدی
قریبم سیلامه کوندرک بنی

سیاه زلفیك ماه یوزکده دولدور
قورقرم کی فلك بنی الددور
سودیکم سلاده کوزوم یولده دور
قربنم سلامم کوندورك بنی

اقرجه جفقون صولر کبی وفا بولنمز
بکجر بوکوز البك صفا سورلنمز
قوربنك اولسنك کوزی یومولمز
قربنم سلامم کوندروك بنی

قول مصطفم دیرکی ندن خزرم
التمش یتم طوغالی قوربت کزن
دوشدرن اشیکنده قلدی نظرم
قربنم سلامم کوندرك بنی

هذه‌کی هذه‌نیک شفاسی
تحدیدی کیدیه
فلکدنه بر شیدا اندی کولره سور مریم سفاسین

اوفتادلر یالیمت ایف لعل لره
اغلبی اغلبی دوشدی کیدیور
قولق ~~شید~~ صیور بلبل سسین دینه
قولق اشید صیور بلبل سسین دنه

کلک جعفر مشدیر ونا فسیندنه
اح وخ اوشدو کوکلو اجن قفسندنه اوجدو کیدی لیور
لبین کو خوشلد اندی
ندحو ربین دن کل دل یولوما وجونه

یوکلو نولو کلت صش یوزبك صحینه
یارنه قارشیرانك باجنه کوندنه کوشدو کیدیور
مبتلا نولکوندنه
شویالن دونیاده بك سیکه بنتاسیك
معلام اومن ویرسیك بیك لربتاسیك
بتمشه مشغمت سیز خلال لسناسیك
شمی اجل جامسین سندی کیدیور

اسئلك هذ دعا بودود

هذ دعا الودود ياودود ياذالعرش

ياودود ياذالعرش المجيد يامعيد يافعال

لمايريد اسئلك ملوبركا بنور وجهك الذي ملا اركان عرشك

وبقدرتك التي قدرت بها على جميع خلقك

وبرحمتك التي وسعت كل شئ لا اله الا

انت يامغيث اغثني ياغياث المستغيثين

بقني اوج كره او قدر و نماز

قوبدی اوغلن بونو بویله سویلدی
اندی عشقیک دریاسنی بویلدی
سلاده سودیکم شمدی اغلدی
یول ورن غلبن سلام کیدیکم

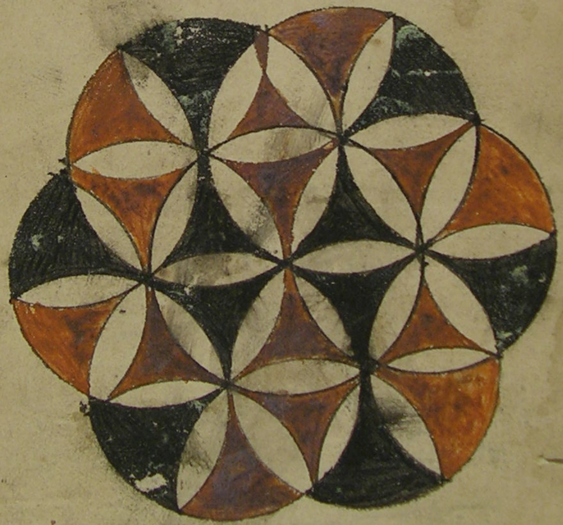

اکر صورصلر جنازه نمازی ایچون
ازن اوقونمدیسه دیرسک اناسنه
طوغدیغی وقتده قولاغنه اوقونمشدور

تورکی

کینه یاز کلوی بهار ایرشدی
اسکی دردیم یکه سینه قیشدی
سلاده سودیکیم عقلمه دوشدی
یول ووردغلرمن سلامم کیدیم

اکده طورنم الکنی حبر صورنم
قنادیک التنه نامه صریم
اغلمه سن یارم بنده وریم
یول وردغلرین سلامه کیبدیکم

هر سویه یغمم یاغه صوطولمز
کوکل مبتلو یاردن ایرلمز
چقارم بقارم [illegible] تنمز
یول وردغلرمن سلامه کیدیم

هزلی همی دلی کوکل خزلی
کوز اولونجه بقلر ذکر غزلی
لینملی غن بت ایلدکزنی
یول وردغلرمن سلامه کیدیم

تركی

هی اغالر بنم حالم یامندر
دلی کوکلوم بر کوزله قول اولدی
سیرکاره اوق قشلری کماندر
مجنون کوکل بر کوزله قول اولدو

کندمی بلمزم عالم تانیوردم
کوکل قوشون قفاسندن اوچوردم
عاقبت وفاسز یاره دوشوردم
دلی کوکل بر کوزله قول اولدی

عاشق اولدوم او کوزلک سوزونه
سیاه سورمه چکمش اله کوزونه
حجاب ایدرم بقامدم یوزونه
دلی کوکل بر کوزله قول اولدی

کلمدی باشمه بویله بر بلا
بر قیجله اوغردم بسنده بو هقتانا
ناظری یوق بو دنیاده مبتلا
دلی کوکل بر کوزله قول اولدو

عاشق احمد دیرکه یارم [illegible] وارایوم
جفده یکلدین یوزرم سوریم
رقیبك اولدوغی تعونده کوریم
طالنوب کزرکن ایلك ایچنده

[illegible]

سنه ۱۲۷۵ انجیه اولدی

شاقی بلبلن یانیه سین قلق اوبات
تافیوب اوتمه نك زمان کلمه

قیزی کول بشیل بیراق اوسدون
اچلوب صولمنك زمان کلدی

بنم یورکم کن سنندن بلی دیر
اق اللری دستد دستد کولعلودر
جواهر قوشقلی انجه بلی دیر
بلی قوشنمك زمان کلدی

بنم یورکم یونو یوله سویلدی
طالبر عشقك دریاسینی بولدی

سنی بکا مولام قسمت ایلدی
قادرلب یتمنك زمانی کلدی

تمت کاتب ملا خلیل سنه ١٢٧٥
تحریر اولندی

حقك کلا سنی المنه الینه
قربت اولسم علمالرك دیلینه

ملکلر جمع اولمنه مکتب یدلدن
هاباغین مولادن الدور عالملر

جنت بقچاسنده عدن اوچماغنده
حقدن دیلار سنی کورر عالملر

وردی عالمده لطفی جلیل
صنحاقلدیکه ابرهیم خلیل

محمد جملنك اوکنچه دلل
صرطی قوشنی کبی وکجه عالملر

تمت کاتب ملا خلیل سنه ١٢٧٦

تحریر اولندی

ارای ارای بولسم ادینی
ازینك توزنه سورتسم یوزیمی
حق نصیب ایتسه کورسم یوزینی
یا محمد جانم عرضوالرسنی دوستی محمد توکلوم بیاك سورسنی

ای فنا دنیا ایچون سن بویله بن سومزدم سنی
اصلم بیلسه بر دنیا ایچون سن بویله بن سومزدم سنی

عقلم بیلسه شول کشینک کیم بیلور اندکه چاره یم
بی پرانی یاره ایچون سن بویله بن سومزدم سنی

کیم که تیغ تابنده اوزره حقا زهر که اوقر فرشته ایدر
بر زهرلی ماره ایچون سن بویله بن سومزدم سنی
کیم قدر ایکی کوزمدن کچمه سن سن
سنی خود بر غداره ایچون سن بویله بن سومزدم سنی

کیم که حقدن ایدی اولدیسی اخر اوچارسن قدو
بر حیلی عیاره ایچون سن بویله بن سومزدم سنی
عاشقی ایمدی دی سنده سنده ابداله اجق الیک
بی ادب بی عاره ایچون سن بویله بن سومزدم سنی

ابراهیم ادهم
[illegible]

عاشق عمر

ای کوکل جمعه عبادت قیل مبارک جمعه کون
ذکر ایله قلبیکده یاسین سوره مبارک جمعه کون

ویر صلوات اول محمد مصطفی شاه عشقنه
نیجه بیک کعبه ثواب بول مبارک جمعه کون

عاشق صادق اولنلر ترک دنیا در ایشی
مؤمن اولدر جهانده راست کلمز ایشی

حق بیلور دها نه لایق اشلدیسه ایشی
بر شونك بیلنه یازیلور اولمبارك جمعه كونی

اوقدر پروانه لر جمع اولور بانك كو
دكلنور منبرده خطبه ایدرلر جمیع دعا
یوجه داغلرجه كناهی عفو ایدر باری خدا
بركره ذكر ایله صدقیله اولمبارك جمعه كونی

دیدكه عمر الخطیب صحابه كچنجی ایماسم
قدرشادیر ملكلر الطانیه انها بالتمام
رحمتك دریاسینه غرق اولمغیچون ایمام
آچیلور دریای رحمت بیل مبارك جمعه كونی

تم
تمت
م م م
م م م م
م م م
م

عشقعمر

یاره شمدی امدی بنده صابر قلمدی
چكه‌مه عشقك یاینی قلده قوت قلمدی

رقیبه قسری جانه نیچه اولور حالم بنم
حشمیله ویردی زهره دلده نازه قلمدی

اهل دیرلر الحكده بنا كاشتدیم نیله دیم
سویلدیم بوبجه دردیم یاره احسان ایلدیم

دولاشدیم درویشی مثا اجرانه سیرانه ایلدیم
ظهور ایله خدا بانثریب بر ولایت قلمدی

عاشقی رنج ایلیمه عاشقی قدر بیلزار
اوقدر عشقه كتبنی دیلی قلامدیر یازار

نیجه املا بلمیانلر شاعریم دیو گزر
دسته کاغدیله سودیله شعری ایدب قلدی

ای عزیزم حالی صنمه سن بو جهانی
انسانی اغلیا باطل مدیرکه بلمز قدینی
هر کیم ایلیه ایدرسک صاقینه اندن کندیکی
زیرا زنکنده زوکورنده هیچ مدد مت قلدی

ت الحمد لله
السید علی
محمد افندی

ترکی

الله دن قورقمز می ای قتلی ظالم
ندیم دیه کلدیلر بدلاکم اوستنه
ازل بنم ایدیلر شمدی یکک سنک
ورقرلر بفکن الیم اوستونه

انجیدنه مرجندن اقدر دشلری
مقاصدنه قرق مدیر صوننم فنتره
اوند اوج اوپم دوکسن ابرو صاجلریک
دوکوویر صوننم انجه بلیلک اوستنه

اوی کز اوکدنده کعل اغاجی بترسه
دللرینه صوننم بعل بعل اولترسه
بنم سندنما اول والام بترسه
اوغرونن اوغرونه اغله اولکوم اوستنه

کدم ددیم دیرکی قلمدی حالم
کنج یاشم ایجنده بوکولدی بیلم
اوی کذبلك اوکدا [illegible] سالم
الیده [illegible] بکله ظالم او [illegible]

اَنَه نَماز قلدی حضرتِ عیسی
نه کوزل کور نور جامی استه

نه مبارک پیر دور شامی شریف

کاتب گناه کار

ملا سلیمان

اصابلر کاف اسی

یملیخا مکتالین مثلان مرنوش دبرنوش
شاذنوش کفشطط نوش قطمیر

طویلر لطف احسانه قناعت کلر انسانه
کرم کور دیجه ای باقی گدا لرده رجا ادر تر

حدیث شریف
لَبَنُ وَضِی وَضِی کَمَنُ اَلبِتِه جاءَه
یعنی لبنی سود
بیحی باردغی
اَلرحمن بیرگی

حدیث شریف

حدیث شریف
سُؤرُ المُؤمن علی المؤمنِ شفاءٌ

آلوصوسه لر حق تعالینیك بر ایكنه نی
قل هو الله احد دیمك الوصورسه لر موم
میسلن مسلمان میسن هم مؤمن هم مسلمان

هذ الهی

اشتك سیز كیل شاما واره لوم
ایجنده مقامن سیز ابلیلوم
جامع اقصیده نماز قلالوم
نه گوزل گورنور جامع اقصیه

ایت حدیثدر اتك ناقشی
قرق بر پنجره سی قبلبه قرشی
ملك لر سیز انگر گورسیله عرشی
نه گوزل گورنور جامع اقصیه

قرق بر اوده سی وار ایشی اوزونی
بلمدم بهارینی گوزونی
جقمش اذن اوقور انك ماذنی
نه گوزل گورنور جامع اقصیه

دورت مناره سی ور قاپوسی گمر
ایجندك دیر ستمسله قمر
انده نماز قلدی حضرت عمر
نه گوزل گورنور جامع اقصیه

دورت مناره سی وار بری سی قیصه
التمش دورت اشیكی جق دیم باصه باصه

دعاء نکاح

استغفر الله استغفر الله العظیم الکریم الذی لا اله الا هو
الحی القیوم واتوب الیه ونسئله التوبة والمغفرة والهدایة
لنا انه هو التواب الرحیم الهی الهی یا رب الهی یا رب
الکریم الیمدن ودلمدن وکوزومدن وسائر اعضامدن جمله حمدن حمید
بلوغمدن بو آنه کلنجه یه قدر خطا وعصیان وغیبت قولا
وفعلا هر نه که صادر اولدی ایسه اللهک جمله سنه توبه ایتدم
ورجوع ایتدوم وپشیمان اولدوم بر دخی ایشلممیه سنه عزم جزم
قصد ایتدوم آخر زمان پیغمبری محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم
حضرتلری جبرئیله امانه وسطیله حضرتدن کتوروب ویردیکی خبر
ویردکی سنک مرداک اوزرینه ایناندیم وایمان کتوردوم
حقدر وصدقدر اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا
عبده ورسوله ان دن حاکم امام فلان وکیلی اولان کمسنیه دیکه الله تعالی
لنک امری اوزره ورسولک قولی اوزره امام اعظم
مذهبی اوزره فلان قدر مهر معجله ومؤجله ایله فلان [redacted]
قیزی فلانه فلان اوغلو فلان وکالتک حسبیله تزویج کلکه وتنکیح ایلیه
ویا دکمی اوچ دفعه بویله دیه ان دن حاکم فلانه اوغلان
[redacted] اولدی وجیم آلدیمی
وکیلینه [redacted] دیه که سن دخی وکالتک حسبیله فلان قیزی فلانه فلان اوغلو مطلقه دیمدن یون
دیه اندن حاکم رضی الله الفاتحه دیه

١٢٣٦

زوجت زوجتی ابای
کاتب زوجت زوجتی ابای

الفقیر [redacted] الفقیر دعی
ملا محمد بن علی
ابنا محمد

علم سفته

بر كزلى مدح ايده ليم بارى عالم يانده مسويه
پروانه لركبى هردم بارى عالم يان مسويه

حسنكه خيران اولورلر يوزكى كورانه عالملر
ورى يوزوكه بر نقاب طود بارى عالم بنمسويه

خوب جاليك شمعنه يانمقده دير پروانه لر
ال يناغك جورنده نه بر بوده لو دانه لر حالا

ز اجلاليك حقى ايچون نه طوغورور انه سو
ورى يوزوكه بر نقاب طود بارى عالم بنمسويه

ديبالر املاكى اولنه ابرولر كمانه اولور حالا
هفچانه يوزوكه بقسم قلمه فرمانه اولور

كول جماليك كورانه بلتهى مسلمانه اولور

ايضاً

ديركه عمر يارم انا قفتانه قفه دوردهم
حكم ايدر

شرمى يوكوكه قوى دوم اوليربلسون زى وفا
اى كوزلر سلوى رازى اول كوزل مصطفى
ورى يوزوكه بر نقاب طوط بارى عالم بنمسون

كاتب كاهرى ملا سليمان

سنه
١٢٧٩

ضلمشم عشقیک دریاسینه
ایه ماغی میدینه چقار

کوندردی اوقدوم عشقیک کتابه
هیچه سی جمدیه چقار

اسرائیلدی دورت نبیه دورت کتابی
دورده م حقدور حق ایچونه
جمیع ملائکلر کیمه اندی قیامه
جاسی اندیه چقار

یدی بابه باشنده دیر لوفانی جهانی
برکلدی کورمدک ابکنجیده ناصیب اولسون ابکه جهانه سلطانی
اوره یا ابماله ایلا میاف باللّه دنقون چقار

اوجبرم خافیم ور دور بیبری ساکرایه بیبری قابزبری حرف فرقه دوا
کیجه کوندوز ذکیر ایلیارم جنتت اعلا فکریدیر
ذاته ابماله صفاسه ابماله بنم مالیم ملکلیمه هیچ بر شاکیم شبههم یوقدور هرجسات حنده چفار

هیچ حالنه نقطایه هر رضاحبه بر بهه صنمه
سه لقه ابدیه الیچی اوسیه جبلمدن یوکسلی اولوروز صنمه
بینا قوره فانی دونیایه باقی قالیه صنمه
یدکلاسز مال مطاهیه کورانه حنده چفار

حديث شريف

استماع ملاهى عن معصيت جلوسها كفر
والتلذذ بها فسق

بيت

قنادی بنفسه بر مورك صاحب بر اولو دولتدر
صكونو بلمز او احمق زوالنه ایشارتدر

بيت

حديث شريف

البخيل لا يدخل الجنة

حديث شريف

اقنی الاسود ولو كنتم فی الصلوة

حديث شريف

من احب عيناه لم يكتب بعد العصير

كلام كبار العصير كالفتنة

العجلة من الشيطان
التأنی من الايمان

كلام كبار

حديث شريف

كل شيء يرجع الى اصلها

الجاهل عدو ولو كان ابوك

حديث شريف

روى انه قال ~~رحمه الله~~
من صلى عليه يوم الجمعة ثمانين مرة غفرت
له ذنوب ثمانين سنة
اى الانسان اى سنة

حديث شريف
من تكبر وضعه الله ومن تواضع رفعه الله
اى الانسان

عاشق
عمر

كینه كوكلوم بلبل اولدی كوكلنه سلطانمك
نیجه خیرده اولمیام بن دیلنه سلطانمك

عالمی یغمایه ویردیم بن بو كوكده بر یار ایچون
ویرمشی خوبلغ بز الله سلطانمك

بو یوسلوی داله بكا زارلبی مرجانمنم
اوقونیور عرضحالم دكل سلطانمنم

بر مشرف اولمغ ایچون چكیلور جانمنم
اكر الیم یته ایده‌یم بلینه سلطانمنك

دیكوله عشقو جهانه اعلیوبا كلمیالم
والدوكومه غمم یمزام شركه یار اتمیالم

ویرسلر بغدادی مصری شام شرقی سنیم
حاكی بنده دكشمم تلنه سلطانمدن

كاتب سنه ۱۲۷۹

تمت
افندی

كلوم كبار
القربةِ قَمیصٌ مِنَ النّار

الهی

ای مروت أستانم مرحبا خوش كلدیكز
اولدی
قندری طرالیكم مرحبا خوش كلدیكز
بو ایدی حقدن دیلكیم چوق شكورز قبول
ای جمال عالمشانم مرحبا خوش كلدیكز

نیه كلمك ای افندم بن كدانك بابنه
اوبیه التربیه سوزنیه قیمه بن جانمه
مفتلر فتوای ویریر قتلمیه فرمانمه
قیمه جانم بو جانمه مرحبا خوش كلدیكز

یاز كلنجه سنبله اولدی افتاده‌لر
دیر قدوسی وصف ایدوب نوشخ ایدوب قدر یرمعه
مجلس عشاق سر حلقه ایدرن سشعارلر
بیری ده لومزای
حیدر كورنمز كلدی كیجدی مرحبا خوش كلدیكز

بیت

بر وقت عادمی قربت الاری
پادشاه شاهی بر دولتدر بر
بر مجنونه بر لیلالی عریق جوللری
عشق سودا آتشی ناردلندر بر
کلوب ارض شنم سلطانه نوروض

بچه‌لر زینت اولدی باغلرم بر بوز
اوجاری فریاد ایدرم هم کیجه کوندوز

بلبلر کلن ناردوبوندر بر
غنچه کل بلبل ایله عشقبك یونه

پروانه کبی شمع دوله نز
دیار غربتده یکیت اولنه بر غور تبدیر یاردولنر دربر

سبزه‌نه اوغلادی طشقلمه بلینه
اولسبده‌ن دوشدوم سیاح الینه

محبوبلر شاهینك زولفنه
منصور اولنلری ناردولندر بر

سنه ۱۲۷۹

بیت

بر نه قالدی طاقت نصیب ارای ارای
سنؤال دولاشدیردی بزی قسمت سمرقندی بخاری
سکا قیمت اولاف ارزاق کلور ارای ارای
ندبدلازمدور سکا کنزملك سمر قندی بخاری
نعم قسمت اولانه ارزاق کلور ارای ارابی
سبب قلمشدور اونلاق سمرقندی بخاری

بیت

نه رحمند و سمولت زمینه
نظر قیل رحمة للعالمینه خدانیك

بیت

روز شب اغلاسم بر کمسه نولدیک دیمز
استمم دنیا مالن الّا بر باضی چومز

مفرد

سائلم کلدیم قپوکه وبر بکا الله ایچون
استریم حسنک زکاتین حسبة الله ایچون

املنه سویله کلامی جاهله سوزمی یتر
مروت کمدان اومرسک جالیده کوکلمی بتر

بویدا ایمشی عادت قانون ازلدن
زکات بر بوسه ایمشی ماتر کوزلدن

نه بلسون او جاهل کورمه مشی مکتب
اشک الستون کلاج کیسه کینه مرکب کینه مرکب

معرفت بلمزه اچمه دفتری
بوچونی حرجن صقینا صچمه جوهری

بیت

ایا مکتوب ایلت بزدن بو سلامی تقدیر ابله ایچنده اولان کلامی
باغ حسرت قیامته قلامی یوخسه کوروشمک نصیب اولامی

بیت

حسرت ایا منک هر بر کونی بر یل کبی همدم باه کیل کلیر کچر بر کونی کبی
دار حسرتنه قلدیک حضرت یوسف کبی بنه مودام قوشندم بو سیمن حالته یعقو

بيت

اكر الله سورسڭ بزى بر مكتوب ايله مسرور ايتبارى
اكر مكتوبه اكر سال ايتمزسڭ بومى جزاده حوه نصيب
استيبى سكانارى قلم اغلدر كاغد اغلدر مركب
ايلر زارى

بيت

قلم الده الدقجه كوزلريم ياشيله طولطولغان سنڭ جهلڭ
عمريمز اولدقجه بزدن سنيڭه سلام اولسون سلام

بيت

بوڭى يازديم يازايدى
قالمم صان ايدى
قصوره باقمڭ اغالى موكبيم
زياده آز ايدك

بيت

يازه يازمغه قديرلكى بزم جوق املك
يازى يازمغه مرادم بر اثر قلسون ديمكدر

بيت

عجبا نصيبمه كوره مى كوزلرم دلبر كوره نده
كوزنه اويقو كره مى زلفنه عاشق اولنڭ

جکدیم قلنج یوردودوم الثاله
بوبلیم عثمان ایلیم جولده

صبردیم قلنج ایلیم بوردوم جهانه
کل حقی
قبول ایله ایمانه کل کل

جوشغونه حوری کبی جعفراقادیم
هجرنار عشقی سنی بقادیم
حارکبی بشیک بور صفادیم
بغلدیم طلبیه صمانه کل کل

بونوک سندن قرشیلیغین اسیریم
بلبل دانه کبی فولده سیددیم
سنیک کبی عاشقلری بیسلدیم
طوفنابه وادیر امانه کل کل

بنکردن فندینی سنن کوروسوده
فندینیک بندی وهم بیورسین
کافره قلنج سنده اوروسوده
اگر وورم دیرسک کمانه کل کل

بنده سکا بو برلطیفه ایلدیم
محبت باداله نکین سویلدیم
اگر دیرسک حق یکه نیلدیم
اونو کوردوم دیر جمانه کل کل

حسنیک باغنده اچلمش دو موجوده کوللر
دو کلمنی کاردانه اولنارذرم شللر
عاشقانفده ابرقه می دیرلر
اورده بولامزسک جمانه کل کل

سن بولقار داغنڭ برم برم
دوندیڭ یوزه دكمنز بزه

صاغمز یانڭ قره منم صول یانڭ انكم
اركك كوكسوكمه كور بولقار طاغی
سن بولقار طاغسڭ در دیکه بولمز
قلم دوكسم ایراقیم هکسم سایلمز

هسابسز اولیالر ور بولقار طاغی
كوزی اولنجه دومکز بورور بلکی
یازی اولنجه للسو سنبول بورور بیتشکه
حلت منصور كبی اش طوپراغی داشکی
كور امدی فلان شکانه ایدر بولقار داغی
كل امدی یارنلر بر مشاوره ایدالیم
كیجه كوندوزم دار كلور بولقار داغی
سویلر بر فیدز صونه لاله یور سنبل او جیجکی
١٢٧٩ بول دنیا باشینه دار بولقار داغی

كولدرن دورت قوشی اندی سكز قانی
عزرائل انلری ده وهبی المز
حکمی قیامته قلان انلردور دار
بلدیریر
كسیه ویرماز كسنه حقیقه
اولیجه اخریه دار
الا ایمانه كتورنلر انه صعبیه
بالله مسنجیه دورانلردور
یار عجزن انجی دور
بیت بر ایكی كلام سویلیدبل ور
فاقلرم مشتاق صورانلردور

خجل حبیبی لوازله حوسبزلب داوود
محمد قرأ عظیم حمدسنی اوقودی [illegible]
[illegible] حمدیسنك الحمد بازرسلو کندیسی یاد ایلیدی
والحمد [illegible] شنا ایلیهیم دائما شکر

بوکا اقبل اب ماز بالله ذکر
محمدت کوکلمکی فور دوقره داغلر کار ایلدی

دکله امدی بر نصیحت ایلیهیم   دنیا بر مشکل حاله قلدی
کمی اغلادی کمی کولدی   اوجاده ذاهم اظلدی کمسه قلمدی
دنیا بر مشکل حاله قلدی   نسبیکه سویلیهیم
بو دنیاده قلدی صبرلر اچلدی مؤمنلر بر اراده سیچلدی
اخر شنا ایچنده سفر اچلدی قدجیکیه قانلر کوبنالری بیچلدی
ظلم ایله فساد اولدی نسبیه سویلیم دیبرلر دیلو بر مشاوره اتدیلر
شریعت ده اما حق انکار اتدیلر فن عوسیه ایجادینه کندیلر دا
الله عاصی اولدیلر نسبیه سویلیم بو دنیا خبرسزلرك ایچنده نسبیه سویلیم اندی
یتراکی بنکی دبیلر ملعوندر بو بر بشنده قیامت علامتلری ظهور
بو دنیا ایکی دوندی خیر اتشلر شره دوندی بر ایکیوز یتمش طقوزده سنه تمام
خیرسز چکلدی نسبیه سویلیم جه بو سوزی سویلیم نازی سیجدیه
یتقلدی بو دنیا یایلمز ازکی سوز باشی بر سبحانه قلدی نسبیه سویلیم

ابیات [illegible]

سنه
۱۲۷۹

کاتب منه
سلیمان فقیر
عفی او غفر عنه افندی

اکر صورسه لر بر ییلده قاچ نه فرض اولنمز
رکعتدر دیرسه لر الجواب اللی بیك
یوز یکرمی رکعت فرضیه ویردی
بیك ایکیوز رکعت سنتدر و دخی بیك سکسان
رکعت وتر واجبدر هر قنغیسی اولورسه اولسون
برایمم بو مسئله یی بلمسه ایمانی جائز دکلدر بو حنیفه
رحمة الله کوره تمت سنه
۱۲۷۹

١٢٧٩

كلام كبار
الانسان مرتب من النسيان حديث شريف
الجاهل عدو ولو كان ابوك

كلام كبار
القربة قميص من النار
كملوك

البخيل لايدخلوا الجنة

بیو طبقه آرشده دخی زیاده   نه بانیلر النده اعلانی کورسك
اعلانلر انسانك کوکونده لر   طیو زولی کچو کوقودطه کلور
قطارنده کوز کبی کوملك لر اولور   بر دی ایله قیناپا قضانی کورسك
قضانك ایچنه لحمه کیرمسونه   اولیه غابلری مولام ویرمسونه
محمد افندی ظاهو کورمسونه   کل آشینه قادیر سبحانی کورسك
سبحانك یولونه خفانه صچالم   احمدیانده طراطی کچالم ه
حوظی کوشنده بر صو ایچه لم   دورلو الوان یاپولی جنانی کورسك
جنانك یاپولی بیك بیك داشنده   بری یاقوت القنه بری کوموشدنه
نه ومدو دی زبرجتدیر ایچو بلنده   قودیر جوهری الوانی کورسك
الوانه الدانه چیچکلرلا ایچلور   یشل یشل قیولرده کچولر ه
مسك عنبر قوقولرده صاچولر   یوزی کونش کبی غلمانی کورسك
غلمانك صاچلری لالی اینسمده   بیدی ایدمو اقار کیمی محمدنه ه
لنالی کوشنده ایچ زمزمدنه   هرلولی اسوارلی لیبانی کورسك
لیباسیك لزالی جنانك منه   اولیا انبیا احمد افندی
بیدی قت اوزره تیمنی جنتی   اوده لری هر شالی مرجانی کورسك
مجانده شالی نورده دیواری   هیو ازوی دی طوباد الذی
کلوردو شیونه ارشده مقداری   قرقه بیده ایچنده نورانی کورسك
کمدانك نورینی کوستره کذی   جنة المأوا فردوس بندی
~~عاشقه کرم اولدی دیلاو...~~
عاشقه کریم اولدی دیلاوی واندی   دیلکنه سویلر رضوانی کورسك

والسلام باقی تذکاریمز
هـ ٨٦ ذا ١١

عفو ایده دکیل حمید مجید   محل تقصیر ده کناه
ذقانی کوندروی الیاس خضر   دورت کتاب ایچنده وار میدر بیان
دنیانك حقنده یازلدی خبر   قتلنده کلاجك زمانی کورسك
زمانك کلمسی یاقندر هما   اول زمانه چقر وشید داغلر هب امان
حلاجی منصور اتار صور ولر هما   بوسبوتون طاریار جهانی کورسك
جهانی یقارلر وقتی هولو نیر   تجاوبر قره سنه عدات بغلانور
بر مبل یقینه کلور کوناشی چغلانور   اول وقت مشرقیده طوغانی کورسك
دوغانك شوقینه سنام دقیلور   اوقورلر دفترکم قیدی بقیلور هر
روحلر جسد ده کلور ردقیلور   هما قبرستانده چقانی کورسك
چقانی میدانه صف صف دوزرلر   مهورلر ازه بر بر کزرلر هر
طاطار کناهیله آروسوزنلر   قوقولر قرشوکی میزانی کورسك
میزانی طارطارلر تارزی هونر   هر کیك کندنه اتاتی اینار
غالب دعا ایدر هب انه ننار   بو دیوکذر مجلسی دیوانی کورسك
دیوانه هولر روسنی بر زمان   ایمانی یوقلری حالیك بك یمان
هرتمانلر یلوا سك دیسکك اما   ایکیلر محشر خلقی فغانی کورسك
فغانه ابلرکنه الطاشی صحجب   جنته اهل کیدر اوجوب اوجوب
جهنم حل ایدر اغنیه اچوب اچوب   قرننده جیلانی دوخانی کورسك
هرخانه بر طولو مدیر بیکیه شتتلی   بر ساعت استه سك ویرمازهدا
کمه نیك کمسیه اولمز همتی   صیراطیك النده اولاده زندانی کورسك
زندانه اتارلر غیدی کنديك   ناره بتشمدن یانه بوسبوتون تن
جمع صبع زمانکی اوره ایکن   الطاشدنا ایرماق ورا اقانی کورسك
اقانك بندینه استه سك آقات   کوذلرکی کملر کلمز امداد هر

هر آن بویله صیدین یلنه چقلی اویله شهوت ایله دیمه آیقلی
کاو چندرده هیچ بر شی قلمز روبارو صیدنده الانی کورسک
الادو دورور کفاری محنت ایدر جنک ایلسک بزده درشلوت
معنالی لوریز حدیث احمد عشقیله اوقورز قرآنی کورسک
قرآنه اوقورز بحمد الله انلر یشمه اولورلر ای ده
دشمانی قرشوسنده حمت لله چونکه صادقیه دوروز مردانی کورسک
مردانز اندره دینمز بالی ای حوه دینمز جمله دن اولا هر
ذوالفقار الده حاظر دریم یوزلرجا هیتلو اصلانی کورسک
اصلانی بیلورسک قفار قوت ازلدن مؤمنک آنی نبوت هر
ولیدایلسون نطقیله همت اصل بزده اولور هجرانی کورسک
هجرانی قصدیله قوردیو صوت اولزمانه کورسک دیمه قاریه دای
دکولور نیجه بیک پهلوانی صبحلر صیدنه القانی کورسک
القانی صبحلرنه بیان کیدرز نیجه طوبلر اتارز الکان اتمز
الی بن هو تاریز شفق طوتمز سیمکا قانی بکزانز قلقانی کورسک
قلقانی طوطارز ازدرهاله اندکبر و هوره کندی سنی بلکه
بدی قیراله براولونم هیبسی کلمه برملال اوینار زسکه اتی کورسک
سه آتی بلمه کی اینانه لی هر اینا شریعت یکونی بولمه دئنکن
چاریار وقتنده دیر مدی فنک جهدبنده ایلدیه سیرانی کورسک
ثبانه سیر ایلدی نفوی کفار عاقبت نسلنی ایلر طارمار
دنیایی بو سبدلقز حب ایدر بودز اویله حمل ایدلز اوزانی کورسک
اوزانی بودیر دنیایی حمید اسرافیل فهمنده چوهر کوشدید

بسم الله الرحمن الرحيم

کوکل هواسی مبلک دوروب بقیه
شو دنیانه بقجه سیدانی کورسك

انه اولی بابنده کیرو چقمایه   هر درها قلمن مهمانی کورسك
مهمانی هجید ایله برقهری مانی   قلدر چوب یورو شونه اولا اتسی حال
قلمن مکسره برقوت هانی   ظاهیده کلدیکی پشمانی کورسك
یوشمانم هر حالمه یارب   بزه فتح اولدی بر هر لو ابواب
تیقلدی بناء مذهب اولدی حراب   کوکولز شهرنا ویرانی کورسك
ویرانه ایلدی دنیانی خدا   حجرلر شجرلر هر و فریاده
مهدی عالی رسولی کلمه امداده   اولزمانه چقاجوه جیدانی کورسك
جیدانی کونشت انمه و بریاهر   چوره جفا ایلیبی یوسانسیله ظاهر
ب اولو یاد شاهد بر شمدی ظاهر   شاشیردی کندینی عثمانی کورسك
عثمانی بوبله اید غالب شیطان   زحوم ایلسه قلبنه سجان
ظلملت زیاده عدالت نقصان   قتمه یك بریشه انسانی کورسك
انسانی ویر دیار فسقه بیلنه   هیچ بقا اولدی ضعیف قلنه هر
هیبی عدو ندیر مومنه اولنه   ارقامزه کزانه دشمانی کورسك
دشمانمز ویردیر حمل ایدر بزه   یورو خوشی قلمیك مندا سیزه
اسلامه صندیلر باهر لو سوزه   ارایده اورته اعلانی کورسك
اعلا ابدلر عالمه شمدی   طریقت بلمز کفاری سوندی
نیاره چکلم دوبرلر هندی   بوزلدی صداقت هانی کورسك

نازه نمازینه نیته بیان ایدر

الله ایچون صلوت میت ایچون دعایه دورت
تکبیر ایله جنازه نمازینه نویت ان اصلیه لله تعالی صلوته
ان ایمام لمن یتبعنی اقتدیت هذا الدعا، الله اکبر دیمه لی

ای تحفه قوقلو ریحانم بنم
بنده یتمش سنبلولایی زلفک
حکم ایدنده تترر جسدده جانم
اسیر ایدر ادنایی اعلایی زلفک

روحلرک جور یانی ال اولور
امدکجه لبندن شکر بال اولور
کشینک سرنده مشکل حال اولور
دفع ایدر نیجه بیک بلایی زلفک

انسان دیرلر اما غالبه پری
سنا اسمنین بیان ایتم کوزلیک پری
تقلیمه چقرمش دزمش طبری
قورمش یه کلیور الایی زلفک

مظلومی دعوایی غوغایی بدر
عاشق اولان البت اقرارین کودر
طرف طرف اولمش صوزمازجنک ایدر
ضبط ایتمش بورجلری قلایی زلفک

تم کاتب
سلیمان
۱۲۷۸

بو دعاء

یا بر کمسه قبر اوزرینه اوقوسه

بر کره اوقوسه او قبردکی یلق عذابن کیدریر

و ایکی کره اوقوسه قرق یلق عذابن قلدیرر اوچ

کره اوقوسه یتمش یلق عذابن قلدیرر دورت

کره اوقوسه قیامت دکین عذابن قلدیرر

و اکر اناسی اتاسی اوزرینه اوقوسه یتمش ملا

یکه قیامت ایکلیه اول دعا بودر

* * *

اللهم صل علی محمد ما دامت الصلوات علی محمد بر البرکات

ودهم محمد ما دامت الرحمت اللهم صل علی محمد فی النور

وصل علی روح محمد فی الروح وصل علی قبر محمد فی القبور

وصل علی تربة محمد فی التراب والرحمه برحمتك یا ارحم

حسن

تشوندیر دبلیه مبتلا اولدی

ملا نکده ابرکا کلبك قبجق لفه اولمز دخی

اولمه مکه دکیل احکام شرعیه سکزدر

قالو بعده بیلك سبحان الله عظیم الشأن جمیع روحلری خلق ایلدی بنی سزلره رب

کمز دکلمیسم دیدیلر روحلر بلی ربمز سن دیکدیلر

دعا وصوله اوقويه
بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

يا ايها الناس قد جاءتكم موعظة من ربكم
وشفاء لما في الصودور وهدى ورحمة للموءمنين ا
فيه شفاء للناس ان في ذلك لاية لقوم
يتفكرون وننزل من القرآن ما هو شفاء
ورحمة للموءمنين ولا يزيد الظالمين الا خسارا
ويشف صدور قوم موءمنين

* * *

بسم الله الرحمن الرحيم
وهو الذي ينزل الغيث من بعد ما
قنطوا وينشر رحمته وهو الولي الحميد

بسم الله الرحمن الرحيم
وهو الذي ينزل الغيث من بعد ما
قنطوا وينشر رحمته وهو الولي الحميد

حديث شريف
لا يغتسلنكم لا يغتسلن احدكم ماء الراكد
بو حديث يعني دوكلمز صولر طورغون صو ايله غسل ايتميه ز ديمك

حديث شريف ايكندندن صكره يازى يازمه مق حقنده دير
من احب عيناه لم يكتب بعد العصر

انسرمند ایلدی شعودیاری باری غدرسا محمد علی پاشم سوزنک ازرو
تورِیخ ایلدی سلطه شوجنکی اباری
حجازیک فتحنه بر دستنکح او ور

رقت
بر دستنامه رقعه
اسیلم حک

[illegible]

محمد علی پاشام دیرکی نفسی هنکار
مقدارلی بدیر مکر بینه یاری
بو جهتدن النشم باشقه داری
بچه جبه لرده شنه سلطانم ور
وهپسی دیرکی نره قچایم
قرلدی قنادم نصل اوچایم

باری ویریلدی بر ناصح عالم
ظلمتدن قلدیم چوق فغانم ور
محمد علی پاشام دیرکی کندی خرجی
یمن ده الدم خرجا سعد
بصره ده

ویرمی قوللقلمنك ابلاچی
جسمکی قلدیم مقابر فرمانم ور
وهمه دیرکی چکدکلیم زحمت
حقه عثمانلی ده ویرسین هیبت

امن همی ضابطی دولت امن
امن حاکیسه کلدیم چوق الماغم ور

[illegible]

محمد علی پاشم بدور بدرم سنی عسکرم قصیده‌یه کسولرسنی
صو بلامزلرسه اجرلر قانی خبطانی بوزرما چوق مردیم اور
وهبی دیرکه هدهد طبط ابدیم صدا قالقو بل
وهبی دمسکه قولبدر دبله بندرنه کوتقرمز جدف عشباغم ور
محمد علی پاشم بدور مجدجم کلدی بنا بورسته ابوسنی جدیه کوی
مکی مدینه‌یه طوطولقم الدی احمد پاشا بنی سر قبلم ور
وهبی دیرکه بلمیلی بلمان مبینه لکنجه یکت بلی اوتمنی
عبا برکیدب کلنه قورتولمن امن سنز یامن کر جول ایلم ور
محمد علی پاشم دیرکه عظیم هنک قودوک بوراک بیر قدرلدم الدی ورا
لی تفنکجی لرم لورسیاری قیرلت کلد کنوزرنه جوق احسلم ور
وهبی دیرکه عثمانلی ایکتدی بر اطشی دوندی جعلک طوطوشدی بولدم نظر هو شامی ور
حیف اومزومه برقرن دوشدی بن ده بلدم ورک ویرمیام فرصت
محمد علی پاشم دیرکه اجلدی فرصت فرنلرم وورک کبی عدل افلم ور
الدیمز ضوبلسون اول صحابه دولت سلطان محمود کبی احمد الله انلم رضوا
وهبی دیرکه هد کل هله فرق بیک عسکر اورمودکی بصقا برفرمانم ور
لرتغ لرمغ جوق شنغ دریله قنمه وورد تماالکی سوکار
سم دیرکه قدریله بو کلام انقدر عیدانم ورکه

حافظ اولسکه سبحان وهبی حجازی یوردمله عربستانی
اول اقبالی بیته یدرم سوزکه یاردیله شویله بر عهده اتم ور
وهبی درکه کلوب یورلمه مصر شهرنده بر سرباتم ور
دریادن قرادن دخی الشدی عربستان اوزرنده بر طوفانم ور
محمد علی پاشم ایدورز یاپاردن قپودنلریم ورضاع دریادن
بحون طونینه کلوسیله قرادن عربستان اوزرینه بر طوفانم ور
وهبی درکه سنار سرازدم عکانه دنالطرفدن عربان دوزرم
سندن اوله وزرلری بر زارم عجم صرنده بر نشانم ور
محمد علی پاشم ایدورز اولدرزدن اویلاق کولافاد کلمه یح بین
ایکی قرد بوردم [illegible] اوچنجیسی سن مصر ملرنده جوق
عربانم ور وهبی درکه ای چوللر شاهی غافرنر هفته بردخی
بریانن ظطط ایلدی کردخی لازاونعه قبی شیخ عثمانم ور
محمد علی پاشم ده حقله انیم دخی سن محمد بک بنم اتالک
پاشم مصطفی بکس قهرمانم ور
شیخ عثمانم دنلی اول دلی
وهبی درکه خصمم ازم عسکریم چولده مصر قرایم
طنتیقی بی هزار فی له یوریم بنم بو چوللرده یوزبیلد قانم ور

[illegible]

[illegible] یانم ایلک بکلی [illegible]

کلوب قوینده قولوب دورمسون

یوزن کوزن سومدن طویدم اولنجه

اق قیزلک سنامی کلوب دورمسون

بنم کبی الله بو قدر ناظم

ایکی قاشنک ارسنده قلدی ناظم

یول اوستون قومک بلم عادتم

یار کلوب کچنجه دلوب دورمسون

بنم سودکمک بودر بو قدر

الدم جهانده اقرنی یوقدر

ور قوزم کوکسوله دوکمله دکدر

یار کلوب
آلسن اوزر کرلر اجوب دورمسون

کلسنه سودکم بو بقیه دوتالم

طوتم طوتم الدب کولون صنالم

٢١٤٤

کل افندم جرلالم بتالم
اننلارم سنده قالوب دورمسون

٢م ٢م ١م ٢م ٢٢٢
٢ ٢ ٢

١٣٢٣

هذا نی کی

کیکنه کلدی بهاری یازی
سحردن اچلمنی کولو کوزل دیب
کاز ایسبقرم فاطمنک سوزی
کامنی زلفنی تیل کوزل دیب
حسنم سن اوغرتدیک بنم انچه
عیاشک قندی قلمدت انجه
اومی هوزسک بمدا نفرز
سویلوب هوزلی جلی کوزل دیب
تسلیم ایتشی کوزلکن بیدرر
شرافیم کلمش هویون طوندورر سنی اولدر
عاشقنک باقسا رسنی
صفیه هندی یب کوزل

وزين نازلي

نورڭ سلك منت الهي كوكلي

سحروڭ اجلمش بول بوندن اول ١٢٢٨

اويندرن ظلماتي قوتو كوندن ١١٢٣ ١١٢٦

١٢٨٤

منور عبدي

به وبو حله باسعرو ناتحي ١٢٧٤ تاريخي

لهيرا ونه نعت رسول
سحرنا حسن

شمس يدا ايله بزو يوكل عطا يا مصطفى يا يا عطا يا مصطفى

نوري با جمالك بزلرقيل كل عطا يا مصطفى عطا

ويردي الم نشرح لك صدرك ضيا حسنك خبر

وجهك بيانندا سينك هم والضحى يا مصطفى

وهم والفجر والليل سنده مسكك حفا سننده اثر

ابندي نوركل اول ثانكده هم هل اتى يا مصطفى

طه ويس ايلك بر برهان اخلاقكه مصطفى

ويردي امانك حق قدلته الم حفا يا مصطفى

كلدي فتحنا سوره رهى اتيدها بيان نصرتلرين

قلدي فدا اولر سعله سكلا تشنا يا مصطفى

المسلمين

بسم الله الرحمن الرحيم جعلنا من

الحمد لله الذي اطعمنا وسقانا وجعلنا

الحمد لله الذي اطعمنا وسقانا وجعلنا

من المسلمين ولا كلين صوف

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي اطعمنا وسقانا وجعلنا

٢٧١٢

بن عجبندنم یارم بنی اولدورمه

دنیده بیلمدم آخرتده بیلم

مکر سنک کبی بر دخی بولم

3712

کلاه اولم

قیدکده یصنوب جکه

اولدورمه بنی

بنبر مجنون قولیم ازلدن ایشمی

سنک عجبنکده

شمدی عجبنک بنده قلمش

سنی بکا مولام قسمت ویرمش

SONUÇ

Niğde-Bor kaynaklı 176 ve 177 Numaralı Cönkler bu çalışmamıza temel konu olmuştur. 2004 Haziranında Bor'daki Halil Nuri Kütüphanesinden Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesine gönderilen bu iki cönkü dijital kamera vasıtası ile çektirip sayfalarını resim olarak cd'ye aktardık.Cönkün çeşitli sayfalarındaki hicrî tarihlerden anladığımıza göre bu iki cönk 19.yüzyıla aittir.

Öncelikle bu cönklerin şekil ve muhteva özelliklerini tanıttık Daha sonra Arapça'dan Türkçe'ye transkripsiyon harfleri ile çevirdik. Cönklerdeki metinleri tasnif ederek şairi belli olan şairleri ile şairleri birlikte alfabetik sıraya göre sıraladık. Mahlas kullanılmamış şiirleri şairi belli olmayan şiirler bölümünde verdik. Yarım şiirleri ve bağımsız beyitleri yarım şiirler bölümünde , Arapça duâ ve hutbeleri Arapça metinler bölümünde , müstensih karamalarını ve notlarını da müellifin notları bölümünde verdik.Asıl metni de çalışmamızın sonuna ekledik.

İncelediğimiz bu iki cönkte en çok şiiri bulunan Âşık Ömer ve Âşık Şem'î'nin şiirlerini adlarına düzenlenmiş dîvanları tarayarak bizim cönklerdeki şiirler ile karşılaştırdık. Farklılıklarını belirledik. Bu şairlerin şimdiye kadar yayınlanmamış şiirlerini gün yüzüne çıkardık.

İncelediğimiz cönklerde şiirleri bulunan Niğdeli şairleri tespit ederek bu şairlerin hayatları hakkında kısa bilgi verdik. Şimdiye kadar hiçbir yerde yayınlanmamış şiirlerini gün çıkardık.

Türk dünyasının tapusu olan bu değerli eserleri ilim dünyasına sunmaktan son derece mutluyuz.

BİBLİYOĞRAFYA

1. ARTUN, Erman, Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı, Akçağ Yayınları, Ankara 2001.

2.AYAN, Hüseyin, Nesîmî Divânı, Ankara 1990.

3. BANARLI, Nihat Sami, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, C.1-2, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1998.

4. CUMBUR, Müjgan,Folklor Araştırmalarında Cönklerin Yeri, 1.Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri ,Ankara 1974.

5. DEVELLİOĞLU ,Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat,Ankara 1984.

6. DİLÇİN, Cem, Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Ankara 1983.

7. DOĞAN, Ahmet , Kuddûsî Divanı, Akçağ Yayınları 2000.

8. ELÇİN, Şükrü ,Türk Yurdu ,Sayı:278-8, Kasım 1959.

9. ELÇİN, Şükrü ,Âşık Ömer, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1987.

10.ERGUN ,Sâdettin Nüzhet , Âşık Ömer, Hayatı ve Şiirleri, İstanbul 1936.

11.ERGUN , Sâdettin Nüzhet, Halk Edebiyatı Antolojisi, İstanbul 1937.

12.GÖLPINARLI ,Abdulbaki,Yunus Emre Hayatı,Sanatı,Şiirleri, İstanbul 1975.

13.GÖKYAY,Orhan Şaik ,Cönkler Üzerine, Folklor Etnoğrafya Araştırmaları, İstanbul 1984.

14.GÜNAY, Umay, Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi, Akçağ Yayınları,Ankara 1992.

15.GÜRER, Ömer Fethi ,Bor Şehri, Niğde 2005.

16.GÜZEL, Abdurrahman ,Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı 3.(Halk Şiiri), Sayı: 445- 450 1989.

17.HALICI, Feyzi, Âşık Şem'î Hayatı ve Şiirleri, Ankara 1982

18.KALKAN, Emir, XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1991.

19.KAYA, Doğan, Âşık Edebiyatı Araştırmaları,Kitapevi Yayınları, İstanbul 2000.

20.KÂSIM, Nâci, Âşık Ömer Divanı, İstanbul 1963.

21.KOCATÜRK, Vasfi Mahir, Saz Şiiri Antolojisi, Ankara 1963.

22……………………………, Tekke Şiiri Antolojisi, Ankara 1968

23.KÖPRÜLÜ,M. Fuad, Türk Saz Şairleri, C. I-V, Akçağ Yayınları,Ankara 2004.

24………………………, Türk Saz Şairleri III , İstanbul 1940.

25. ÖZDEMİR, Ahmet ,Cönklerden Günümüze Halk Şairlerimiz, İstanbul1993.

26. ÖZMEL, İsmail ,Niğdeli Şairler ve Yazarlar C.1-2, Niğde Valiliği Yayınlar Niğde,1990-1998.

27.ÖZTELLİ, Cahit, Dertli ve Seyrani Hayatı sanatı Eseri, İstanbul 1964.

28.RAYMAN ,Hayrettin , Âşık Sümmânî, Ankara 1997.

29.RAYMAN ,Hayrettin , Karacaoğlan'ın Şirlerinde Ahenk, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1996.

30. SAKAOĞLU ,Saim , Cönklerin Kültür Tarihimizdeki Yeri, Fırat Havzası Yazma Eserler Sempozyumu, 219-226, Elazığ 1987.

31.SAKAOĞLU ,Saim ,Türk Saz Şiiri,Türk Dünyası El Kitabı, Ankara 1998.

32.TATÇI, Mustafa , Yunus Emre Divanı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990.

33. ÜLKÜTAŞIR, M.Şâkir, Halk Edebiyatı Araştırmalarında Cönklerin Yeri, Türk Kültürü, 5Ekim 1967.